Vasile Nicorovici

STARTUL

EDITURA ION CREANGĂ

VASILE
NICOROVICI

STARTUL

Editura
Ion Creangă
București, 1980

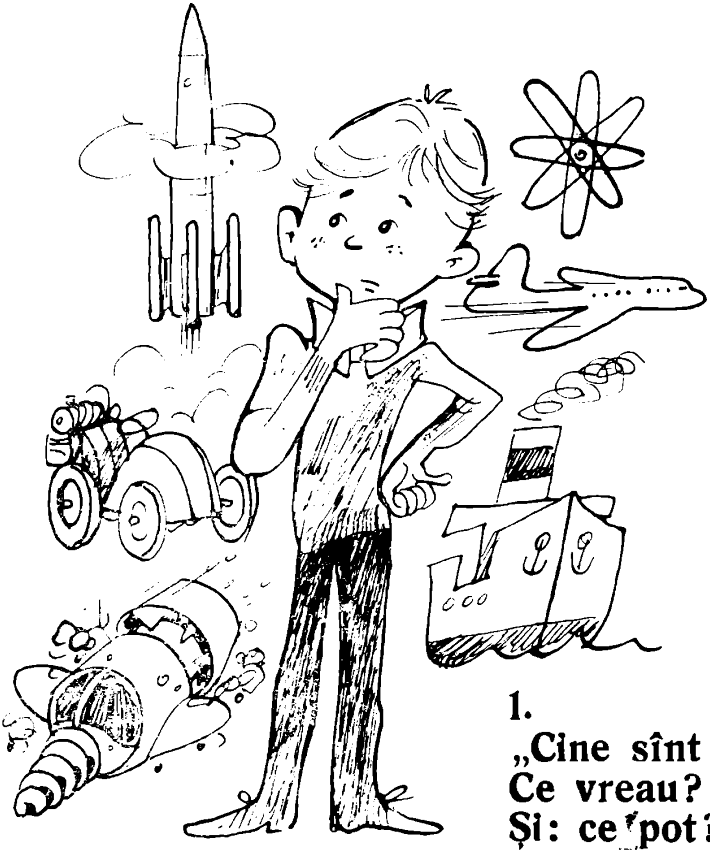

1. „Cine sînt eu?... Ce vreau? Și: ce pot?"...

Mi se spune Istețu'. Și pe bună dreptate. Pe cuvînt că este așa. Cine mă cunoaște poate să depună mărturie. De pildă, Trică sau Dinu, sau Cezar Dorobanțu, colegi și prieteni de-ai mei. Iar cine nu mă cunoaște, simplu, mă întreabă cum mă cheamă, iar eu îi spun numele meu adevărat : Aurelian Radu Ionescu. Fiindcă nu-mi place să mă laud. Mai tîrziu, însă, cînd află că mi se spune Istețu, îmi spune și el tot așa. Astfel că toți cei care mă cunosc îmi zic Istețu, ori Relu Istețu, ori... Cum vrea fiecare.

Toți îmi spun așa, afară de tata. Fiindcă el e de părere că nu e „educativ". Vorba asta nu mi-a spus-o mie, ci mamei, cînd discutau amîndoi în camera mare, iar eu încă nu plecasem să cumpăr pîine. Tata, însă, crezînd că eu am ieșit, i-a spus mamei : „Nu-i mai spune Istețu, fiind-

că-l strici." „Dar are mintea iute, recunoşti ?" i-a spus mama. „Şi dacă, mai tîrziu, i se toceşte ?" „Mai tîrziu o să fie şi mai isteţ. Învaţă, e ager. Ce mai vrei ?" „Toţi ne silim, învăţăm. Să fii isteţ încă nu e mare lucru. De aia cred că nu e educativ să..." Şi tata a tăcut, fără să încheie vorbele, cum îi e obiceiul. A tăcut şi mama. Eu am plecat la pîine.

Dar, pe tot drumul pînă acolo, nu-mi ieşeau din cap cuvintele auzite : „Să fii isteţ încă nu e mare lucru." „Adică cum aşa, tată ?" — îl întrebam eu pe tata în gîndul meu. Şi apoi tot eu îmi răspundeam în locul lui : „Uite că nu e !" „Şi de ce nu e ?" „Nu e, fiindcă te strică. Ţi-o iei în cap, adică, băiete"... „Păi cum aşa, tăticule, un simplu cuvînt să mă strice pe mine ? Colegii mei, prietenii mei, cînd mă strigă : „Relu Isteţu", îmi vor răul ? Şi dacă mi-ar fi spus Nătăfleţu ar fi fost mai bine ?" îl întreb eu pe tata în gîndul meu. Dar el tace. Şi atunci, tot eu insist, şi mi se pare că l-am convins : „Nu ţi-ar fi plăcut, ştiu eu, să ai un fecior tăntălău".

Tocmai la vorbele astea mă gîndeam, stînd la coadă la pîine. Şi de aceea cînd mi-a venit rîndul mie, m-am fîstîcit. Unul, voinic şi rumen, care era în spatele meu, m-a făcut atent, în glumă : „Vezi că ai stopul pe verde, Tăndălică !" Nu i-am dat nici o atenţie — asta e reacţia mea în astfel de ocazii. Dar vorba lui m-a împuns ca un ghimpe. La întoarcere, cînd mă aflam în dreptul blocului meu, era cît pe ce să dau nas în nas cu Trică, fiindcă acesta se aşezase dinadins în calea mea. Trică ăsta e coleg de clasă cu mine şi locuieşte în apropiere, pe o stradă vecină. — „Salutare, nea cutare !" mi-a spus el, apucîndu-mă în braţe. — „Ce, ai uitat cum mă cheamă ?" i-am răspuns îmbufnat. — „Hai mă, Aureliene... Ce, nu mai ştii de glumă ?" „Ştiu, dar spune care-i gluma". „Vreau să ştiu ce faci ?" „Duc sacoşa acasă, şi în sacoşă sînt două pîini intermediare. Nu vezi ?" „Şi după aceea nu cobori să batem mingea ?" În faţa blocului meu era un teren amenajat pentru joacă. Trică avea o minge în mînă. „Să văd", i-am spus eu. „Bine. Te aştept." „Să văd", am mai spus o dată şi am urcat în fugă, pe scară, pînă la noi în apartament, la etajul trei.

Am lăsat sacoşa cu pîinile în cămară şi m-am dus apoi în *odaia băieţilor*, unde stăteam eu şi Fane, fratele meu mai mare. Am deschis dulapul ca să scot treningul şi m-am uitat, pentru o clipă, în oglinda aflată în interiorul uşii. Surprinzîndu-mi atît de aproape chipul, m-a fulgerat un gînd : „De ce oare mi-o fi spus insul ăla Tăndălică ? Păi nu se vede pe faţa mea că sînt isteţ ?" Şi, ca să fiu sincer, n-am ştiut ce să răspund. Deşi mă studiam atent în oglindă, ca şi cum m-aş fi văzut pentru întîia oară. Vedeam că am un obraz oval, ascuţit în partea de jos, păr castaniu, cu un ciuf rebel, ce mi se ridică în vîrful ca-

pului... „Arăt mai mult caraghios decît isteț, mi-am spus. E drept că ochii negri, ageri și fruntea înaltă pot dovedi că „posed calități intelectuale deosebite“, cum ar fi spus unchiul meu, Eustațiu Blendea... Dar dacă insul ăla nu m-a privit la ochi și la frunte ?"

Tocmai atunci mi-am auzit numele, strigat de afară : „Aurel ! A-u-rel ! Re-lu-le !“ Era Trică, știam. Dar nici nu m-am mișcat din loc, deși țipetele astea deranjau pe vecini, lucru pentru care tata îmi făcea mereu observații. Eram preocupat să-l fixez în ochi pe băiatul din fața mea, pe nume Aurelian Radu Ionescu, în vîrstă de 14 ani împliniți, nici prea scund, nici prea înalt, și din cauza asta ocupînd o bancă din mijlocul clasei a VIII-a B de la Școala generală nr. 125, unde el era elev. Mă rog, acolo, între colegii mei, care mă cunoșteau, era altă chestie.

Ei știau, de pildă, că eram foarte bun la fizică și la limba română, mai ales în ceea ce privește compunerile libere. Mă remarcam, însă, la lucru practic sau dacă trebuia „organizată o activitate oarecare“, cum ar fi colectarea fierului vechi, ori vreun meci de șah între clase. Și în acest caz, dacă profesorul întreba, adresîndu-se clasei : „Ei, copii, care se ocupă de treaba asta ?“, era mai mult ca sigur că colegii mei o să strige : „Aurelian Ionescu ! Relu ! Relu Istețu !..." Iar eu, ce să zic, primesc, duc treaba la bun sfîrșit, fiindcă îmi place s-o fac. Poate că de aceea mi se spune Istețu. Însă un om oarecare, de pe stradă, de unde să știe toate astea ? Și te pomenești, cum m-am pomenit adineaori, că te ia drept altul și-ți spune : „Tăndălică“... Iar tu cum poți să-i dovedești contrariul ?

Iată un lucru la care nu mă gîndisem niciodată. Am închis dulapul și cu treningul în mînă m-am dus la fereastră, intrigat de tăcerea lui Trică. L-am văzut bătînd mingea cu Sandu. Și m-am hotărît imediat să rămîn în casă. Căci mi-a venit chef, nici eu nu știu de ce, ca să-mi desenez chipul. Am deschis un caiet nou, cu foi neliniate, am luat un creion negru, de cărbune, din cutia de desen a fratelui meu, Fane. Iar ceea ce a ieșit din smîngăleala mea m-a făcut să rîd. Fiindcă arătam foarte caraghios. Și totuși îmi plăcea să privesc la mogîldeața aia sfrijită, ce vroia să reprezinte portretul meu. Semănam cu un morcov — prelung, lat sus, ascuțit jos, și cu un smoc în vîrf. Ca să nu fie nici o îndoială am scris dedesubtul desenului : „Acesta sînt eu, Aurelian Radu Ionescu“. Apoi am adăugat, scriind cu cărbunele : „Ce vreau eu ?“ Și, după un timp de gîndire, am răspuns tot în scris : „Vreau multe“...

Și mi-a venit iar să rîd. Fiindcă mi-am adus aminte că, aseară, fratele meu, Fane, intrînd în cameră s-a uitat lung la mine, a întins mîna și m-a întrebat : — „Cine ești tu, Aurelian Ionescu, alias Relu Istețu ? Ce vrei tu să faci în viață ? Și crezi că ai să poți face ceea ce vrei ?

Știi să răspunzi sau nu?“ Fane are cîteodată momente cînd nu poți să spui precis dacă e serios sau glumește. Eu, ca să-l încerc dacă nu e cumva o păcăleală, i-am spus: „Dar tu știi să răspunzi?“ „Ași, e un fleac, făcu el sigur de sine. Am fost primul care a terminat lucrarea de control, azi, la dirigenție. Cine sînt eu? Un tînăr-adolescent al zilelor noastre! Ce vreau? Vreau să mă fac arhitect! Ce pot? Nu încape îndoială că pot să devin arhitect, dacă muncesc și învăț cu rîvnă!“

Siguranța asta a lui Fane m-a descumpănit. Fiindcă, la drept vorbind, mie îmi umblă foarte multe lucruri prin cap. Aș vrea să mă fac marinar, geolog, inventator, să scriu romane fantastice pentru copii. În fiecare zi îmi vine o nouă idee. Am ajuns de pomină. Iar Fane nu mă iartă. Cînd sîntem cu toții la masă, n-are altă treabă decît să mă stîrnească: „Ce ți-a mai trecut azi prin cap, Istețule?“ Și, cu toate că-mi propun să ocolesc asemenea întrebări, de fiecare dată cad în cursă și răspund, cum am răspuns și aseară: „Păi, m-am gîndit să fac un *sobol cu laser.*“ „Auzi, colo, sobol cu laser!... se miră Fane. Și la ce ar fi bun un sobol cu laser?“ „Păi nu e un sobol adevărat, ci un sobol de metal, adică o mașină, care“... „Atîta lucru am priceput și eu, mă întrerupse Fane. Dar la ce e bun?“ „Păi cum la ce? Să umble pe sub pămînt“... „Și?“ mă luă din scurt Fane, de-adevăratelea mirat. „Păi... dacă umblăm pe pămînt, în aer și în apă, atunci de ce să nu umblăm și pe sub pămînt?“ „De ce?“ „Să vedem ce-i pe acolo. Ar fi multe de văzut“... „Și cum ai să vezi tu sub pămînt?“ — s-a mirat soră-mea, Denisa. „Păi, așa, bine... Eram încurcat, fiindcă la asta nu mă gîndisem, dar nu m-am lăsat. Păi de aia are sobolul laser, ca să poată vedea“. „Sobolul să vadă! Păi n-ai zis că e mașină? M-ai dat gata, recunosc!“ pufni Fane satisfăcut. — „Dar n-am spus că“... îmi dădură lacrimile de ciudă, văzînd cum mă răstălmăcea. „Lasă-l, Fane, nu-l mai necăji!“ interveni, blînd, mama, ca să mă apere.

M-am uitat lung la tata. Tata, care vorbea rar, se uită și el atent la mine și spuse: „Dacă ăsta ți-i gîndul, atunci fă-te mai întîi scafandru.“ Tata avea un fel al lui de a vorbi, foarte pe scurt și în pilde. Așa că deseori nu înțelegeam ce a vrut să zică decît mult mai tîrziu. M-am gîndit la vorbele lui seara, înainte de a adormi, și mi s-a părut că le-am dezlegat tîlcul: „Dacă vrei să umbli pe sub pămînt, cum se umblă acum pe sub apă, atunci apucă-te mai întîi de ceea ce poți face acum“. Și în acest caz, desigur, tata are dreptate.

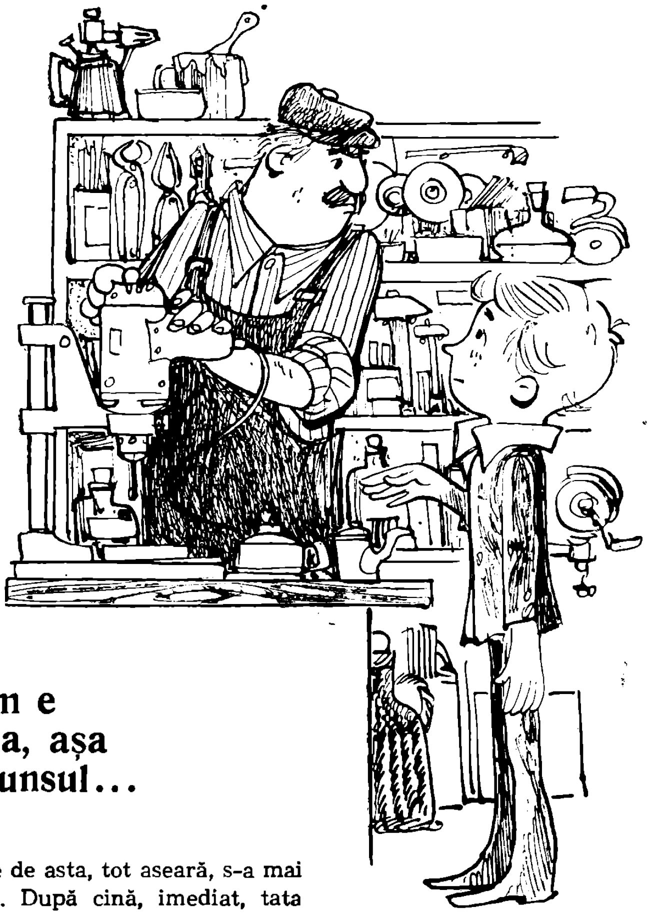

2.
După cum e întrebarea, așa e și răspunsul...

Însă, înainte de asta, tot aseară, s-a mai întîmplat ceva. După cină, imediat, tata s-a dus, ca de obicei, la televizor ca să vadă jurnalul. M-am luat după el, fiindcă vroiam să-i cer lampa de spirt ca să modelez niște foi de plastic.

De la o vreme, m-am apucat de făcut machete auto — așa, pentru plăcerea mea. Văzusem cîteva poze într-un almanah tehnic, pe care îl împrumutasem de la un coleg de-al meu, Traian Bărbulescu. Dar, neavînd lemn și alamă, cum se arăta acolo, m-am gîndit să le fac din plastic. Tot Traian, după ce i-am împărtășit proiectul meu, mi-a făcut rost de cîteva foi, colorate în negru și roșu, și m-a sfătuit cum să le *prelucrez la cald.*

Aşteptam nerăbdător să se termine jurnalul, căci tatei nu-i plăcea să fie întrerupt. Spre surprinderea mea, el s-a ridicat mai înainte de sfîrşit, şi-a scos haina, a îmbrăcat o bluză veche, şi a ieşit, preocupat, în vestibul. M-am luat după el, şovăitor, neştiind dacă momentul era prielnic cererii mele.

Bănuiam că se duce la *atelierul său*, aflat pe hol, chiar lîngă apartamentul nostru (perete în perete). Fusese acolo un spălător, pe care însă nimeni nu-l folosea, şi administraţia blocului i l-a încredinţat, cu condiţia ca, din cînd în cînd, el să dea ajutor la unele reparaţii tehnice. Deşi spaţiul era mic, un pătrat cu latura de un metru şi jumătate, tata a reuşit să înghesuie acolo „nu un atelier, ci ditamai fabrica", aşa precum obişnuia să-l laude unchiul meu, Eustaţiu Blendea.

L-am urmărit pas cu pas, ezitînd mereu să intru în vorbă. Fiindcă îl vedeam preocupat, închis în sine, gînditor. „Mai bine îl las să ajungă în atelier", mi-am spus, socotind că-l voi putea mai lesne îndupleca acolo, la faţa locului. De aceea, am calculat astfel ca, în clipa cînd o să fie gata să închidă uşa, să mă aflu şi eu în prag.

Tata, însă, probabil că mă surprinsese venind în urma lui, căci nu s-a mirat deloc la vederea mea. „Hai, intră şi tu!" spuse el, aşezîndu-se pe scaun. Din cauza atîtor scule şi aparate, puse în rafturi şi dulăpioare, strîmtorînd spaţiul, doi inşi încăpeau înăuntru cu mare greutate. Eu căutam din ochi lampa de spirt. „Ce vrei ? De ce nu vorbeşti ?" mă zori tata. Neavînd încotro, am îndrăznit... „Lampa aia, cu spirt, te-aş ruga să mi-o împrumuţi, tăticule." „Pentru ce îţi trebuie ?" „Aşa... ca să meşteresc şi eu ceva". „Nu înţeleg. Vorbeşte mai cu tîlc". „Am nevoie ca să îndoi nişte material plastic, pentru o lucrare". „Tot n-am înţeles." „Trebuie să fac o machetă auto". „Păi spune aşa. Şi cu ce tai plasticul ?" „Cu un briceag." „Nu e bun. Ia foarfeca asta. Poftim şi spirtiera. Vezi să nu dai foc la ceva". „N-ai nici o grijă, tăticule". „Lampa poţi s-o ţii pînă ce ţi-o cer eu, foarfeca însă o să-mi trebuiască mîine-poimîine. Ne-am înţeles ?" „O să am grijă. Mulţumesc frumos". „Bine, bine, băiete...", spuse el privindu-mă atent şi, dintr-o dată, zîmbi.

Dar, în momentul cînd m-am întors în camera mea şi am privit schiţa viitoarei machete, desenată pe hîrtie, mi-a venit, aşa deodată, o nouă idee : „Ce-ar fi să fac altceva, nu un automobil, ci chiar maşinăria aia, fantastică, sobolul meu cu laser ?" Am deschis caietul în care îmi desenasem portretul şi am făcut pe foaia următoare schiţa unui „vehicol capabil să umble pe sub pămînt". Schiţa, nu-i vorbă, a ieşit bine, dar mi-am dat seama că macheta ar fi fost greu de lucrat în plastic. Mi-ar fi trebuit tablă moale, de alamă, scule potrivite şi un atelier. Un atelier ? Păi este unul foarte aproape. Atelierul tatei ! Cum de nu mă gîndisem pînă acum la asta ?

Am alergat imediat la bucătărie unde o auzeam trebăluind pe mama. Denisa şi Fane stăteau în odaia mare, la televizor. „Ce-i cu tine? Nu stai la film?" s-a mirat mama, fiindcă ştia că se joacă *„Cei trei muşchetari"*. „Am venit să-ţi spun ceva. Adineaori am fost la tata, în cămăruţa lui, ca să-i cer lampa de spirt, şi..." „Nu cumva n-a vrut să ţi-o dea?" „De dat mi-a dat-o, dar... Mamă, de ce tata este, de la un timp, aşa de *serios?* E drept că mi-a zîmbit, dar numai cînd era să plec". „E cu gîndul la treburile lui. Şi-apoi, nu se simte prea bine cu sănătatea." „Dar ce are?" am exclamat eu surprins, căci credeam că numai copiii se pot îmbolnăvi, nu şi părinţii. „S-au adunat mai multe, spuse mama, întristîndu-se deodată. În viaţă, aşa se întîmplă cu un om de vîrsta lui. Şi el n-a avut o viaţă uşoară. Mai ales în tinereţe. Şi-apoi e cu gîndul la treburile lui..." „Ce treburi, mamă?" „Treburi de ale lui, de la fabrică. Nu ştiu nici eu prea bine. Mai mult ghicesc dintr-o vorbă, aruncată la întîmplare. Tatăl tău nu e prea vorbăreţ, ca Panait, de pildă. El, cît timp lucrează la ceva, nu spune nimic. Abia după ce a terminat zice: „Sabino, gata, am scăpat. Dar al naibii de greu a fost!" Atît. Aşa că eu, ca să aflu ceva, tot la Melania şi Panait trebuie să apelez". „Şi, ai aflat?" „Cred că da. Oamenii din secţia tatei s-au apucat să modifice un utilaj *complicat*. Aşa mi-a spus şi Panait: e foarte complicat, Sabino. Iar taică-tu s-a angajat să dea o piesă foarte greu de făcut, care se aduce din import. Şi am impresia că nu-i prea iese. De aia este el aşa..."

Abia cînd m-am întors în cameră, mi-am dat seama că, de fapt, nu rezolvasem nimic. M-am dus să sondez terenul în legătură cu atelierul tatei şi m-am abătut la cu totul altceva. Şi pentru asta numai eu sînt de vină. Fiindcă nu ştiu cum să pun întrebările. Mai bine zis: la una mă gîndesc şi alta întreb. Ca să nu mai păţesc aşa ceva şi altă dată, am deschis caietul şi am scris: „Pentru ţinere de minte: cînd îţi propui o ţintă, să nu te abaţi din drum. Să discut cu mama, din nou, problema atelierului". În schimb, prietenul tatei, Panait, nea Patent cum îi spun unii, — ăsta ştie cum să pună întrebări. De fapt, întreabă tot mereu. E mic, vioi, vorbeşte repede, ca şi cum ar glumi ori te-ar lua la rost. Chiar şi tata, cînd e cu el, devine altul, se înviorează. „Se molipseşte de la mine", zice Panait rîzînd. Cînd i-am auzit întîia oară, am crezut că se ceartă. „Aşa discutăm noi, mai aprins, m-a lămurit tata. Panait e întotdeauna cu capsa pusă". Iar Panait, care era de faţă, l-a bătut pe umăr pe tata şi mi-a spus: „Uite-te bine, băiete. Asta e cel mai mare specialist în reglaje, din fabrică. Ce mai, adevărat doctor de motoare! Al mai deştept Ionescu din cîţi sînt în cartea de telefon. Drept care, la rîndul meu, am obligaţia să-i stimulez inteligenţa!"

Vorbele lui nea Panait m-au făcut să deschid cartea, groasă cît o cărămidă, cu numele abonaţilor din Bucureşti. Cînd am ajuns la litera i, la Ionescu, m-a apucat ameţeala. Nouăsprezece pagini numai de Ioneşti şi Ioneşti. Să fi fost vreo patru mii cinci sute! Iar din ăştia, la Ionescu G. — cîteva sute!... „Care din ăştia toţi să fie tata?" l-am întrebat pe Fane. „Caută-l şi tu, după adresă: Ionescu G. din strada Balanţei". Şi numai aşa am putut să dau de numele tatei. Eram pe atunci mai mic, nu prea ştiam multe. M-am dus la tata şi l-am întrebat: „Tată, de ce îţi spune ţie Ionescu G.?" „Nu-ţi place, cumva, numele meu?" „Sînt atît de mulţi Ioneşti G. încît te deosebeşti foarte greu de ei"... „Tu, însă, ai să te deosebeşti de ei foarte uşor, fiindcă pe tine te cheamă Ionescu Radu Aurelian". Acum, după ce am crescut, mi-am dat seama că de vină a fost tot felul meu de a întreba anapoda. Fiindcă nu contează numele, ci *renumele*. Iată o cugetare ce merită s-o notez în caietul meu.

Ei, da, cu ani în urmă tata era mult mai prietenos şi mai vesel. De cum da primăvară, în fiecare duminică, încălecam *Calul*. Calul era de fapt o motocicletă IJ cu ataş, care ne ducea, fornăind alene, afară din oraş, *la baltă, la pescuit*. Tata — „la volan". Mama — pe scaunul din spate. Eu şi Denisa — în ataş. Denisa era foarte mică, aşa că amîndoi încăpeam foarte bine. Fane venea în ataşul lui nea Panait. O luam pe asfalt, încet, că „nimeni nu ne mînă din spate", cum spunea tata, şi, după o jumătate de oră, coteam la dreapta, luînd-o pe un drum de ţară, pînă ajungeam la un lac. Acolo era „locul nostru", unde îl găseam totdeauna pe Panait, care, mai vrednic la gonit, apucase de acum să-şi desfăşoare toate cele trei undiţe ale lui. Tata se aşeza lîngă el cu o singură lansetă. În ciuda insistenţelor lui Panait, n-a acceptat să ia măcar una în plus. „Eu vin să respir aer curat, să mă odihnesc şi nu la *canoneală*". Văzîndu-se refuzat mereu, Panait oferi undiţa lui Fane. Aşa a ajuns şi fratele meu pescar.

Eu alergam să strîng rîme. Mama şi Melania, nevasta lui Panait, ca nişte gospodine prevăzătoare, aduceau provizii pentru prînz de acasă. Căci cu peştele pe care promiteau că o să-l prindă bărbaţii — slabă nădejde. Mai ales că, după-amiază, tata şi nea Panait se trăgeau mai la o parte, deschideau tranzistoarele, ca să asculte meciurile. Tata ţinea cu *Petrolul*, nea Panait — cu *Rapid*, ceea ce stîrnea noi prilejuri de discuţii aprinse. Eu, neavînd pe atunci idee de fotbal, căpătam chef să pescuiesc. Eram *rău de pagubă*, dacă nu mi se dădea voie — plîngeam. Şi plîngeam aşa de tare încît nea Panait nu înceta să spună (îşi aminteşte mama): „Băiatul ăsta are să ajungă tenor la operă. Are voce". Ca să mă potolesc mi se făcea pe voie, dar din pricina asta trebuia să *se sacrifice* Fane, fiind însărcinat să mă supravegheze. El se

supunea bombănind, deşi prezenţa lui lîngă mine a dus la realizarea unei performanţe nemaipomenite.

Jucîndu-mă cu undiţa, am agăţat un peşte, dar, în loc să-l scot eu afară, era cît pe ce ca peştele să mă tragă, cu tot cu undiţă, în apă. Am ţipat. Fane, care era la post, s-a repezit şi apucînd coada undiţei a şi tras peştele afară. Toată lumea recunoaşte că acest peşte e cel mai mare pe care l-a pescuit cineva din familia noastră, în balta aceea. Numai că meritul meu era totdeauna contestat de Fane. „Lasă-i bucuria asta că el e mai mic" — intervenea, blînd, mama ca să împace lucrurile. „Ei şi ce dacă-i mic? Adevărul este că eu l-am pescuit!" — insista Fane. „Dar care din noi, mai întîi şi întîi, l-a agăţat?" stăruiam şi eu. „Dar dacă nu-l scoteam eu afară, ai fi putut zice că peştele *a fost pescuit?*" „Dar dacă nu-l agăţam eu, tu ce ai fi scos din apă?

De fapt, cu Fane, pînă în ziua de azi am asemenea discuţii, pe tot felul de fleacuri. Mereu îmi propun ca să fiu calm şi să tac, dar Fane, de fiecare dată, mă stîrneşte.

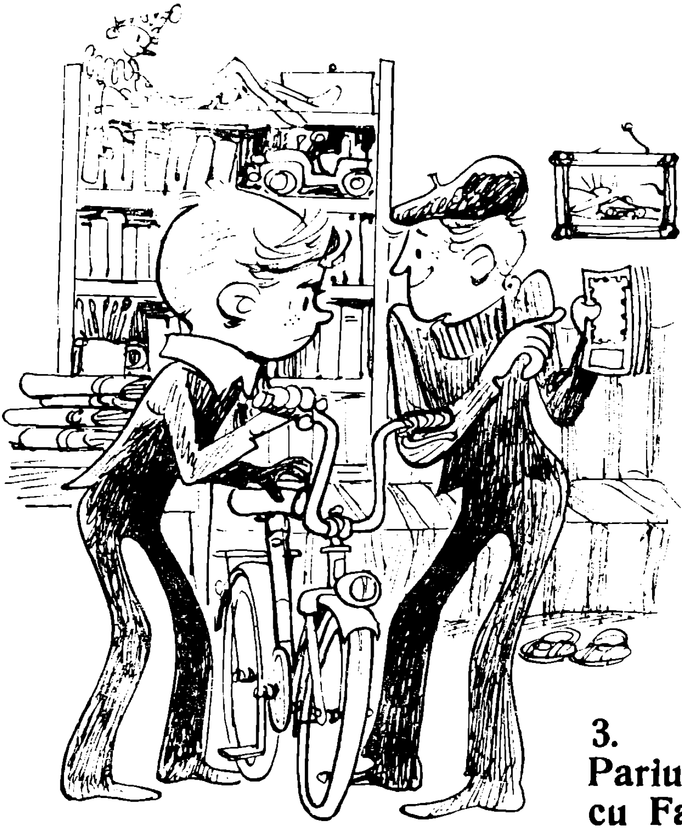

3. Pariul meu cu Fane

Eu stau în aceeaşi cameră cu Fane. Camera este egal împărţită, avînd de fiecare parte cîte un pat, iar la mijloc o masă pătrată, aşezată pe un covor vişiniu. Dar dacă te uiţi mai atent, vezi că între cele două jumătăţi este o mare deosebire. În partea unde stau eu, o să vezi cărţi rînduite pe rama din jurul patului, fotografii color de avioane şi automobile pe perete, iar pe masă numai strictul necesar pentru scris şi un glob pămîntesc. Dincolo, la Fane, masa e plină de tot felul de creioane, pensule, sticluţe de cerneluri, foi de desen, suluri de hîrtie de calc, pe cînd cărţile şi caietele, neavînd loc acolo, stau pe scaune ori sînt împrăştiate pe pat. Fane este totdeauna ocupat pînă peste cap şi grăbit să plece undeva cu o treabă importantă, aşa că n-are timp să se îngrijească de aranjatul lucrurilor lui. Eu, însă, cred că, în acest

fel, Fane vrea s-o facă pe interesantul, adică să vadă toată lumea că el studiază pe brînci, ca să ajungă student la arhitectură.

Fane mai are un obicei care mă scoate din sărite : apare cînd te aştepţi mai puţin, şi priveşte de jur împrejur atent, ca să descopere dacă cineva nu i-a umblat printre lucruri. Şi, bineînţeles, acel cineva nu pot fi decît eu, vecinul lui de cameră. În schimb trebuie să recunosc că are un spirit de observaţie grozav, căci îşi dă seama imediat, în toată harababura aceea, dacă s-a întîmplat o schimbare cît de neînsemnată. Aşa a făcut şi de astă dată, constatînd pe loc lipsa creionului de cărbune, pe care îl luasem eu ca să-mi desenez portretul. Am început să fluier nepăsător, ca să-i distrag atenţia, dar degeaba. Fane m-a luat la sigur :

„Unde e creionul meu negru, Rică? L-am lăsat lîngă călimara de tuş şi acum nu-i..." Dacă mi-ar fi vorbit altfel, i l-aş fi înapoiat cu scuze, dar tonul cîrcotaş m-a enervat. „Ce mă întrebi pe mine? Poate l-ai rătăcit tu ori l-a luat Denisa." „Ne, ne, ne! făcu el satisfăcut, fiindcă mutra pe care-ai măzgălit-o în caiet e opera cărbunelui meu". Mi s-a făcut ruşine de stratagema mea ieftină şi ca s-o dreg am făcut-o pe misteriosul, exclamînd : „Hocus-pocus!..." şi am scos creionul, chiar de sub mîna mea, unde-l camuflasem. L-am luat între degete şi m-am apucat să desenez, pe foaia următoare a caietului, o mogîldeaţă lungă şi deşirată, călare pe bicicletă. Fane, ghicind că e vorba despre el, se răsti la mine: „Hai, dă-mi-l! Imediat! N-auzi?" „Un moment! Ai răbdare"... „Nici o linie în plus! Asta nu-i creion pentru joacă. Rică, n-auzi?!", ţipă el enervat. Ştiam că-l supără faptul că-l desenasem pe bicicletă. Bicicleta asta ne aparţinea la amîndoi, dar de folosit o folosea doar Fane, pe motiv că merge la colegi de ai săi să înveţe pentru examenul de admitere la arhitectură. Enervarea lui demonstra că pricepuse aluzia mea. „Poftim creionul, zgîrcitule şi nu mai plînge!" Fane, apucîndu-l din mîna mea, îl azvîrli cu ciudă pe masă. „Şi altă dată să nu te atingi de el, c-o păţeşti!" — se răsti el la mine, ameninţător.

Chiar în clipa aceea a intrat mama, care auzise, probabil, schimbul nostru de cuvinte cam tare. „Văd că sînteţi destul de energici. Şi asta e bine!", ne spuse ea. „Fane e azi în formă, am intervenit eu. S-a antrenat toată ziua pe bicicletă". „Ce spui?, sări, ca ars, Fane. Am fost la Nana ca să rezolvăm nişte probleme. După ce dau examenul, o să-ţi las bicicleta numai la dispoziţia ta, dacă asta-i problema". „Şi cînd se va întîmpla minunea asta?" „La vară. Mai sînt pînă atunci numai trei luni!" Mama a aşteptat pînă am isprăvit noi, după care ne-a spus, privindu-ne rînd pe rînd, pe fiecare: „Băieţi, mîine e duminică şi eu trebuie să mă duc devreme la piaţă, fiindcă la prînz,

după cum știți, o să avem musafiri. Am lăsat în bucătărie o sacoșă cu două sticle goale pentru lapte și bani potriviți pentru încă două pîini albe cu cartofi, de cîte 3,80 lei. În total : 12,20 lei. Ei, care din voi se duce ?" — „Eu am fost joi, mamă" se văicări Fane. „Și eu am fost luni, marți, miercuri, vineri și sîmbătă. Cred că ar cam fi și rîndul tău". „Da, ar fi, e adevărat. Dar nu pot. Mă scol de dimineață și plec la Nelu. Fiindcă la 8 vine la el un văr arhitect ca să ne arate la desen, pentru examenul de admitere. Zău, așa"... „Știam eu. Totdeauna scornești tu cîte o treabă", am spus eu, necăjit. „Pe cuvînt că e așa. Dacă nu crezi, îl sun pe Nelu și-l întreb în fața ta ! Hai, mă, Rică. Vrei să cad la examen din cauza ta ?". Cînd mă lua Fane, în felul ăsta, cu rugăminți, aș fi dat oricît să tacă din gură. Așa că m-am întors către mama și i-am spus : „Lasă, mămico, o să mă duc eu". Mama mă privi cu un zîmbet blînd : „Mulțumesc, Aurele. Știam eu că ești un băiat bun".

După ce a plecat mama, Fane a început să rîdă. Fiindcă, bănuiam eu, se gîndea în sinea lui : „Isteț băiat, și tocmai bun ca să meargă, zi de zi, la pîine". „De ce rîzi ? i-am spus eu mînios. Te crezi deștept, fiindcă ți-a mers și de astă dată ? Ei, și ? Îți pierzi timpul degeaba și numai tu ai să fii de vină, dacă o să pici la examen". „Cum, eu îmi pierd timpul ?", spuse Fane sincer uimit. „Oho ! Și încă berechet ! Azi, de pildă, ai irosit trei ore, degeaba" „Nu-i adevărat ! Am fost la Nana și am rezolvat probleme". „Și eu am văzut-o pe Nana, în parc. Era cu Angela și cu Sasu." „Așa e, ... fiindcă și eu, între timp, m-am repezit pînă la Ciofu !" „Mă rog, am zis eu, pe un ton rece. Va să zică din alea trei ore, dacă scazi ocolul tău, rămîn abia două sau și mai puțin". „Mă rog, așa o fi cum zici. Ei și ?" „Și alaltăieri ai stat 41 de minute ca să-ți calci pantalonii." „Zău, Rică, te-ai uitat la ceas ?" „M-am uitat, ca să-ți fac normarea științifică a timpului de lucru, cum spune tata". „Și ce ? Ai fi vrut să umblu cu pantalonii necălcați ?" „N-ai înțeles. Am vrut să-ți demonstrez că ai timpi morți, Fane. Mîine, de pildă, sînt sigur că ai treabă la Nelu abia pe la zece. Iar pînă atunci te plimbi cu bicicleta prin parc. Din nou timp pierdut". „Spune mai bine că ți-e necaz că trebuie să mergi la pîine." „Mi-a fost, dar mi-a trecut. Acu' vreau să te întreb altceva, Fane : ce ai să te faci tu dacă nu iei examenul ?" „Îl iau. Nu se poate să nu-l iau". „Și, dacă totuși, se întîmplă ceva, și nu-l iei ? „Atunci... îl mai dau o dată !" „Și dacă pici iar ?" „Mă, tu ești căpiat ?" „Răspunde la întrebare !" „Mai dau o dată. Eu trebuie să mă fac arhitect !" „De ce ?" „Fiindcă e o meserie importantă, de viitor. Nu vezi că peste tot se construiesc blocuri ?" „Văd. Dar ție meseria asta îți place ?" „Mai e vorbă. Mă pasionează." „Eu

nu prea cred asta, Fane". „De ce, isteţule ?" „Dacă te pasiona arhitectura, ţi-ai fi călcat mai rar pantalonii, Fane !"

Fane a tăcut, un timp, înciudat. Dar cum nu ştia ce să-mi răspundă, schimbă dintr-o dată tonul, devenind zeflemitor : „Păi da, eu sînt un nătăfleţ, desigur. Fiindcă nu-mi pierd capul cu tot felul de năzbîtii." Observaţia lui Fane m-a făcut să tresar. „Ce năzbîtii ?" — l-am întrebat eu. „Sobolul. Şopîrla aia, isteaţă, nevoie mare, cu laser", spuse Fane pe un ton vădit zeflemitor. Cînd nu era în stare să răspundă cu argumente, Fane se înfuria şi se apuca să batjocorească. Iar eu, în situaţia asta, mă prefăceam că nu-l aud. Atunci, el se stîrnea şi mai tare : „Şopîrla. Şopîrla cea isteaţă. Cea mai mare minune a lumii !" Asta era felul de a glumi al lui Fane. Găsea o vorbă răutăcioasă şi apoi o repeta la nesfîrşit, schimonosind-o în toate felurile. Ştia el că asta mă enervează şi că de aceea tac. Dar eu mă hotărîsem să nu-l bag în seamă, chiar dacă s-ar fi apucat să umble cu picioarele în sus. Fane a fost nevoit, atunci, să schimbe tactica. Se întinse pe pat, luă în mînă o revistă şi începu să comenteze cu glas tare ilustraţiile : „Ia te uită ! exclamă el, poza în culori a unei staţii automate de pe Venus !" Eu tăceam. „Treaba ta, dar să ştii că e foarte interesantă. Mîine îi duc revista lui Nelu, aşa că n-ai s-o mai vezi". Eu continuam să tac. „Ascultă, Aurele, hai să lăsăm supărarea la o parte. Uite ce-i, ştiu eu un prieten care ar putea să te ajute, dacă ai de gînd să faci o machetă".

Văzînd că vorbeşte cu tîlc, am crezut de cuviinţă să-i răspund : „Mulţumesc, dar am s-o fac eu singur". „Tu ? Dar n-ai scule, n-ai nici unde". „Ba da". „În ce loc ? „Păi, în atelierul tatei". „Ce face ? sări Fane, mirat. Dar ce atelierul ăla e de nasul tău ?" „De unde ştii tu ?" „Fiindcă l-am rugat şi eu, odată, cînd eram mai mic. Şi tata mi-a spus că o să-i încurc lucrurile". „Poate că nu l-ai rugat tu cum trebuie". „Nu-i ăsta motivul. Tata are de rezolvat lucruri serioase, înţelegi ? Acolo nu e loc pentru joacă". „Şi dacă totuşi mă lasă ?" „Imposibil !" „Şi dacă ?" „Te lauzi !" „Ai să vezi". Fane tăcu, un timp, apoi mi se adresă cu un glas potolit : „Dacă tu eşti aşa de sigur, atunci să punem un pariu. Vrei ?" „Pariu ? Ce fel de pariu ?" „Eu zic că tata n-o să te lase, fiindcă e ocupat cu treburile lui. Tu, însă, susţii c-o să te lase. Foarte bine. Eu îţi dau un termen de trei luni, să zicem. Dacă nu reuşeşti, cîştig eu. Dacă te primeşte, cîştigi tu. Te prinzi ?" „Eu nu pariez, am spus eu hotărît". „De ce ?" „Fiindcă nu pariez !" „Va să zică dai înapoi". „Întocmai. Dau înapoi ca să-mi iau avînt şi să sar mai departe". „Adică ?" Deodată — nu ştiu nici eu de ce, mi-am schimbat gîndul şi i-am răspuns lui Fane : „Adică, primesc pariul. Scriem tot

ce-am stabilit pe hîrtie şi o semnăm amîndoi". „De acord, se însufleţi Fane. Dar pe ce punem pariul ?" „Pe ce ? Pe bicicletă. Dacă pierzi tu, bicicleta o să rămînă la dispoziţia mea." „De acord. Iar tu să pui la bătaie seria ta filatelică, aia cu Olimpiada." „Păi e o serie de valoare", am ezitat eu. „Şi bicicleta n-are nici o valoare ?" „Bine, am zis eu, să fie aşa". M-am apucat imediat şi am scris totul, precum ne învoisem. „Mai scrie încă o dată, spune Fane. Ca să avem fiecare din noi cîte o hîrtie". Am făcut întocmai, am pus data, semnătura, am împărţit exemplarele.

Apoi Fane s-a întins pe pat, continuînd să frunzărească revista. Eu, la rîndul meu, m-am întins în pat, căci mă simţeam obosit, ca după o îndelungată alergare. Abia m-am liniştit, că m-am simţit scuturat, pe neaşteptate, de o tresărire : „Nu trebuia ! Nu trebuia să fac pariul ăsta ! Mai întîi fiindcă, oricum ar ieşi lucrurile, tot eu am să ies în pierdere. Bicicleta, chiar dacă am s-o cîştig, va trebui s-o împrumut şi lui Fane. În schimb dacă pierd seria filatelică va trebui s-o dau de-adevăratelea... Şi-apoi, am să-l pot convinge oare pe tata, ca să-mi încredinţeze atelierul ? Ce să fac ? Să mă duc şi să mă rog de el, fiindcă altfel pierd pariul cu Fane ? Nu, asta nu se poate. Aş fi murit de ruşine, făcîndu-i o astfel de mărturisire. Să-i cer lui Fane să-mi înapoieze hîrtia pe care o semnasem ? Nu, nici asta nu se mai poate".

Şi, ca întotdeauna în asemenea ocazii, fără ieşire, m-am dus în bucătărie ca să stau de vorbă cu mama.

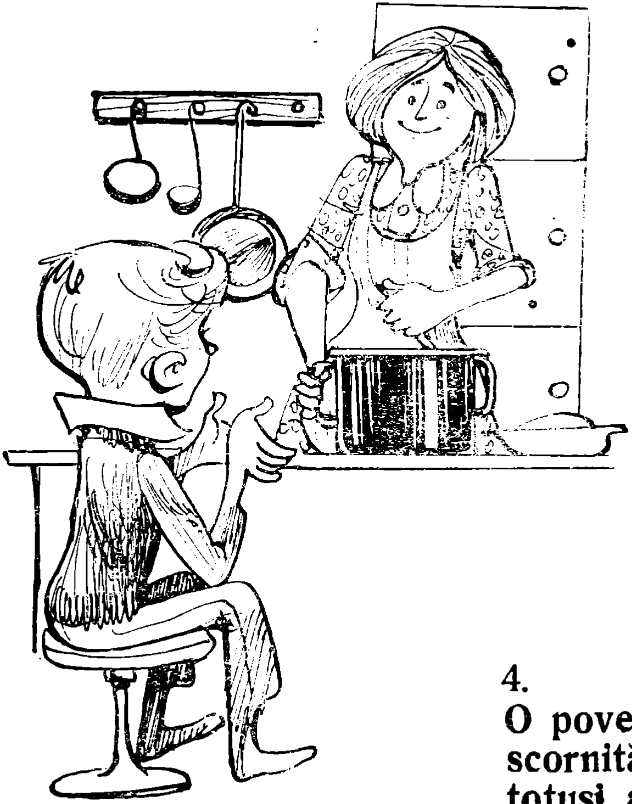

4.
O poveste scornită şi totuşi adevărată

Dar am avut ghinion. Căci, în bucătărie, am găsit-o pe mama cu Denisa, care a venit s-o întrebe cum să-şi croşeteze puloverul. Era un model complicat, Denisa se încurcase, aşa că explicaţia putea să mai dureze mult. Eram nerăbdător. „Ce-i cu tine, Ricule ?“ mă întrebă mama, atentă ca întotdeauna. „Nimic. Am venit să beau apă“. Am luat un pahar, l-am umplut la chiuvetă şi am băut o înghiţitură. „Tu bei apa, parcă ai bea pepsi“ îmi spuse, rîzînd, Denisa. „Păi, cum aşa ?“ m-am mirat eu. „Apa se bea dintr-o dată. Da' tu o înghiţi puţin cîte puţin.“ „Fiindcă mă uit cum croşetezi tu“, i-am spus, privindu-i mîinile.

Dar, de fapt, mă gîndeam : ce femeie vrednică e mama. Deşi ocupată pînă peste cap, cu pregătirea prînzului de mîine, s-a întrerupt din

lucru ca să-i arate Denisei la croşetat. Şi apoi, după plecarea Denisei, aş fi urmat la rînd eu, cu ale mele. Şi astea nu-s decît o mică parte din cîte trebuie să facă ea în cursul unei zile. Da, fără îndoială, mama e o femeie deosebită. Şi asta o spun nu fiindcă sînt fiul ei. Doar e şi părerea altora de pe strada noastră. O caută mereu tot felul de lume, cu te miri ce fel de rugăminţi şi întrebări. Care e stofa cea mai potrivită pentru nişte fotolii (mama se pricepe la stofe fiindcă lucrează la o fabrică de textile), cum trebuiesc puse ciupercile la marinat, în ce fel să dezveţi pe un copil să nu-şi mai mînînce unghiile şi alte chestiuni, zeci şi sute, tot de genul ăsta. Şi mama nu-şi pierde răbdarea, ci explică fiecăruia cu tîlc şi pe îndelete, ba încă-i mai spune să treacă şi altă dată să-i povestească cum merg lucrurile.

Nu mai departe decît ieri pe la prînz, am auzit sunînd. La uşă : o fată subţirică, drăguţă, frumos îmbrăcată. „Bună ziua. Aici stă tovarăşa Sabina Ionescu ?“ „Aici stă, dar nu-i acasă“. „Păi cum ? Doar am fost vorbite că la ora douăsprezece mă aşteaptă“. „Dacă a promis, o să fie. Deocamdată e douăsprezece fără un sfert“. „Tot ce se poate. Eu îmi făcusem o rezervă de un sfert de ceas pentru cazul cînd întîrzie tramvaiul, dar tramvaiul n-a întîrziat. Aşa că...“ Am poftit-o în casă : „Vă rog să intraţi şi s-o aşteptaţi. Mama e dusă pînă la magazin, dar se întoarce. Mama mea e foarte punctuală“. „Ştiu, ştiu. Tovarăşa Sabina e o femeie extraordinară, spuse fata, după ce s-a aşezat pe scaunul pe care i l-am oferit eu. Mie îmi spune Mimi Catrinescu şi lucrez cu dumneaei în atelier, la ţesătorie“. „Nu doriţi un pahar de apă şi o dulceaţă ?“ — am întrebat-o, potrivit unui obicei de al mamei, în cazul cînd ne venea în casă un musafir. „Puţină apă nu refuz“ — încuviinţă vizitatoarea. Cînd am venit cu tava, am găsit-o uitîndu-se la ferestre. „Uite, aşa perdele ar trebui să-mi fac şi eu, cînd o să fiu la casa mea...“ A tăcut o clipă, luînd din dulceaţă şi bînd apă, apoi mă privi, zîmbind : „Nu te supăra, dar pe dumneata cum te cheamă ?“ „Aurelian Radu Ionescu“. „Radu, ca şi pe băiatul cu care sînt în vorbă acum. M-a cerut de nevastă, eu ţin la el, dar nu ştiu ce să fac...“ M-am roşit tot, căci nu ştiam ce să-i răspund, dar fata n-a observat încurcătura mea. Era preocupată, pesemne, cu ale ei. „Am mare încredere în mama dumitale, Radule, cît aş avea şi în propria mamă. Din păcate mama mea e departe, tocmai la Vaslui, la ţară...“.

Şi chiar în clipa aceea am auzit deschizîndu-se uşa de la intrare. „A venit mama“, am strigat bucuros. Tocmai atunci pendula a început să bată ora douăsprezece. „Aţi văzut, că a sosit la fix !“ am exclamat eu mîndru, de parcă punctualitatea mamei ar fi fost un merit al meu. Văzînd-o pe fată, mama s-a bucurat : „Bine ai venit, Marico“. Apoi s-a întors către mine : „Fii bun, Ricule, şi du sacoşa asta

în cămară". Am dus sacoşa într-o clipă, m-am întors înapoi în camera mare şi m-am sprijinit de pervazul uşii. Dar mama s-a uitat lung la mine şi am înţeles că trebuia să mă evaporez. Nu se cădea să stau la discuţia lor, dar eram curios. Mai ales că se făcuse ora 1 şi ele tot mai stăteau de vorbă. M-am dus la bucătărie să mănînc, fiindcă trebuia să mă duc la şcoală. După o vreme a apărut şi mama. „Ştiam eu că ai să serveşti mîncarea rece. Aprinde focul!" M-am executat întocmai, căci mă simţeam vinovat. Nu m-am putut stăpîni, totuşi, ca să n-o întreb: „Mamă, ce-i cu fata aceea? Ori e vreun secret?"... „Nu, nu e nici un secret. Fata asta vrea să se mărite cu un băiat de la noi, de la ţesătorie, unul Radu Tudose, băiat bun dealtfel, cu armata făcută. Numai că e cam petrecăreţ. Adică, de fapt, nu e atît de petrecăreţ, cît se lasă influenţat de nişte prieteni de-ai lui, mai fluşturateci. Şi uite, fata, îşi face probleme. A venit să stăm de vorbă"... „Şi dumneata, mamă, ce i-ai spus?" „Te interesează?" „Da, fiindcă nu înţeleg ce vină are băiatul ăla, Radu, că se distrează". „Vina lui nu e că se distrează, dar că nu-i spune ei unde se duce. Cînd eşti căsătorit nu se poate să te comporţi ca şi cum ai fi de unul singur. Iar alaltăieri, Radu ăsta, după ce s-a despărţit de ea şi a spus că se duce acasă, a plecat cu prietenii la o petrecere şi a stat pînă dimineaţă. N-a venit nici la serviciu, aşa că a trebuit să-i fac observaţie şi să-l sancţionez". „Atunci, am hotărît eu, să nu-l mai ia de soţ!" „Cu alte cuvinte vrei ca Radu să rămînă holtei toată viaţa". „Păi, n-am zis asta". „N-ai zis. Dar dacă o să-l judece astfel toate fetele, o să rămînă fără nevastă". „Şi atunci ce-i de făcut?" „Păi să avem răbdare. Băiatul a făcut o greşeală, i-a părut rău. Aşa e la tinereţe. O să se îndrepte el, sperăm, şi pînă la urmă lucrurile o să meargă bine..."

M-am gîndit la toate acestea, în timp ce mă aflam în faţa televizorului, în camera mare. Mă dusesem acolo, căci nu puteam să beau apă la nesfîrşit, iar la croşetat nu mă pricepeam defel. La un moment dat, pe ecran am citit cuvîntul: „Morse". Era salvarea mea! Ştiam că Denisa nu scapă nici o emisie care este în legătură cu regiunile polare. Aşa că am alergat într-un suflet la bucătărie: „Denisa, un film despre morse, chiar acum!" Nu m-am înşelat. Denisa a sărit imediat de pe scaun. „Îţi mulţumesc, mămico. Cred că o să mă descurc şi singură. Hai, Aurele!" Ca să am motiv să rămîn în bucătărie, am umplut încă un pahar de apă. Denisa a plecat. „Dar ce-ai mîncat tu Ricule, la prînz, că ţi s-a făcut aşa o sete?" — m-a întrebat mama, apropiindu-se de vasul cu zarzavat. „Am pus, cred, prea multă sare în tocană. De aceea..."

Mama s-a apucat să cureţe zarzavatul. Eram încurcat, nu ştiam cum să intru în vorbă. „Mamă, vreau să-ţi spun ceva... am îndrăznit eu.

Eşti ocupată ?" „Spune, Ricule, te ascult. Despre ce e vorba ?" — mă încurajă ea. „Să vezi, tocmai m-am apucat să citesc o carte în care e vorba despre un băiat, aşa ca mine, care a pus un pariu cam curios..." „De ce era pariul curios ?" „Stai să vezi... Şi avea băiatul ăsta un frate mai mare, cam de vîrsta lui Fane, cu care avea mereu tot felul de discuţii. Într-o zi, tot discutînd ei aşa, ba una, ba alta, băiatul mai mic a pus un pariu cu fratele mai mare că, dacă se iau ei la întrecere la fugă, el are să-l întreacă. Ce zici, mamă ?" „Mă mir, Ricule. Ce l-o fi apucat ?" „Păi, ştiu şi eu, s-a enervat şi... gata ! A pus la bătaie seria de timbre la care ţinea el foarte mult. După un timp, însă, şi-a dat seama că a făcut o greşeală. Dumneata ce crezi, mamă ?" „Cred că ai dreptate, Ricule..." „Şi atunci, în situaţia asta, ce trebuie să facă băiatul ăla mai mic ?" „Păi ce ai făcut şi tu. Să se ducă la mama lui. Iar mama lui o să se ducă, la rîndul ei, la fratele lui mai mare, Fane, şi să-l roage ca..." „Fane ? am sărit ca ars. Dar nu-l cheamă Fane !"

Mama a zîmbit. Ştiam că a înţeles totul şi-mi era necaz. „Nu, mamă, să nu-l rogi nimic. Pariul e pariu, trebuie respectat". „Dar cum ai să te întreci tu la fugă cu un lungan ca el ? Nu te gîndeşti ?" „Păi, să vezi, că nu e chiar aşa. N-am pus pariu pe cine o să fugă mai repede. Ci pe altceva. Pe nota mea la fizică. Eu am pariat că iau nota zece !" „Ei, asta e altceva. Asta cred că ai s-o poţi face. Ţie îţi place fizica, nu-i aşa ?" „Îmi place, desigur, dar să vezi, profesorul de fizică e foarte zgîrcit, rar de tot pune cîte un zece..." „Atunci, dacă-i aşa, aşterne-te pe învăţătură. Altă ieşire nu văd !" „Sigur, o să învăţ totul, fără greş. Dar pot să fiu sigur că o să-mi dea nota zece ? Şi-atunci, mamă, nu-i aşa că am făcut o mare prostie ?" „Eu nu zic chiar aşa. Mare prostie ar fi fost să te întreci la alergat. Dar în cazul celălalt, chiar dacă pierzi pariul, tot te alegi cu ceva. O să ştii foarte bine materia la fizică şi o să-ţi prindă bine. Ori nu crezi ?" „Da, mamă, ai dreptate" am spus eu neavînd curajul să-i destăinui că de fapt pariul era cu totul altul, iar cîştigarea lui depindea de hotărîrea tatei.

Nu i-am mărturisit, însă, lucrul ăsta, căci bănuiam că, aflîndu-l, mama se va duce să-l roage pe tata. Dar în acest caz, mai puteam pretinde că am cîştigat in mod cinstit pariul ? Eu însumi ar fi trebuit să-l determin pe tata. Însă în ce fel ? Mai întîi ar trebui să-l conving că am nevoie, pentru motive foarte serioase, de atelierul lui. Şi, în al doilea rînd, da, da, să-i dovedesc că el se poate încrede în mine, ca într-un coleg, sau ca într-un tovarăş de-al lui, de muncă. Din păcate, însă, timpul e prea scurt. Cum de-am putut să închei un astfel de pariu ? Cum de-am putut ?

5. Urmarea neplăcută a unui meci de fotbal (victorios)

Am pus ceasul să sune la ora șapte. Tocmai visam că alerg la un concurs de viteză, cît pe ce să ies primul, dar — stupoare ! — la linia de sosire aflu că trebuie să alerg mai departe, pînă la 1 000 de metri, și cînd, din nou, intru în finiș, extenuat, sînt îndemnat de strigătele din tribună să alerg mai departe, la 10 000 m, îmi pierd suflul, sînt depășit de ceilalți, mă tîrîi în coada plutonului, și, deodată, nu știu cum se face, că mă pomenesc în plină stradă, aclamat de mulțime, fiindcă mă aflu în fruntea unei curse de maraton, înfierbîntat, în timp ce spectatorii înșirați pe trotoare mă stropesc, aruncînd cu apă din găleți, mă simt înviorat, dar, brusc, mă izbește în auz un clopot strident, mă pomenesc față în față cu o mașină a pompierilor, tresar și... mă trezesc. Suna deșteptătorul. Sar din așternut după cum mi-i obiceiul, mă

îmbrac repede. Dar cînd arunc ochii în direcția lui Fane, care ar fi trebuit să fi fost plecat de mult, îl văd întins în pat, cu capul băgat sub pernă. Îl zgîlții, îngrijorat, crezînd că e bolnav, dar el mă repede furios : „Ce vrei ?" „Păi, aseară ai spus că trebuie să pleci dis-de-dimineață !" „Da ? făcu el nedumerit. Lasă că am eu grijă", și băgă din nou capul sub pernă.

N-am insistat, căci aș fi pierdut timpul de pomană. Mă duc la bucătărie, iau sacoșa și banii și plec la cumpărături. O iau mai întîi la Alimentara, după lapte, iar de acolo la franzelărie. Aici, însă, găsesc pe ușă un bilet : „Unitatea se deschide la ora 9". Va trebui, deci, să mai fac încă un drum. Și asta nu-mi convine. Dar ce să fac ? Mă întorc acasă, pun laptele la fiert, trec în cameră și acolo, surpriză, îl găsesc pe Fane tot în pat, deși se făcuse de acum opt fără un sfert. Îl scutur fără milă : „Scoală, Fane ! Ce-ai pățit ?" El mormăie ceva neînțeles. „Va să zică am avut dreptate. N-ai nici o treabă, azi, la Nelu. Așa că du-te la bucătărie și vezi de fiertul laptelui". „Nelu ? strigă Fane, sărind ca mușcat de șarpe. Am întîrziat ! De ce nu mi-ai spus că e ora opt ?" „Dar eu te-am trezit încă de la șapte !" „Șapte era ? Eu am crezut că ai spus șase. Altă dată să zici șepte, ca la telefon, că uite ce încurcătură mi-ai făcut !" Vorbind astfel, Fane s-a îmbrăcat, apoi a fugit la baie, s-a întors cu obrazul pe jumătate umed, a luat un caiet, mi-a strigat din mers : „Salutare !" și a dispărut valvîrtej pe ușă.

M-am întors la bucătărie, la timp, ca să evit ca laptele să dea afară din cratiță. Tocmai atunci a intrat Denisa, în pijama, cu ochii cîrpiți de somn. S-a așezat pe scaun, m-a privit frumos, rugîndu-mă să-i dau o cană cu lapte fiert. Și-n timp ce-l bea, suflînd să nu se frigă, Denisa îmi vorbi pe un ton misterios : „Știi tu, Aurele, ce zi e astăzi ?" Am ridicat din umeri. „De ce crezi că mama pregătește o masă așa de bună tocmai azi ?" Sincer să fiu nici nu mă gîndisem la asta. „Ia, gîndește-te, a cui zi de naștere sărbătorim astăzi ?" Abia acum, în fine, mi-a căzut fisa. Era ziua lui Andrei, vărul meu, fiul unchiului din partea mamei, Eustațiu Blendea. Andrei era student la conservator și venea în fiecare duminică dimineață la noi, ca să exersese cu Denisa la vioară. Găsind răspunsul meu bun, Denisa mă privi iar, foarte frumos și-mi spuse : — „Și nu crezi tu, Aurele, că ar trebui *să-i ofer o atenție*, drept răsplată pentru interesul ce-l arată el surioarei tale mai mici ?" „Mai încape vorbă ? Fă-i o surpriză". „Ce surpriză ?" „Ceva care să-i facă plăcere." „Și ce crezi tu că i-ar face plăcere ?" „Știu eu ? O partitură, un disc". „O, de astea are el destule. Dimpotrivă, lui i-ar face plăcere dacă i-aș da o serie de timbre, ca a ta, cu Olimpiada !" „Foarte bine. Dar e cam greu de cumpărat". „Dar de ce s-o cumpărăm,

dacă avem noi una?“ „Noi?“ am exclamat eu. „Da, noi. Şi o facem cadou lui Andrei, din partea familiei. Te asigur că o să-i facă, aşa cum ai spus tu, o mare plăcere“. „Nu se poate!“ „Să ştii că am să vorbesc cu mama“. „Vorbeşte. Fiindcă mama ştie că am pus un pariu cu Fane pe colecţia mea de timbre. Cum să-ţi dau seria aia, fără încuviinţarea lui Fane?“ „Lasă că vorbesc eu cu Fane şi se aranjează!“, spuse Denisa, foarte sigură de sine, ieşind din bucătărie.

Eu am intrat în camera mea cu intenţia să învăţ la fizică. Vorbele Denisei, însă, nu-mi dădeau pace fiindcă mă duceau cu gîndul tot la pariul meu cu Fane, care, după cît se vede, putea să mă bage în noi încurcături. La ora nouă şi jumătate (am lăsat dinadins o jumătate de oră, ca să fiu sigur că franzelăria s-a deschis), am luat din nou sacoşa şi am plecat să cumpăr pîine. Tăind-o pe scurtătură, peste terenul de joacă, am dat acolo de Trică, Dinu Dimitriu şi Bîzu. Despre Trică a mai fost vorba înainte, în primul capitol. Şi pe Dinu l-am pomenit în treacăt, dar acum e timpul să spun că e coleg cu mine, înalt, blond, robust şi e considerat drept „sportivul clasei“. Bîzu e tot de o seamă cu noi, poartă ochelari, are nasul cîrn, e pistruiat şi învaţă la altă şcoală. De fapt el stă într-un cartier mai îndepărtat şi vine în fiecare duminică în vizită la bunicii lui care locuiesc pe strada noastră.

Fiind trei, abia aşteptau să apară încă unul, ca să poată face două echipe. Aşa că n-am putut rezista la insistenţele lor, deşi eu le-am arătat sacoşa, avertizîndu-i ca să nu facă „alegerea“, fiindcă trebuie să mă duc la pîine. Dar, văzînd că am ieşit în aceeaşi echipă cu Bîzu, am rămas, căci îmi plăcea să joc împotriva lui Dinu, aşa din ambiţie, fiindcă el se pretindea mare fotbalist. Şi asta cu toate că ştiam c-o să pierdem, fiindcă Bîzu, „Ochelaristul“, nu era un partener de nădejde. Dar s-a întîmplat o surpriză de zile mari. Am cîştigat, noi, ageamiii. Şi asta din pricina celor două şuturi norocoase trase de mine de la distanţă. Pe cînd ei, de la doi paşi, nu nimeriseră poarta. Chiar dacă am cîştigat la limită, dar era o victorie de prestigiu. Mi-am luat sacoşa, ca să plec la pîine. Dar a sărit Trică, înfierbîntat, cerînd un meci de revanşă. Mă apucase de haină, cît pe ce să mă dezbrace. N-am avut încotro şi am cedat. Dinu şi Trică deveniseră nervoşi, îşi făceau unul altuia reproşuri. Pe cînd Bîzu făcea minuni la apărare. Mă înfierbîntasem rău de tot, uitînd de toate de pe lume, cu excepţia mingii.

Cînd, la un moment dat, m-am auzit strigat cu insistenţă, de o voce piţigăiată: „Rică! Rică!“ Apoi iar, mai insistent: „A-u-re-le! Re-lu!“ Abia atunci mi-am dat seama că era vorba de mine. Am privit într-acolo şi, printre şuviţele părului ce-mi căzuseră pe frunte, am văzut-o pe Denisa. Am oprit mingea, punînd piciorul pe ea şi am cerut pauză. Am întrebat-o răstit: „Ce-i cu tine?“ „Da' cu tine ce-i? Ai plecat la pîine

și nu te-ai mai întors. M-a trimis mama ca să te caut!" „Bine, lasă-mă încă zece minute pînă termin. Mă duc eu după pîine?" „Cum încă n-ai luat pîinea? strigă Denisa disperată. „Nu". „Dar știi tu cît e ceasul?" „Păi să tot fie zece și un sfert". — „E unsprezece fără cinci. Și la unsprezece se închide!" Am înghețat. Cum de mă înșelasem cu aproape o oră întreagă? M-am repezit la sacoșă și am plecat, spre necazul băieților. Dar, văzînd ei care-i situația, n-au mai spus nimic.

Denisa era foarte supărată: „Știi că la unsprezece vine Andrei și o să trebuiască să mă aștepte!" Supărat că mă cicălește i-am spus să se ducă acasă. „Nu, insistă ea, mama mi-a spus să nu mă întorc fără tine! Crezi că mie îmi convine să pierd atîta timp degeaba?" Și ca să mă grăbească, Denisa porni hotărîtă, pășind înaintea mea. Parcă era un băiat, nu alta. Eu, ca să evit să continue cu reproșurile, am lăsat-o să meargă în față. Deși mai mică decît mine, Denisa, mă gîndeam eu atunci, mă întrece în multe privințe. Dacă o întrebi, de pildă, ce vrea să se facă, ea răspunde imediat fără să șovăie: „La calculatoare mă duc!" Și dacă te-ai fi apucat, s-o încerci în glumă, spunîndu-i: „Calculatoare? Dar știi tu cu ce se mănîncă astea", dînsa te-ar fi luat tot așa la sigur, fără să se intimideze: „Cum să nu știu? Se mănîncă cu matematică". Și n-aveai ce să-i mai spui, fiindcă Denisa mînca matematica numai cu nota zece.

„Vezi că am avut dreptate! îmi spuse Denisa supărată foc. Am ajuns prea tîrziu!" Pe ușa franzelăriei scria: „Închis". „Eu credeam că dacă deschide la nouă, o să stea cel puțin pînă la douăsprezece" — am căutat eu să mă scuz. „Și acum ce facem? Știi doar că avem musafiri la masă!" Și în clipa aceea, am nădușit mai rău, decît în tot timpul meciului. Vedeam, înaintea ochilor, imaginea mesei pregătită de sărbătoare, cu toată lumea de jur împrejur, uitîndu-se la mine cu reproș: „Poftim, cum ne-a stricat istețul de Relu, tot cheful!" Mi-a venit o idee salvatoare. „Știi ce, Deniso, mă reped pînă la Comaliment. Acolo e un raion de pîine și ei închid la douăsprezece. Dacă o țin tot într-o fugă ajung la timp!" „Nu e bine, spuse Denisa. S-ar putea să nu mai găsești pîine. Haide cu mine!" „Unde?" „La patiseria „Frăgezica". E acolo un șef, tatăl unei colege de ale mele, și care mă cunoaște!" Denisa porni la drum. M-am luat după ea, contrazicînd-o: „Dar acolo se vînd plăcinte, covrigi și gogoși. N-au pîine". „Ba au, fiindcă fac semviciuri", spuse ea fără să încetineze cadența. M-a dat gata, cu răspunsul ăsta. De fapt, în dimineața aia, a trebuit să-mi schimb părerea despre Denisa. O știam preocupată de patinaj, de lecțiile ei de vioară, pe care le făcea de plăcere, ca să se cultive. Dar nu mi-aș fi închipuit că e în stare să se descurce atît de bine în niște chestiuni practice, la care eu mă pretindeam mare expert. Și Denisa n-a dat greș, fiindcă

la „Frăgezica“ s-a întîmplat totul întocmai cum ea prevăzuse. L-a găsit acolo pe tatăl colegei ei, care i-a vîndut două pîini.

Cînd am revenit acasă, am văzut în cuierul din hol, pălăria neagră a unchiului Eustaţiu. Asta însemna că musafirii sosiseră. Denisa a alergat repede în camera ei, unde ştia că o aşteaptă Andrei. Peste puţin timp, am auzit-o cîntînd la vioară. Eu am intrat cu pîinile în bucătărie, unde era zor mare. Mama trebăluia împreună cu mătuşa Constanţa, vorbind de ale lor. Am lăsat sacoşa pe masă, nu fără a fi putut să evit privirea plină de reproş a mamei. Din nou m-am înfierbîntat, dar, de astă dată, numai la faţă. Am intrat în baie ca să dau pe obraz cu apă rece şi am văzut că sînt roşu pînă în vîrful urechilor şi năclăit de praf. Am revenit după aceea în camera mea, m-am aşezat pe scaun, şi zărind caietul de note, l-am deschis şi m-am apucat să scriu : „DE ŢINUT MINTE!!! Să nu mai fac, ceea ce am făcut azi. Cînd am jucat mingea pînă m-am năucit de cap. Altă dată să nu mă las încîntat de rugăminţile altora, atunci cînd am de îndeplinit un lucru important“.

6. Douăzeci de lumînări aprinse

Mai era o jumătate de oră pînă la masă. Ce să fac? Nimic altceva decît ceea ce făceam de fiecare dată cînd aveam musafiri. Să mă duc în camera din mijloc și să stau *între bărbați*. Bărbații erau : tata și unchiul Eustațiu, fratele mamei, — un ins înalt, negricios, cu ochi mari și sprîncene stufoase ; avea o voce frumoasă, de bas, dînd impresia că tot ce spune el este foarte important. Cînd era tînăr visase să ajungă actor, a jucat chiar într-o formație de amatori la o întreprindere de prefabricate din beton. În urma succesului dobîndit, interpretînd rolul Chiriței din piesa lui Alecsandri, a fost angajat tot acolo la serviciul de post-calcul și în felul acesta a devenit contabil, muncă de care astăzi el este foarte mîndru. Așa de mîndru încît l-ar fi făcut tot contabil și pe fiul său, Andrei, dacă acesta nu s-ar fi dovedit talentat la vioară,

reuşind să fie admis la Conservatorul de muzică. Unchiul Eustaţiu, însă, nu s-a resemnat, îndreptîndu-şi tot interesul asupra mea, care, isteţ cum mă credea el, eram cel mai indicat să ocup, pentru familia noastră, postul lăsat liber de către Andrei. Ştiam că nici astăzi nu voi scăpa de insistenţele lui binevoitoare. Şi nu m-am înşelat.

„Ia te uită? Ionescu-junior al doilea, dar în ceea ce priveşte isteţimea, fără îndoială — primul! — exclamă unchiul Eustaţiu de îndată ce m-a văzut apărînd pe uşă. Ce faci?" „Păi nu vezi, Eustaţiule, spuse tata în locul meu, creşte!" „Văd. Creşte şi creşte bine, că are cui semăna. Ia stai, isteţule, lîngă unchiu-tău!" M-am aşezat alături, în timp ce unchiul Eustaţiu se întoarse către tata pentru a continua o convorbire ce o începuseră ei înainte de intrarea mea. „Hai, mă, Gore, pune şaua pe Cal, ca în tinereţile tale, şi să tragem o fugă la Ploieşti!..." „E tîrziu acuma!" îl potoli tata. „Hai, mă, să prindem măcar cursa cea mare. Aleargă Viteaz, Fulger doi, Excelsior şi Opera!" „Mă, tu ai făcut pasiunea asta de cînd a venit noul contabil-şef, o întoarse tata în glumă. Că pînă deunăzi, cînd era celălalt, nu scăpai nici un meci cu Progresul". „Hai, Gore, nu vezi ce timp e afară!... Facem o plimbare, vedem salcîmi înfloriţi. Şi la întoarcere bem o bere. Eu o plătesc". „Ţi-aş bea eu berea, bucuros, numai că, vezi, n-am scos Calul de la iernat. E plin de unsoare." „Nici o grijă. Dă-mi o cîrpă că ţi-l fac în zece minute lună". Tata rise, scurt, iar unchiul, vrînd pesemne să-i mai dea un răgaz de meditaţie, m-a luat pe mine în primire: „Ei, Ricuţule, te-ai mai gîndit la vorba mea? Te înscriem la liceul economic. Contabil trebuie să te faci! Indiscutabil! Isteţ cum eşti ai să prinzi repede toate chichiţele. O să-ţi pară bine. Contabilul e ăl mai important din întreprindere. El le ştie şi le descuie pe toate. Cînd apare vreo încurcătură, pe el îl cheamă. Contabilul este alfa şi omega. Toate hîrtiile trec prin mîna lui. Uite-te la mine!... Toţi care au treabă la întreprindere, ziarişti, delegaţi ori controlori de tot felul, pe mine mă caută: Tovarăşu' Blendea!... Unde e tovarăşu' Blendea? Fii bun tovarăşu' Blendea"... „Mă, Eustaţiule, mă — spuse tata, fă-le şi tu mai scurte. Nu-l mai zăpăci de cap!" „Da' ce? el are cap de zăpăcit? Isteţul ăsta?" — mă alintă unchiul Eustaţiu, luîndu-mă pe după umeri. Eu tăceam din gură, căci îmi venea greu să-l contrazic văzînd cît suflet pune în vorbele lui.

Noroc că a intrat, în clipa aceea, mătuşă-mea, Constanţa, rugîndu-mă să „desfac masa". Treaba asta cădea în sarcina mea, fiindcă desfăcutul ăsta, pentru ca masa să devină mai lungă, avea un chichirez pe care-l cunoşteam numai eu. Aşa că pentru un moment am ieşit din atenţia unchiului Eustaţiu, care l-a luat iar în primire pe tata, cu rugăminţile lui: „Ai, mă Gore, ai tu inima aia să mă laşi să fac auto-stopul?" Dar a intrat, în cameră, mama cu tacîmurile, adresîndu-se celor doi: „Mai

bine v-ați apuca să întindeți fața de masă". Unchiul sări primul la treabă, ca s-o cîștige de partea lui : „Iar tu, Sabino, ai face mai bine dacă l-ai trimite pe Gore, cu mine, la Ploiești, cu Calul. Să-ți aducă el niște crengi de salcîm, ca pe timpuri..." „Du-te, Gore, îl îndemnă ea pe tata. Că ți-a spus doctorul să ieși la aer și soare. Ți-ar prinde bine !" „Duminica viitoare, duminica viitoare în mod sigur !" „Duminica viitoare, îl îngînă unchiul Eustațiu bombănind. Duminica viitoare plouă !" Între timp au intrat Denisa și Andrei, auzind rumoare în camera din mijloc. Masa putea începe. Eram toți. Sau, mai bine zis, eram aproape toți. Căci lipsea Fane.

„Unde e Fane ? — întrebă sever tata, văzînd scaunul acestuia neocupat. — „Umblă să cîștige un pariu cu Aurel !" spuse Denisa, chicotind. „Ce fel de pariu ?" o întrebă tata. Am înlemnit. Denisa se fîstîci, fiindcă nu știa prea bine despre ce e vorba. Atunci tata s-a întors spre mine, privindu-mă întrebător. Și, tocmai în momentul acela, am auzit din spate niște pași, apoi un glas, glasul lui Fane : „Am fost pînă la Nelu, tată, ca să facem exerciții la desen cu un văr de-al lui, arhitect." „Bine, îi spuse tata sever. Dar mai înainte ar fi trebuit să dai bună ziua la oaspeți !" Unchiul Eustațiu, larg la inimă ca întotdeauna, ținu să-l felicite dinainte : „Bravo, înseamnă că la toamnă te vedem arhitect !". Și astfel discuția luă o altă direcție. Eu am răsuflat cu ușurare. Dar inima îmi bătea repede. Ca și cum ar fi trecut pe lîngă mine un accelerat. Căci, dacă ar fi fost nevoie să dau lămuriri în legătură cu pariul, nu știu dacă aș fi putut s-o scot la capăt.

Dar, iată, în fine, veni și *clipa surprizei*. Mama i-a făcut un semn Denisei și Denisa ieși pînă la bucătărie de unde a revenit ducînd un tort de frișcă, alb, împodobit cu douăzeci de lumînări aprinse. Tremurînd de emoție, Denisa era cît pe ce să-l scape, împiedicîndu-se de marginea covorului. Dar am preîntîmpinat eu dezastrul, sprijinind-o printr-un gest rapid. Apariția tortului a fost primită cu exclamații și întrebări. „Care e fericitul sărbătorit ?" s-a mirat unchiul Eustațiu, încercînd să numere lumînările. Dar i-am luat-o eu înainte : „Andrei. Nu știi că a împlinit douăzeci de ani !" Andrei, ghicind dinainte că de el e vorba, avea obrajii roșii. „Oho ! Da' noi l-am sărbătorit acum cinci zile !" vorbi unchiul Eustațiu. „Și ce, două aniversări strică ? îl întîmpină mama. Andrei e un băiat bun și o merită, nu ? La mulți ani, dragă Andrei. Să fii sănătos și fericit și să aduci bucurie părinților tăi !" Fane s-a ridicat în picioare și a dat semnalul pentru „Mulți ani trăiască". Apoi, cînd am sfîrșit de cîntat, Andrei a fost invitat să sufle peste lumînări. Dar el trase atîta aer în piept încît s-a înecat și era cît pe ce să lase două lumînări nestinse. Dar, pînă la urmă, totul a ieșit cît se poate mai bine. La rugămintea tuturor, Andrei a fost nevoit să dea un concert la vioară.

Ne-a cîntat „Balada" lui Ciprian Porumbescu. A fost minunat!... Eu mă uitam la tata, cu mare părere de bine, văzînd, după expresia feței lui, că e emoționat. Era bucata lui preferată. Fane s-a remarcat aplaudînd zgomotos. Unchiul Eustațiu, ca niciodată, deveni tăcut, apoi vorbi minunîndu-se : „Nu-mi vine să cred că Andrei ăsta e fiul unui afon ca mine ! Eu, de cîte ori mă apuc de cîntat, parcă aș da cu un cuțit prin tigaie !" „Dar ai uitat de fratele bunicului nostru, lăutarul !" interveni mama. „Bine, bine, dar nu înțeleg de ce talentul ăsta la muzică a sărit peste mine, tocmai la Andrei !" „Fiindcă tu ai moștenit de la taică-tu patima pentru cai !" l-a luat, cu zîmbet subțire, tata. „Vai de mine ! se tîngui unchiul Eustațiu, am pierdut cursele !" Pe cînd noi, ceilalți, ne dam coate, compătimindu-l. Ce mai, a fost minunat !

După terminarea mesei, Denisa ne-a chemat, pe mine și pe Fane, de-o parte. Și așa am ajuns în camera noastră, a băieților. „Fane dragă, vorbi Denisa, îi dai tu voie lui Aurel să-mi dea el seria de timbre cu Olimpiada ?" „Îi dau voie, cum să nu — ridică din umeri Fane — dar nu înțeleg de ce mă întrebi pe mine ?" „Fiindcă el susține că a încheiat nu știu ce pariu cu tine și a pus la bătaie colecția lui de timbre." „Asta înseamnă că are toate șansele să piardă pariul". „De unde știi ?" — am spus eu înciudat pentru siguranța cu care vorbea. „Păi dacă îmi ceri voie pentru seria olimpică, înseamnă că recunoști că timbrele sînt ca și ale mele". „Ai auzit ce-a spus Fane, Aurele ?" — mi s-a adresat cu înțeles Denisa. Ce puteam să mai spun ? Trebuia să mă execut. Am scos seria respectivă din mapă și i-am dat-o, deși, sincer să fiu, îmi părea rău.

Denisa a luat-o, cu ochii strălucitori, și a zbughit-o pe ușă, strigînd : „Andrei !" Peste cîteva clipe a apărut și Andrei, care, știind ale cui erau de fapt timbrele, a venit să-mi mulțumească. Cred că arătam foarte cătrănit, deoarece Andrei, de îndată ce dădu ochii cu mine, își schimbă înfățișarea zîmbitoare, și devenind, la rîndul, serios, îmi spuse : „Îți mulțumesc, Aurele. Dar dacă, între timp, te-ai răzgîndit cumva... ia-le. Sînt și eu filatelist și te înțeleg".

Am dat înapoi, indignat pe mine însumi. Andrei mi-e văr, mi-e prieten, are o fire atît de sensibilă, e bun, talentat, noi toți îl iubim. Ce naiba, nu pot să-mi stăpînesc părerea de rău pentru niște timbre, în fond pentru niște poze tipărite, niște simple hîrtiuțe ? Doar e vorba de obrazul familiei ! Va trebui să însemn toate aceste gînduri în caietul meu de note. Și în clipa următoare, l-am privit pe Andrei, surîzînd, ușurat de o neplăcută povară : „Vai, se poate, Andrei ? Îmi pare bine că ți-au plăcut. Ți le dăruiesc din toată inima !"

Andrei, sensibil ca orice muzician, m-a strîns la pieptul său. Ce mai, în duminica aceea, totul a fost minunat !

7. Păreri care se bat cap în cap

Dimineaţa, de cîte ori cobor în stradă, ca să merg la şcoală, mă uit cu coada ochiului în partea stîngă, dacă nu apare cumva, dintr-al treilea bloc de noi, silueta subţirică a colegei mele, Pumnareta. Dacă n-o văd m-apuc să-mi şterg pantalonii, să-mi leg şireturile la pantofi, apoi mă piaptăn uitîndu-mă în geamul uşii, pînă cînd, în fine, îşi face apariţia. Şi toate astea, fiindcă, de la o vreme, mi-e urît să merg fără ea la şcoală. Tot de atunci, am încetat să-i mai zic Pumnareta, căci ei nu-i place porecla asta ce i-a rămas de cînd era abia o fată mică.

De astă dată, însă, am noroc fiindcă, de îndată ce ies pe uşa blocului, dau ochi în ochi, cu ea. Şi cum tocmai atunci soarele îi lumina faţa, îmi dau seama pentru întîia oară că părul ei este roşcat şi nu castaniu, şi că are nişte ochi verzi care contrastează cu obrazul ei albicios, ca

un bec mat. Cînd îi spuneam Pumnareta, nu mă uitam la ochii şi la părul ei, ci la felul cum alerga, ori sărea într-un picior. Din care cauză, într-o bună zi, tot alergînd noi amîndoi şi tot sărind într-un picior, la întîmplare, am ajuns pe nişte străzi cu totul necunoscute, neştiind cum să ne mai întoarcem acasă deşi era ziua în amiaza mare. Pumnareta a spus că nimereşte ea drumul, că mai fusese cîndva acolo, cu mama ei. Am pornit, cotind la dreapta şi la stînga, după cum mă îndruma ea, pînă cînd, spre surpriza amîndurora, ne-am pomenit chiar în locul de unde plecasem ; adică în faţa unei case albe, cu un castan înflorit şi cu tăbliţa „cîine rău" la poartă. Mie mi se făcuse foame, Laura se speriase, şi atunci mi-a venit ideea să ne luăm după soare, în direcţia sudului, şi ţinînd direcţia asta, am ajuns, fără să mergem mult, în bulevard, de unde nu mai era nici o greutate să nimerim la noi, *pe Balanţei.*

„Bună, Laura !" „Bună, Relu !" ne-am spus noi şi am pornit pe „drumul" către şcoală. „E frumos azi, miroase a primăvară", a spus Laura, Laura Ciohodaru pe numele ei întreg, după cum o strigau profesorii la catalog. „Dar de ce eşti aşa de posomorît azi ?" mă întrebă ea, văzîndu-mă fără chef de vorbă. „Aşa... fiindcă mă gîndesc că am făcut ieri o prostie". „Mare sau mică ?" „Deocamdată mică, dar ar putea să ajungă mare. Am pus un pariu şi s-ar putea să-l pierd." „Nu te lăsa. Am să-ţi ţin pumnii", mă asigură Laura, pentru a-mi dovedi prietenia ei. „Mulţumesc. Dar mai bine spune-mi, Laura, dacă tatăl tău are un loc anume unde lucrează atunci cînd vine acasă." „Da, are un biroul al lui". „Şi ce s-ar întîmpla, Laura, am continuat eu, dacă tu l-ai ruga, într-o zi, pe tatăl tău să te lase să lucrezi acolo ?" „Păi, de ce să-l rog una ca asta ?" s-a uitat Laura nedumerită la mine. „Aşa, ca să ai mai mult loc decît la masa ta. Crezi că tatăl tău ţi-ar da voie ?" „Şi el unde să lucreze ?" Tatăl Laurei lucra într-o întreprindere de export-import, cunoştea multe limbi străine şi în timpul liber traducea fel de fel de cărţi. Una din ele, tradusă din englezeşte, am citit-o şi eu. „Tu ai putea să stai la biroul lui, cînd el nu-i acasă, şi să faci nişte desene, de pildă..." „N-aş putea fiindcă biroul lui e prea înalt. Şi-apoi n-aş vrea să-i încurc vreo hîrtie, că le are aşezate într-o anume ordine". Eu am tăcut, lovind cu umărul într-un stîlp pe lîngă care tocmai treceam. „Ce-i cu tine ?" se miră Laura. „Nimic !" i-am răspuns, căci mi-am dat seama că am făcut, totuşi, o prostie, încheind pariul acela cu Fane.

„Ce facem ? Îl aşteptăm pe Cezar ?" spuse Laura, încetinind pasul. Cezar Dorobanţu era un coleg de-al nostru de clasă, care stătea tot pe strada Balanţei. Alcătuiam de fapt, la un loc, un fel de trio, „trio Balanţei" cum ni se spunea la şcoală. Ni se spunea de asemenea şi „studioşii", fiindcă toţi trei eram buni la carte. Însă, Cezar, zis şi „istoricul" era cel mai bun, premiantul clasei. Ajunsesem în dreptul casei lui, o

casă cu un etaj, retrasă în fundul curții, după un gard înalt făcut din fier forjat. Cînd eram cu Laura, prezența lui Cezar mă stingherea, deși toți trei eram foarte buni prieteni. Poate, fiindcă el cunoștea lucruri de care eu nici nu auzisem. Tatăl său avea o cameră întreagă, îmbrăcată cu cărți, iar Cezar își petrecea toată ziua citind. Am stat cîteva clipe în loc. Apoi eu am spus Laurei : „Să mergem, ca să nu întîrziem la școală". De fapt, eram mulțumit că Cezar nu apăruse, căci aveam de gînd să-i spun ceva numai ei. Iar pentru asta nu aveam decît patru sau cinci minute, căci de îndată ce am fi cotit, la stînga, pe strada Ipistatului, nu se putea să nu ne întîlnim cu Dinu și Trică, *în tandem*, ori măcar cu unul din ei. Dinu era flegmatic și zgîrcit la vorbă, dar dacă am fi dat de Trică trebuia să las baltă discuția. Ăsta vorbea mereu, chiar și atunci cînd era singur și pînă și în somn.

De teama lui Trică, am încercat să scurtez ce aveam de spus, întrebînd-o pe Laura dintr-o dată : „Ascultă, Laura, tu ce părere ai despre mine ?" Laura s-a mirat, cum cred că și eu m-aș fi mirat, dacă ea mi-ar fi pus mie o asemenea întrebare. „Da la ce ai nevoie tu de părerea mea ?"... „Așa. Ca să știu ce să fac. Fiindcă, vezi, nu m-am gîndit încă la ce liceu să mă înscriu la vară. Tu ce crezi că ar trebui să mă fac ?" „Tu ? Odată, Cezar, cînd vorbeam cu el despre tine, mi-a spus : Aurelian Ionescu ar fi bun de geolog." „De unde pînă unde ? Geolog !" Devenisem, nu știu de ce, mînios. „Cezar spunea că te vede, foarte bine, umblînd prin munți cu o raniță în spinare". „Atunci de ce să nu mă fac responsabil de cabană, ori să mă angajez la salvamont ?" Am vorbit atît de apăsat, încît Laura și-a dat seama de supărarea mea. „Stai, n-o lua așa... Geologul trebuie să aibă spirit de observație și totodată fantezie ca să-și închipuie cum arată relieful de desubtul pămîntului". Răspunsul ei de astă dată mi-a plăcut, însă i-am replicat scurt : „Lasă-l pe Cezar, Laura ! Eu vreau să știu ce crezi tu". „Eu ? Ce să zic... Ție ți-ar trebui să te ocupi de ceva, știu eu, foarte încurcat și tu să-ți bați capul cum să dezlegi încurcăturile." „Vrei să spui că ar trebui să descurc probleme de matematică !" „Nu, nu... Eu mă gîndeam la ceva mai practic. Ceva de genul, să zicem, al reparării televizoarelor, unde e nevoie să cauți mult pînă dai de cauza defectului. Să știi că și mie îmi plac lucrurile complicate". „Foarte bine, Laura, am spus eu bucuros. Hai să ne ducem amîndoi la chimie. Că doar ai auzit pe profesorul nostru care a spus că nu există ceva mai complicat pe lume decît combinațiile chimice, al căror număr nu poate avea sfîrșit". Am vorbit astfel ca să-i fac plăcere Laurei căci știam că pe ea o interesează, cum spunea adesea, „moleculele". Spre surprinderea mea, dînsa mi-a spus : „Chimia ? Nu, Aurele. M-am răzgîndit !" „Lași moleculele ?" „Moleculele — nu, ci le schimb pentru altele mai interesante. Ai auzit de celula biologică și de

bio-chimie ? Cezar spune că e știința viitorului". „Te-ai și hotărît ?" „Încă nu, nu știu. Mi-ar plăcea să ajung inginer de biologie, căci în viitor o să fie și o profesie ca asta, dar..."

Dar Laura n-a mai putut continua, căci am auzit din spate pe cineva bombănind, bodogănind și veselindu-se cu mare hărnicie. „Scamatori ar trebui să vă faceți și să înghițiți bile ! Ori să umblați pe sîrmă. Laura ținînd în mînă o umbrelă iar tu, Aurele, cu o maimuță în cîrcă. Ha ! Ha !" Era, bineînțeles, Trică. De ceea ce mi-a fost frică, tot n-am scăpat. Prinși în discuție, uitasem că am ajuns pe Ipistatului. „Ce-i cu voi, azi ? se miră Trică. De la colț, merg în urma voastră și bocănesc cît pot de tare, dar voi — ioc ! Bateți cîmpii !" Ca întotdeauna, Trică purta geanta ținînd-o la spate, era vesel și atît de neastîmpărat încît niciodată nu puteai să-i prevezi mișcările, căci, ba se oprea în loc, ba o zbughea dintr-o dată ca să tragă un șut fulgerător într-un capac de conservă.

„Cum se face că nu ești cu Dinu ?" îl întrebă Laura, drăguță întotdeauna, chiar și atunci cînd era supărată. „Dinu a plecat devreme, ca să facă un ocol, în fugă, pînă pe la Plopilor, fiindcă trebuie să se antreneze. Fiindcă ăia de la club vor să-l încerce la un nou sport". Dinu activa la „Motorul" și luase la rînd toate sporturile. „Mai e vreun sport pe care încă nu l-a făcut ?" am întrebat eu ironic. „Handbal în șase. Încă nu l-au încercat la jocul ăsta și el crede că are mari șanse de afirmare". „Ia te uită ! spuse Laura. Și pe ce se bazează el ?" „Lasă, n-o mai face tu pe filozoafa, o luă Trică la sigur. Știe el ce face. E băiat deștept." „Deștept pentru handbal ?" am reacționat eu, fără să vreau. „Da, da deștept. Fiindcă o să răzbească el cu sportul, unde tu nici nu visezi. Meciuri, poze la ziar, călătorii". „Și dacă nu se afirmă ?" „Lasă. Dinu e băiat deștept. Se descurcă el. Ce atîta filozofie ? Totul în viață este să te descurci " spuse Trică dînd, furios, cu piciorul într-o cutie de chibrituri.

„Și tu, Trică, în ce fel ai să te descurci ? Că șutatul pietrelor încă n-a devenit disciplină sportivă". „Lasă, Aurele, că mă descurc. Eu, v-o spun dinainte, mă prezint acolo unde sînt cei mai puțini candidați pe un loc. Altceva nu mă interesează ! Reușesc la sigur ! Capul nu mă doare". „Unde ? La liceul de șutat pietre ?" „Chiar și acolo, istețule." „Și pe urmă ?" „Pe urmă, văd eu. Doar nu sînt scîndură să stau bătut în cuie. Dacă nu-mi convine mă duc în altă parte unde o să văd că e mai bine". „Bine, ce-i aia bine, după părerea ta ?" interveni Laura. „Bine înseamnă bine, filozoafo. Opt ore la servici, să n-am bătaie de cap, să am un salar bun. Te-ai prins ?" „Nu m-am prins, fiindcă tot n-am priceput : cum se cheamă meseria asta ?" „Meseria de deștept !" — spuse Trică și o sbughi să tragă un șut într-un cocoloș mare de hîrtie. Dar imediat se chirci și scoase un geamăt. Căci cocoloșul se desfăcu, lăsînd să se ros-

togolească din el un cogeamite pietroi cu colți ascuțiți. Trică începu să blasteme pe cineva fără nume, dar foarte ticălos și rău, căci era convins că acel cineva pregătise dinainte cocoloșul acela, ca să-i joace o festă. Zi-i Trică și pace. Îmi venea să rîd, dar m-am abținut, fiindcă Trică într-adevăr se lovise foarte tare.

Cînd intrarăm în curtea școlii, el mai șchiopăta încă, în timp ce în urma noastră sosea, gîfîind ca o locomotivă, cu răsuflare ritmică, Dinu Dimitriu.

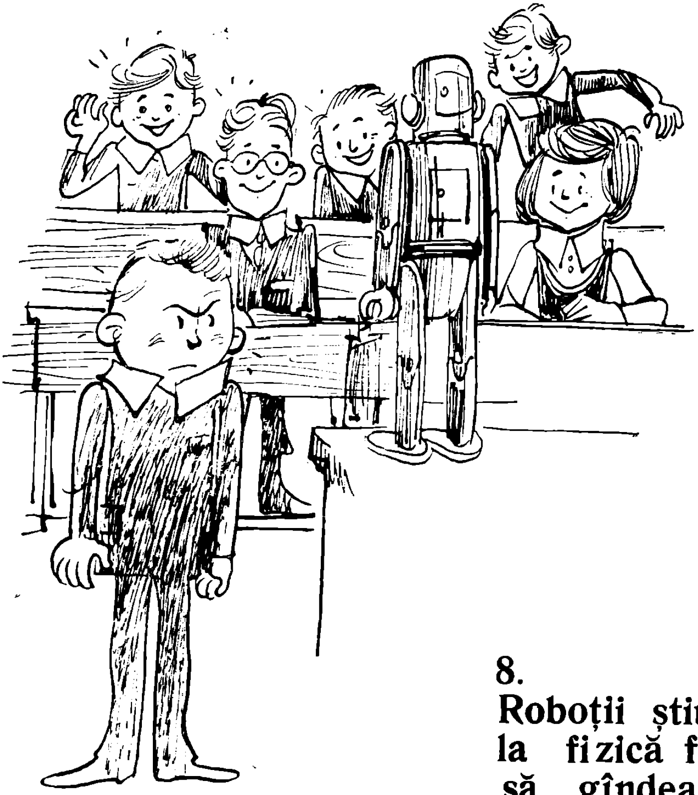

8. Roboții știu la fizică fără să gîndească...

Dinu era în trening, purtîndu-și cărțile într-o tașcă de ciclist, adusă pe șold. A trecut pe lîngă noi repede, îndreptîndu-se către ușa de intrare în școală, lîngă care stăteau, în grup, Cezar Dorobanțu, înalt și drept, cu ochelari fără rame, foarte îngrijit îmbrăcat, Lili Maican — cu scufița ei cu ciucure și cu zîmbetul ei sfios de totdeauna, precum și Iulian Mîndrilă — tăcut, cu ochii întunecați și maxilare puternice, din care cauză părea mereu mînios. Cei ce nu-l cunosc se feresc de el, neștiind că e un timid care se ferește el de ceilalți (dar despre asta va fi vorba mai tîrziu). I-am salutat din mers, Trică a fugit către Lili, eu l-am strigat lui Cezar : „Ai plecat fără să ne aștepți, Cezare !“, dar Laura mi-a făcut semn să-l las în pace.

Am urmat-o, intrînd în clădirea școlii, o clădire nouă și modernă, pe care eu o apreciam din două motive : mai întîi, fiindcă avea coridoare spațioase, cu geamuri mari și însorite, de-a lungul cărora se înșirau tot soiul de plante rare : lămîi, ficuși, portocali, etc., o „adevărată grădină exotică" ; iar, în al doilea rînd, fiindcă școala avea laboratoare și ateliere, foarte bine echipate, dovedind, în felul acesta, spiritul de bun gospodar, ferm și exigent, al directorului nostru Martin Ardeleanu — un bărbat scund și spătos, cu tîmple sure, pe care toată lumea nu contenea să-l laude. Drept să spun că eram mîndru atunci cînd spuneam că învăț la *„școala numărul 125"* și mi se replica : „A ? Școala aceea frumoasă ca o grădină !" Iar cînd mi se spunea că toate acestea au fost făcute prin rîvna lui Martin Ardeleanu, ce se vede „scrisă în tîmplele lui albe", mă simțeam mîndru de asemeni că-l aveam ca director pe acest om scund, nearătos și foarte sever. Chiar dacă mi se întîmpla să fiu trimis afară, ca să-mi curăț ghetele, de către pionierii *din echipa de serviciu la curățenie*. Și chiar dacă am fost apostrofat de însuși directorul Ardeleanu, că am intrat odată în clasă cu șapca în cap.

În ziua aceea eu așteptam cu nerăbdare să vină ora de fizică. Era o *oră de recapitulare*, anunțată cu o lună mai înainte, așa cum obișnuia să procedeze noul nostru profesor, Bucur Valerian. L-am simpatizat din prima clipă, de cînd l-am văzut intrînd pe ușa clasei noastre. Și asta nu numai fiindcă era glumeț, ori că știa o mulțime de experiențe interesante sau amănunte din viața marilor descoperitori. Ci fiindcă atunci, chiar la prima oră, ne-a spus, fără să urce la catedră : „Deschideți geamurile ! Luați cîte un caiet și un creion și, imediat, toată lumea, în laborator !" Asta mi-a plăcut. Fiindcă profesorul care fusese înaintea lui ne explica fizica mai mult teoretic, la tablă, după formule și desene, iar în laborator ne duceam din cînd în cînd, ca să demonstrăm formulele învățate. Știa carte, vorbea limpede și curgător, dar explicațiile lui nu mă atrăgeau, din cauză că-l simțeam cu gîndul altundeva. Se gîndea probabil la casa lui de la Cîmpina, pe care o cumpărase de curînd, și unde vroia să se mute, peste cîteva luni, cînd urma ca să iasă la pensie.

La începutul lui ianuarie, a venit Bucur Valerian, iar eu am simțit că, pe măsură ce-mi place noul profesor, începe să-mi placă și fizica. „Copii, ne-a spus el la prima lecție, după ce am trecut în laborator, fizica este știința corpurilor materiale și trebuie să te afli mereu între aceste corpuri și între aparate, ca să-i înțelegi frumusețea". După aceea, ne-a pus el niște întrebări din lecțiile mai vechi, și văzînd că mulți s-au încurcat la legile lui Faraday, m-a arătat din întîmplare pe mine : „Ia, spune cum te cheamă !" „Aurelian Radu Ionescu", i-am răspuns. Bineînțeles că imediat s-a auzit din spate un glas, glasul lui Trică, mi se pare : „E Relu Istețu !" „Istețu ? Cu atît mai bine, a spus noul pro-

fesor. Ia să te verific şi eu. Arată-mi care sînt aparatele la care se demonstrează legile lui Faraday". I le-am arătat imediat. „Foarte bine. Numai că vezi, Aurele, eu am uitat legile astea, şi tu să faci bine să mi le demonstrezi". Eu am zîmbit. „De ce zîmbeşti ? Îţi spun cît se poate de sincer. Le-am uitat. Ei, ce facem ?" „Păi"... am spus eu încurcat. „Păi, haide, să le descoperim amîndoi, din nou, împreună". Şi, uite, aşa mirîndu-se şi tot punînd întrebări, am început să mă descurc. Cînd greşeam, profesorul cel nou mă oprea în loc : „Nu te grăbi. Gîndeşte-te. Care e cauza şi care e efectul." La sfîrşit am constatat cu surpriză că, deşi le uitasem, puteam să „redescopăr legile lui Faraday".

Treaba asta mi-a plăcut aşa de mult, încît mi-a dat prin gînd ca să-l învăţ, la rîndul meu pe Ştie-Tot, cum pot fi rememorate legile astea ale lui Faraday. Ştie-Tot era de fapt un mic robot, pe care-l contruiserăm anul trecut, la un cerc pionieresc. Numai că numele lui fusese rău ales, fiindcă Ştie-Tot nu ştia decît să facă ochi mari, să zîmbească, şi să spună : „Bună ziua", „Mă cheamă Ştie-Tot" şi „Vă mulţumesc". Bineînţeles că aceste vorbe el nu le rostea, ci ele apăreau scrise pe pieptul său, dacă introduceai un ştecher, într-un lăcaş potrivit. M-am gîndit că, potrivit aceluiaş principiu, s-ar fi putut alcătui un chestionar, de întrebări şi răspunsuri, în legătură cu legile lui Faraday.

Zis şi făcut. I-am convocat pe toţi cei din vechea echipă, care-l construiserăm pe Ştie-Tot, adică pe Traian Bărbulescu, pe Lili Maican, pe Titu Ciontea şi pe alţii, şi le-am spus : „E cazul ca Ştie-Tot să-şi merite numele, să devină mai deştept !" Le-am spus la ce mă gîndisem, ne-am sfătuit în ce fel să lucrăm, am elaborat o schemă de circuite, ne-am apucat de lucru şi, după două săptămîni, treaba era gata. Şi ca să-i facem o surpriză profesorului nostru, l-am aşezat, într-o bună zi, pe Ştie-Tot în laborator. Profesorul, de cum l-a văzut, a înţeles cum funcţionează şi ne-a felicitat. Pentru fiecare întrebare, erau scrise trei răspunsuri : două greşite şi unul bun. De îndată ce-l nimereai pe cel bun, ochii lui Ştie-Tot se aprindeau şi el zîmbea. Dacă însă nimereai pe cele rele, Ştie-Tot se strîmba, iar din ochii lui picau lacrimi. Lucrurile erau simple pentru cei care ştiau legile lui Faraday. Pentru cei însă care nu le ştiau, situaţia se complica. Fiindcă odată cu strîmbătura lui Ştie-Tot, întreaga clasă se înveselea.

Dar, din cauza asta, spre amărăciunea mea, simpaticul Ştie-Tot se pomeni privit cu ură şi hulit de către cei mereu certaţi cu „legile electricităţii dinamice". Şi asta s-a întîmplat chiar de la prima încercare. Primul chemat să răspundă la întrebările lui Ştie-Tot, s-a nimerit să fie actualul meu coleg de bancă, Iulian Mîndrilă. Acesta s-a intimidat în faţa micului robot, aşa de tare, încît a dat toate răspunsurile anapoda, spre hazul clasei întregi. Cînd a revenit în banca lui avea obrazul

împietrit şi ochii întunecaţi. Cu timpul am observat şi la alţii asemenea reacţii, deşi micul Ştie-Tot îi mustra cu bunătate.

Peste vreo zece zile s-a întîmplat un pocinog, pe care nu-l ştiu decît eu. L-am găsit pe Ştie-Tot, într-o dimineaţă, cu măruntaiele date afară. M-am speriat. Dar nu atît de pagubă, cît de mînia celui care o făptuise. Am băgat imediat firele înapoi, am ferecat pieptul bietului robot şi nu am spus nimănuia nimic. Fiindcă îl dibuisem pe făptaş, dar ştiam că n-am să-l pot dovedi. Bănuiala devenise siguranţă, cînd în pupitrul lui Iulian Mîndrilă am găsit un capăt de sîrmă, aidoma celei folosite în circuitele interne ale robotului. Nu i-am mărturisit, nici lui Mîndrilă, bănuiala mea, fiindcă mi-a venit o idee mult mai bună. Eu stăteam în aceeaşi bancă cu Toni Brezoi, eram buni prieteni, aşa că i-am spus : „Toni, am o mare rugăminte : să faci schimb de locuri cu Iulian Mîndrilă. Am să-ţi explic mai tîrziu motivul". Toni s-a dus la Iulian şi l-a rugat să se mute în locul lui, pe motiv că „nu vede bine şi trebuie să stea mai în faţă". Iulian a acceptat. Şi, peste o zi-două i-am spus noului meu coleg : „Am păţit un mare necaz dar să nu spui la nimeni. Ştie-Tot a fost stricat. Şi dacă nu-l repar, vina o să cadă asupra mea, fiindcă eu am în grijă laboratorul. Nu vrei să mă ajuţi ?" El a tresărit. Apoi mi-a răspuns : „Bine !" Probabil că şi lui îi părea rău de ceea ce făcuse. Aşa că, împreună cu Iulian, l-am reparat pe Ştie-Tot în două după-amieze. Cu ocazia asta, mi-am dat seama că Iulian ştia legile lui Faraday, dar se intimida în faţa micului robot, fără să-şi poată explica motivul. Motivul ăsta l-am dibuit eu, cînd ne-am împrietenit noi mai bine. Dar despre asta, o să fie vorba mai tîrziu.

Căci, iată, a venit şi mult aşteptata *oră de recapitulare* la fizică, pentru care mă pregătisem, s-o spun în secret, timp de o lună întreagă. Fiindcă aveam ambiţia să dovedesc altora, cît şi mie însumi, că pot să fiu tot atît de priceput la teorie, pe cît mă arătasem de bun la practică. De cîte ori mă asculta profesorul cel nou, spunea, după cum îi era obiceiul, nota pe care mi-a pus-o : „Aurelian Radu Ionescu, ai ştiut de şapte, dar eu îţi pun opt, avînd în vedere că l-ai renovat pe Ştie-Tot". Nemulţumit de un asemenea tratament, l-am întrebat pe profesorul Valerian, de ce nu sînt eu bun la teorie. Mie mi se părea, dimpotrivă, că sînt bun. „Mai întîi, fiindcă nu ştii formulele. Iar pe cele pe care le mai ştii, le ştii numai pe jumătate !" îmi spuse profesorul de fizică. „Da-de ce să buchisesc formulele ? am exclamat eu. Dacă am nevoie de o formulă deschid cartea ori întreb un robot !" „Şi dacă n-ai un robot la îndemînă ?" „Păi, nu dumneavoastră aţi spus, să nu memorăm mecanic, asemenea unui robot ?" „Am spus să nu memorezi, fără să înţelegi mai întîi, o formulă. Dar, după ce ai înţeles-o, trebuie s-o înveţi pe de rost !" „Adică să ştiu cît un robot !" „Din păcate, tu ştii

deocamdată mai puţin decît un robot! Formulele trebuie să le ai la îndemînă în mintea ta, ca şi pe o unealtă cu care lucrezi. Altfel nu se poate!"

Şi, uite aşa, s-a născut în mine ambiţia să cunosc materia fizicii la perfecţie. Aş fi vrut ca profesorul să spună: „Ai ştiut de nota zece, Aurelian Radu Ionescu. Şi fiindcă l-ai meşterit pe Ştie-Tot meriţi zece plus." Iar vorbele astea să le audă toată clasa. Însă, în timpul orei de recapitulare, s-a întîmplat un lucru cu totul de neînţeles. Profesorul îi întreba pe toţi ceilalţi din clasă, iar pe mine mă ocolea mereu, deşi ţineam tot timpul mîna ridicată. Am crezut că nu mă vede. Dar s-a întîmplat ca la două întrebări să ridic numai eu mîna. Profesorul a remarcat: „Cum? numai Aurelian Radu Ionescu cunoaşte răspunsul?" Atît.

După terminarea orei, am ieşit în fugă, l-am ajuns din urmă, şi, cerîndu-mi scuze, l-am întrebat dacă nu cumva este supărat pe mine. „De ce crezi asta, Aurele?" „Fiindcă nu mi-aţi pus nici o întrebare". „Ba, dimpotrivă, te-am ascultat la toate întrebările şi ai răspuns foarte bine. Ţi-am pus nota zece". Spunînd asta, el a deschis catalogul şi mi-a arătat rubrica de fizică din dreptul numelui meu. Într-adevăr. Aveam un zece! „Cum aşa?" m-am mirat eu. „E un secret de-al meu, dar eu am să ţi-l spun. N-ai ridicat tu mîna la toate întrebările pe care le-am pus?" „Întocmai. Dar puteam să ridic mîna fără să fi ştiut răspunsul". „Te cunosc. Tu ridici mîna numai atunci cînd eşti sigur că-l ştii." „Dar s-ar fi putut întîmpla ca eu să cred că ştiu răspunsul, dar de fapt să-l ştiu în mod greşit". „Bine, Aurelian Ionescu, — spuse profesorul serios, s-ar putea ca să fi greşit şi eu. Nu face nimic. Cînd am să te întreb altă dată şi ai să dai un răspuns greşit, îţi scad nota. De acord?" „De acord, dar..." „Aha, înţeleg. Vrei să ştii de ce nu ţi-am spus nota cu voce tare, în faţa clasei, cum am obiceiul..." „Da, aşa este, tovarăşe profesor". „Fiindcă n-aş vrea ca să devii încrezut. La vreme potrivită, am s-o spun şi în faţa clasei. Să ştii că un 10 la mine e lucru rar. Mi se întîmplă o dată sau de două ori într-un an. Vreau să mi-o dovedeşti că-l meriţi. De acord, Aurelian Ionescu?" „Da, sînt de acord!", am spus şi-am revenit în clasă, gînditor. Era pentru prima dată că, obţinînd un asemenea succes, i-am păstrat taina. Şi cu toate acestea eram foarte mulţumit!

9. Dinu contra Cezar, de față cu Laura

Peste două zile, adică miercuri la prînz, ne întorceam de la școală în formație completă : *trio Balanței :* eu, Laura și Cezar — în față, iar *tandemul :* Dinu și Trică — în urmă. Însă, pentru cine ne-ar fi văzut de departe, fără să știe ce se întîmplă între noi, i-ar fi fost un lucru de mirare, surprinzînd felul cum ne mișcam agitați, cum gesticulam unii la alții, ca într-o comedie de pe vremea cinematografului mut. Înșelătoare impresie, căci vorbeam cu toții laolaltă, cu năduf și cu voce tare. Cel mai adesea, însă, se contraziceau între ei, Dinu, care mergea în spate, și Cezar, aflat în rîndul din față. Era curios și faptul că ei se adresau unul altuia pe ocolite, prin mijlocirea Laurei, pe care o luau ca pe un arbitru sau ca pe un judecător al unei dispute, stîrnite, fără să vreau, din pricina mea. Trică bineînțeles, din fidelitate

față de *tandem*, ținea partea lui Dinu. Eu eram neutru. Pe cînd Laura, atunci cînd glasurile deveneau prea stridente, se oprea în loc și, pe un ton dojenitor, încerca să calmeze lucrurile : „Dinu !... Cezar !... Potoliți-vă !"

Dar mai bine s-o iau de la început, așa cum se cade într-o povestire. Preocupat cum eram, în ultimul timp, cu ale mele, i-am spus lui Dinu, cînd acesta a afirmat, pe un ton de laudă, că a fost admis în echipa de handbal, la juniori, a clubului „Motorul" : „Cine fuge Dinule după zece iepuri nu prinde nici unul !" „Despre ce zece iepuri vorbești ?" mă luă la rost el, călcîndu-mă pe tocul stîng. „Păi, i-am replicat, să socotim : fotbal, hochei, ciclism, judo, alergări, sărituri... iar, acum, — poftim ! — și handbal". „Sînt șapte și tu ai spus zece !" — sări Trică în apărarea lui. „În schimb în proverb e vorba numai de doi iepuri, nu-i așa Laura ? interveni Cezar, tacticos ca întotdeauna. Nu contează numărul iepurilor, ci tîlcul proverbului. Am dreptate, Laura ?" Laura îi dădu dreptate. Trică o contrazise. Dar Dinu îl întrerupse, adresîndu-se Laurei : „Laura, te rog, să nu-i ții partea lui Cezar. El dacă stă toată ziua gheboșat pe carte, n-are decît. Dar să nu-i creadă pe ăilalți toți niște proști. Mai ales pe ăia care se ocupă cu sportul !" „Atenție Laura ! rîse Cezar ironic. Balonul e rotund. Iată marea descoperire a secolului !" — „M-ai atins pe cocoașă !" exclamă Dinu, sarcastic. Lui Cezar i se spunea Dromaderul. Trică rîse aprobator : „I-ai spus-o, Dinule !" Laura se opri în loc, supărată. Toți ceilalți stătură locului și ei. — „Să știți că, dacă mai continuați așa, vă las și plec singură !" Vociferările se curmară brusc.

Urmînd-o pe Laura, pornirăm din nou, în aceeași formație, agale. Vorbi Dinu, cu glas potolit, către Trică, dar în așa fel încît să-l auzim și noi : „Nu mai e loc de încrezuți pe lumea asta, Trică. Mai lipsea ca să-mi spună și bancul ăla răsuflat cu boxerul și studentul..." „Și care e poanta, Dinule ?" — întrebă Trică, prins în joc. „Poanta e că studentul îi spune boxerului : ce folos că ai mușchi dacă n-ai creier !" „Ia te uită ce glumă idioată !" se miră sincer Trică. „Nu gluma e idioată, interveni Cezar. Totul e cum te pricepi s-o spui. Nu-i așa Laura ?" Dar Laura de teama unei noi ciocniri spuse că n-o interesează gluma. Așa că Dinu continuă să-și mărturisească păsul, adresîndu-se de astă dată Laurei : — „Sportul a evoluat, Laura ! Ca să obții performanțe trebuie să ai cap, să studiezi, să gîndești, să te autoanalizezi. N-ai văzut cum se comportă un săritor la înălțime, înainte de a-și lua elanul ? Aleargă și se oprește, iar și iar... De ce ? Fiindcă trebuie să calculeze dinainte fiecare mișcare, să se concentreze la maximum. Să faci o săritură de campion e mai greu decît să scrii un studiu !" „Ei, nu zău ? se stîrni Cezar. Ce spui, Laura ? Să scrii studii sărind ? Dinu a descoperit o

nouă știință : saltologia !" „Nu e așa, Cezare ! Ești părtinitor, am spus eu. Află că se scriu studii și despre sportivi. Să ajungi campion olimpic nu-i un lucru oarecare". „Campion mondial, pufni Cezar. Dar ce el este campion mondial ? Mai va !" „Și ce, parcă toți istoricii sînt genii ! Mulți din ei ajung să moară proști". Trică izbucni în hohote de rîs. Laura stătu în loc, avînd lacrimi de ciudă. „Gata, Laura, eu mă predau — o încredință Dinu. Eu sînt sportiv. Știu să și pierd !"

Ne aflam la capătul străzii Ipistatului, locul unde *tandemul* se despărțea de obicei de noi, cei de pe Balanței. Crezînd că vorbele lui Dinu erau un fel de rămas bun din partea celor doi, am pornit, noi cei din față, înainte, cu pas agale. Dar care ne-a fost mirarea cînd am auzit, din nou, vocea calmă a lui Dinu, venind de aproape, din urma noastră : „Băieții ăștia, Trică, cred că este foarte ușor să devii un sportiv de performanță. Dar tu știi cît mă canonesc eu ca să mă mențin în formă. Mă scol dis-de-dimineață, fac gimnastică, alerg la școală ocolind tot cartierul, după masă — antrenamente, iar seara, după ce învăț, abia mă așez la televizor, că trebuie să renunț, oricît ar fi de interesant, dacă programul trece de ora 21. La învățătură nu sînt primul, dar nici ultimul. Mă pot socoti un elev relativ bun. Nu ?" „Așa e, Dinule !" spuse aprobator Trică. „Nu știu dacă ți-am spus, Laura, continuă Dinu, că am fost admis în echipa de handbal, la juniori. Antrenorul crede că, dacă îmi văd de treabă, pot ajunge după cîțiva ani în națională. Și cum clasa handbalului nostru este recunoscută, să nu vă mire dacă într-o zi o să mă vedeți urcînd pe podiumul campionilor mondiali !" „Chiar, mă, Dinule, bravo ție !" îl comentă, cu entuziasm, Trică. „Și *după aceea*, Laura ?" — spuse Cezar, vădit enervat. „Cezar ! îi spuse Laura, cu reproș. Te rog !" „Ce înseamnă : *după aceea,* Cezare ?" sări ca ars Dinu. „Dinule !" interveni Laura, implorîndu-l. „Iartă-mă, Laura, dar am vrut să știu ce înseamnă acel misterios *după aceea*"... „Îți răspund, vorbi Cezar, dacă îmi dă voie Laura". „Îți dau voie, dacă ai să vorbești frumos !" îl avertiză Laura. „Promit ! spuse Cezar. *După aceea,* Dinule, înseamnă : după aceea. Cu alte cuvinte ce ai să faci tu după ce ai să devii handbalist de performanță, campion național și internațional, etcetera, etcetera ?... Fiindcă, după cîte știu, cu toată ignoranța mea, în materie de sport, după 30-35 de ani se cam termină cu performanțele. Și atunci ?"

Am mers o vreme tăcuți, așteptînd răspunsul lui Dinu, care întîrzia să se producă. Am întors capul, crezînd că el se desprinsese de noi, dar l-am văzut tot aproape în urma noastră, mergînd cu capul plecat... „După aceea, se hotărî el să răspundă într-un tîrziu, după aceea, o să văd. Mă fac antrenor, arbitru, știu eu, o să-mi găsesc eu o preocupare, legată tot de sport". Cezar n-a mai reacționat, dar în schimb surîdea

satisfăcut fiindcă își pusese în încurcătură adversarul. Se pregătea să se despartă de noi, căci ajunseserăm în dreptul casei lui, cînd tocmai atunci Trică, sumețindu-se deodată, îl luă la sigur, spre uimirea tuturor : „Da' tu, Cezare, ce-ai să faci *după aceea?*" — „Adică cum după aceea ?" s-a mirat Cezar, surprins. „După ce o să faci studii excelente, o să devii un profesor excelent etc. etc., pe cînd Dinu o să poarte titlul de campion mondial ?" Cezar rămase descumpănit, renunțînd să iasă din rînd. Așa că pornirăm din nou, în aceeași formație, în sus, pe strada Balanței.

După o vreme Cezar ne vorbi, gînditor și foarte serios : „După aceea" sau „înainte de aceea" eu am să tipăresc o carte !" — „O carte cu numele tău pe copertă !" se uimi Dinu, ca de un lucru nemaipomenit. „Da, Dinule, îi răspunse Cezar. Laura știe. Fiindcă la cartea asta lucrez încă de pe acum. Este o carte de istorie". „Ei, și, — interveni Trică, țîfnos, cărți de istorie se scriu multe, dar campioni mondiali sînt puțini. Să ajungi campion mondial, e mai greu !" — „O fi și așa, nu te contrazic. Însă o carte rămîne. Pe cînd campionii vin și trec. Cartea o așezi într-un raft de bibliotecă și poate să rămînă acolo sute de ani ! Să spună Laura, dacă nu e așa, că mama ei este bibliotecară..." „O carte veche este foarte prețioasă", îl confirmă Laura. „Mie puțin îmi pasă de ce o să fie peste sute de ani !" se stîrni Dinu iarăși. „Așa spune și Pichișor. Numai că Pichișor e un cățel !" — îi întoarse vorba Cezar, înciudat. „Cred și eu, îl repezi Dinu. Dacă era dromader ar fi mîzgălit hîrțoage !" „Dinu !... Cezar ! strigă Laura, disperată. Plec !" Ajunsesem în dreptul casei ei. Dar Laura totuși nu se urnise din loc.

Ca să-i vin în ajutor, am găsit de cuviință să-l întreb pe Cezar : „Și despre ce este vorba în cartea ta, Cezare ?" „V-am spus, ezită el, Laura știe... Este vorba despre Ștefan cel Mare, dar nu despre arta lui militară, sau de conducător politic, căci despre asta s-a scris mult. Pe mine mă interesează relațiile lui diplomatice. Vedeți că..." Preocupat, Cezar porni să meargă înainte, pe Balanței, iar noi l-am urmat cu toții. „Vedeți că, spuse el în continuare, Ștefan Vodă a domnit 47 de ani, și lungimea acestei domnii se datorește înțelepciunii lui și în arta diplomatică..." „Da. Va fi o carte foarte interesantă !" l-am aprobat eu, ca să fac plăcere Laurei. „Te cred, Aurele, spuse Dinu. Numai că mie unuia nu-mi place să stau între hîrțoage. Mai bine ghid de alpinism, ori la Salvamont. Numai să mă mișc și să respir aer curat..." „Dar, tu, Dinule, de arheologi ai auzit ?" interveni Cezar. „Am auzit..." „Și ce fac ei ? Știi ?" „Păi, caută urme vechi, pietre, oase și mai știu eu ce..." „Ei, da, caută urme vechi, dar nu oricum, ci organizează șantiere, lucrează în aer și la soare. Așa s-au descoperit vechile cetăți dacice de la Costești, mozaicul de la Constanța, Istria. Și asta e o trea-

bă de hîrţogar, ai ? Spune, Dinule !" Dinu tăcea încurcat, ţinînd capul în jos. De astă dată, însă, Cezar vorbi fără urmă de ironie ori răutate : „Dar un muzeu de istorie ai văzut tu vreodată ?" „Chiar aşa de ignorant mă crezi, Cezare !" — se dezvinovăţi Dinu. „Am spus eu vorba asta ? căută, la rîndu-i, să se justifice Cezar. Însă muzeul, să ştii, nu este doar ceea ce se vede în sălile de expoziţie. E mult mai interesant, să-i cercetezi depozitele, atelierele de restaurare. Dacă vreţi să vedeţi într-o zi lucrurile astea să-mi spuneţi. Că am eu nişte cunoştinţe printre muzeografi..."

După un ocol pînă la capătul străzii Balanţei, ne aflam din nou în dreptul blocului în care locuieşte Laura. Laura îşi luă rămas bun de la noi, cerînd lui Cezar şi lui Dinu să-i promită solemn, pe cuvînt de onoare, că n-o să se mai ia la hartă. Pe mine m-a delegat ca reprezentant al ei. Şi, cel puţin pînă în dreptul casei mele, n-am constatat nici o abatere. Cred că nici după aceea nu s-a mai petrecut vreuna, căci Cezar şi Dinu osteniseră. Şi fiindcă, mi-am dat seama, lipsindu-le arbitrajul Laurei, duelurile dintre ei li s-ar fi părut fără nici un haz. În ceea ce mă priveşte, discuţia dintre Cezar şi Dinu mi-a făcut un bine, căci mi-a stîrnit ambiţia să termin povestirea mea fantastico-ştiinţifică despre sobolul cu laser. Şi lucrul acesta mi-a reuşit, în aceeaşi seară, dintr-o singură răsuflare. A doua zi am predat povestirea la cercul literar.

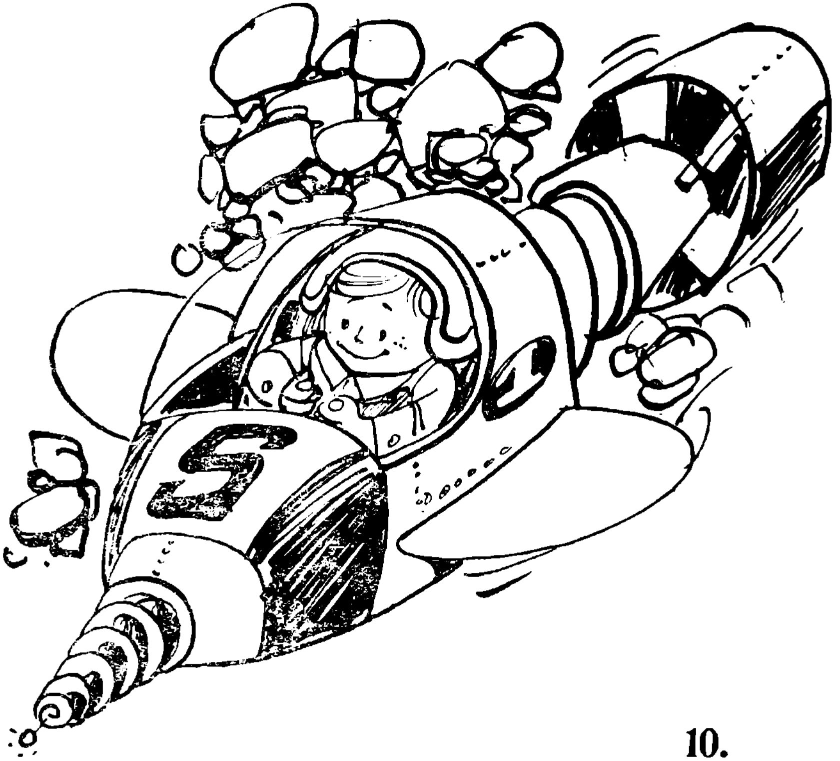

10. Sobolul cu laser

Stau la o masă, în fața unei săli pline, și mă ia cînd cu cald, cînd cu frig. Și asta fiindcă n-am avut ce face, și am invitat la ședința cercului literar pe toți prietenii mei, în frunte cu Laura. Și acum, în clipa cînd trebuie să încep să citesc, îmi dau seama că tocmai prezența acestora mă intimidează. Dacă ar fi fost după mine aș fi lăsat manuscrisul și aș fi zbughit-o, bucuros, pe ușă. Gîtul îmi e uscat, sînt nădușit, simt că-mi arde capul. Înaintea mea citise o fată, Luminița Bejan, niște poezii, și, sincer să fiu, n-aș fi vrut să ajung în pielea ei, cînd a urmat partea de critică. Acum mă căiam amarnic și de prostia ce o făcusem, așezînd pe masă, în fața mea, macheta sobolului cu laser. „Asta cred că e Dino din Aventuri din epoca de piatră“, spuse careva. S-au auzit rîsete, iar eu am roșit tot.

Dar iată că a venit şi clipa de care mă temusem cel mai mult, cînd profesorul de română, Mărgărit Ostafie, spune celor din faţa mea : „Şi acum, o surpriză plăcută : elevul Aurelian Radu Ionescu, dintr-a 8-a B, va citi o lucrare intitulată *Sobolul cu laser*"... „Cum aţi spus ? Ocolul ?" se auzi vocea cuiva. Urmară nişte rîsete. Mărgărit Ostafie bătu cu creionul în masă şi spuse dojenitor : „Linişte, vă rog... «Sobolul cu laser» am spus. E o lucrare ştiinţifico-fantastică". În timpul ăsta, năduşeala mea ajunsese la maximum, capul mi se părea de două ori mai mare, iar gîtul mi s-a făcut ca o iască. Simţindu-mi încurcătura, profesorul îmi spuse încet : „Curaj, Aurele !" De emoţie, am început tocmai cînd nu aveam deloc aer în piept. Am spus : „Sobolul" şi m-am oprit. Apoi am tras o gură de aer şi am adăugat :... „cu laser". După şedinţă, unii m-au felicitat pentru asta, crezînd că am făcut-o dinadins. Fiindcă cei din sală, după ce au rîs, deveniseră atenţi. Adevărul e că, în clipa aceea, am trecut de la năduşeală la frigul cel mai cumplit. Mi se părea că îngheţasem, că am încremenit. Aşa de nepăsător devenisem. Deşi mi se părea că merg pe marginea celei mai ameninţătoare prăpăstii. Îmi auzeam glasul, ca şi cum ar fi vorbit un altul, spunînd următoarele :

„Trimitem rachete în lună şi în stele, dar în adîncul pămîntului n-am reuşit să pătrundem nici măcar pînă la 10 kilometri. Treaba asta eu n-o înţeleg — fiindcă ce poate fi mai la îndemîna cuiva decît să umble pe sub pămînt ?

Fiindcă, la urma urmei, pămîntul nu este altceva decît un lichid ; e drept, un lichid ceva mai gros, dar, totuşi, un lichid. Ideea asta mi-a venit, nu de mult, chiar în minutele marelui cutremur din martie. Atunci am văzut, privind pe fereastră, cum strada noastră cobora şi urca, unduindu-se sub forma unor valuri. Iar, după ce clătinarea s-a oprit, toată suprafaţa solului s-a aşezat întocmai cum fusese înainte. Aşa cum se aşază apa mării după o furtună.

Fiind, deci, un lichid, se poate afirma pe bună dreptate că fiinţele care se deplasează pe sub pămînt — înoată, de fapt, precum peştii. Cîrtiţa, de pildă, ce face atunci cînd înaintează prin pămînt ? Umblă ? Sapă ? Nu ! Cîrtiţa înoată ! Din cauza asta, lunguiaţă şi subţire cum e, seamănă cu un peşte. Dar viermele, vă întreb, ce face ? Se tîrăşte prin pămînt — veţi spune. Nu e adevărat, afirm eu, viermele, de asemeni, înoată. Se umflă mai întîi, deschide în faţa lui un tunel, apoi se strecoară înainte. Şi aşa mai departe. Prin urmare, viermele înoată prin lichidul pe care noi îl numim pămînt.

Într-o carte despre fauna României, autorul compară cîrtiţa cu o maşină de săpat. Lucrul acesta mi-a dat de gîndit. Iar cînd m-am dus în vacanţa de vară, în Moldova, la bunicii din partea tatei, nu m-am

lăsat pînă cînd bunicul nu mi-a ajutat să prind o cîrtiță vie. Avea capul ascuțit și puternic, ochii mici, urechile teșite, pielea alunecoasă. Cîrtița ca și peștele sînt aerodinamici, adică au forma corpului astfel alcătuită încît să se poată strecura, cu maximum de ușurință, prin mediul înconjurător, fie gazos sau lichid. Picioarele cîrtiței, întoarse înapoi, ca niște lopeți, seamănă cu înotătoarele unui pește.

M-am gîndit să folosesc toate aceste caracteristici și să construiesc, luînd drept model cîrtița, un vehicul care să înoate pe sub pămînt. Dar, fiindcă, cuvîntul cîrtiță nu sună prea frumos, am preferat să denumesc mașina cu celălalt nume al ei, și să-i spun : sobol. Și, fiindcă această mașină are o instalație de laser, care pipăie și sfredelește terenul, cu razele ei, i-am spus : sobolul cu laser.

Iată cum umblă, sau mai bine zis cum înoată, acest sobol cu laser pe sub pămînt : Mai întîi se umflă, întocmai ca viermele, și-și face loc de înaintare. Dar în ce fel ? Simplu. Un motor atomic pune în mișcare o sapă, cum sînt sapele de foraj, dar prevăzută cu raze laser. Sapa sfredelește un tunel, prin interiorul căruia sobolul înaintează, proptindu-se mereu în picioarele lui, ca și cum ar vîsli din lopeți.

Treaba asta e limpede, așa că trec mai departe la situația în care crusta solidă a pămîntului începe să se moaie. Din pricina fierbințelei tot mai mari, care crește pe măsura scufundării în straturile din adînc, lava se subțiază și pe măsura coborîrii se preface într-o materie lichidă ca apa. Acum se poate înota în toată legea, precum în apele unui ocean.

Un ocean de o neasemuită frumusețe, întrucît metalele și substanțele din interiorul său, devenind incandescente, creează peisaje mai frumoase decît ne putem închipui. Cum să vi-l descriu ? Sînt de jur împrejur atîtea culori, încît ți se pare că plutești prin interiorul unui curcubeu. Acum, însă, marea dificultate a călătoriei este de altă natură. Căci trebuie să te aperi de căldura de mii și mii, de milioane de grade. În ce fel ? Prin răcire. Dar ca să producem răcire, avem nevoie de energie. De unde o procurăm ?

Ei bine, această energie ne stă la dispoziție, din belșug. Căci ea nu este altceva decît căldura imensă înmagazinată în magmă. Absorbită în interiorul sobolului, ea se preface în răceală. Întocmai ca electricitatea care pune în funcție sistemul de răcire a unui frigider. Și în felul acesta, sobolul cu laser este ferit să fie lichefiat prin căldură.

Desigur că ar fi mai comod să coborîm sub pămînt, folosind craterele vulcanilor. Dar nu în orice țară se găsesc asemenea cratere. Și apoi, ideea nu e nouă. A mai folosit-o și Jules Verne, cînd a descris o călătorie spre centrul pămîntului.

Nu putem ignora nici faptul că, odată cu coborîrea în miezul Terrei, presiunea, mereu în creştere, ajunge la puteri fantastice, ameninţînd să strivească vehiculul cu autopropulsie subterană, denumit : sobolul cu laser. Deocamdată, ca să fiu sincer, n-am nici o idee în privinţa aceasta, fiindcă ştiinţa încă nu a pătruns în tainele gravitaţiei. Dar în secolele care urmează, oamenii vor descoperi, sînt sigur, acest secret, şi vor putea să creeze materiale de protecţie anti-gravitaţională. Şi în acest fel omul va putea pătrunde într-o nouă zonă a Universului, pe care am putea-o denumi, pe drept cuvînt, SUBTERANIA.

Dacă ar fi să las frîu liber fanteziei, poate că aş iscodi un procedeu fantastic şi chiar l-aş descrie. Dar eu vreau să mă menţin cu picioarele pe pămînt. Aşa că termin spunînd că, mai întîi, să realizăm prima etapă, privind pătrunderea în zona solidă, numită şi platforma continentală. Iar în ceea ce priveşte plutirea prin Oceanul incandescent al Subteraniei, să ne lăsăm în nădejdea oamenilor viitorului".

Cînd m-am oprit, s-a făcut linişte. Toţi se uitau, foarte curioşi, la mine. M-am gîndit că ei nu ştiau că povestirea mea se încheiase. Aşa că le-am spus : „Asta e totul !" Atunci am auzit pe cineva aplaudînd. Bineînţeles că nu putea fi decît Trică. Toţi au întors capetele în direcţia lui. Profesorul de română a bătut cu creionul în masă şi a spus : „Lăsaţi... Nu sîntem aici la cine ştie — cîştigă". Vorbea melodios, ca şi cum ar fi citit o poezie. Din pricina asta, precum şi din pricina părului său bogat şi a frunţii lui înalte, fetele, mai ales, ziceau că seamănă cu Eminescu. „Ceea ce a citit Aurelian Ionescu, spuse Mărgărit Ostafie-profesorul, nu este propriu-zis o lucrare de literatură. Totuşi ea dovedeşte multă fantezie, care, cine ştie, mîine ar putea să devină fantezie literară. Dacă eu aş fi fost autorul, aş fi denumit-o : Subterania... Dar să nu anticipez discuţiile. Rog să luaţi cuvîntul".

M-am uitat acolo unde stăteau invitaţii mei, Laura, Cezar, Dinu, Toni şi încă alţii. Vorbeau între dînşii, ca şi cum s-ar fi sfătuit. A vorbit, mai întîi, fata care citise versuri înaintea mea, Luminiţa Bejan. Ea m-a lăudat că vădesc talent şi fantezie şi că am stofă de poet. Dar mai bine nu mă lăuda, căci laudele ei au stîrnit pe Heliade Corbu, teribilul Corbu, care lua cuvîntul în toate şedinţele de cenaclu şi devenise cunoscut prin aprecierile sale tăioase. Ei bine, Corbu ăsta m-a făcut pur şi simplu praf, susţinînd că ceea ce am scris „nu este literatură, ci dimpotrivă. O fi avînd el fantezie, Aurelian Ionescu, dar fantezia sa este de ordin tehnic. Căci dacă ar fi avut el talent literar, ar fi scris o povestire, cu subiect captivant şi personaje bine conturate. Dar în bucata lui nu se întîmplă nimic. Aurelian Radu Ionescu a prezentat aici un fel de articol, care, pe mine, în tot cazul, nu m-a convins."

N-am înţeles prea bine de ce anume n-a fost convins el. În schimb, părerile lui au avut influenţă asupra celor care i-au urmat, arătîndu-se şi ei tot mai puţin convinşi de „harul" meu de povestitor ştiinţifico-fantastic. Unul din ei, Pintilie, mai adaugă şi obiecţia că el nu crede că „pămîntul e un lichid". Poate că discuţiile ar fi continuat, pînă la sfîrşit, în acest fel, dacă nu se ridica la cuvînt Cezar Dorobanţu. După ce a făcut o observaţie ironică, scuzîndu-se că el nu este aşa de expert ca şi colegul Heliade Corbu într-ale literaturii, Cezar spuse că lui i se pare că lucrarea mea ar fi trebuit să fie considerată nu atît ca o povestire, cît un eseu. Şi în acest caz, i se pot găsi nu puţine merite, în ceea ce priveşte fantezia, succesiunea limpede a ideilor, şi în special frumoasa imagine de ansamblu a Subteraniei. Această denumire i se pare extrem de plastică şi de potrivită şi că ea însăşi are importanţa unei „descoperiri prioritare". Trică, însă, cu toate că mă aplaudase, a găsit de cuviinţă să mă critice pentru faptul că „tonul utilizat este prea serios" şi că „descrierea ar fi cîştigat dacă ar fi avut mai mult umor, fiindcă cititorii abia aşteaptă să-şi descreţească fruntea".

În tot cazul, după Cezar, discuţiile au început să fie, ca să zic aşa, amestecate. Printre observaţiile critice s-au auzit şi voci favorabile mie. Dintre toate, din motive lesne de înţeles, am reţinut afirmaţia Laurei că Subterania i s-a părut „mai degrabă un poem" şi că i-a plăcut „imaginea în care se descrie călătoria prin interiorul unui curcubeu". Interveni şi Toni Brezoi că el e de părerea mea că „pămîntul, din punct de vedere fantastico-ştiinţific, este, totuşi, un lichid". La sfîrşit, a vorbit profesorul de română, Mărgărit Ostafie, arătîndu-se satisfăcut că povestirea sau eseul, cum bine s-a precizat, a produs vii dezbateri. Fiindcă, la urma urmei, asta este esenţial într-un cerc literar. Şi chiar dacă Aurelian Radu Ionescu a fost aspru criticat, asta a fost spre binele lui. Deşi, cînd e vorba de un autor tînăr, e foarte hazardat să te pronunţi categoric în privinţa talentului. Căci niciodată nu se ştie de unde sare iepurele, adică talentul adevărat. Fiindcă s-au petrecut şi cazuri, cazuri celebre, cînd autori necunoscuţi la un moment dat au ajuns apoi artişti de seamă.

Aceste încurajări m-au determinat ca, într-una din zilele următoare, să-l caut pe tovarăşul Mărgărit Ostafie şi să-l întreb dacă el crede că aş putea să devin şi eu un scriitor ştiinţifico-fantastic. El m-a bătut pe umăr şi mi-a spus că nu-şi asumă riscul unei recomandări profesionale ;

că, după dînsul, ar fi mai bine să urmez o carieră tehnică, fiindcă macheta i se pare mai bine realizată decît povestirea sau eseul. „Dacă ai o meserie, vei putea deveni, dacă e cazul, și scriitor. Dar dacă te apuci de scris și nu reușești să te afirmi — ce te faci dacă nu știi o altă meserie ?"

Dar o altă vorbă de-a lui, spusă în ședință, că nu se știe de unde sare iepurele, s-a adeverit. Căci macheta sobolului, pe care Traian Bărbulescu a dus-o la o expoziție pionierească de tehnică, a fost reprodusă într-o revistă pentru copii (mi se pare, în „Cutezătorii"). Asta a fost totuși un succes. Nu ?

11. „Cică, în viitor, oamenii or să vorbească în cifre"...

Peste cîteva zile, am avut, în urma ședinței cercului literar, încă o surpriză. Văzusem, printre participanți, pe Mircea Staicovici, fost elev al școlii noastre, cu trei ani mai mare decît mine și care frecventa acum un liceu de fizico-matematică. Locuiește, după cîte știu, în cartierul nostru, undeva pe lîngă bulevard, așa că-l vedeam, în trecere, din cînd în cînd. La cercul literar, fusese adus de Dinu Dimitriu, care îl întîlnea la nu știu ce antrenamente, dacă nu mă înșel la scrimă, pe vremea cînd Dinu făcuse și pentru scrimă o scurtă pasiune. Cu toată emoția mea, l-am recunoscut totuși, deși stătea în ultimul rînd, pe ultimul loc din dreapta. Era un rubicond, cu părul țepos, agitîndu-se întruna, mereu „*sub tensiune*". Ca un pisoi zburlit, din pricină că a fost supus unei experiențe de *electrizare statică*.

Dar, surpriza adevărată, cum spuneam, a venit peste cîteva zile, cînd a sunat telefonul și o voce stridentă, ca de om supărat, a întrebat de „tovarășul Ionescu". Nu-l vroia, însă, nici pe tata, nici pe Fane. „Atunci pe care Ionescu îl doriți ?" — am întrebat eu. „Pe Ionescu ăla mic !" a scîrțîit vocea. „Adică pe Aurelian Radu Ionescu ?", am repetat eu întrebarea, ca să mă încredințez. „Asta e ! Aurică !" se bucură vocea, pe ton ascuțit. „Eu sînt !" am spus eu. „La telefon, Mircea Staicovici !" se dădu, în vileag, vocea. Te salut, Aurică. Vreau să discut cu tine ceva. Ceva foarte important. Cînd ne putem vedea ?" Vorba : „important" mă fîstîcise, așa că am rămas mut. „Atunci mîine la ora cinci, la intrarea în parc. Îți convine ?" I-am răspuns că-mi convine, în mod mecanic, fiindcă nu-mi revenisem din uluire. Abia cînd am închis telefonul, mi-am dat seama că n-am stabilit despre care parc și care intrare era vorba. Dar, mi-am spus că parcul nu putea fi decît cel de la capătul bulevardului, iar intrarea, desigur, cea principală.

Venisem la întîlnire ceva mai devreme, dar cum așteptarea se prelungea mă întrebam dacă nu cumva greșisem locul, cînd am auzit, din spatele meu, vocea inconfundabilă a lui Mircea Staicovici : „Te salut, Aurică !" Ieșise din parc, dar nu ca să-mi facă o surpriză, ci fiindcă el mă așteptase la o altă intrare, dar și-a dat seama, printr-o deducție logică elementară, că eu înțelesesem greșit unde e locul întîlnirii. Acum, cînd îl aveam în fața mea, mi-am dat seama că nu e rubicond, ci înalt, mult mai înalt, de cum îl ținusem eu minte. „Hai, să mergem ! spuse el răstit. Ne plimbăm și discutăm !" O luă prin parc, cu pași mari și repezi, încît abia mă puteam ține după el. „Mă plimb zilnic, cel puțin o oră ca să mă păstrez în formă. Consumul nervos trebuie compensat prin mișcare. În fiecare dimineață ridic haltere, iar o dată pe săptămînă fac scrimă. Îți recomand și ție, Aurică ! Pentru alde noi, care lucrăm cu materia cenușie, sabia face minuni ! Pare curios, dar ăsta e adevărul : sabia ascute mintea !" Mircea Staicovici se opri în loc, lovindu-se cu palma peste frunte : „Dar tu ai dreptate să te uiți la mine ca la un *diplodocus !* Fiindcă nu ți-am spus, pînă acum, de ce te-am chemat".

Și în clipa următoare, vocea lui deveni serioasă și gravă, de parcă îmi vorbea un alt Mircea Staicovici. Bătîndu-mă, prietenește, pe umăr, el îmi spuse : „Mă, Aurică, mă, tu ai geniu ! Să nu mă contrazici, că știu eu ce spun. Tu ai descoperit *reologia.* Căci n-ai auzit pînă acum de ea ? Așa e ?" „Da..." am bîiguit eu, ca unul ce încă nu-mi revenisem în fire. „Eram sigur ! conchise, scîrțîind, celălalt. Dar de gîndit ai gîndit ca un adevărat reolog, atunci cînd ai afirmat că materia solidă curge. Iată ceea ce n-a înțeles nimeni din sală. Eu, însă, n-am luat cuvîntul, căci ar fi trebuit să explic prea multe, iar ei m-ar fi oprit, fiindcă mă abat de la subiect." Și, terminîndu-și replica, Mircea Staicovici porni, brusc, înainte ;

ocoli un copac, apoi copacul următor, ca pentru a descrie mai întîi un zero, iar după aceea un opt : „Te felicit sincer, Aurică, fiindcă nu te-ai complicat, cum ar fi dorit ei, ca să inventezi o poveste. La ce bun? Astăzi, oricare mamă, care vrea să-şi adoarmă copilul, inventează zeci şi sute de poveşti. Mai greu e să ai idei. Şi mai ales : idei matematice! Căci matematica este mama tuturor ştiinţelor! Iar tu, Aurică, ai înţeles lucru ăsta. Nu-i aşa ?“ „Aşa, aşa, desigur“, — am replicat eu, încă năucit. „Iar dacă n-ai înţeles, ai să înţelegi mai tîrziu — îmi spuse interlocutorul meu, descriind printre copaci un nouă şi un şase uriaş. Tu, Aurică, ai înfăţişat un univers reologic, cu atîta exactitate, încît un reolog l-ar putea transcrie imediat în formule matematice. Şi asta e un lucru mare! De ce ?“ Eu, cu glasul pierit, am ridicat din umeri. „De ce ? reluă Mircea Staicovici, continuînd : Fiindcă oamenii viitorului, la care te-ai referit, vor folosi limbajul matematic, pentru a comunica între ei. Aşa cum noi, de pildă, folosim pe lîngă limbajul obişnuit, cîntecul şi în genere muzica. Eşti un promotor, Aurică? Auzi, eşti un promotor şi te felicit!“ Mircea Staicovici prinse mîna mea într-a lui, scuturînd-o cu putere, în timp ce noi ocolisem un copac şi o bancă, de parcă am fi descris un şapte şi un cinci.

„Staicovici ăsta, m-am gîndit eu în sinea mea, nu umblă ca toţi oamenii, ci scrie cu paşii lui cifre şi corpuri geometrice“. Dar vocea stridentă, de alături, mă aduse imediat la realitate : „Nu te supăra, Aurică dragă, dar eu trebuie să-ţi fac totuşi şi o critică. Fiindcă n-ai introdus în eseul tău, din loc în loc, şi nişte formule reologice. Tocmai ca cititorii să se obişnuiască de pe acum cu limbajul matematic. Fiindcă, peste treizeci-patruzeci de ani, acest limbaj va fi utilizat în mod frecvent. Şi o frumoasă formulă matematică va produce aceeaşi plăcere estetică precum un vers bun! Ori nu crezi ?“ „Ba da“ — am afirmat eu, ca să nu-l dezamăgesc pe amabilul meu interlocutor.

De asta mergeam, îndreptîndu-ne spre ieşire, pe o alee perfect dreaptă, ca şi cum Mircea Staicovici ar fi vrut, în acest fel, să sublinieze concluziile discuţiei noastre : „Cred că ai înţeles, Aurică, de ce te-am chemat la întîlnire. Îţi ofer colaborarea mea, ca specialist. Ori de cîte ori scrii ceva fantastico-ştiinţific, eu mă oblig să-ţi ofer formulele matematice de care ai nevoie. Notează-ţi, te rog, numărul meu de telefon.“ Am scos carnetul şi creionul şi am notat numărul respectiv. „În regulă! Mi-a părut bine că te-am văzut. Încă o dată, felicitări! Şi nu uita, scrima!“ mi-a strigat, îndepărtîndu-se grăbit, în semicerc, uluitorul meu interlocutor, Mircea Staicovici.

Dar ceea ce m-a uimit atunci, mai mult chiar decît convorbirea însăşi, a fost faptul că, după cîteva ceasuri, seara, cînd m-am întins în pat ca să dorm, am constatat, cu surpriză, că gîndurile mi se învălmă-

șesc în cap, cu atîta iuțeală, încît n-am putut să adorm decît după ce am numărat în gînd cîteva turme de oi albe, potrivit metodei de provocat somnul, recomandată tuturor de unchiul meu, Eustațiu Blendea. Timp de cîteva zile după aceea, m-a bătut gîndul să mă fac *reolog*. Dar nimeni nu știa să mă lămurească ce-i aia. „Reolog ? s-a strîmbat Fane. De unde ai scos-o ?“ „De la Mircea Staicovici !“ „Aiuritul ăla ? Și-a bătut joc de tine !“ Dar cînd i-am pus în față „Micul dicționar enciclopedic“, în care scria că reologia este „disciplină fizico-tehnică, al cărei obiect de studiu îl constituie curgerea lentă și deformarea în timp a corpurilor solide“, — Fane m-a repezit furios : „Vezi-ți de șopîrlele tale, și lasă-mă în pace !“ Cu trecerea zilelor, însă, un alt gînd nu-mi dădea pace, căci nu înțelegeam, în ruptul capului, cum o să vorbească oamenii viitorului în limbaj matematic. Cum așa ? O să vorbească în cifre ? Întocmai cum se plimbă Mircea Staicovici prin parc ?

De aceea, la ora de dirigenție, m-am sculat în picioare și am pus întrebările de mai sus (minus referirea la mersul lui Mircea Staicovici). Diriginta noastră, Jana Cornescu, ne obișnuise ca atunci cînd aveam „probleme sau nedumeriri“ să le înfățișăm în fața clasei. Întrebarea mea i-a plăcut, fiindcă Jana Cornescu era profesoară de matematică. Dar văzînd-o, prima dată, n-ai fi spus asta, căci era subțirică la trup și avea un cap mic și fin, cu obraz alb și coc la spate, încît părea o păpușă de porțelan. „Ați auzit, dragii mei ? spuse ea cu glas cîntat, întorcînd ochii ei negri și strălucitori către clasă. Ei, ce părere aveți ? De pe acum sînt domenii de activitate în care folosim limbajul matematic în mod frecvent. Chiar și voi o faceți la unele obiecte. Cine ar putea să dea un exemplu ?“

Spre surprinderea mea, a ridicat mîna Laura Ciohodaru, de parcă ar fi avut răspunsul dinainte pregătit : „N-o să mă refer la matematică, fiindcă aici fără limbajul matematic nu ne-am putea descurca. Dar la fizică și chimie... După ce am făcut o experiență, la electricitate, ori o combinație de substanțe într-o eprubetă, scriem formulele respective...“ Dar n-a apucat ea să rostească aceste cuvinte, că se ivi în aer o mînă, și imediat se ridică în picioare, spre surpriza mea, Cezar Dorobanțu, pentru a-și exprima „lipsa de acord (chiar așa !) cu colega Laura Ciohodaru, cam prea grăbită în afirmații, fiindcă sînt discipline, ca istoria și biologia, în care acest limbaj, deocamdată...“ „Deocamdată ! îl înfruntă, cu ochii aprinși, Laura, care rămăsese mai departe în picioare. În biologie, știință care mă interesează, e de prevăzut ca, în viitor, să se introducă formule matematice“. „Cînd asta ?“ stărui Cezar, neobișnuit de insistent pentru firea lui calmă. „În viitor, cînd biologia o să progreseze !“ nu se dădu bătută Laura. „Și istoria ?“ — stărui Cezar Dorobanțu, care rămăsese de-asemeni neclintit în picioare. În schimb, Lau-

ra, foarte necăjită, se aşeză jos. Nu se putea să nu-i vin în ajutor. „Istorie înseamnă azi şi dezvoltare în viitor. Ori această dezvoltare, la noi, se calculează cu precizie, potrivit unor planuri !“ „Şi ai spus că nu cunoşti problema, Aurelian Ionescu !“ spuse diriginta cu un glas sever, în care simţeam o anume mustrare („Cum, adică, ai vrut să ne pui la încercare ?).

„Să vedeţi, am căutat eu să mă explic, dacă e vorba, teoretic, despre o ştiinţă sau alta, înţeleg. Eu am vrut să ştiu, dacă între noi, în viaţa de toate zilele, o să se introducă limbajul ăsta ? Iată ce nu înţeleg“. De astă dată, a luat cuvîntul Traian Bărbulescu, ca să-mi „documenteze“ (folosea des, ca pe un tic, vorba asta) despre „utilitatea matematicii în viaţa cotidiană, atunci cînd eşti şofer, de pildă. Căci, dacă ştii care e viteza şi acceleraţia maşinii la un moment dat, asta te ajută să ştii cu cîţi metri dinainte să pui o frînă, în caz de pericol“. Sunase de mult de recreaţie, aşa că la întrebarea profesoarei, dacă sînt mulţumit de răspunsurile primite, am spus că : „deocamdată, da, sînt mulţumit !“ „Bine, dragii mei... Răspunsul lui Aurelian Ionescu ne permite, cred, să întrerupem, *deocamdată aici*, discuţia noastră. Dar asta nu ne împiedică s-o reluăm ori de cîte ori vom avea prilejul. Cu ocazia unei excursii de pildă. Profit de acest prilej pentru a vă anunţa că, potrivit unei tradiţii, elevii de clasa 8-a întreprind, în fiecare vacanţă de primăvară, o călătorie prin ţară. După un itinerar pe care îl stabilesc ei înşişi. Lucrul acesta o să-l facem şi noi în ora de dirigenţie viitoare. Aşa că pregătiţi-vă, dinainte, ca să putem discuta „documentat“, cum ar zice colegul vostru, Bărbulescu Traian“.

În recreaţia aceea, am rămas în clasă, singur cuc, deşi o zi însorită şi strălucitoare mă ademenea afară. Mă străduiam să-mi închipui, ce-ar fi fost dacă, în locul meu, la acea oră de dirigenţie, ar fi participat noul meu amic, Mircea Staicovici. Desigur că el n-ar fi spus : „deocamdată, da, sînt mulţumit !“...

12. Labirintul subteran al unui muzeu

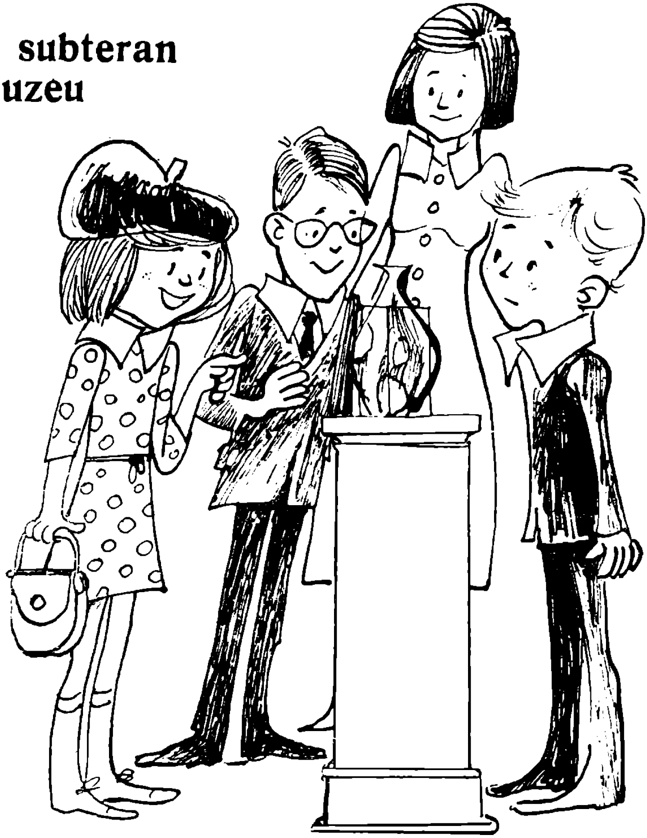

Credeam că Laura și Cezar erau certați. Dar chiar a doua zi după disputa din ora de dirigenție, Laura m-a rugat să mă duc la Cezar și să stabilim cînd ne-am putea duce, așa cum propusese el, la muzeul de istorie. „Ce să facem acolo ?“ am întrebat-o intrigat de tonul ei insistent. „Mă interesează !“ spuse Laura. „Vrei cumva să te înscrii la istorie ?“ „Mă interesează !“ repetă Laura, cu încăpățînare. „Iar pe mine, în schimb, nu mă interesează !“ i-am replicat în același fel. „De ce ?“ mă luă ea, scurt. „Fiindcă nici Cezar nu se interesează de ceea ce mă interesează pe mine !“ „E deștept !“ spuse Laura, de parcă ar fi vrut să-mi facă în ciudă. „Ei, și ? i-am replicat nepăsător. E deștept numai pentru el !“ Laura a tăcut, gînditoare. Și așa, în tăcere, ne-am continuat drumul pe Balanței, pînă la locul unde ne luăm rămas bun.

Şi, totuşi, la prima ocazie, l-am luat pe Cezar deoparte, între patru ochi : „Ca să aranjăm, ştii tu, vizita aia la muzeu, pe care ne-ai propus-o“. Cezar se codi, pe motiv că e ocupat, deocamdată. „Să vedem, poate că mai tîrziu“... „Vrea să vină şi Laura“, i-am spus în treacăt. „De unde ştii ?“ „Fiindcă ea mi-a spus că o interesează vizita asta“. „Da ? Atunci... Treceţi voi, azi, pe la mine, la ora 4 după masă, şi vă duc eu într-acolo. Cine mai vine ?“ „Păi, eu, Laura... Pe Dinu şi pe Trică nu i-am întrebat“. „Lasă-i pe mai tîrziu. Veniţi numai voi doi. Şi sunaţi — ştii care e clădirea — la parter“.

Era o excepţie în obiceiul lui Cezar. Fiindcă el nu invitase pe nimeni dintre colegi la el acasă. Cu cinci minute înainte de ora fixată, mi-am dat întîlnire cu Laura. Ea veni gătită, frumos, ca de sărbătoare. Văzînd-o astfel, m-am simţit stingher deoarece purtam hainele mele de fiece zi. Am intrat pe poarta de fier forjat şi am sunat la intrarea de la parter. Cezar ne-a deschis imediat, de parcă ar fi aşteptat la uşă. Se îmbrăcase şi el în hainele lui bune. Ne-a invitat înăuntru, pentru cinci minute, ca să bem o citronadă. În vestibul, ne-am întîlnit cu o femeie înaltă, în rochie neagră, cu un şirag de mărgele la gît. Era mama lui Cezar. Cînd el ne-a prezentat, spunîndu-i cum ne cheamă, ea a zîmbit şi a spus că-i pare bine. Am înţeles că ne cunoştea, din ce-i spusese Cezar, probabil, mai înainte.

Citronadele ne aşteptau în pahare, pe o măsuţă, în camera de zi. După ce le-am băut, Cezar ne-a invitat, tot pentru cinci minute, în bibliotecă. Erau acolo peste cinci mii de cărţi, bună parte moştenite de la bunicul dinspre tată, Anibal Dorobanţu, care fusese, şi el, istoric. Toată camera era căptuşită cu cărţi, rînduite în vitrine de sticlă. Un birou mare, negru, aşezat pe labe de leu şi împodobit cu sculpturi, se afla în dreptul ferestrei, încadrată de draperii de culoarea vişinei. Eu am pus o întrebare cam repezită : „Şi ai de gînd, Cezare, să citeşti toate cărţile astea ? — „De ce pe toate ? Le citesc doar pe cele care-mi sînt necesare. Pe celelalte le răsfoiesc. Tata spune că e mare lucru să ţii o carte în mînă, doar ca să ştii cît e de grea şi cum arată. E ca şi cum ai fi cunoscut pe cineva întîmplător. Dacă te interesează, faci o cunoştinţă mai apropiată. Aşa e şi cu cărţile...“ Laura se apropiase de un raft, de unde a scos o carte legată în coperţi groase. O deschisese, exclamînd : „Ce scris frumos, dar încurcat“... „E o carte veche de două secole, scrisă în litere chirilice“. „Şi tu poţi s-o citeşti ?“ „Păi, cum se poate altfel ! De-un an de zile, învăţ latina“... „La ce bun ?“ am intervenit eu. „Să pot cerceta documentele vechi. Că nu toate sînt traduse, ori tipărite...“

Laura s-a uitat la ceas. „Putem pleca, nu ?“ întrebă Cezar. Ieşirăm în vestibul. „Un moment“, spuse Cezar, deschizînd uşa unei camere,

ăsta e laboratorul meu!“ Laura bătu din palme, cînd zărirăm pe un perete al camerei o serie de rățoi-Donalzi. „Am să-i scot! spuse Cezar, răstit. Am depășit de mult vîrsta“. „Vai, te rog Cezare, lasă-i, insistă Laura, intrînd în cameră. Sînt foarte drăguți. Și eu păstrez toate păpușile, deși unii mă iau în rîs, fiindcă mă consider încă un copil“. Eu, însă, mi-am aruncat ochii pe masa de lucru, unde stăteau împrăștiate niște mici pătrățele de hîrtie. „Ce sînt hîrtiuțele astea, Cezare?“ „Fișe. Așa se numesc. Orice idee care mă interesează, atunci cînd citesc o carte, o transcriu pe o fișă din asta. După ce s-au adunat cîteva sute, le clasific pe probleme“. Am luat o fișă și am citit de pe ea, la întîmplare: „Ritualuri funerare la daci și la daco-romani“, p. 116. „Este titlul cărții din care am extras ideea respectivă, mă lămuri Cezar. 116 — este numărul paginii...“ „Cum ți-a trecut prin cap să procedezi astfel?“ „Mi-a arătat tata. (Tatăl lui Cezar, Decebal Dorobanțu, lucra la un institut de cercetări istorice.) „Există, după cum vezi, și o *tehnică în domeniul muncii intelectuale* și nu doar în industrie...“ „Dar de ce extragi tu idei despre daco-romani, dacă scrii o carte despre Ștefan cel Mare?“ — interveni Laura. „Pentru că, după aceea, am de gînd să scriu despre mileniul întîi al istoriei noastre. Tata zice că e o epocă foarte importantă, și, ca să fie studiată, e nevoie de truda unei întregi generații de istorici“.

Cînd am ajuns pe stradă, Cezar grăbi pasul, fiindcă, spuse el: „Ne-am cam luat cu vorba și sîntem în întîrziere“. Dar asta nu l-a împiedecat să remarce că Laura poartă o rochie foarte frumoasă. Laura roși, prefăcîndu-se mirată: „Ai reușit să observi? Că, după felul cum mi-ai vorbit la dirigenție, n-aș fi crezut că...“ „Laura, iartă-mă. Eu n-am avut nimic cu tine. Eu am sărit să apăr istoria“. „Și de aceea ai dat în biologie!“ „Am dat, dar cu gîndul să mi-o fac aliată. Dar, văd că nu m-ai înțeles...“ Laura roși din nou, avînd de astă dată o privire surîzătoare. Pe cînd eu, îmbrăcat cu hainele mele de corvoadă, mă simțeam din ce în ce mai stingher. Mă gîndeam chiar să-i părăsesc, sub un pretext oarecare, dar tocmai atunci ajunseserăm la muzeu. Pășind în hol, Cezar s-a uitat de jur împrejur cu atenție. „Tovarășa Ofelia n-a venit. Asta înseamnă că ne-am scos, pe drum, întîrzierea“. Întocmai: sosiserăm, după ceas, cu două minute mai devreme. Așa că Cezar avu timpul să ne-o descrie pe tovarășa Ofelia Scurtu: „Este un muzeograf cu frumoasă experiență, pe șantierele de arheologie. Conduce acum o secție de reconstituiri a muzeului. Dealtfel, iat-o că vine încoace“. Văzurăm, venind spre noi, o femeie mică, tunsă scurt, îmbrăcată într-un halat, încît de departe părea, vorba Laurei, ca o elevă de școală. Ne-a primit foarte cald, mișcată de interesul nostru pentru istorie. Cu Cezar a schimbat cîteva replici, privind sănătatea și treburile părinților săi, pe care-i

cunoștea. După aceea, tovarășa Ofelia Scurtu ne întrebă, cu bunătate, ce anume ne-ar interesa să vedem.

„Muzeul, așa cum arată în sălile de expoziție, noi îl cunoaștem — vorbi Cezar în numele nostru. Noi am dori să vedem : atelierele și laboratoarele lui". De cîte ori spunea *laborator* sau *atelier*, Cezar se uita insistent la mine, ca și cum ar fi vrut să-mi dovedească faptul că și istoria este o știință modernă, care necesită metode de cercetare, complexe și exacte. Dar toate astea pînă la utilizarea matematicii !... A trebuit să întrerup, însă, disputa mea imaginară cu Cezar, căci tocmai atunci am intrat într-o încăpere în care se aflau cioburi, cioburi de tot felul, așezate în grămezi mari. În mijlocul lor, două fete tinere, cu basmale în cap și cu halate, fiecare la cîte o masă, învîrteau amîndouă, cu migală, niște obiecte ciudate ; jumătăți și sferturi de vase, avînd pe ele linii zimțate cu culoare albă. „Ce fac ele, aici ?" l-am întrebat în șoaptă pe Cezar. — „Recondiționează..." îmi șopti și el. Nu știu ce ne îndemna să vorbim cu voce scăzută. Ofelia Scurtu, însă, sesiză nedumerirea mea, și-mi spuse : „Bine ar fi dacă am aduce, de pe șantierele arheologice, vasele întregi și neatinse. Din păcate, cele mai multe, le găsim cum le vedeți aici, sub formă de cioburi. Așa că trebuie să le reconstituim, legînd laolaltă aceste cioburi cu pastă de ipsos, adică cu ghips". „Și de unde știu ele care ciob e de la un vas și care e de la altul ?" am întrebat eu. „În ce fel puteți ghici dinainte forma vasului respectiv ?" — întrebă, în același timp, Laura, pe una dintre fete. „Știință și răbdare" spuse fata, care se afla în apropierea Laurei. — „Și mult talent !" adăugă imediat tovarășa Ofelia Scurtu, ridicînd în zare un vas încheiat, cu siluetă suplă și armonioasă. „E foarte frumos !" am exclamat eu. „E chiar mai frumos decît originalul, se entuziasmă Laura. Liniile și umpluturile albe de ipsos parcă ar alcătui un model anume".

Într-o altă încăpere, Ofelia Scurtu ne-a arătat o bucată de țesătură din fire de metal și un pumnal încrustat cu sidef, care străluceau de parcă ar fi fost noi, scoase chiar atunci din atelierul unui meșter. E drept că, cercetîndu-le mai atent, ai fi putut găsi cîte o știrbitură în plăsele, ori cîte un fir lipsă la țesătură. „Precis că țesătura asta, cînd ați găsit-o, era ruptă, iar pumnalul — ruginit !" am ținut eu să-mi arăt perspicacitatea. „Întocmai !" spuse Ofelia Scurtu și deschise o ladă, cu capac masiv. „Asta nu se poate !" am strigat eu, fiindcă ceea ce am văzut înăuntru depășea orice închipuire. Era acolo un morman de petece mucegăite și întunecate. „Ba da, se poate — mă corectă, sigură de ea, Ofelia Scurtu. Țesătura pe care ați admirat-o adineaori arătase, înainte de recondiționare, întocmai ca asta, din ladă". „Vai, cîtă bătaie de cap ! Cîtă muncă !" — se uimi Laura. „Munca asta este nepre-

ţuită. Dacă ar fi să spun o cifră, aş putea aprecia că valorează de cîteva ori greutatea în aur a ţesăturii. Dar cu asta n-am spus nimic. Fiindcă e vorba de comori ale trecutului nostru, unice şi de neînlocuit. Păcat, însă, că cei care lucrează în aceste ateliere au trebuit să plece la o expertiză..."

Tovarăşa Ofelia Scurtu se oferi să ne arate şi nişte depozite, dar Cezar îi mulţumi, spunînd că : „restul să-l lăsăm pe altă dată, fiindcă ne grăbim să ajungem şi la Institut". „Ce depozite ?" am întrebat eu, curios ca întotdeauna să aflu totul, de unde părerea unora că am o fire de pisălog. Ofelia Scurtu îmi răspunse, cu răbdare, ca la o întrebare foarte firească : „Ceea ce se poate vedea sus este doar o parte din avuţia noastră, pe care o păstrăm în depozite special amenajate, cu instalaţii de climatizare. Dar asta nu înseamnă că avuţia asta *zace*. Organizăm expoziţii, la noi şi peste hotare, cedăm unele piese altor muzee din ţară..." „Numai instalaţiile astea, dirijate automat, constituie o adevărată uzină" stărui Cezar, repetînd ideea care-l obseda. Cînd am ieşit afară, eu am spus că nu mai merg la institut, fiindcă am treabă acasă. Laura şi Cezar, însă, au insistat să merg, dar văzîndu-mă îndărătnic, m-au apucat fiecare de cîte un braţ şi m-au tras după ei, încît n-am avut ce face şi i-am urmat, cu toate că stinghereala mea sporea întruna.

Institutul era într-o clădire veche de mai bine de un secol şi a trebuit să-i dau dreptate lui Cezar, că făcea s-o vezi numai cum arată. Pe dinăuntru avea încăperi mari, împodobite cu coloane de marmoră, cu candelabre luminate de zeci de becuri-lumînare (pe vremuri stătuseră acolo lumînări adevărate), cu decoraţii în lemn sculptat pe pereţi. Se afla şi aici o bibliotecă, rînduită într-o sală lungă, de vreo cinsprezece metri, avînd la mijloc, de la un capăt la altul, o masă de lemn masiv. Din loc în loc, stăteau nişte bărbaţi în vîrstă, cu ochelari şi tîmple încărunţite, tăcuţi şi serioşi, care răsfoiau încet nişte dosare late şi groase. „Cercetează *periodicele* — ne-a explicat Cezar — adică colecţiile de ziare din secolul trecut. Ei fac parte dintr-un colectiv de istorie contemporană". După ce ne-a spus care e tema pe care o au ei de rezolvat, Cezar Dorobanţu a adăugat : „Mare noroc au ăştia ! Fiindcă dispun de documente scrise. Dar ce te faci cu secolele despre care nu avem, drept martori, decît pietre şi ulcele. Ce greu ! Nu ?" „Dar, totuşi, cît de interesant !" exclamă Laura roşind, cu o privire visătoare. Cezar ne-a mai arătat un dulap mare, cît peretele unei camere de locuit, în care erau strînse cărţile pe care le tipărise marele savant Nicolae Iorga. „Sînt cîteva sute de volume !" ne atrase atenţia Cezar, cu o mîndrie de parcă el însuşi le-ar fi scris.

Şi cam asta a fost totul. De aceea, mai tîrziu, de cîte ori m-am gîndit la ocolul acela pînă la Institut, îmi spuneam că el n-a avut alt scop decît o plimbare şi apoi un prilej pentru Cezar de a se *pune în valoare* faţă de Laura. Şi — de ce să n-o recunosc — planul acesta, cel puţin pentru moment, i-a reuşit. Fiindcă a doua zi dimineaţă, în timp ce mergeam la şcoală, Laura mi-a spus, privindu-mă misterios : „Ce-ai zice, Relule, dacă m-aş face şi eu istoric ?“ Întrebarea ei, atît de neaşteptată, m-a redus pur şi simplu la o tăcere lungă şi posacă. Încît tot Laura reveni, cu o întrebare ajutătoare : „Dar ce s-a întîmplat cu tine ?“ „Cu mine ? Nimic !“ i-am răspuns eu imediat, pentru a preveni astfel alte întrebări.

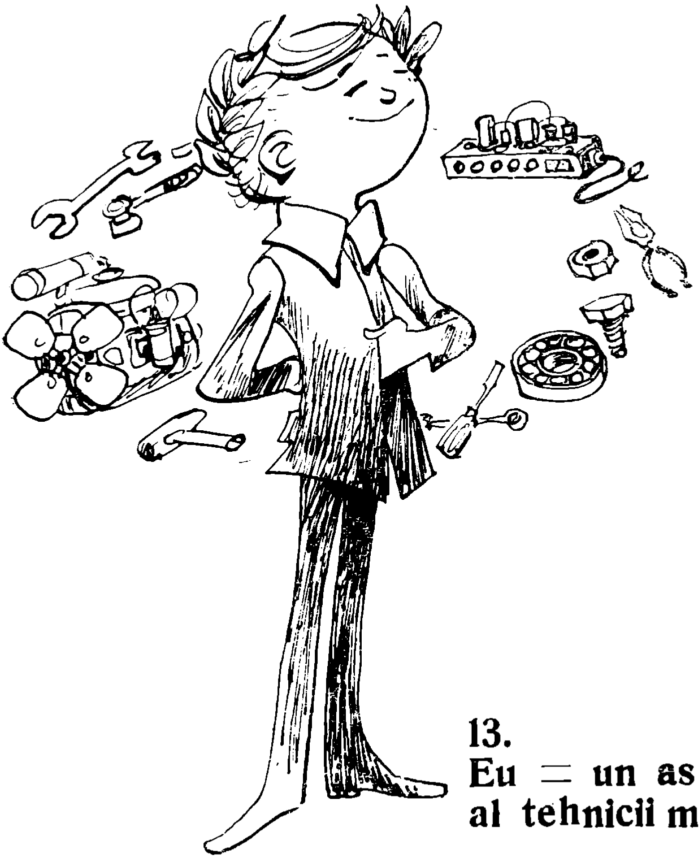

13. Eu = un as al tehnicii moderne (?)

Lucram în atelierul școlii, la bancul meu, cînd dintr-o dată *am simțit* că cineva se află în spatele meu și mă privește. Am întors capul încet, cu ezitare, privind în jos, prin colțul ochilor. Am văzut niște pantofi cu botul lat și tălpi groase, manșetele unor pantaloni maro, fiind sigur că, urcînd privirea din ce în ce mai sus, voi întîlni mijlocul rotund, susținut de umeri bine clădiți, și, în fine, obrazul roșcat, cu surîs cînd binevoitor, cînd ironic, al profesorului nostru de practică, tovarășul Axente Crăciun. Mai toți, însă, îi spuneam Axente, crezînd că ăsta e numele lui de familie. În clipa cînd el a văzut că-l văd, obrazul său căpătă o înfățișare hazoasă : „Merge ? merge ?“ — făcu el. „Trebuie să meargă“, am spus eu, care tocmai pileam la o sculă. „Da, ai început-o bine. Dar mai e mult pînă departe. Nu ?“ „Încet, încet, departe ajungi,

cum spune tata..." „Asta-i cam aşa, spuse profesorul. Dacă n-ai ce face după masă, te rog să treci pe aici, ca să te supunem la o probă tehnică. În caz că n-o să fiu eu, ai să-l găseşti pe Traian. Se poate ?" „Chiar dacă nu se poate, am să vin, tovarăşe profesor".

Traian Bărbulescu este un coleg de al meu, despre care am mai avut prilejul să vorbesc. Acum, însă, este momentul să-l descriu mai amănunţit, deşi treaba asta îmi vine greu s-o fac, întrucît Traian Bărbulescu face parte dintre acei inşi care n-au nişte trăsături deosebite, care să-ţi sară în ochi la prima vedere. S-ar putea spune despre el că este potrivit de înalt, potrivit de simpatic, potrivit de voinic etc. Dar abia după ce-l cunoşti mai bine, îţi dai seama că are totuşi unele însuşiri cu totul aparte. Traian Bărbulescu, de pildă, este extrem de perseverent, în sensul că niciodată, oricît ar fi fost de grea o încercare, el nu spune : „nu se poate", ci : „să vedem", iar din momentul în care *a văzut*, adică a analizat problema şi s-a apucat de treabă, nu dă niciodată înapoi. Deşi nu pare voinic, el este, de fapt, foarte puternic ; dar de asta nu-ţi dai seama din înfăţişarea lui, ci o simţi din strîngerea lui de mînă, ce are tăria oţelului. Dar mai înainte de toate, Traian Bărbulescu este cel mai bun din clasă la lucrul de atelier, fiindcă el are, cum îi place să spună, *tehnica în sînge*. Taică-su lucrează la marea întreprindere „Libertatea" şi de la vîrsta de trei ani i-a pus în mînă : un ciocan, un cleşte patent şi un set de scule, de mărimea unor jucării. De fapt, Traian e cel mai mic din cei cinci fraţi ai săi, care lucrează azi cu toţii în domeniul maşinilor şi motoarelor, la diferite uzine din oraş. La rîndul său, Traian a primit aceste unelte-jucării, ce trecuseră prin mîinile celorlalţi, odată cu priceperea într-ale tehnicii, caracteristică întregii familii. Din pricina asta, cît şi pentru că Traian era ordonat şi bun organizator, maistrul Axente Crăciun şi-l luase ca pe un fel de locţiitor ; iar noi găseam alegerea nu numai ca foarte bună, dar şi ascultam de ceea ce ne spunea Traian. Fiindcă orice lucru l-ai fi întrebat, în legătură cu tehnica, îţi dădea o lămurire potrivită ; iar dacă nu ştia, făcea el ce făcea, întreba pe taică-su ori pe vreunul din fraţi, cerceta reviste, încît nu lăsa nici o întrebare, cît de grea, fără răspuns. De aceea, probabil, folosea el, ca pe un tic, diferitele forme ale verbului *a documenta* : să documentăm, vă documentez, documentat etc.

Cînd am intrat după masă, la ora 5, în atelier, l-am găsit pe Traian Bărbulescu, împreună cu alţi trei colegi ai mei, lucrînd de zor la demontarea unui motor de *mobră*. Auzisem eu de constituirea unui cerc auto, Traian îmi propusese să fac parte din el, însă eu i-am spus că mă interesează „electricitatea şi nu motorul cu explozie" (întrucît, fie vorba între noi, eu nu-i găseam acestuia din urmă o prea bună perspectivă de viitor). „Ce-i cu *Mobra* asta, l-am întrebat pe fostul meu

coleg de bancă, Anton Brezoi, care se afla în clipa aceea mai aproape de mine. Anton are o înfățișare plăcută, este îngrijit îmbrăcat, prietenos la fire, însă, fiind prea ocupat cu lucrul nu-mi răspunse. În schimb Lili Maican, ce stătea alături de el, pe post de ucenic, dar neavînd deocamdată treabă, îmi spuse : „Dimpotrivă, e așa de bună încît o transformăm într-un automobil". Acum mi-am dat seama că Mobra în chestiune era chiar Mobra lui Lili, primită cadou de la un frate mai mare, ce n-o mai folosea. Dar Lili, văzînd că nici una dintre fete nu umblă pe motoretă, o păstra în magazie, tot neutilizată. De aceea, probabil, găsise ideea transformării ei în automobil ca *încîntătoare*.

În schimb, Stela, Stela Haiduc, îmbrăcată în salopetă și muncind cot la cot cu băieții, susținu că, dacă ar fi fost după dînsa, ea nu s-ar fi luat după *prejudecăți* : „Ei și, dacă fetele nu umblă pe motorete ? Peste cîțiva ani de zile se deprind și ele pe *două roți*. Dar pentru asta, trebuie careva să fie prima. Eu, de pildă, am de gînd să devin prima femeie-pilot. La anu' am să mă înscriu la parașutism..." „Tu, parașutistăăă !" se miră, prelung, Toni. „Dacă mai spui o dată parașutistăăă, plec de aici. Crezi că sînt bună doar s-o fac pe ucenica ta ?" „Stai blînd, Toni. Lasă-l și tu Stela, că glumește..." interveni împăciuitor Traian, care lucrase pînă atunci în tăcere. „Dar caroserie o să-i faceți ?" am întrebat eu adresîndu-mă tuturor. „Facem. Una arătoasă. Care să mă încapă pe mine. M-am și apucat s-o proiectez. Eu o să fiu șoferul !" Vorbise Anton. Imediat, însă, Stela sări ca arsă : „Cum Toni ? Tu șofer ? De unde pînă unde ?" Stela se întoarse către Lili : „Lili, tu ce spui ?" „Lasă-l, Stela, o să vină rîndul și la asta. Deocamdată să facem mașina". Spunînd acestea, Traian se întoarse către mine : „Tu, Aurele, n-ai la îndemînă un model potrivit ?" „N-am. Dar l-aș putea face", i-am răspuns, ezitînd. „Cum Traiane ? se oțîrî Toni Brezoi. El nu face parte din grupul nostru !" „Nu face, dar ar putea să adere. Colectivul nostru e deschis pentru *toți cei interesați*. Parcă așa ne-am înțeles". „Dacă Aurelian Ionescu vrea să intre, eu votez pentru !" spuse Lili, privindu-mă cu încîntare. Am auzit de la Traian că faci modele frumoase". „Frumos încă nu înseamnă și bun, Lili" îi ripostă Anton Brezoi, pozînd în mare expert. „Eu zic să-l rugăm să ne lucreze cîteva modele, stărui Traian, după obiceiul său. Iar noi o să alegem pe cel mai bun. De acord, Toni ?" „N-are decît" spuse Toni, ridicînd din umeri.

Traian își șterse mîinile cu cîlți și mă invită să-l urmez pînă la o masă, pe care se aflau teancuri de cartoane, avînd tipărite pe ele niște desene. „Cred că tovarășul Axente nu mai vine, spuse Traian, întinzîndu-mi unul din cartoane. Asta este un test de aptitudini tehnice.

Ai mai văzut ?“ „Nu. Dar am auzit“. „Atunci uită-te acum“ spuse Traian lăsîndu-mă să examinez acele rebusuri, în dreptul cărora erau înşirate nişte întrebări. „Cred că am înţeles ce trebuie să fac“ i-am spus eu, după un minut de gîndire. „Bine. Răspunsurile trebuie să le treci în pătrăţelele respective. Spune-mi cînd începi, ca eu să te cronometrez“. „Poţi să dai plecarea“ am spus eu, aşezîndu-mă cu cartonul în faţă. Toni s-a uitat la ceas, a rostit un „gata !“ scurt şi s-a întors la lucrul său. M-am concentrat la maximum, căci aveam ambiţia să fac totul cît mai bine şi cît mai repede. Cînd am terminat, i-am spus lui Traian : „Gata, Traiane !“ „Nu se poate ! mă privi el neîncrezător. Mai ai încă 10 minute. Controlează dacă n-ai sărit vreo pagină“. „Controlez. Nu, n-am sărit“. „Atunci mai verifică încă o dată răspunsurile. Ai timp“. „Le-am verificat !“ i-am dat replica pe loc. „Atunci lasă fişa acolo. Şi fă ce vrei !“ mă povăţui, cu îngăduinţă, Traian. M-am dus din nou să-i văd cum lucrează, şi aş mai fi stat acolo, dacă n-aş fi surprins, din cînd în cînd, privirile lui Toni care mă aţinteau, mi se părea, „cu un aer duşmănos şi cu răutate“. Nu l-aş fi crezut niciodată capabil de o asemenea atitudine. Doar fusesem colegi de bancă ! Ce i-am făcut ? „La revedere şi mult succes !“ le-am urat tuturor şi am dat să plec. „Aurele ! mă strigă din urmă Traian. Mai gîndeşte-te la ceea ce ţi-am propus“. Am aruncat un „bine“, grăbit, şi am ieşit pe uşă.

Săptămîna următoare, sîmbăta, la lecţia de atelier, profesorul de practică, Axente Crăciun, ne făcu, după cum obişnuia, timp de 15 minute, teorie, vorbindu-ne despre importanţa motoarelor şi maşinilor, care *dau viaţă industriei*, constituind, cum îi plăcea să spuie, *inima ei vie*. Am reţinut şi ideea miniaturizării motoarelor, *o cerinţă imperioasă*, cum spunea tot el, a procesului de automatizare şi electronizare a uzinelor noastre, proces impus de actuala revoluţie ştiinţifico-tehnică. „Aşa că fiţi atenţi şi orientaţi-vă din timp, fiindcă atunci cînd o să fiţi oameni în toată firea, toată industria va fi automatizată şi electronizată“ — spuse în încheiere profesorul nostru de lucru practic. Cum în momentul acela lui Trică îi veni să rîdă, tovarăşul Axente Crăciun i s-a adresat, spunînd : „Ei, băiatul ăla vesel, Trică... Să ne spună ce-i aia automatizarea“. „Păi, se fîstîci Trică, aplicarea calculatorului care...“ „Te-ai oprit la timp, fiindcă erai gata-gata să ne păcăleşti“. De astă dată rîse Dinu Dimitriu, colegul de bancă al lui Trică. „Nu rîde că boala asta se ia ! i se adresă cu ironie profesorul. Ori nu cumva vrei să ne ajuţi ?...“ Dinu Dimitriu spuse : „Eu cred că...“ şi se opri. — „Vezi că am avut dreptate ! Ei care ne scoate din încurcătură ? Aurelian Ionescu !“ Deşi nu ridicasem mîna, ştiam : „Calculatoarele fac parte din electronizare. De aceea li se spune şi maşini electronice de calcul. Ele constituie creierul, dirijează, pe cînd automatizarea e partea de execuţie...“ „Foarte

bine, Aurele. Ai văzut tu cîndva o bandă automată ?“ „Am văzut. La Fabrica de agregate“. „În cazul ăsta tu ai să fii lucrător calificat, iar tovarăşa de lîngă tine... Cum ? Lili Maican. Aşa. O să-ţi fie ucenică. Ieşiţi în faţă. Şi acum tu, ca lucrător, îi explici cum umblă banda asta automată...“ Şi uite aşa, dintr-o glumă şi dintr-o întîmplare, Lili Maican s-a pomenit ucenica mea. Dar şi treaba asta, mi-am dat seama mai tîrziu, avea să-l supere pe fostul meu coleg de bancă, Anton Brezoi.

Cînd colegii mei s-au împrăştiat prin atelier, fiecare la lucrul său, Axente Crăciun m-a rugat să vin pînă la el. Mi-a spus să mă aşez în faţa lui, chiar la masa unde stăteau rînduite cartoanele cu întrebări. „Uite ce este, Aurelian Ionescu : o să-ţi dau să mai faci un test“. „Dar să ştiţi că în după masa aceea am fost aici şi l-am făcut“. „Ştiu. Că doar l-am examinat cu atenţie. Numai că ăsta, pe care o să ţi-l dau acum, e ceva mai greu. Ori te simţi obosit ?“ „Nu contează !“ „Bine, atunci...“ Meşterul îmi întinse un alt carton care, de la prima ochire, mi-am dat seama, avea desene mai mari şi mai complicate. „Ai vreo nelămurire ?“ mă întrebă Axente Crăciun. „Deocamdată, nu“. „În regulă. Cînd îl termini, îmi spui...“ Şi profesorul plecă prin atelier, după cum îi era obiceiul, ca să-i îndrume, rînd pe rînd, pe ucenicii săi. Eu, însă, de astă dată, m-am împotmolit. Căci la un desen care conţinea amănunte înşelătoare — am ezitat, şi apoi l-am sărit, ca să nu pierd timpul. Aveam de gînd să revin, dar n-am apucat, fiindcă l-am simţit pe profesorul Axente Crăciun, supraveghindu-mă tăcut. Am întors capul. „Ei, cum stăm ?“ — făcu el cu interes. „Stăm. Căci m-am încurcat la întrebarea 13-a...“ „Număr cu ghinion, de... glumi el. Îmi dai voie să-ţi cercetez răspunsurile ?“

I-am întins cartonul, cu impresia că de astă dată am sfeclit-o. Dar, tovarăşul Axente Crăciun, după ce-l examină cu atenţie, mi se adresă cu mare bunăvoinţă : „Da, da... E bine. E chiar foarte bine. Testul ăsta e mult mai greu, se adresează unor lucrători cu experienţă. Afară de întrebarea 13-a — nerezolvată, şi de cea de la 21 — cu răspunsul greşit, în rest totul e foarte bine“. Axente Crăciun ocoli masa, aşezîndu-se faţă în faţă cu mine. „Spune-mi, Aurelian Ionescu, aşa, ca la un coleg de-al tău, cu toată sinceritatea : ce profesie ai de gînd s-o alegi ?“ Adevărul e că la întrebarea asta totdeauna mă fîstîcesc. Mai ales în ultima vreme. Cînd eram mai mic, să fi fost asta cu doi ani în urmă, răspundeam imediat, fără nici o ezitare : „Scafandru !... fotograf !... inventator ! (nu ştiam atunci că a fi inventator nu e o profesie) etc., etc...“ „Încă nu te-ai decis ?“ stărui Axente Crăciun. „Ba da, am spus eu. M-am decis, însă, pentru mai multe“. „Ei, nu zău... Şi cam care ar fi profesiile astea ?“ „Păi, scafandru, dar îmi place şi electricitatea... Şi chimia. Aş putea scrie şi romane fantastice“. „Dar mecanic de pre-

cizie nu te-ai gîndit să te faci ?“ „Ba m-am gîndit şi la asta, dar am uitat să spun“. „Dacă ai uitat, înseamnă că nu prea eşti convins...“ „Asta-i cam aşa“ am recunoscut eu. „Tatăl dumitale ce face ?“ „E reglor la Fabrica de agregate“. „Cum zici că-l cheamă ?“ „Ionescu“. „Ionescu şi mai cum ? Că sînt şi acolo destui ioneşti...“ „Păi, el e Grigore, Grigore Ionescu...“ „Nea Gore Ionescu ?“ „Da, aşa i se spune. Îl cunoaşteţi ?“ „Personal — nu, dar am auzit de el. Păi atunci se explică... Ai răspuns la primul test aşa de bine şi aşa de repede, încît am zis că ar putea fi o întîmplare. Te-am încercat şi a doua oară şi văd că întîmplare nu este. Ascultă-mă, Aurele, că mă pricep, că-s bărbat în toată firea şi de-o viaţă de om în meserie... Tu ai aptitudini formidabile pentru mecanică, pentru maşini. Te-am remarcat dealtfel şi la lucru, în atelier. Tu, cum să-ţi explic eu, *simţi* metalul. Asta e un dar. Un dar mare. Ai ochi buni, atenţie, rapiditate, eşti isteţ. Încearcă de te înscrie la un liceu industrial. O să ai mari satisfacţii. Ce spui ?... Nu, nu acum. Mai gîndeşte-te. Îmi promiţi ?“

Eram pur şi simplu năucit. Ia te uită. Eram un as al tehnicii, fără măcar s-o bănuiesc. Descoperirea mi s-a părut atît de nemaipomenită, încît, dorind să fiu singur, am pornit spre casă, ocolind pe Romaniţelor. Şi în felul ăsta, m-am pomenit că merg alături de Lili Maican.

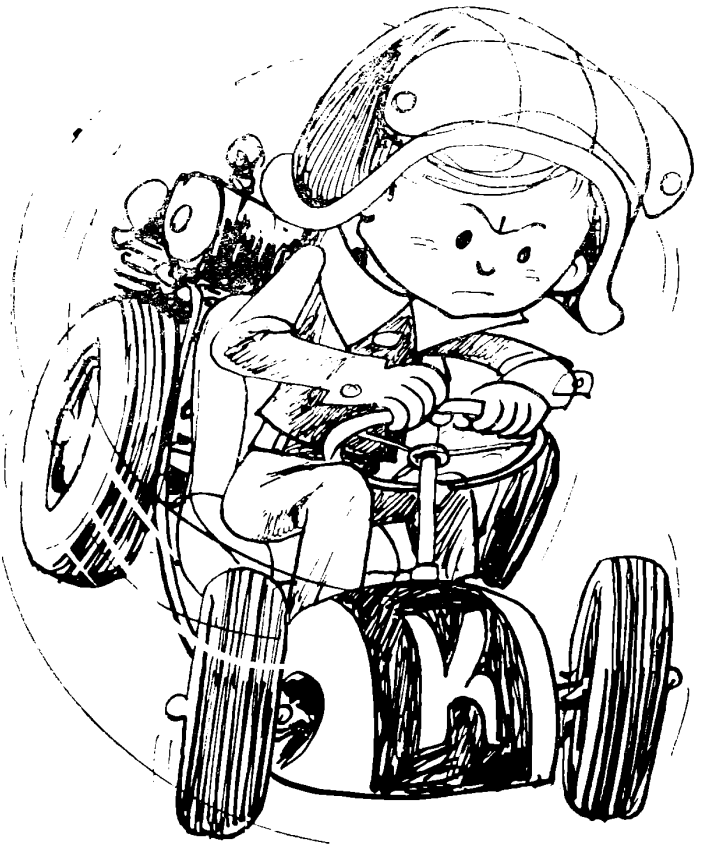

14. Clubul Karting

A trecut de atunci aproape o săptămînă și eu uitasem de promisiunea făcută colegilor mei. De fapt, mă răzgîndisem. „Ce rost are să mă bag peste el (adică peste Toni Brezoi)“ mi-am spus. Îmi era lehamite cînd îl vedeam ahtiat s-o facă pe grozavul. Așa că, atunci cînd m-a întrebat Traian : „Cum stai cu modelul caroseriei ?“, eu am ridicat din umeri : „Nu știu“. „Păi cum așa, îmi spuse el cu reproș, noi am contat pe tine“. „Terminați mai întîi șasiul și mai vedem“. „Să fii tu sănătos. Șasiul este gata. Acum lucrăm la montaj. Luni facem probele“. „Tu vorbești serios ?“ m-am mirat eu, căci crezusem că totul va dura încă o lună-două. „Șasiul mi l-a sudat un frate de al meu. Aș fi făcut-o eu, că știu să sudez, dar n-am autorizație“. „Și roțile ?“ „Cu roțile a fost o întreagă poveste. Dar despre asta cu altă ocazie. Trebuie

să ne grăbim, fiindcă acu-acu se termină anul de şcoală. Vii sau nu cu modelul acela, luni după masă ?“ Am fost nevoit să dau pe faţă adevăratul motiv : „Mi-i de Toni, Traiane. Nu vreau să spună că mă bag peste el“. „Ce vorbă-i asta ? se indignă Traian. Dar ce, e clubul său !“ „Club ai spus ? l-am întrerupt eu. Foarte bine. Să spunem colectivului nostru club şi nu grup. Ne mai trebuie însă şi un nume propriu : Startul, Motorul, Promotorul, Bolidul...“ „Dacă te ţii de treabă, voi supune propunerea ta, colectivului. Te aştept luni după masă cu modelul caroseriei !“ Cînd am rămas singur, mi-am adus aminte că pe parcursul convorbirii folosisem expresia : „colectivul nostru“. Dar asta înseamnă că mă consider, de fapt, un membru activ al său. Şi în acest caz trebuie să mă achit de obligaţiile care decurg din această împrejurare...

Şi, uite, cum se face că sîmbătă la prînz cînd am venit de la şcoală m-a cuprins o adevărată agitaţie creatoare şi care a durat pînă luni dimineaţă. Şi dacă n-ar fi trebuit să mă duc din nou la şcoală, m-aş fi agitat, cred, în continuare, tot făcînd şi prefăcînd modele de caroserii auto. Agitaţia asta se manifesta printr-o mare viteză de gîndire, căci ideile îmi veneau, ca de la sine, unele după altele. Din cînd în cînd, însă, surveneau momente de îndoială, mai ales în ceea ce priveşte obiectivele pe care mi le fixasem. Căci aş fi vrut să realizez o caroserie modernă, frumoasă şi mai ales uşoară, ca să poată fi trasă, fără dificultate, de un motor de *Mobră*. De aceea mi-am ales drept material de construcţie : plasticul (şi nu tabla). Cu toate că ştiam că în acest caz caroseria ar fi ieşit colţuroasă, deci mai puţin aerodinamică. În schimb plasticul se lucrează mai lesne, nu rugineşte şi este gata colorat. Numai că, să ţii seama de toate aceste condiţii şi totuşi modelul să aibă un aspect frumos, mi se părea o treabă grea, uneori chiar chinuitoare. Agitaţia mea, care se da în vileag prin lucru concentrat la planşa de desen, întîrzieri repetate la masă, absenţe nejustificate la televizor, în special la serialul de sîmbătă seara — n-au putut scăpa celorlaţi şi, în special, lui Fane.

La una dintre mese, la care venisem tîrziu şi cu o figură distrată, Fane făcu un semn cu ochiul către Denisa : „Lasă-l, că e în chinurile creaţiei. Inventează...“ „Ce inventezi, Aurele ?“ mă întrebă Denisa, în mod foarte serios. „Fleacuri...“ am căutat eu să mă eschivez. „E modest, îmi comentă atitudinea Fane. Dar e gata să inventeze automobilul secolului“. „Ce spui ? spuse Denisa, cu naivitate. Şi cum arată automobilul ăsta, Aurele ?“ „Merge cu electricitate — noaptea, iar ziua — cu energie solară“, o lămuri Fane. „Cum, Aurele, ai inventat tu aşa ceva ?“ m-a întrebat Denisa. Eu am ridicat din umeri. Fane pufni în rîs. Denisei îi dădură lacrimi de ciudă. „Şi tu de ce nu-i explici fetei

ăsteia care e problema ?" mă dojenî cu blîndețe tata. „Fiindcă Fane mă ia în balon. Eu fac niște modele de caroserie pentru un automobil cu motor de mobră, pentru cercul tehnic. Poate mai tîrziu o să avem și un club-auto..." „Club ? Și ce nume are clubul ăsta ?" se interesă Denisa, împăcată. „Încă n-are nume. Dar îi găsim noi unul..."

Duminică seara, aveam gata, desenate pe hîrtie, trei modele. Unul — cu silueta mașinii Aro, de teren, dar mai teșită și cu pereții translucizi. Altul — mai suplu, lunguieț, de culoare verde, culoarea șopîrlei. Și al treilea — galben ca un canar, cu piept roșu și botul ascuțit. Mie mi se păreau frumoase. Dar mai știi ? Ardeam de dorință să le arăt cuiva. Așa că am pus desenele în servietă, și luni de dimineață, am plecat mai devreme ca de obicei și am ocolit în sus, pe Romanițelor. Așa cum mi-am dorit, în fața mea apăru, ieșind dintr-o curte, Lili Maican. Am strigat-o și i-am făcut semn cu mîna. Lili avea o fire băiețoasă, îi plăcea sportul, făcea excursii în munți și nu avea pretenții să fie menajată pe motiv că e fată. M-a așteptat, ca să mă întrebe, cu nedumerire : „Unde ai dispărut zilele astea, Aurele ?" „Am dispărut ca să reapar iarăși cu promisiunea îndeplinită. Azi după masă, la cinci, aduc modelele de caroserie". „Minunat ! strigă Lili, bătînd din palme. Poți să vii chiar mai devreme, fiindcă, noi, fetele, o să fim acolo". Văzînd reacția ei, am fost îmboldit să-i arăt pe loc schițele mele. Am deschis servieta și am spus : „Surpriza, Lili, este însă alta..." Dar, ca un făcut, tocmai atunci își făcu apariția, de după colțul străzii, Anton Brezoi. Înainte de a ne saluta, am surprins în ochii lui, pentru o clipă, aceeași căutătură rea pe care mi-o arunca din cînd în cînd în ultima vreme. Bineînțeles că am renunțat să scot din servietă proiectele mele...

Totuși, în cursul uneia dintre recreații, nu m-am putut abține și chemîndu-le pe fete, pe Stela și Lili, în mare taină, le-am arătat modelele schițate de mine. Stela, cercetîndu-le tăcută, comentă scurt : „Nu știu ce să zic". Lili însă era încîntată : „E extraordinar ! Cum de ți-a dat prin gînd să le faci așa ? Sînt extraordinare ! Stela, tu de ce taci ?" „Ce material e ăsta ?" mă întrebă Stela. „Plastic", am spus eu. „Plastic ? E minunat !" se entuziasmă Lili. Stela, ce spui ?" Stela n-a putut decît să cedeze acestui val de însuflețire. „Îmi plac. Sînt frumoase" spuse ea folosind un ton reținut. Lili, însă, ne părăsi alergînd. S-a dus să-i spună lui Toni, m-am gîndit eu, nemulțumit. Și nu m-am înșelat. Chiar în recreația următoare, a venit la mine Toni și mi-a cerut să-i arăt modelele. Am căutat să amîn confruntarea cu el pe după-amiază. Dar el a insistat, s-a ținut scai de mine : „Să văd și eu cu ce ai zăpăcit-o pe Lili". N-am avut încotro și a trebuit să-i arăt colile de desen. Toni le-a cercetat rece, grăbit, și mi le-a înapoiat cu aerul că scapă de un lucru dezagreabil : „Nu ! N-o să meargă. Sînt mici, niște chichinețe.

Șoferul o să stea cocîrjat. Și de ce sînt așa de colțuroase? Pe cînd culorile — bălțate, niște sorcove!“ „Păi ca să fie ușoare. Le-am făcut din plastic...“ „Plastic! se răsti el cu dispreț. Asta nu e Trabant, ci o mașină de curse. Nu? N-o să meargă. În tot cazul, ca șofer, eu mă opun!“ De la un timp, Toni începuse s-o facă pe șoferul de curse. Făcuse rost de niște ochelari enormi, care-i îmbrăcau toată fața; împrumutase de la un văr o cască de motociclist; umbla peste tot într-o salopetă de „cosmonaut“. Nimeni altul nu era ca dînsul.

Mie îmi dăduseră lacrimile, de ciudă. Fiindcă Toni răstălmăcise toate intențiile mele, prefăcînd calitățile în niște defecte demne de rîs. La prinz, am fost atîta de necăjit încît n-am putut să mănînc mai nimic. Asta și din pricină că, la fiecare cinci minute, alergam în camera mea să privesc desenele. Care mi se păreau, ba extraordinare, ba, din contra — vrednice de dispreț. De nerăbdare, am plecat cu un ceas mai devreme. Spre surprinderea mea le-am găsit pe Lili și pe Stela, în atelier. Stăteau lîngă mașina care — într-adevăr — era gata, cu roți, cu volan, cu comenzi, toate prinse de șasiu. Lipsea numai scaunul șoferului. Și, bineînțeles, caroseria. Fetele făcuseră rost de niște salopete bleu, care le veneau foarte bine. Mai ales lui Lili, care avea părul tuns scurt. Le-am găsit, spre deosebire de data trecută, și foarte evoluate din punct de vedere tehnic. Vorbeau de accelerație, ambreiaj, schimbător de viteză, etc., cu o mare dezinvoltură. Porniseră motorul și căutau să-l regleze după auz, dar fiecare avea o altă părere despre ceea ce înseamnă „mersul rotund“. Stela m-a luat pe mine drept martor. Însă eu am fost înclinat să-i dau dreptate lui Lili. Stela însă n-a mai insistat căci era necăjită, fiindcă tatăl ei, aflînd că ea vrea să se facă pilot, și-a schimbat părerea și insistă acum ca ea să *dea la economic*. „Vreau să dorm liniștit, la bătrînețe“ zice el. „Păi de ce crezi că n-ai să dormi liniștit, tăticule, dacă mă fac pilot?“ „Cum să dorm liniștit dacă te știu la 10.000 de metri înălțime“. „Păi azi milioane de oameni călătoresc așa. Iar statisticile arată că mai mulți mor din accidente de automobil. Ori, văd că în autobuz nu-mi interzici să călătoresc“. El, însă — nu și nu! „În automobil e altceva, ai pămîntul sub picioare“. „Dar nu mă las eu!“ se răstește Stela întruna, ca să-și facă curaj.

Cu un sfert de oră înainte de 5 a apărut și Traian. Mi-a cerut să-i arăt modelele. Eu, însă, pățit cu Toni, am căutat să-l pregătesc dinainte, vorbindu-i despre importanța plasticului, a formelor colțuroase, etc. Toate astea se dovediră de prisos, căci Traian, văzînd ce am făcut, a spus scurt: „E în regulă, Rică. Simplu și fără complicații. Va fi și ușor de executat“. Tocmai atunci a intrat Toni și disputa s-a încins din nou: „Dar ce, noi căutăm lucru ușor? Fugim de muncă? Totul nu e ca să fie ușor, ci bine. Ori o mașină bună are formele aerodinamice,

cum sînt mașinile de curse. Dacă vă pricepeți cît de cît, nu mă puteți contrazice. Iar din punctul de vedere aerodinamic, proiectul meu e ideal. Poftim!“ Toni a desfăcut coala, pe care o adusese cu el, și ne-a arătat modelul unei mașini de curse, copiată aidoma dintr-o revistă.

„Mie îmi place“, a spus Stela. „Da, e drăguță“, o sprijini Lili. „Cîți metri are în lungime ?“ întrebă Traian. — „În jur de doi metri. Ca să fie loc pentru șofer. Și să aibe un aspect mai aerodinamic“. — „Mțțț ! — plescăi din buze Traian, nemulțumit. Nu e bine.“ „De ce ?“ sări Toni alarmat. „E grea. Dacă o porni din loc mastodontul ăsta, cu tine înăuntru, eu îmi rad capul“. „Cu forma lui aerodinamică ?“ insistă Toni. „Da. Căci tot ce cîștigi la formă, pierzi de cîteva ori la greutate. Și atunci care e folosul ?“ Anton Brezoi se bosumflă. Apoi trecu la o stare de mînie : „Lasă, Traiane, că m-am lămurit eu. Tu ții cu Aurel Ionescu. Mi-am dat seama de la început, din felul cum insistai să aducă modelele lui...“ „Măi, Toni, cum poți judeca în felul ăsta ?“ îl întrebă Traian. „Uite că judec ! Și să nu mă luați de fraier ! Ai auzit ?“ Traian însă deveni foarte serios : „Bine. Din clipa asta nu mai vorbesc cu tine. Să-l așteptăm pe tovarășul Axente !“ „Nu e nevoie, Traiane — că eu plec !“ Toni își scoase casca și ochelarii și se îndreptă spre ușă : „N-aveți decît să faceți rost de un alt șofer !“ „Toni, îi strigă Stela. Nu fi copil ! Dacă pleci să știi că mă supăr pe tine !“

În clipa aceea s-a deschis ușa și a apărut tovarășul Axente Crăciun. El ghici dintr-o ochire ceea ce se întîmplase, și-i ațînu calea lui Anton Brezoi : „Încotro ?“ Văzîndu-l că tace, stărui : „Spune, care-i necazul ?“ „Modelul meu e mai bun decît al lui Aurelian Ionescu. Și ei mi l-au respins“. „Numai atîta ? glumi Axente Crăciun, întinzînd mîna către coala pe care o ducea Toni. Ia să văd și eu.“ Mai întîi însă, cercetă desenele mele care erau întinse pe masă : „Frumoase, dar, după gustul meu, cam pestrițe. Au avantajul că sînt ușoare“. Privi apoi schița lui Toni Brezoi : „Da, și ăsta e frumos. Dar cum ai de gînd să realizezi fără matriță curburile astea ? Cu ciocanul o să fie cam greu...“ Toni făcu ochi mari, roșindu-se pînă la urechi. Axente Crăciun rămase un timp gînditor, apoi ni se adresă tuturor : „...Dar de ce, băieți, să nu faceți voi un kart ? În cazul ăsta nu e nevoie de nici un fel de caroserie...“ „Kart? se lovi cu palma de frunte Traian. Cum de nu m-am gîndit ? Căptușim șasiul cu o tablă, montăm scaunul — și gata !“ „Mă Traiane, iar ne-ai păcălit. Cunoșteai soluția dar ai tăcut din gură“.

După această glumă, Toni reveni la sentimente mai bune. Își puse din nou casca și ochelarii. Apoi, împreună cu Stela și Lili, scoaseră mașina pe aleea de asfalt din fața atelierului, pentru probe. Înainte de a deschide ușa, care dă în curte, mi-a venit o idee. „Karting!" i-am strigat eu lui Traian. El s-a uitat la mine cu nedumerire. „Traiane, ăsta e numele clubului pe care-l căutăm! Karting! Ce zici?" „N-ai decît să faci propunerea în fața colectivului. Dar pentru asta trebuie, mai întîi, să fii primit ca membru". „Dacă o să-i spuneți clubul Karting" — mă înscriu", am întors-o eu în glumă.

15.

Cine mai este ca Ionescu-Patent?

În timpul probelor la kart, tovarăşul profesor Axente Crăciun m-a chemat deoparte şi m-a rugat să-l sprijin în chestiunea vizitei la Fabrica de agregate : „Fabrica asta patronează liceul la care veţi da examen, mi-a spus el. Aşa că se cade să-i faceţi cunoştinţă. După terminarea liceului mulţi dintre voi o să muncească acolo..." Am spus că sînt de acord să-l ajut, dar că nu ştiu ce trebuie să fac. „Ai răbdare, mă potoli profesorul. Vizita, în mare, a fost aranjată de mine. Dar ar trebui să meargă cineva acolo, la U.T.C., la tovarăşul Vasile Cuculeţ — ăsta-i secretarul comitetului, notează-i numărul de telefon — aşa... şi să stabilească concret care anume secţii merită văzute. Crezi că ai să poţi aranja o treabă ca asta ?" Auzind ce mi se cere, m-a năpădit ameţeala, dar m-am prefăcut stăpîn pe situaţie : „Cum să nu ! Păi eu...

la fabrica asta... am mai fost!“ „E în regulă, Aurele! Notează-ţi şi numărul meu de telefon. Dacă ai vreun necaz, mă anunţi“...

În aceeaşi seară, l-am întrebat pe tata, aşa în treacăt, făcînd-o pe indiferentul: „Tată, dumneata îl cunoşti pe Vasile Cuculeţ?“ Tata, cu gîndul la ale lui, păru nedumerit: „Cuculeţ? De unde vrei să-l cunosc eu?“ „Fiindcă lucrează la voi, la Agregate. E secretarul utecelui“. „A, Vasile, cum să nu. Dar nu mă gîndisem la el. Tu de unde îl cunoşti?“ „Nu-l cunosc, dar am treabă cu el“, am vorbit grav, ca să-mi dau importanţă. „E băiat bun, Cuculeţ. A fost ales pe merit. Într-un timp, a lucrat şi în secţia noastră. Ce nevoie ai de el?“ „O problemă de-a şcolii noastre, la fabrică. M-a rugat profesorul să-i dau un sprijin“, am vorbit eu, pe-un ton misterios ca să-mi dau importanţă. Dar curios lucru, procedînd astfel, am început să mă simt mai puţin copil şi mai mult ca un fel de coleg de muncă al tatei.

Cu telefonul m-am descurcat bine, numai că, la început, vocea celuilalt s-a mirat, auzindu-mi numele, dar cînd i-am spus că telefonez din partea Şcolii nr. 125 (şi a profesorului Axente Crăciun), vocea a devenit mai caldă şi m-a luat prieteneşte cu „dragă Aurele“: „Treci pe aici, pe la ora 2, cînd ieşi de la şcoală, că atunci sînt şi eu mai liber. Dar ţine minte: nu intri pe poarta principală, ci pe poarta numărul doi, aşa că ai grijă să cobori cu o staţie mai înainte“. Eu, însă, cînd a fost cazul să cobor din tramvai, exact asta am uitat să fac şi am fost trimis de la poarta principală la poarta numărul doi, trebuind să mă întorc o staţie pe jos. Cinci minute de mers cu pas repede! Nici nu-mi închipuisem că fabrica asta poate fi atît de mare! La poarta doi, după ce mi-am spus numele şi la cine mă duc, portarul s-a uitat pe o listă, mi-a completat un bon şi mi-a spus pe unde să merg. L-am încredinţat că am înţeles, dar pînă la urmă tot m-am rătăcit.

Fiindcă, pentru a ajunge la ţintă, ar fi trebuit să intru pe uşa unei hale, pe care n-o puteam găsi. Noroc că am întîlnit un băiat vioi, care venea fluierînd, şi ăsta mi-a spus să mă iau după el, fiindcă tot într-acolo se duce. „Eşti de la şcoala 125“, spuse el, fără să-mi vadă matricola, lucru care mă descumpăni, fără însă ca eu să mă dau în vileag. Am urcat amîndoi, pe scări, pe deasupra unei hale şi am dat de un coridor lung, avînd peretele exterior numai din geamuri. Am intrat printr-o uşă pe care se afla scris: COMITETUL U.T.C. Băiatul, politicos, mă lăsase pe mine să trec primul. Imediat, însă, am fost întrebat de o fată, care bătea la maşină, pe cine caut. I-am spus: „Pe tovarăşul Cuculeţ“. „E în şedinţă“, rosti ea sever. Dar băiatul, luîndu-mă pe după umeri, o îmbună printr-un zîmbet: „Lasă-l, Magda, că e cu mine“.

În sala cealaltă, se aflau la o masă lungă, cîţiva tineri, îmbrăcaţi în halate portocalii şi albastre. Cel din capul mesei, un roşcat cu figură

simpatică, a înțeles imediat, privindu-mă, despre cine e vorba. La fel am înțeles și eu că roșcatul simpatic nu poate fi decît tovarășul Vasile Cuculeț. „Noroc, Aurele, spuse el strîngîndu-mi mîna. Scuză-mă că te primesc astfel, dar nu ne vedem capul de treburi. Tocmai discutam învățămîntul, așa că ai picat bine, ca exemplu concret. Cînd v-ar conveni să vedeți fabrica?“ „Păi colegii mi-au spus : dacă se poate chiar săptămîna viitoare“. „Se poate. Dar ne-ar conveni să ne mai păsuiți o săptămînă. Avem și noi graficele noastre. Un plan...“ „Bine. Dar tovarășul Axente vă roagă să fixați vizita într-o zi de sîmbătă, cînd avem ore de atelier, între 10 și 13“. „Asta se poate. Și pînă atunci deschidem și noi expoziția cu produsele noastre de export. 58 de țări cliente. Distincții cu aur la tîrguri străine. Vă interesează?“ „Păi, se poate?“ „Trece-o și pe asta în plan, tovarășe Uriașu, se adresă el către băiatul care venise cu mine. El — Uriașu, eu — Cuculeț! Ce nume! Dumnealui o să se ocupe de vizita voastră. Să ții legătura cu el, Aurele“. Roșcatul se ridică în picioare și-mi scutură mîna : „Încîntat de cunoștință. Cînd o să veniți aici, o să-mi fac neapărat timp să stau de vorbă cu voi. La revedere!“

Uriașu a plecat odată cu mine și ne-am înțeles așa de bine, încît atunci cînd am ajuns la celălalt capăt al coridorului știam unul despre altul o sumedenie de lucruri. Am aflat că băiatul pare doar că e băiat, fiindcă în realitate este inginer mecanic, îl cheamă Octav Uriașu, are 30 de ani, apartament pe Bulevard, doi copii, și că fusese și el cîndva elev, *tot la 125*. La rîndul lui el aflase că tatăl meu lucrează în Fabrica de agregate, ca și prietenul tatei, Panait Ionescu. „A, Ionescu-Patent!“ zîmbi Uriașu, întocmai cum zîmbeau toți pronunțînd porecla asta. „Nu, nu prea e o poreclă, mă corectă Octav Uriașu. A fost necesar să-l deosebim de alți ionești, printre care și tatăl dumitale. I-am fi spus Panait, după numele de botez, dar și din ăștia mai erau doi. Și atunci, fiindcă el era văzut tot timpul cu un cleşte patent în mînă, i-a spus cineva Patent și Patent a rămas“. „E aici? Ce face?“ am întrebat eu cu interes. „Fierbe în propria lui zeamă. Vrei să-l vezi?“ „Aș vrea. Dar să nu-l deranjez“. „Dar cînd nu fierbe el în propria lui zeamă? Haide cu mine, că eu tot într-acolo mă duc!“

Intrarăm într-o hală cu tavan înalt, de sticlă, și lungă — de nu-i vedeai capătul. Era multă mișcare — toate mașinile umblau zumzîind ușor, pe lîngă noi treceau autocărucioare electrice, iar pe sus, pe sub tavan, se deplasau uruind poduri rulante. Însoțitorul meu mergea repede, oprindu-se din loc în loc, pentru a întreba : „Tovarășe Țoca! Nu l-ai văzut pe tovarășul Patent? Tovarășe Pascu!... Tovarășe Runcu!...“ În fine, tovarășul Sălceanu ne-a furnizat o indicație : „E la sculărie. Adineaori l-am văzut acolo“. Am mers repede pînă la capătul celălalt

al halei și-am intrat într-o încăpere înconjurată cu pereți de sticlă. Dar înăuntru — nici urmă de Ionescu-Patent. „A fost și a plecat la semi-automat“ ne desluși cineva. Ne-am întors în direcția de unde venisem, dar pe un alt culoar. La semi-automat — aceeași poveste : „A fost, dar a plecat. Căutați-l la carusel, unde are o lucrare“. „Greu să te ții după acest Ionescu-Patent“ spuse Octav Uriașu, făcînd din nou cale întoarsă, pe un cu totul alt culoar. Mi se făcu jenă, văzîndu-l cît se canonea pentru mine. „Lăsați, i-am spus, mă descurc eu“. „Nu se poate, Aurele, a protestat el. Eu te-am încurcat — eu trebuie să te descurc. Dealtfel cred că, de astă dată, l-am nimerit chiar pe el, în carne și oase“.

Caruselul ăsta e un strung, mare cît toate zilele. Acum, că era oprit din mers și demontat, părea că e și mai mare. În mijlocul fierăriei aceleia atît de încurcate, am deslușit un ins, în halat albastru-închis, cu șapca trasă pe ochi, care stătea aplecat, avînd o țigară în colțul gurii. Se uita concentrat într-un anume punct al strungului. Pe mine, însă, nu mă preocupa atît punctul acela atît de important, cît jarul fierbinte al țigării ce-l vedeam apropiindu-se de buzele lui. Deznodămîntul însă m-a nedumerit și m-a surprins. Căci la un moment dat jarul ardea chiar lîngă buze încît mă întrebam cum de poate omul cu șapcă răbda, de ce nu sare ca ars. Cînd am venit mai aproape mi-am dat seama că țigara, biruită de indiferența lui Ionescu-Patent, se stinsese, pentru a deveni un chiștoc cenușiu. El, însă, m-a simțit, a întors capul și a exclamat surprins, eliminînd astfel doar un rest de cenușă : „De unde ai răsărit, puștiule ?“ „Cu treburi pe la utece. Și-am zis, după aceea, să te văd și pe dumneata...“ „Aha !... Aha !... Frumos !“ spuse Ionescu-Patent, cu urechea — la mine, dar cu ochii — tot în punctul acela. Nu-l văzusem niciodată așa de concentrat. Nici măcar în clipa cînd smucea undița din apă, cu pește cu tot. „Bine ai venit, puștulache, mormăi el. Numai că m-ai găsit într-un moment prost“. Abia în clipa aceea îl văzu pe însoțitorul meu, se îndreptă din șale și-i întinse mîna : „Noroc, tovarășe Octav“ „Ce are ?“ îl întrebă acesta, scurt. „M-a pus naiba să-i fac un dispozitiv. Ăsta pe care-l vedeți montat. M-a î-ne-bu-nit ! Calcule, proiecte, probe — toate bune. În momentul cînd să-i dau drumul, îmi face bucata. O ia, taman cînd trebuie să se răsucească, prea mult la dreapta și nu-mi mai iese toleranța. Și nu pricep de ce...“ „O fi de la comenzi...“ își dădu cu părerea însoțitorul meu, Uriașu. „Nu. Am verificat. E de la potrivire. Fiindcă totul e potrivirea. Am mai pățit-o și altă dată“. Vorbind cu noi, se descărcase de nervi, deveni mai prietenos : „Tu ce mai faci puștiulache ? Sănătos ? Voinic ? În ce clasă înveți ? „Termin generala și merg, la vară, la liceu“. „Măi, măi — se miră el, prefăcut. Se poate ? Că la prostologie n-ai trecut examenul“. În fine, iată-l

pe Ionescu-Patent din nou în apele lui, bun de glume. Însoţitorul meu, Uriaşu, găsi că e clipa cea mai potrivită ca să mă lase în grija vechii mele cunoştinţe. Nu mai înainte, însă, de a-mi fi lăsat numărul său de telefon, ca să păstrăm legătura directă.

Privindu-l cum se depărtează, am văzut venind în direcţia noastră un ins îmbrăcat într-un fîş bleumarin peste care purta o taşcă, apărînd-o grijuliu cu braţul. „Of, iar-ăsta!" se întunecă dintr-o dată nea Panait. Celălalt, însă, ca şi cum n-ar fi observat nimic, îi vorbi repede şi surîzător: „Să avem iertare, tov. Patent. Dar e ora 15, aşa cum mi-aţi spus..." „Uite că iar nu mi-a ieşit!" „Măi să fie, se necăji insul în fîş, în mare grabă. Dar nu-i nimic. Vorbiţi-mi despre altceva, de pildă, despre calitatea produselor..." „Cum adică, nu-i nimic? Caruselul stă — îl vezi, nu? — şi eu să mă laud cu altceva. Frumos! Ce-or să zică oamenii din secţie? S-o lăsăm pe altă dată". „Pe cînd?" întrebă, nervos, insul în fîş. „Mîine. Poimîine..." „Vai, mă nenorociţi, se văită celălalt, luîndu-se cu mîinile de cap. Că şi eu am termene. Trebuie să predau materialul. Ce mă fac?" „Nu ştiu!" i-o reteză Ionescu-Patent ursuz. „Cum? Tocmai dumneavoastră... să nu vreţi să mă ajutaţi? Se poate?" „Cum vrei să te ajut, dacă nici pe mine nu mă ajută mintea mea proastă? Am băut cinci cafele. N-am dormit toată noaptea. M-am certat cu nevasta. Tot fac şi refac la calcule şi la proiecte..."

Insul în fîş, simţindu-l pe nea Patent mai îmbunat, îşi potrivi taşca în spinare, apoi întrebă pe un alt ton, mai cîntat şi mai serios: „Ce importanţă are acest dispozitiv, tovarăşe Ionescu Panait, pentru mersul mai bun şi mai rapid al producţiei?" „Păi... uşurează munca, sporeşte randamentul de trei ori, iar producţia curge normal. Pînă nu de mult, aici se petrecea o gîtuire a fluxului. Ca s-o înlăturăm, ar fi fost nevoie de încă un strung-carusel, pe cînd aşa..." „Pe cînd aşa, îi prinse vorba din zbor insul în fîş, dispozitivul face inutilă munca unui carusel. Deci o importantă economie de forţe materiale şi umane. Cum de v-a venit o asemenea idee?" „Păi, ideea o am eu de multişor. Dar acum m-a silit producţia însăşi, ca s-o introduc în practică". „Mersul dinamic al vieţii, se bucură din nou insul cu fîş. Ce alte proiecte mai aveţi?" „O lucrare foarte importantă: repararea şi modernizarea semi-automatului, şi după aceea, o să mai vedem"... „Vă mulţumesc şi vă urez mult succes!" Insul în fîş băgă grăbit mîna în taşcă şi răsuci un buton, apoi se îndreptă din şale şi spuse, pe jumătate în serios, pe jumătate în glumă: „Tovarăşe Ionescu, să nu vă supăraţi, dar eu am înregistrat convorbirea noastră". „Păi, cum aşa?" sări ca ars (abia acum!) Ionescu-Patent. „N-o transmit, însă, decît cu aprobarea dumneavoastră. Vă jur! Pe cuvînt de onoare. Dar s-o am la mine, să fiu eu liniştit... Vai, s-a

făcut 15,30... Vă salut !“ Şi insul în fîş dispăru ca o frunză uscată, dusă de un vînt ameţitor.

„Asta e tartorul meu, ăl mai mare — se necăji iar nea Patent. Auzi : să fie el liniştit. Şi asta pe seama cui ? A nervilor mei, nu ?“ Nea Patent se căută prin buzunare şi scoase o *Naţională*. După primul fum, deveni mai liniştit. „Da ce să te bat eu la cap cu ale mele. Mi-ai făcut o mare plăcere că ai dat pe la mine. Ălălalt Ionescu, ăl de alături, ce mai spune ?“ „Tata ? Păi eu am fost c-o treabă la utece, la comitet“. „Cum ? Pe la dînsul n-ai fost ? Şi, mă rog, de ce ?“ se burzului la mine nea Patent. „M-am gîndit, ezitai eu, ca nu cumva să-l deranjez“. „Aşa ? Dar pe mine cum de m-ai deranjat, tartore ? Ia, vino, să-l dau eu pe mîna ta. Ca să se bucure şi el că te-a adus pe lume !“ Făcînd-o pe indignatul, Ionescu-Panait m-a apucat de-o mînă şi m-a dus, pachet, pînă în hala de alături. Ce, mai !... puteam să mă opun ? Zi-i Ionescu-Patent şi pace !

16. Ratez, din nou, un prilej favorabil

Adevărul e că împrejurarea, inevitabilă acum, de a da ochii cu tata, îmi provoca un sentiment neînțeles de sfială. Nu bănuiam dacă vrea să mă vadă sau nu, în ce fel mă va primi, ce-mi va spune. Așa că, intrînd alături de Ionescu-Patent în hala vecină, tot atît de mare, tot atît de agitată — am încetinit pasul și am devenit tăcut. Poate, fiindcă, de la un timp, l-am simțit și pe însoțitorul meu cu gîndul dus departe, la ale lui. La un moment dat, el se opri, și scrută atent hala : „Uite-l și pe taică-tu, Aurele ! Da, ăla... Îl vezi ! Atunci eu te las !"... spuse el cu un aer preocupat, și, întorcîndu-se brusc, din călcîie, plecă în direcție contrară, ca slobozit din pușcă. Priveam la silueta aceea. Era la o mașină de formă curioasă — ce avea, la un capăt și la altul, cîte o coloană de metal, groasă și înaltă, iar între ele — o masă lungă și netedă, strălu-

cind vinețiu. Tata nu era singur. Avea, alături, un ins în salopetă gri, cu obraz alb și sprîncene negre, foarte subțire, încît am crezut, la un moment dat, că e o fată. Tata vorbea, ca și cum ar fi vrut să-l convingă de ceva important. Ridica mîna dreaptă în aer și o lăsa, din cînd în cînd, apăsat, în palma stîngă, privindu-l pe celălalt în ochi. Tînărul îl asculta fără să zică nimic. Mi-am dat seama că nu prea ar fi fost cazul să-mi fac apariția, știind că tatei nu-i place să fie întrerupt, mai ales atunci cînd s-a concentrat într-o discuție sau asupra lucrului său.

Așa că, mai întîi, am ocolit mașina aceea ciudată (era o mașină de alezat și frezat orizontală, cum am aflat mai tîrziu) și, neștiind ce să fac, m-am oprit în spatele uneia dintre coloanele ei de metal. Tata vorbea rar și răspicat, ca totdeauna cînd vroia ca vorbele lui să fie ascultate cu luare-aminte : „De ce spui că n-ai umblat la mașina asta, cînd eu știu bine cum am reglat-o ?“ Tata îl privi în ochi. Celălalt întoarse capul într-o parte, plecîndu-l în jos : „Zău, nea Gore, că n-am schimbat la ea nimic !“... „Ba ai schimbat. Și pot să-ți spun și cît. Exact 7 sutimi ! Ți-ai zis că lucrul o să meargă mai repede... Și, uite, că ai depășit toleranța admisă. M-au sesizat cei de la control...“ A urmat o pauză, și eu mi-am auzit inima bătînd cu putere. Tata avea dreptate, dar eu mă simțeam mai aproape de celălalt, deoarece mă gîndeam că, într-o bună zi, m-aș fi putut afla și eu în situația lui. Aș fi vrut ca tata să se arate ceva mai înțelegător... „Nea Gore, zău că nu știu, stărui tînărul acela. Poate o fi fost Cujbă, din schimbul de noapte“. „Ce Cujbă ? Cujbă n-are nici un rebut. Am verificat eu. De ce nu vrei să fii sincer, Lemnete — parcă așa te cheamă ?“ „Da, Lemnete“, confirmă celălalt cu glasul pierit. „Fii sincer și recunoaște că ai umblat. Nu-ți taie nimeni capul“.

Acum mi-a plăcut cum se purtase tata. Nu-l aprobam pe Lemnete ăla fiindcă vroia să se fofileze : „Știu și eu, nea Gore. Poate că oi fi învîrtit vreun șurub, fără să-mi dau seama“. „Ei, vezi... La asta am vrut să ajung : nu aveți încredere în reglori ! Vi se pare că vă pricepeți mai bine. Și, uite, ce pățiți !“ Tata deveni mai calm : „Unde ai lucrat înainte ?“ „La IDB.“ — „Și, acolo, desigur, făceai ce voiai cu mașina ?“ „Cam așa, nea Gore...“ „Păi, se compară ? izbucni tata, dar se calmă imediat. Ascultă, mă Lemnete, că-ți vorbesc ca la băiatul meu. Astea de aici nu sînt mașini, sînt ceasornice. Ce zic ceasornice ? Că și la deșteptătoare poți umbla, cum te taie capul. Astea sînt cro-no-me-tre! La astea nu poate umbla decît un specialist. Și, acum, fii sincer, Lemnete, și spune că ai schimbat reglajul...“ „Da, nea Gore, e adevărat. Credeam că fac bine...“ — „Păi am zis eu că ai vrut răul ? Uite ce, Lemnete... Lemnete și mai cum ?“ — „Tudor. Tudor Lemnete“. — „Uite ce, Tudore... Să ne înțelegem. Dacă ai vreo pretenție să-mi spui. Te

ajut cu dragă inimă. Dar să facem treabă — nu fuşeraie! La noi e o fabrică de maşini, care la rîndul lor fac alte maşini. Mai mult de jumătate — marfă de export: *Made in R. S. Romania*. Nu ne putem juca. Dă-i drumul". Tînărul apăsă pe un buton şi maşina porni. Mie îmi părea foarte bine că, pînă la urmă, cei doi s-au înţeles atît de frumos. Tata mai rămase în loc, puţin timp, ca să observe mişcările lui Tudor Lemnete. Şi, în momentul în care tocmai se pregătea să plece de acolo, m-am dat şi eu în vileag, crezînd că o să-i provoc o mare surpriză.

Dar tata mă privi, ca şi cum se aşteptase la figura asta. Surprins, tot eu, l-am întrebat de-a dreptul: „Păi... nu te miri că mă vezi aici, tată?" „Din moment ce mi-ai spus că ai treabă la Vasile Cuculeţ, bănuiam eu că o să faci un drum şi pînă la mine!" Poftim!... şi eu care îmi făcusem atîtea probleme cu venirea asta neanunţată! Tata, însă, zîmbi într-un anume fel. Ca atunci cînd îi izbuteşte o şotie, faţă de prietenul său Panait: — „Dealtfel, Vasile mi-a dat adineaori un telefon. Vezi că Aurel al dumitale e prin fabrică şi ar putea să vină în inspecţie". Tata glumea, desigur, şi mie îmi plăcea felul său de a glumi. Îl simţeam că e mîndru de mine. Poate de aceea, cînd am pornit unul lîngă altul prin secţie, tata striga mai pe fiecare al doilea ins, pe care îl întîlneam în drum, ori îl vedeam lucrînd la vreo maşină: „Merge, merge, Alboiule?"... — „Merge că-i musai, Gore. Dar băiatul ăsta, cine-i? N-o fi cumva Fane al dumitale?" „Nu, ăsta-i ăl mic, Aurel!" „Ce mare a crescut! Să-ţi trăiască!" Şi după cîţiva paşi, din nou: „Noroc, Jitarule, noroc! Ia te uită, cine-i aici!" „E băiatul tău, Gore. Îţi seamănă. Leit, cum erai tu la vîrsta lui". Ce mai, tata era foarte bucuros!...

Şi aşa am ajuns la un colţ al halei, lîngă o masă plină de scule, *masa reglorilor*. Se făcuse trei şi jumătate. Tata mi-a spus: „Peste 30 de minute o să plec şi eu. Poţi să mă aştepţi?" „Te aştept, cum să nu, tăticule. Nu mai am nici o altă treabă." Tata îmi dădu un scaun. Iar el scoase un carnet, în care s-a apucat să noteze tot felul de cifre, pe care le citea de pe nişte hîrtii. Cînd a sunat sirena, tata şi-a scos halatul şi-mi spuse înveselit: „Cred că te-o fi răzbit foamea. În 40 de minute sîntem acasă!" Dar, chiar în clipa aceea, sosi alergînd unul dintre cei pe care tata îl strigase mergînd împreună cu mine, unul Ioşka, ori Szekely Iosef, pe numele lui adevărat. „Bine că te-am găsit, se bucură Ioşka. Te aşteaptă inginerul ăla de la proiectări, Heinrich. Zice că am putea să încercăm matriţa". Tata se duse din nou pînă la dulap, scoase halatul şi-l trase peste haină. Apoi îmi vorbi mie, cumpănit: „Aurele, eu o să mai am nişte treabă. Tu du-te acasă singur". Eu, însă, n-am făcut nici o mişcare. „Dar tată... Dumneata ai spus că plecăm împreună. Te aştept". „O să mai dureze, cine ştie cît. Şi ţie, văd eu, ţi s-a făcut foame". Eu, însă, mă ambiţionasem: „Dacă stai dumneata — o să stau

și eu". „Mă rog, spuse el, fără să mai insiste. Dar să nu dai vina pe mine". Se întoarse către Szekely: „Să mergem!" Szekely, însă, privi spre mine, întrebător: „Dar cu el ce facem?" „Nu știu dacă îl interesează", ezită tata. Atunci Ioșka, voinic și bun de glume, cu o mustață mare, pe oală, se răsti la mine: „Ia vino cu nen-tu, să vezi ce-i aia o forjă!" M-am alăturat lor, căci mi-ar fi fost urît să rămîn singur. Și, dealtfel, vroiam să văd ce se întîmplă, căci bănuiam că se coace un lucru interesant.

Și nu m-am înșelat. Era vorba să se facă o nouă probă matriței la care, de atîta timp, lucrase tata. De îndată ce am ajuns în dreptul acelei mașini puternice și grele, forja lui Ioșka, — tata păli la față, dintr-o dată. Dădu mîna cu un bărbat blond, spălăcit, cu ochi de peruzea, inginerul Heinrich, desigur. Acesta îi întinse mîna cu un zîmbet subțire, dar fără să comenteze prezența mea. Probabil că și el era emoționat. Szekely, însă, mă întrebă dacă am un pix. Eu am spus că am, el a întins mîna, o mînă mare și puternică, eu i-am dat pixul, pe care el l-a strecurat în mijlocul forjei și imediat am văzut coborînd asupra lui o matahală grea de metal. Încremenisem, căci am crezut că s-a produs un accident. Așteptam să aud scrîșnetul propriului pix, ajuns fărîme. Dar a răsunat, în schimb, din tot pieptul lui Szekely, un gîlgîit puternic. Acesta a apăsat pe un buton. Ciocanul făcu calea întoarsă, în sus, pentru a încremeni acolo. Forjorul mi-a întins pixul cu ochii strălucitori de satisfacție: „Ai văzut, precizia? E prima-lux!"

„Lasă-te, Ioșka, de glume" spuse nemulțumit tata. „Putem începe — nu?" adăugă, ca și cum nimic nu s-ar fi petrecut, inginerul Heinrich, uitîndu-se la ceas. „Gata, fii atent!" spuse tata sever, privind către Szekely. Acesta stătea încordat. „Mai întîi lovitură cu lovitură", spuse tata. Szekely dădu din cap că a înțeles. Ciocanul, pe care fusese montată matrița, căzu jos. Se auzi o bufnitură. „Stai!" a strigat tata. Szekely apăsă pe buton. Ciocanul încremeni în aer. Din matriță apăru o piesă ciudată, ca un fel de ciupercă. Cei trei o examinară. „E bine..." spuse proiectantul Heinrich. „Acum, Ioșka, de mai multe ori, lovitură cu lovitură", spuse tata. Szekely făcu întocmai. Din nou cei trei examinară matrița. „Eu cred că de astă dată ai lămurit-o!" spuse Szekely. „Să vedem!" spuse tata, îndîrjit. Emoția îi trecuse. „Ții minte, Gore, că altă dată matrița se făcuse brînză. E fain!" „Să vedem!" se îndîrji tata. Acum, Ioșka, dă-l pe automat!" Ciocanul porni să bată ritmic, cu putere, aruncînd la intervale regulate cîte o ciupercă de metal. „Oprește!" strigă tata. Forja se opri. Inginerul Heinrich și tata se apropiară, examinînd matrița cu atenție. „E bine!" spuse inginerul. „Să mai încercăm o serie, insistă tata. S-a auzit Ioșka?" „Auzit!" îl îngînă acela și forja porni să bată ritmic și repede. Ciupercile curgeau, nu

altceva. Szekely era foarte bucuros, de parcă ar fi fost un merit al său. La un moment dat, tata îi făcu semn să oprească. Ciocanul stătu în loc.

Tata s-a dus să vadă matrița și rămase încremenit deasupra ei. Veni lîngă el și inginerul Heinrich. Stătură amîndoi multă vreme nemișcați. „Se observă deformări !“ spuse tata. „Să măsurăm“ fu de părere Heinrich. „Măsurați. Dar pe mine nu mă înșeală ochiul.“ „Da, ai dreptate...“ spuse gînditor inginerul. „Care să fie explicația ?“ interveni Szekely. „Tratamentul termic. Analiza matriței originale arată că ea a fost supusă unei operații de *cementare*“. „Dar și noi am trata-o ! Nu-i așa, Gore ?“ interveni inimos Szekely. „Desigur, desigur... spuse tata gînditor. Dar treaba asta are zeci de dichisuri. Ritmul încălzirii, temperatura maximă... E la mijloc un secret“. „Ei, și atunci ?“ se miră Ioșka Szekely. „Tăiem o probă și o trimitem în laborator la analiză“ îl lămuri inginerul Heinrich. „Iar după aceea — o nouă matriță“ spuse tata, desdoindu-și spinarea. „Oricum, de astă dată am realizat cam o sută de piese bune. Și asta e ceva“ spuse inginerul ca să-l îmbuneze. „E încă puțin ! rosti tata cu încăpățînare. Ioșka, poți să demontezi. Și scuză-mă de deranj...“ „Vai, dar n-a fost nici un deranj, zîmbi mucalit forjorul. Tot așa mi-a spus și nevastă-mea, Viorica, după ce am ieșit de la oficiul de căsătorii“. De astă dată a rîs toată lumea, pînă și tata. „Berea, mă Ioșka, o bem mîine. Că azi trebuie să mă duc acasă cu noul meu coleg de muncă.“ „Care coleg, frate ?“ se miră Ioșka. „Păi, uite-l aici, lîngă tine. Aurel !“ Ioșka a rîs, iar eu am simțit că obrajii îmi iau foc. Forjorul mi-a întins mîna : „Ia mai dă-mi pixul ăla, băiete !“ Eu m-am ferit, iar el a făcut un semn cu degetul, amenințîndu-mă în glumă. Adică : „n-ai tu încredere în tehnica modernă ! lasă... lasă...“

Cînd am ieșit din fabrică se făcuse seară. La poartă, stătea un alt ins, mai în vîrstă. „Hai, noroc, Gore. Cam tîrzior azi...“ „Tîrzior — dar cu spor. Uite-l și pe flăcăul ăsta, Dumitre. E fecioru-meu, Aurel !“ „Ei, bravo ! Dar mare mai e. Ziceam că e unul din fabrică, de-ai noștri ! Cîți ani ai ?“ „Păi, numai 15“ am spus eu, îmbătrînindu-mă cu un an. „Ce să-i faci, Dumitre — glumi tata, acum copiii cresc mai mari ca altădată !“ Am luat autobuzul ca s-o tăiem acasă mai de-a dreptul. Eu am cumpărat două bilete, refuzînd banii de la tata. „Azi fac eu cinste !“ am spus eu grav, ca să-mi dau importanță. Tata n-a protestat. Și, în clipa aceea de tăcere, mi-am dat seama că noi amîndoi ne simțim foarte bine împreună. Imediat, însă, mi-a venit un alt gînd : „Ce-ar fi dacă i-aș *cere acum* voie, tatei, ca să mă lase în atelierul lui ?“ Eram sigur că el nu m-ar fi refuzat. Pe loc, însă, un alt gînd m-a îndemnat să renunț : „De ce să stric momentul ăsta, cu o asemenea discuție ? S-o las pe altă dată...“ Cu toate că știam că, mai tîrziu, îmi va fi dat să regret. Fiindcă n-am știut să *folosesc prilejul*, un prilej atît de favorabil...

17. „De vină a fost primăvara"...

Lili îmi spusese, deunăzi, că primăvara „e un anotimp agitat" (citise afirmația asta într-un roman), dar eu n-am fost de acord. Acum, însă, trebuia să-i dau dreptate. Cu cît ne apropiam de ora de dirigenție destinată discuțiilor despre *excursia prin țară*, cu atît, în clasa noastră, spiritele deveneau tot mai agitate. Asta mă obligă să spun, acum, ca și Lili, că „de vină nu poate fi decît primăvara". Dacă era iarnă și frig, am fi fost și noi mai potoliți. Dar așa, venind în fugă, din recreație, cu respirația repede și capul plin de soare, ne apucam să discutăm cu însuflețire, stîrnind o nemaipomenită hărmălaie. Fiecare avea o altă părere și fiecare credea că părerea lui era cea mai bună. Noroc că colegul meu de bancă, Iulian Mîndrilă, era liniștit; de fapt singurul ins liniștit din clasă: „Unde o să se stabilească să mergem, o să mă duc și eu".

Calmul ăsta, la început, m-a enervat. Dar, apoi, l-am preferat cînd m-am pomenit contrazis, la orice aş fi spus, de către Toni Brezoi. Cu toate că el, mi-am dat seama curînd, nu avea nici o părere. Singurul lucru ce-l preocupa era să mă contrazică pe mine, ori să se arate de acord cu oricine mă contrazicea. Cum se poate să nu-ţi faci nervi ?

Şi, uite aşa, ne-am pomenit noi, cei dintr-a 8-a B, consideraţi pînă atunci drept „o clasă model de disciplină", că ni se fac observaţii „pentru gălăgie"... La sfîrşitul unei recreaţii — culmea ! — ne-am pomenit cu însuşi directorul, că ne priveşte din pragul uşii, calm şi nemişcat, după cum îi e obiceiul. Pe măsură ce ai noştri îl vedeau, încetau vorba şi în curînd se aşternu o linişte desăvîrşită. El ne mai privi un timp, apoi vorbi pe un ton potolit : „Cred că nu vreţi ca tocmai acum, la sfîrşit, să-mi schimb buna impresie despre voi !" Două-trei recreaţii după aceea ne-am stăpînit. Dar, la ieşirea din şcoală, discuţia s-a stîrnit cu putere, iarăşi... Îmi era teamă că a doua zi, cînd urma să aibe loc ora de dirigenţie, lucrurile se vor încinge şi mai şi, încît, cine ştie, drept pedeapsă, excursia risca să fie contramandată...

Şi cu toate acestea — pas de mai înţelege ceva — tocmai a doua zi, comportarea noastră deveni mai potolită ca niciodată. De dimineaţă, de cum am ieşit din bloc, am întîlnit-o pe Laura. Iar peste 5 minute, ne-am şi constituit în *formaţie completă*, prin apariţia lui Cezar, iar, mai apoi, a *tandemului*, Dinu Dimitriu şi Trică. Ca un făcut, nimeni nu discuta despre excursie. Nici mie nu-mi venea să vorbesc, deşi elaborasem chiar *două variante*, cercetînd tot soiul de hărţi şi manuale de geografie. Probabil că şi ceilalţi se aflau în aceeaşi situaţie. Aşa că singura surpriză din acea dimineaţă a fost faptul că, ajungînd la bifurcaţia cu strada Tocilei, eu m-am despărţit de ceilalţi, luînd-o spre Romaniţelor. Am auzit, de departe, întrebarea mirată a Laurei şi răspunsul cuiva dintre băieţi, Dinu sau Cezar, care a stîrnit rîsete. Şi abea atunci mi-am dat seama, că, în ultima vreme, dobîndisem un obicei nou. Şi anume : să dau ocol, prin Romaniţelor, pentru că aveam mereu cîte ceva de discutat cu Lili. Şi cu atît mai mult trebuia s-o întîlnesc azi, cînd aveam variantele excursiei definitivate în vederea orei de dirigenţie. De fapt, numai Lili, singură, se interesase cu adevărat de proiectele mele...

La ora respectivă, ultima din programul de dimineaţă — cînd a intrat în clasă profesoara Jana Cornescu, nu se auzea nici musca. (De fapt, cum să se audă, dacă pe vremea aceea muştele încă nu apăruseră ?) Împreună cu ea, venise şi tovarăşul Axente Crăciun, îmbrăcat *ca pentru o recepţie*, într-un costum bleu-marin la două rînduri. El s-a aşezat în banca întîi, alături de Lili şi ne-a întrebat dacă : îl acceptăm şi pe el într-a 8-a B. Dar, spre deosebire de alte dăţi, nimeni n-a rîs. Nici măcar Trică. Diriginta a crezut de cuviinţă să ne explice că tova-

rășul Axente se află printre noi „în virtutea unei tradiții“, întrucît prezența profesorului de atelier într-o excursie s-a dovedit întotdeauna de mare folos. Și, parcă să ne confirme spusele ei, profesorul ni s-a adresat, spunîndu-ne, în felul său glumeț, că avem la dispoziție „cinci zile și un autobuz“, și ca atare să facem „propuneri judecate și realiste“. În sensul că să avem în vedere acele locuri și orașe, „interesante și importante“, din vizitarea cărora, adică, să ne alegem cu „o învățătură“ cu privire la profesia pe care ne-am „gîndit s-o alegem“. Eu plănuisem să ridic mîna, primul, dar am ezitat, căci proiectele mele păreau a fi acum, în virtutea celor recomandate, mai degrabă fanteziste, decît realiste...

În clasă s-a făcut atîta liniște, încît se auzi clar ciripitul unei vrăbii, deși ferestrele erau închise. Așa că scîrțiitul unei bănci îmi atrase imediat atenția. Cineva, o fată, ridicase mîna. Era Lili ! „O fată. Bravo !“ — o îndemnă diriginta, cu vocea ei cîntată, zîmbind încurajator. Lili, însă, nebănuind că va fi prima la cuvînt, se zăpăci : „Să vedeți că... nu știu dacă... voi fi atît de realistă, dar...“ „Vorbește, Lili, că vedem noi“ o sprijini, zîmbind, din nou, diriginta. „Din asta, încă n-a murit nimeni“, glumi și Axente Crăciun. De astă dată Lili, stîrnită, începu să vorbească foarte repede, încît cu greu o puteam urmări : „Eu spun să mergem pe Litoral. Să vedem marea în aprilie, cum arată... Să vedem și Constanța, portul, șantierul naval și muzeele de acolo. Ne-am putea repezi și la Adam-Clisi. Ar fi interesant, căci acolo a fost reconstituit un însemnat monument antic. Apoi la Tulcea, dacă se poate. La Tulcea unde ancorează pescadoarele noastre oceanice. Ne-am putea repezi și pînă în Deltă. Ar fi minunat ! La întoarcere, am putea să luăm vaporul pînă la Galați. Am putea să vedem Combinatul de oțel, și dacă mai avem timp, Insula Mare“...

„N-o să se poată ! — se repezi, din locul său, Trică. Fiindcă la Insula Mare nu se merge de la Galați, ci de la Brăila. Așa că...“ „Hai, continuă tu călătoria, Trică...“ i se adresă cu bunăvoință Jana Cornescu, avînd grijă s-o laude și pe Lili pentru felul în care luase cuvîntul. Credeam că Trică, după cum îi e obiceiul, se băgase în vorbă pe negîndite. Însă, de data asta, n-a fost așa. El avea un plan de călătorie interesant și chiar realist, căci se putea executa în cinci zile, cu condiția ca „să fugim repede“... „Mai întîi, la Tîrgoviște, localitate istorică și industrială. De la Tîrgoviște fugim la Pitești, vizităm combinatul chimic. Și tot așa, într-o fugă, urcăm Transfăgărășanul, trecem munții și o luăm pe Olt, la stînga. Tragem o fugă pînă la hidrocentrala de pe Lotru, ne întoarcem repede, și din nou pe Olt, la vale, poposim la Slatina, capitala aluminiului românesc, și, dacă ne mai rămîne timp, fugim să vedem Turnu-Măgurele, pe Dunăre. Dar cred că n-o să rămînă timp“ — se

corectă singur Trică, pentru a fi realist... Ulterior, am aflat că Trică se sfătuise cu un văr de-al său mai mare, ce lucrează ca ghid la ONT, dar asta, cred eu, nu-i scade meritul. Încît laudele dirigintei precum și ale profesorului Axente Crăciun i se cuveniră pe drept.

Succesul neașteptat al lui Trică a creat iarăși un moment de ezitare. Așa că a trebuit un nou îndemn din partea celor doi profesori. Și de astă dată, tot o fată, Laura, a relansat discuția : „Am un proiect îndrăzneț, mai greu de realizat, dar eu tot vi-l spun ! începu ea hotărîtă. Să plecăm, fără nici o oprire, sau cu o scurtă oprire la Craiova, tocmai pînă la Turnu Severin. Aici vizităm muzeul și urmele podului construit de Apollodor. În antichitate, acest pod a fost cel mai mare din toată Europa. Cred că merită atenția noastră. De aici, plecăm mai departe, vizităm marele baraj de la Porțile de Fier. Și această construcție este importantă și interesantă pentru noi. Mergem la Orșova, iar de aici, cu vaporul, călătorim pînă la coada lacului de acumulare. Vedem în drum și Cazanele, pe care le-a descris în „România pitorească" poetul Alexandru Vlahuță. De la Moldova Veche, ne urcăm din nou în autobuz și ajungem la Reșița"... „Dar autobuzul cum ajunge acolo ? Îl luăm cu noi pe vapor ? — o întrerupse Traian Bărbulescu, meticulos ca întotdeauna. „Autobuzul ! exclamă Laura, cu surprindere. Vai, dar el poate veni pe dincolo, pe uscat, și să ne aștepte", încercă ea să încropească pe loc o soluție. „Laura, dar asta înseamnă un ocol de peste 200 de kilometri. Și pe deasupra plătim călătoria de la Orșova la Moldova Veche de două ori..." stărui iarăși Traian. „N-o fi realist, dar e frumos !" spuse Laura înciudată, așezîndu-se jos.

„Eu cred că Laura are totuși dreptate !" interveni cu hotărîre Cezar Dorobanțu. „Deocamdată e la cuvînt Traian, observă Jana Cornescu, diriginta noastră. Dacă nu cumva el vrea să renunțe". Traian ceru permisiunea lui Cezar, ca să spună doar cîteva vorbe, cît se poate mai scurt, dar el trebuie să le spună, fiindcă lui i se pare că, pînă acum, în itinerarul excursiei nu au fost incluse marile citadele industriale, cunoscute în țară și peste hotare. „Cum poate lipsi Ploieștiul, care posedă una din cele mai importante uzine de utilaj petrolier din lume ! Dar Brașovul, acest giuvaer al tehnicii noastre moderne ! Se poate să nu vedem Hunedoara ? Ori Aradul — acest pionier al industriei noastre de strunguri ! Și Reșița — care a dat pe cei mai buni meșteri ai noștri în motoare !..." „Și tu crezi, Traiane, că o să putem vedea toate acestea în cinci zile ?" — îl întrebă Cezar, într-o pauză cînd acesta se opri ca să mai răsufle... „Păi eu le-am pomenit așa, ca pe niște exemple" — se justifică Traian, dîndu-și seama că întrecuse și el măsura. „Atunci fii ceva mai înțelegător și cu exemplele altora — îl apostrofă Cezar, luîn-

du-şi astfel revanşa în contul Laurei. Eu aş propune să continuăm excursia, de unde a lăsat-o colega noastră, Laura Ciohodaru. Dar nu de la Moldova Veche, ci de la Porţile de Fier. De aici, de la baraj, nu mai ocolim pe lac, — e păcat, ştiu, dar ne presează timpul —, şi ne continuăm călătoria de-a dreptul pînă în Ţara Haţegului, ca să vedem Sarmizegetuza romană. Trecem apoi, pe celălalt meleag, către Grădiştea, unde se află vestitele cetăţi dacice, avînd în mijloc vechea capitală a Daciei libere... În drum, dacă vrea Traian — poftim ! — ne putem răzleţi pînă la Hunedoara. În orice caz, Alba-Iulia trebuie s-o vedem"... „Dar cînd, Cezare ? Cînd ?" îi strigă Dinu Dimitriu, ridicîndu-se în picioare. Fiindcă, uite, şi mie mi-ar place să văd locuri mai îndepărtate şi pînă la care ne este mai greu să ajungem. Eu, de pildă, aş vrea să văd Ceahlăul, salba de lacuri de pe Bistriţa şi oraşul Piatra Neamţ. De aici şi pînă la Humuleşti, satul unde a copilărit Ion Creangă, e o aruncătură de băţ, nu ? M-aş duce şi la Iaşi ca să văd teiul bătrîn sub care a stat Eminescu, marele nostru poet. Iar de acolo, prin Suceava, am putea-o lua peste munţi, prin Maramureş, ca să-i vedem pe oşeni, cum *ţipuresc* la ei acasă... Pentru asta ar fi nevoie, dacă se poate, ca excursia noastră să dureze mai mult decît cinci zile".

„Ar trebui, Dinule, dar uite că nu se poate..." îi dădu replica, pe loc, tovarăşul Axente. „Dealtfel, această propunere ni se adresează an de an, de fiecare nouă serie de excursionişti" — observă zîmbind diriginta noastră, Jana Cornescu. „Fiindcă avem o ţară care se dezvoltă, o ţară bogată în privelişti şi înfăptuiri, reluă în continuare profesorul Axente Crăciun. Chiar dacă am avea nu cinci, nu şapte, ci paisprezece, douăzeci, o lună de zile — şi tot n-am dovedi să vedem ce merită să fie văzut. Dar pentru asta aveţi în faţă o viaţă întreagă. Deocamdată, ca să fim realişti, să ne mulţumim cu cele cinci zile şi cu autobuzul nostru care, în prima zi, o să ne ducă prin Bărăgan pînă la Galaţi. Vedem Dunărea, vedem portul oţelului, mîncăm ciorbă de peşte. Şi aşa au trecut primele două zile. Trecem munţii, pe scurtătura Buzăului, şi vedem a treia zi Braşovul, avînd grijă să nu ne scape vestita Poiană. Ce ziceţi ? Uite, că a mai trecut o zi. Sînt, de acum, trei — nu ? De la Braşov fugim, prin Rucăr, la Piteşti, vedem oraşul, vedem Trivale, vedem Combinatul chimic, apoi înnoptăm la Tîrgovişte. Dar noi o să facem aşa, ca să fim acolo în amurg, iar Cezar să ne explice, pe viu, istoria. Ei, şi s-au făcut patru zile. În ziua a cincea, ultima, vedem o întreprindere, o schelă petrolieră, şi ne mai rămîne timp să vedem fabrica de sonde de la Ploieşti. Seara ne culcăm în paturile noastre, acasă, la mama şi la tata. Ei, cum vi se pare planul ăsta, în care m-am străduit să ţin cont de dorinţele aproape a fiecăruia dintre voi ? Sînteţi de acord să-l punem în aplicare ? Da ?" „Daaa !" — am strigat cu toţi într-un glas, bucurîn-

du-ne că am scos la capăt o treabă ce păruse atît de încurcată. „Să aveți grijă să luați cu voi și haine mai groase — ne sfătui diriginta. În munți s-ar putea să fie răcoare !“ „Și nu uitați : plecarea luni, la ora 7 dimineața ! — vorbi rar și apăsat Axente Crăciun. Cine întîrzie — rămîne aici !“ — adăugă el pe un ton serios. „Trică, ai grijă !“ — se auzi o voce binevoitoare, întovărășită de rîsete. „Și, acum, la revedere — pe luni la șapte !“ ne strigă prietenește diriginta noastră, făcîndu-ne semn, cu mîna ei mică și albă. „La revedereee !“ am strigat toți într-un glas, foarte bucuroși, grăbindu-ne să ieșim afară, în soare, cuprinși dintr-o dată de marea plăcere *de a fi în vacanță.*

Mai tîrziu, cînd eu și cu Lili ne-am abătut pe Romanițelor și am început să mergem cu pași mai domoli, Lili m-a întrebat : „De ce n-ai vorbit despre variantele tale, Rică ? Doar ți-ai pierdut atîta timp să cercetezi hărțile“. „Nu era cazul, Lili“. „De ce ? insistă ea. O călătorie cu șlepul pe Dunăre... Dar mai ales călătoria cealaltă, în zigzag de-a lungul Carpaților, mi s-a părut foarte interesantă“. „Foarte interesantă, dar tot pe atît de nerealistă, Lili“... „Nu cred. Fiindcă această călătorie noi tot avem s-o facem !“, mă încredință ea sigură de sine. „Cînd ? În ce fel ?“ am replicat eu surprins. „Cu o mașină. Peste cîțiva ani. Într-un raliu. Ai să vezi !“ mă încredință Lili. Tot calmă și sigură de sine.

18. „Om la apă!“... în plin Bărăgan

Orice excursie are surprizele ei, dar excursia noastră a avut mai multe surprize decît s-ar fi cuvenit, avînd în vedere durata ei scurtă. Întiia surpriză mi-a venit — cine ar fi spus-o ? — chiar din partea tatei. Se făcuse sîmbătă după-amiază și eu, luat de *febra călătoriei*, uitasem că trebuie să amîn vizita clasei noastre la Fabrica de agregate. Telefonez la numărul ce mi-l dăduse inginerul Octav Uriașu, sun, sun... dar nu-mi răspunde nimeni. Ce să fac ? Singura salvare era tata. Alerg la el ca să-l rog să-i spună lui Octav Uriașu că de luni sîntem plecați în excursie. „Cum ? Tu pleci luni ? Și cine te conduce la autobuz ?“ „O să-l rog eu pe Fane, că e în vacanță“, interveni mama, care se afla de față. „Nu se poate ! Obligația asta îmi revine mie. O să-l rog prin telefon pe Panait ca să-mi obțină o învoire pentru trei ore“. „Și pe Octav

Uriașu cine-l anunță tăticule ?" „Lasă că și de asta am eu grijă"... Deci eu și cu tata, împreună — pînă la autobuz. Ce surpriză ! Mai toți colegii mei veniseră cu mamele lor, sau cu frații lor mai mari. Eu eram cu tata și eram mîndru de asta. Se afla acolo și Axente Crăciun, îmbrăcat în canadiană, cu un rucsac mare în mînă. După ce le-am făcut cunoștință, profesorul a spus tatei : „Îmi pare bine, tovarășe Ionescu. Aveți un fiu..." Și a început să mă laude. Eu — să intru în pămînt de jenă. Mai ales că alături erau Lili și Stela, îmbrăcate amîndouă în treninguri cu dungă albă. Tata îmi spuse : „E timpul să te duci la colegii tăi, Aurele !" Ne-am strîns mîinile, ca doi bărbați, și tata s-a îndepărtat repede, cu trupul aplecat înainte, gînditor.

M-am dus către Lili și Stela. Eram îmbrăcat, ca și ele, într-un trening cu dungă albă. Al meu — bleu-marin, al lui Lili — bleu, al Stelei — roșu. Iată-l și pe Traian, tot într-o bluză sport, de nylon bej, și tot cu dungă albă. „Parcă sîntem vorbiți !" — ne spuse Traian, bine dispus. „Culorile karting-clubului" — îi replică Lili. Am fost anunțați să urcăm în autobuz, fiecare la locul stabilit dinainte. Noi, cei de la karting, ne-am așezat toți laolaltă. Dar — surpriză ! — un scaun gol. Lipsea Toni ! Lipsea și Trică. Norocul lui, însă, fiindcă nu venise nici tovarășa dirigintă. Trebuia s-o așteptăm. Iat-o, în sfîrșit, într-un pardesiu sport, roșie la față, de emoție. Alături, un bărbat frumos, ducîndu-i geamantanul. „Vă rog să ne scuzați, am avut o pană de cauciuc" — ne explică el cauza întîrzierii. „Vai, mi-a fost teamă c-o să plecați !" ne spuse diriginta, după ce s-a despărțit de soțul ei. „Se scuză. Caz de forță majoră !" o liniști Axente Crăciun, făcînd semn șoferului să pornească. Autobuzul se urni din loc, dar imediat înțepeni din nou, îmbrîncindu-ne înainte. Cînd ne-am revenit, l-am văzut pe Trică în autobuz, așezat chiar pe scaunul de lîngă șofer.

„Dar ce-o fi cu Toni ?" — se nelinişti Stela. Drept răspuns, am auzit un rîs, rîsul lui Toni, inconfundabil, ca un behăit de ied. Toni se afla în autobuz. Dar unde ? „E lîngă Dinu, în spatele Laurei" — îmi atrase atenția Lili. L-am văzut și eu. Era îmbrăcat în costumul lui de cosmonaut, tot cu dungă albă. Ceilalți, din jurul său, printre care Laura și Cezar, în pulovere groase, canadiene, ori trenciuri. Am înțeles ce se întîmplase. Toni se așezase pe scaunul lui Trică. Trică se instalase, între timp, lîngă șofer. Prin urmare — scaunul de lîngă mine, rezervat pentru Toni, devenise liber. Așa că i-am propus lui Mîndrilă, care stătea incomod, pe banca din spate, să se mute lîngă mine. De fapt cerusem, pentru asta, consimțămîntul fetelor și al lui Traian. Dar Mîndrilă, abia stabilit acolo, se pomeni apostrofat de către Toni : „Ce cauți pe scaunul meu, mă, zăludule ! Pleacă ! Locul acela e ocupat !" Mîndrilă, ca de obicei, tăcea, ca și cum nu l-ar fi auzit. Am răspuns eu : „Văd că

tu ai unde să stai, Toni. Lasă-l în pace!“ „Stau aici provizor!“ „Atunci lasă-l și tu *provizor* în pace!“ „Mîndrilă, n-auzi! i se adresă Toni, ignorîndu-mă pe mine. Scoală-te și pleacă. Altfel o pățești!“ Dar cum Mîndrilă continua să tacă, Toni îi spuse printre dinți, ca să nu-l audă profesorii: „Bine! Îți arăt eu ție, zăludule!“ Dar în clipa aceea, izbucniră rîsete, fiindcă un iepure ne tăiase calea, traversînd șoseaua ca și cum s-ar fi rostogolit. Goneam într-un cîmp, tăiat de brazde proaspete, la capătul cărora se vedeau tractoare, albite de praf. Apoi am pătruns într-un sat lung, cu case albe și pomi înfloriți. „Tovarășe șofer, ne oprești la Slobozia, în centru!“ — îi atrase atenția Axente Crăciun, omului de la volan, un bărbat puternic, cu fața arsă de soare. „Dar noi nu cîntăm?“ ne întrebă diriginta, Jana Cornescu. Drept răspuns a răsunat un cîntec, apoi altul. Era o zi senină, soare, autobuzul gonea acum printr-o pădure de salcîmi, ne simțeam bine. Îi veni și lui Trică rîndul la o inițiativă: „Tovarășe Axente, cum semnalăm noi dacă vreunul din noi se pierde din autobuz?“ „Ar fi mai bine să nu se piardă!“ — observă profesoara dirigintă. „Eu propun să strigăm ca marinarii: „om la apă!“ „Vai, copii, să fiți atenți! ne rugă diriginta. La opriri să nu vă depărtați de autobuz. Ca să auziți cînd se claxonează de plecare! Promiteți?“ — „Daaaa!“... am strigat noi toți, într-un glas.

În momentul acela autobuzul s-a oprit în loc. Ne aflam într-un oraș cu blocuri înalte, moderne, arătoase, cum sînt acelea din Drumul Taberei sau din Titan. Nu știam ce să cred. Să fi ajuns la Galați? „De ce ai oprit, tovarășe?“ îl întrebă Axente Crăciun pe șofer. „Păi n-ați spus să opresc la Slobozia!“ răspunse șoferul, nea Tudor, cum ne învățasem, între timp, să-l strigăm. „Întocmai. Așa am spus!“ „Păi aici e Slobozia!“ „Sloboziaaa!“ făcu prelung Axente Crăciun, uitîndu-se uluit afară. „Uitați-vă că-i scrie și numele pe firma de vizavi!“ îl îndemnă Jana Cornescu, făcînd semn unui bărbat ce alerga în întîmpinarea noastră. „Cum să nu mă mir! Păi aici erau cocioabe și străzi cu praf pe care circulau gîște și căruțe. E drept că n-am mai venit pe ruta asta de cîțiva anișori. Dar, oricum, n-aș fi crezut că...“ Dar fu obligat să dea crezare și acestei ciudățenii, cînd bărbatul care alergase de vizavi, deschise ușa autobuzului și ne-a urat, de pe scară: „Bine ați venit în Slobozia noastră! Această nouă capitală agro-alimentară a noului Bărăgan!“ „Și ce se fabrică aici?“ — îl întrebă Cezar Dorobanțu, privind cu colțul ochilor către Traian. „Fabricăm pîinea țării, așa cum la Galați se fabrică oțelul. Avem și fabrici de lapte, și chiar și fabrici de găini. Fără îndoială că și voi sînteți printre clienții noștri. Dar, răbdare, copii, c-o să le vedeți pe toate, chiar cu ochii voștri...“ „Aveți nevoie de *motoriști?*“ se amestecă în vorbă și Toni, crezînd că face o glumă. „Ooho! și încă de mulți. Înscrieți-vă la liceul agricol și dacă reușiți la examen — fiindcă

sîntem exigenţi ! — o să vi se asigure condiţii excelente, casă, masă, haine şi la absolvire — locuri de muncă după pofta inimii, în mijlocul naturii".

După o scurtă pauză, în cursul căreia am luat aer, alergînd pe străzile Sloboziei, ne-am urcat din nou în autobuz, la apelul, prin trei sunete de claxon, lansat de nea Tudor. Urma, potrivit planului stabilit cu reprezentantul Sloboziei şi dat în vileag de Axente Crăciun : „Să vedem mai întîi nişte fabrici de pui şi de lapte..." „Mîncăm la masă pui fripţi !" — a strigat cineva. „N-am uitat nici de masă, continuă Axente Crăciun. O să mîncăm de prînz la cantina unui S.M.A., unde avem programată şi o vizită. Şi acum călătorie bună prin frumosul Bărăgan !" „Laura, ai auzit ! Pui fripţi ! Nu vrei să ne mutăm la Slobozia ? Eu mă fac mecanic şi tu zootehnistă !" Cel care strigase toate acestea nu era altul decît Toni Brezoi, care stătea aşezat chiar pe scaunul de lîngă mine. Mîndrilă se întorsese pe locul lui vechi, din ultima bancă. „Laura, auzi ! strigă Toni, ca să se grozăvească. Şi o să creştem berbeci !" Dar cum Laura, stingherită, nu-l lua în seamă, Toni strigă lui Dinu : — „Dinule, berbeci de rasă, zăluzi. Ca alde Mîndrilă al nostru !" Şi ar fi continuat să strige tot aşa, dacă, din spate, nu i-ar fi pus Traian mîna pe umăr, calmîndu-l : „Toni, te rog. Nu-l stîrni. Mîndrilă rabdă dar e rău la furie !" — „Fleacuri, mă... îl persiflă Toni. Eu fac judo. Nu-mi pasă de el !"

Şi-n clipa aceea a strigat cineva : „Om la apă !" Am rîs cu toţii. Trică ! Ia-l de unde nu-i. De la Slobozia nimeni nu-şi aminteşte să-l fi văzut. Se terminase cu gluma ! Diriginta sări în picioare, speriată, strigînd : „Tovarăşe Tudor, opreşte !" Autobuzul stătu locului. „Întoarcem la Slobozia !" strigă diriginta, încă şi mai speriată. Axente Crăciun, mai calm, o contrazise : „Nu e bine. Dacă ăia îl găsesc şi-l trimit pe urmele noastre, înseamnă că ne-am ocolit. Este ?" „Ce facem ?" — întrebă diriginta albă la faţă. „Cobor eu aici şi dau telefon la Slobozia !" Întîmplarea făcuse că ne aflam în centrul unei comune, tocmai în faţa Consiliului popular. Axente Crăciun se întoarse mai repede decît crezusem şi strigă, vesel, şoferului : „Înainte, fuga marş, nea Tudore !" Apoi, cînd autobuzul porni, îi spuse dirigintei : „Trică al nostru e bine şi sănătos. Ăia l-au găsit şi l-au expediat cu o ocazie la S.M.A., în drumul nostru." Dar diriginta, totuşi, nu s-a liniştit şi nu avea să se liniştească nici în următoarele două ore, pe parcursul cărora am vizitat, la Gospodăria de stat, fabrica de pui şi fabrica de lapte, şi am străbătut drumul pînă *la Staţie*, unde aveam să-l revedem pe Trică. Din cauza asta, am mers tot în grabă, deşi nouă ne-ar fi plăcut să stăm mai mult lîngă furnicarul acela galben-auriu, de pui abia ieşiţi din găoace, care piuiau, sărind unii peste alţii, de parcă ar fi dat un spectacol de circ.

Ni s-a spus să nu-i atingem, dar eu tot am sustras unul, care se răzleţise în direcţia mea şi i l-am strecurat lui Lili. Cînd am ieşit afară, s-a înseninat dintr-o dată în faţa noastră, din pricina mulţimii de găini albe, cu creastă roşie, păstrate pentru prăsilă, care păşteau la soare, împrejmuite cu un gard de sîrmă. Am ocolit, tot din cauza grabei, abatorul, ca să trecem direct la fabrica de lapte, de fapt un grajd de cărămidă, lung, de nu-i zăreai capătul. Cînd a văzut viţeii, Toni crezu că face o glumă, întrebînd-o pe Lili : „Care din ăştia este Mîndrilă ?" Lili mi-a făcut semn să rămînem mai în urmă, împreună cu ceilalţi de la echipa de karting. Aceştia intraseră în vorbă cu un băiat, nu cu mult mai în vîrstă decît noi, ce îngrijea vacile. El ne-a explicat că le hrăneşte, ştiinţific, cu porţii precise, după ceas, întocmai cum sînt hrăniţi bolnavii la spital. El a mai spus că vacile se deosebesc între ele, ca şi oamenii, fiecare după firea ei. „Foarte interesant !" spuse Rodica Stamate, o colegă de-a noastră ce vroia să urmeze liceul sanitar. Stela s-a mirat de interesul Rodicăi pentru vaci, fiindcă „asta e o treabă de veterinar". Rodica Stamate, însă, i-a răspuns cu toată seriozitatea că după părerea ei : „ca să-i iubeşti pe oameni, trebuie să iubeşti şi animalele, ca dealtfel orice fel de vietate. Aşa cum şi tu, care eşti pasionată de tehnică, te interesezi de orice fel de maşină. Nu ?" Dar grăbiţi cum eram, a trebuit să întrerupem discuţia, şi, tot din cauza grijii pentru soarta lui Trică, directorul G.A.S.-ului a ţinut, la despărţire, să ne mărturisească, doar, că principala învăţătură a muncii lui de ani de zile este una, pe care de fapt o cunoaştem şi noi, căci ea e cuprinsă în proverbul : „ochiul gospodarului îngraşă vita". „Însă marea dificultate este, termină el scurta explicaţie zîmbindu-ne cu viclenie, cum să aplici proverbul ăsta în practică. Pentru asta îţi trebuie o viaţă întreagă de muncă şi învăţătură. Eu vă urez să-l găsiţi pe Trică al vostru sănătos !"

Pînă la S.M.A., nea Tudor, îmboldit de îngrijorarea dirigintei, a gonit ca o rachetă, deşi Axente Crăciun îl povăţuia întruna : „Calm, numai calm, nea Tudore !" Staţiunea este aşezată la marginea unui sat, asemenea unei cetăţi moderne, avînd la intrare o poartă, grea şi înaltă, deasupra căreia trece o acoladă de beton ca un fel de arc de triumf. Ei bine, tocmai cînd era să intrăm înăuntru — cine credeţi că-şi face apariţia de sub arcul acela de triumf, ca un învingător ? Trică ! De bucurie că-l vedea întreg şi nevătămat, diriginta a uitat să-l mustre după cum ar fi meritat. Însă şi-a luat el porţia după aceea de la Axente Crăciun, dar cu oarecare indulgenţă. Fiindcă, pînă la venirea noastră, Trică nu stătuse degeaba. Dacă ar fi să-l credem, din dispoziţia lui ni s-a gătit cea mai bună mîncare, iar sala de mese a fost aranjată ca pentru cea mai mare festivitate. Directorul staţiunii, un bărbat cu pieptul lat, cărunt la tîmple, care ieşise să ne întîmpine, îl asculta zîmbitor,

fără să-l contrazică. „Masa a fost bună și serviciul ireproșabil!“ a spus cu voce tare Axente Crăciun către director, dar Trică luă lauda asupra sa și răspunse cu modestie: „Asta nu e meritul meu, ci al tovarășului Turcu!“ În schimb, cît am vizitat stațiunea, numai el s-a silit să ne explice, încît directorul Turcu, satisfăcut de noul său ajutor, se mulțumea să surîdă și să zică: „așa e!“, ori să-l corecteze, cînd greșea, cu bunăvoință. În acest fel, am vizitat dormitoarele, dușurile, garajul, atelierul de reparații și am făcut cunoștință cu „tovarășul Druță, cel mai mare specialist în tractoare de pe tot Bărăganul“ și cu o echipă de tractoriști, care veniseră pentru o scurtă revizie. Erau plini de praf, arși de soare zoriți, fiind, cu „gîndul tot la cîmp, căci e toiul campaniei de primăvară, taman cînd bătălia e mai mare“.

La sfîrșit, după ce străbătuserăm întreaga stațiune, Trică ne spuse, mîndrindu-se ca de propria lui ispravă: „Și aflați că, la început de tot, n-a fost în acest loc decît un șopron dărăpănat, unde stăteau tovarășul Turcu și contabilul. În rest — cîmp gol, împrejmuit cu gard de sîrmă. Tractoarele, iarna-vara, stăteau sub cerul gol. Mecanicii mai slabi de fire, că erau și din ăștia, fugeau care încotro, unde era mai cald și mai bine...“ „Da, așa, așa a fost — îl aproba directorul Emil Turcu, cu ochii umezi. Bun băiat, pe toate le-a ținut minte!“ „Păi, dacă e așa, să vi-l lăsăm în grijă!“ spuse, în glumă, Axente Crăciun. Ceea ce atrase imediat rugămintea îngrijorată a dirigintei: „Vai, tovarășe Axente, vă implor!... că destul am pătimit eu astăzi!“

Cînd ne-am apropiat de Galați se făcuse, de-a binelea, seară. Lîngă mine se afla iarăși Mîndrilă, ce revenise pe locul părăsit a doua oară, cu ostentație, de către Toni. La un moment dat, tăcutul Mîndrilă se însufleți, și, apucîndu-mă de mînă, îmi arătă în față, prin geamul mașinii, un curcubeu roșu, strălucitor: „Rică, acolo... vezi? Arde!“ Exclamația aceasta atrase atenția tuturor. Nu era un foc, ci un deal, sau mai degrabă o insulă care strălucea, înălțîndu-se peste întunecimea cîmpiei. Numai profesorul Axente Crăciun, care rămăsese calm, la locul său, ne-a spus: „Stați blînzi, că nu arde. Acolo e Platoul titanilor. O să-l vedeți mîine!“

19.
Ziua fetelor

În seara aceea am fost atît de obosit, picoteam de somn, încît nici nu mi-am dat seama în ce loc am mîncat și unde m-am dus la culcare. Auzisem, ca prin vis, că ne aflam în internatul al nu știu cărei școli, și ăsta a fost singurul meu vis din noaptea aceea. Abia dimineață, la lumina zilei, am văzut că mă aflu într-un dormitor curat și frumos, aflat într-o clădire nouă, care avea la parter o cantină, unde am băut cafea cu lapte dintr-o cană înflorată. Tocmai atunci a intrat Axente Crăciun, bine dispus, ne-a întrebat cum am dormit, cum ne simțim, după care ne-a vorbit astfel : „Băieți, azi o să vedem orașul, S.N.G.-ul, adică șantierul naval, și după masă — Combinatul. Din întîmplarea de ieri, cu Trică, ne-am ales cu o experiență bună, pe care vrem s-o continuăm. Chiar tovarășa dirigintă mi-a propus-o. E vorba, ca la fiecare dintre

vizite, să desemnăm dintre noi un delegat, un ghid — mai bine zis, care să ne descopere locurile cele mai interesante, să pună întrebări meseriașilor și specialiștilor... Ei ce spuneți ? O facem ?“ „Da !... facem !... bine !“... se auziră glasuri răzlețe. „Ne-am gîndit, continuă profesorul Axente, să dedicăm prima zi fetelor. Vă propunem, drept ghizi, pe Lili Maican — la S.N.G. și pe Laura Ciohodaru — la Combinatul siderurgic“. Treaba asta ne-a plăcut, așa că am aplaudat cu toții. Laura, însă, ceru cuvîntul : „Eu nu știu dacă o să pot face față. Combinatul ăla e așa de mare“... „Poate vrei să începi tu, de dimineață, cu șantierul naval ?“ intră în discuție diriginta Jana Cornescu, care tocmai intrase în sala de mese. „Mie îmi e totuna !“ consimți Lili. Laura, însă, ezită din nou : „Nu știu... Mai bine să înceapă Lili. Să văd cum merge.“

În autobuz, Traian îl rugă pe Mîndrilă să schimbe locurile, ca să poată sta de vorbă cu mine. Cînd pornirăm, el îmi spuse cu glas scăzut și îngrijorat că azi dimineață a mai fost o ciocnire între Toni Brezoi și Mîndrilă : „Toni caută ceartă cu lumînarea“. „Ce mai vrea ?“, m-am indignat eu. „E supărat pe noi, cei de la karting. Dar cum nu îndrăznește să se lege de mine, sau de tine, sau de fete, i-a cășunat pe Mîndrilă, pe care-l crede mai slab. Mîndrilă e tăcut, pare moale. Dar dacă se stîrnește e de o forță nemaipomenită...“ „Înseamnă că se poate apăra“. „Tocmai la asta n-aș vrea să se ajungă. Așa că te rog să stai în preajma lui și să aplanezi orice neînțelegere.“ Autobuzul, după ce a gonit pe străzi mărginite de blocuri noi și moderne, ne-a adus, dintr-o dată, în fața unei magistrale sclipitoare, de-a lungul căreia se deplasau lin vapoare de diferite forme și mărimi. Dunărea ! Am salutat-o cu exclamații de bucurie ! În curînd se ivi și Gara fluvială, în fața căreia acostase un vas de pasageri. Din direcția în care mergeam, apăru un șir de macarale. „Atenție ! strigă Lili, care se așezase pe scaunul din față, lîngă șofer. Tovarășul Axente îmi spune ca să vă spun că pînă la Brăila se întinde *Dunărea maritimă*, pe care circulă vase de mare tonaj. De acolo, în susul fluviului, pot pluti numai șlepuri trase de remorchere. Așa cum e și acesta, pe care îl vedeți în dreptul nostru“. „E ca o rață, care-și învață puii să înoate“... comentă, în felul său, Trică. — „Trică, tot cu gîndul la friptură !“ spuse careva, iar noi izbucnirăm în rîs.

„Dar vasele astea hîrbuite ce sînt ?“ strigă altcareva, arătîndu-ne priveliștea care se deslușea în depărtare. „O fi epave, scoase din fundul apei“ își dădu cu părerea un *specialist* improvizat. Lili însă, după ce s-a consultat cu Axente Crăciun, ne-a scos din încurcătură : „Astea sînt vase noi, în curs de montaj !“ „Am ajuns la șantierul naval !“ spuse profesorul, arătîndu-ne o inscripție mare deasupra unei porți, în fața căreia se oprise autobuzul nostru. Lili plecă împreună cu diriginta și profesorul Axente la direcția șantierului. Peste un sfert de ceas, s-au

întors, însoțiți de o femeie tunsă scurt, negricioasă, purtînd un halat albastru — ingineră de vapoare, după cum am înțeles eu. Am fost invitați să intrăm în incinta șantierului. Aici Lili ne-a spus : „Am aflat că pe chei se află „Tohanul“, un mineralier nou, gata să plece într-o cursă de probă. Cred că ar fi interesant să-l vedem. Nu ?“ „Interesant !... Bravo, Lili !“ s-au auzit voci de aprobare. „Pînă acolo, pe drum, o să vedem secțiile de lucru, despre care o să ne dea lămuriri tovarășa“... „Ecaterina Vodă — se prezentă femeia tunsă scurt. Aveți întrebări ?“ „E greu să faci un vapor ?“ îndrăzni, roșindu-se pînă la urechi, Mîndrilă. — „Ha !... ha !... ha !... se înveseli Toni. Auzi întrebare“. „Cît timp durează lucrul la un vapor, asta am vrut să știu“, vorbi mai calm Mîndrilă, fără să-l bage în seamă. Lili, după ce se consultă cu inginera, îi dădu răspunsul : „Luni de zile. Opt, nouă sau chiar mai mult. Depinde de mărime. Dar tehnica e simplă, întocmai ca la confecționarea unei machete de carton. Se trasează formele, se decupează, se potrivesc la un loc, se adaugă mașinile, instalațiile“... „Și vaporul e gata ?“ făcu uimit Mîndrilă. Am rîs cu toții, aș zice fără răutate, dacă nu s-ar fi făcut auzite și icnetele lui Toni. „*Cam* așa, dar nu *chiar* așa...“ ținu să precizeze inginera, zîmbind.

Am înțeles această deosebire, mai tîrziu, cînd am trecut, pe rînd, prin secțiile unde se făcea *trasajul* pe niște table groase și mari, cît un perete de casă. Tablele, după ce erau tăiate în forme potrivite, erau duse la *confecționat*, ridicate de macarale, pînă la locul stabilit, și lipite cu sudură. Pe un alt traseu, lăcătuși și instalatori, mecanici de montaj adăugau *partea vie*, adică mașinile menite să pună în mișcare vaporul. În cele din urmă, ne-am urcat pe „Tohanul“, un vas nou-nouț, mirosind încă a ulei, a lemn dat la rindea și a tot soiul de vopsele. Îți venea să zburzi, întocmai ca într-o casă nouă, încă nemobilată. Am alergat care-încotro, veseli și curioși, dar am fost chemați de profesorul Axente să ne adunăm lîngă cabina de comandă : „Începe Lili, că s-a făcut tîrziu !“, o îndemnă el. Lili, însă, ambițioasă cum e, rosti cu hotărîre : „Nu încep pînă nu vin toți. Unde e Trică ? Unde e Toni ? Au plecat mai mulți să-i caute și să-i aducă. Axente Crăciun s-a arătat de acord : „Bine faci, Lili. E nevoie de ordine, chiar și într-o excursie !“ Cînd s-a făcut liniște, Lili ne-a prezentat pe un ins, cu fața brăzdată de riduri adînci, tăbăcită de vînt și de soare : „Dumnealui este maistrul Petcu, Gheorghe Petcu. Și este șeful tuturor mecanicilor care au montat mașinile. După cîte s-a exprimat un coleg de-al meu, un vas este o adevărată uzină“... „Adevărat, confirmă maistrul, cu o voce foarte groasă. Numai că, dacă e s-o luăm așa, n-am spus totul. Vasul ăsta e și o imensă magazie, cam de vreo 11 000 de tone. Și mai este un hotel și restaurant, și, pe deasupra, mai trebuie să și plutească, înfruntînd furtunile cele mai mari, cum

sînt cele din sudul Asiei...“ „Aş avea o întrebare şi eu, vorbi Cezar Dobrobanţu, ridicînd mîna. Vasul acesta se află în probe finale. În curînd o să vă despărţiţi de el. Ce simţiţi în asemenea ocazii ?“ „Să fiu sincer, răspunse maistrul Petcu, gînditor — simt satisfacţie, dar... şi părere de rău. Ea ca şi cum ai crescut un copil de-al tău pînă s-a făcut mare şi te pomeneşti că pleacă : la armată, ori fiindcă se însoară. Dar ce să-i faci ? Asta e viaţa !“ „Se întîmplă să-l vedeţi mai tîrziu ?“ îl întrebă de astă dată Lili. „Se întîmplă, cum să nu. Îl întîlnim pe apă, sau la televizor. Şi, ca să fiu sincer, mă ia cu o strîngere de inimă“...

La despărţire, Cantemir Nacu — un coleg de al nostru, care avea un aparat de fotografiat — l-a rugat pe maistrul Petcu să-i pozeze, făgăduindu-i că-i va trimite o fotografie. Careva îi puse lui Lili o beretă de marinar în cap, iar Cantemir Nacu o poză, pe loc, aşa, spre bucuria tuturora. Ce mai, excursia la şantierul naval a fost minunată ! Iar Lili s-a descurcat admirabil ! „Lili-ai fost, pe timp de-un ceas / Mare căpitan de vas !“ — îi spuse, drept mulţumire, Cantemir Nacu, dovedindu-se meşter şi în poezii de ocazie,

Cu Laura însă a fost cu totul altfel. După masă, cînd am întîlnit-o, mai înainte de a pleca la Combinat, era palidă şi mi s-a plîns că o doare capul. „Renunţă, Laura. Te înlocuiesc eu“... i-am propus, îngrijorat. „Mulţumesc. Dar nu vreau.. Sînt prea emotivă şi trebuie să mă dezbar de asta !“ Peste un ceas, cînd am ajuns la Combinat, m-am pomenit alături de Cezar. Acesta, neobişnuit cu flăcările, aburii, zgomotele, bufniturile neaşteptate, tresărea mereu, ferindu-se. El îl rugă pe Traian s-o ajute, în caz de nevoie, pe Laura. Ne aflam pe platforma furnalului, tocmai cînd se dăduse drumul la o şarjă. Fonta încinsă, alb-roşietică, curgea repede, pe nişte jgheaburi, azvîrlind scîntei, ca să se prăbuşească, apoi, într-o oală mare, montată pe roţi de tren. Ne simţeam, ciudat, ca pe scena unui teatru, sub lumina unor reflectoare, care aruncau peste tot umbre mişcătoare. La sfîrşitul şarjei, şeful echipei de furnalişti, Niţă Tilihoi, puse în mişcare „un tun de închidere“, care se izbi cu putere de orificiul din care izvora metalul topit, împrăştiind de jur împrejur aşchii încinse, ce răpăiră ca nişte gloanţe. Toţi ai noştri s-au retras cu repezeală, ca împinşi de o rafală de vînt. Traian, singurul care mai văzuse furnale, rămăsese locului, împreună cu oamenii din echipă. În fine, cînd Niţă Tilihoi, negru de funingine şi năduşit, veni către noi zicînd că „acu' sînt gata să stau de vorbă“, Laura era atît de emoţionată, încît n-a putut îngăima nici o întrebare. Bineînţeles că au scos-o din încurcătură Traian, dar mai ales profesorul nostru de atelier, Axente Crăciun. „E cazul s-o fac eu pe ghidul, spuse el, dar nu

mai înainte de a-mi face autocritica. Fiindcă la un Combinat siderurgic n-ar fi trebuit să apelăm la o fată". „De ce nu trebuia o fată ?" — se repezi înțepată Stela Haiduc. Eu am de gînd să mă fac parașutistă, lucru la care cei mai mulți dintre băieți nici nu îndrăznesc să se gîndească !"

Intervenția Stelei a fost binevenită, căci în partea următoare a vizitei noastre la furnal, cînd am intrat într-o încăpere mai liniștită, cu pereții îmbrăcați în panouri albe, Laura, mai calmă acum, a fost, cum se spune, la înălțime. Ea pricepu repede din spusele inginerului Croicu, un bărbat înalt, alb la față, cu vorbă moale, cum funcționează acele panouri de comandă, automate, cărora inginerul acela obișnuia să le spună : „Creierul furnalului. *Creierul furnalului* dirijează procesele de elaborare a fontei, începînd cu încărcarea minereului și pînă la transformarea lui în fontă, *creierul furnalului* înregistrează și controlează, *creierul* alege soluția optimă etc." Așa că, la un moment dat, Laura nu s-a putut abține ca să nu-i spună : „Vorbiți de aceste panouri, numindu-le creier, ca și cum ele ar putea să gîndească". Surprins, inginerul Croicu o întoarse în glumă : „Creier, desigur, e un fel de a spune. El nu gîndește, dar acționează, *ca și cum* ar gîndi. Sînteți mulțumită ?" „Pe jumătate, doar... Iertați-mă, dar eu vreau să mă fac biolog, așa că pentru mine contează ceea ce se spune despre gîndire..." „Și atunci ce propuneți ?" — o întrebă celălalt cu interes. „Propun să nu i se mai spună creier, ci sistem de automate care execută dispozițiile omului și atîta tot." „Interesant, interesant... E, desigur, un punct de vedere. O să mă *gîndesc*, dacă îmi dați voie să folosesc acest termen". „Dumneavoastră vă dau voie, căci — ezită Laura să continue. Dar inginerul, ghicindu-i intenția, o completă : „Căci eu sînt om și nu un panou automat". „Da, așa e — recunoscu Laura, încurcată, iar inginerul izbucni în rîs. E drept că în continuare, în hala cuptoarelor de oțel, ca și în hala de laminare, la *sleabing*, Laura s-a fîstîcit adesea, trebuind să fie scoasă din încurcătură, ba de Traian, ba de Axente Crăciun. Totuși întîmplarea de la *creierul furnalului* rămăsese în amintirea tuturor, încît profesorul Axente obișnuia, de atunci, să afirme : „Laura e o fată deșteaptă, dar cam prea emotivă". Afirmație, pe care, însă, diriginta noastră obișnuia, la rîndu-i s-o corecteze : „Lăsați-o, tovarășe Axente, să fie cum este... Că și emotivitatea asta e bună".

În cursul serii, imediat după cină, s-a produs o surpriză, căreia eu i-aș spune, dacă ar fi s-o denumesc : „surpriza cea mai neplăcută". Tocmai ieșisem din sala de mese și urcam scările către dormitor, cînd m-am pomenit ajuns din urmă de Traian : „L-ai văzut pe Mîndrilă ? Dar pe Toni ?" „Nu. Poate că sînt sus..." „Nu-s acolo. I-am văzut, mai înainte, plecînd din sala de mese. Unde s-au dus ?" „Poate că afară, în curte. Ca să ia aer !" „Desigur ! Dar nu pentru aer"... strigă Traian, apu-

cîndu-mă de mînă. Hai, repede!“ În cîteva clipe m-am pomenit în curte. Cînd m-am obişnuit cu întunericul, am putut desluşi două umbre, care se agitau ciudat. M-am oprit locului şi am auzit un pocnet scurt şi un strigăt de durere. Una din umbre se poticni, alunecînd la pămînt. Da, erau Mîndrilă şi Toni Brezoi. Traian se repezi între ei, la mijloc. Eu l-am ajutat să se ridice, pe cel care căzuse. Era Toni. L-am tras în dreptul luminii ce venea dinspre ferestre, şi am scos un strigăt. Toni avea ochiul stîng învineţit. M-am pomenit că-i spun o prostie : „Păi ziceai că ştii judo!“ „Ştiu, strigă Toni furios. Dar el m-a pocnit aşa, fără nici o regulă. Laşul!“ Toni îşi pipăi ochiul, strîmbîndu-se de durere. În acest timp, l-am auzit pe Mîndrilă, spunîndu-i lui Traian : „Am ieşit afară, ca să scap de el. Dar Brezoi — după mine, scai. M-a strigat de la spate şi cînd m-am întors, m-a apucat de revere. Şi-atunci eu... i-am făcut un brînci!“ Anton Brezoi îl înfruntă cu indignare : „Brînci, ai ? Uite ce mi-ai făcut : Laşule! Mincinosule! Te-ai ascuns după copac şi m-ai pocnit, ca un laş, pe la spate!“ „Toni, tu minţi! îl întrerupse aspru Traian. Cum te-a lovit în ochi pe la spate?“ „Era întuneric, nu ştiu!“ se oţărî Toni. „Chiar şi pe întuneric, ochiul e în faţă!“, îl contrazise Traian. Toni îşi vărsă necazul asupra lui Mîndrilă : „Uite, ce-i aici, mă. Să vezi ce ai să păţeşti!“ „Mai bine te-ai duce să te speli. Aurele, mergi cu el pînă la baie.“ Toni, dintr-o dată potolit, se îndreptă spre uşa de intrare, refuzînd să fie însoţit de mine. Traian mă privi îngrijorat : „Şi acum ce facem ? Că o să iasă scandal!“ „Să mergem noi amîndoi, chiar acum în clipa asta, la tovarăşul Axente!“ „Da, neapărat!“ îmi spuse Traian. Apoi se întoarse către Mîndrilă : „Tu, Iuliule, te duci în dormitor! Direct la patul tău. Şi aştepţi acolo, pînă venim noi!“...

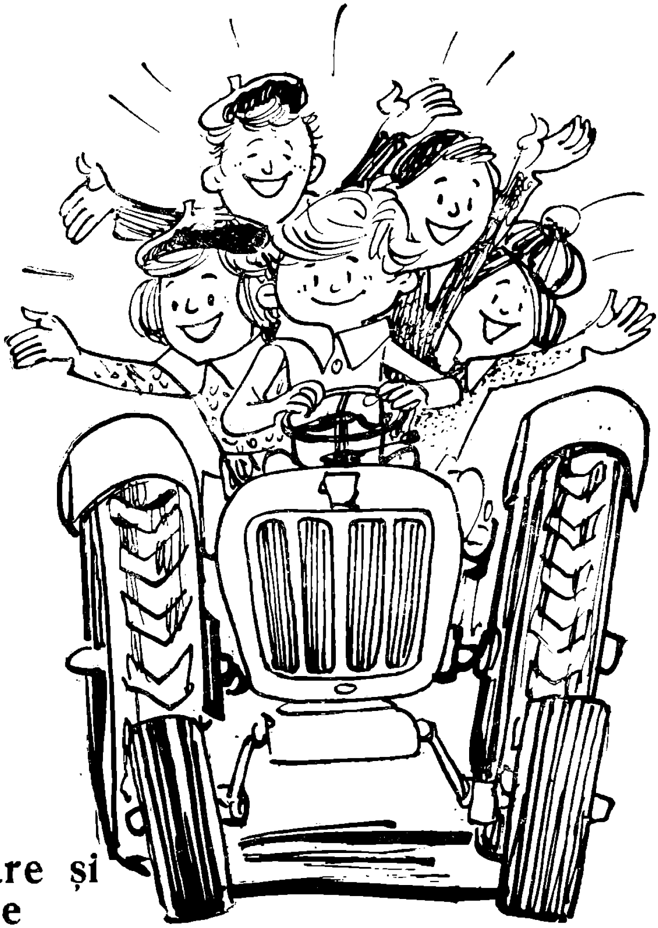

20. Ploaie, zăpadă, soare și iar... ploaie

A doua zi, miercuri, ne aștepta un drum lung, fără escală, prin Buzău, pînă la Brașov, — distanță de peste două sute de kilometri. Am fost sculați de dimineață de Traian, care-și luase astfel misiunea de ghid în primire. Era întuneric, picoteam, ne era lene, dar Traian revenea mereu, îndemnîndu-ne neîncetat: „Sculați! Scoală, Trică! În excursie nu se doarme, se călătorește. De dormit o să dormim acasă. Hai! Hai!..." Și uite așa ne-am pomenit în autobuz. Axente Crăciun îl autoriză pe nea Tudor, șoferul, să „folosească la maximum viteza legală", ca să fim în jur de ora 10 la destinație. Adevărul e că, dincolo de Brăila, ne-am desmorțit. Poate și fiindcă soarele răsărise de-a binelea. Vînătaia lui Toni era camuflată de o compresă, peste care Rodica Stamate, viitoarea elevă la *sanitar*, așternuse un bandaj de tifon. Toni avea o

alură de pirat chior, lucru de care era atît de mîndru încît uitase de rîca lui față de Mîndrilă, spunînd tuturor că primise o lovitură de spadă de la dușmanul său, *Corsarul Negru*. Mîndrilă, însă, era foarte necăjit. De dimineață, diriginta noastră se plînsese că e *suferindă*. Acum, stătea palidă, cu obrazul tras, cu ochii sticlind, ca după o noapte de nesomn, fără să vorbească, ori să glumească cu noi, cum îi era obiceiul. Axente Crăciun ne spusese că atunci cînd a aflat de o întîmplare „atît de urîtă" tovarășa dirigintă „s-a necăjit foarte tare". Lui Mîndrilă i se părea că el este vinovatul și-și făcea amare imputări. „De ce am dat în el, Aurele ? De ce ? Mai bine îl lăsam să dea el în mine, mai bine aș fi avut eu vînătaia !" Eu căutam să-l îmbunez, dar fără nici un rezultat. „Uite, chiar acum, ea s-a uitat în direcția asta, dar pe mine m-a ocolit cu privirea. N-are ochi să mă vadă. O deranjez !" „Tu visezi, Mîndrilă !" l-am repezit eu. „N-are ochi pentru mine ! o ținea el întruna. Cînd s-a pierdut Trică, ai văzut, cît de necăjită a fost ! Dacă m-aș pierde eu, nici că i-ar păsa !" Astea toate mi le repeta mereu, spășit, fără să privească pe geam, nici chiar atunci cînd Traian ne atrăsese atenția că ne aflăm în centrul nou și modern al orașului Buzău. Nu i-a momit curiozitatea nici defileul muntos, cu stînci și brazi, cu piscuri golașe, acoperite de zăpadă, alcătuind priveliști atît de frumoase și de pitorești.

Nea Tudor s-a ținut de cuvînt. Căci, după ce am trecut munții și am ocolit un lac de acumulare, la ora 10 intram în Brașov, străbătînd magistrala „dintre cele două șiruri de plopi", Traian ne-a atras atenția asupra ei, fiindcă „ar constitui una din emblemele orașului", ca și muntele Tîmpa, dealtfel, aflat în apropiere, fapt datorită căruia i se mai spune Brașovului și „orașul de la poalele Tîmpei". Tot Traian ne-a spus că Brașovul poate fi considerat și ca „orașul timpului imprevizibil", deoarece, aflat la răscrucea atîtor văi și masive muntoase, înfățișarea cerului se schimbă de la o oră la alta. Lucru verificat de noi, chiar în cursul acelei dimineți, cînd, la intrarea în oraș, găsiserăm cerul senin, și, pînă am ajuns la uzina „Tractorul", pe care urma s-o vizităm, s-a așternut o ploaie măruntă și deasă. „Nu vă necăjiți, ne dădu curaj Axente Crăciun, optimist ca totdeauna, pînă diseară mai vedem de două ori soarele". Ne-a mirat, însă, că autobuzul a plecat de îndată ce am coborît din el. „Unde s-a dus ?" l-am întrebat pe Traian. „Pînă la internatul unde o să fim cazați. S-o lase acolo pe tovarășa dirigintă care nu se simte bine". Auzind acestea, Mîndrilă s-a înnegrit la față. „Ce e cu tine ?" — îl întrebă Traian. „Crede că diriginta e necăjită din cauza lui" — am căutat să-l lămuresc eu. „Păi n-ați auzit-o aseară cînd mi-a spus : Mîndrilă, m-ai necăjit foarte tare. O să discutăm comportarea ta la ora de dirigenție". „Și ce, ți-i frică să răspunzi de ce ai

făcut ?“ îl luă la zor Traian. „Nu mi-i de mine, ci de dînsa. Că s-a îmbolnăvit din vina mea...“ Traian, însă, ca ghid de serviciu, a fost chemat să plece urgent, cu tovarăşul Axente, pînă la direcţiunea uzinei.

În fine, iată-i, revenind, împreună cu un al treilea, „coleg de-al meu vechi, de breaslă“, cum avea să-l recomande Axente Crăciun pe bărbatul care-i semăna, în pofida a trei deosebiri : întîia — că în loc de canadiană purta un halat gri ; a doua — că se numea Alexandru Katona ; a treia — că vorbea cu accent ardelenesc. În schimb era şi el bun de glume şi iubea (şi el) motoarele. Ghinionul lui Traian — căci Şani-baci, cum ne-a recomandat el să-i spunem, s-a împrietenit repede cu noi şi ne răspundea la întrebări ca un adevărat profesor. Aşa am aflat că Axente Crăciun al nostru lucrase cîndva, în tinereţe, în uzina braşoveană : „Uite chiar la strungul ăsta !“ spuse Katona-baci, arătînd una din maşinile care lucrau în hală. „Ce spui, Şani ! Ăla a fost o vechitură (Ai uitat !)“ îl contrazise Axente Crăciun. „Ştiu. Dar am vrut s-o spui tu, iar eu să adaug că pe vechitura aia tu dădeai piese primantîi. Axente a fost strungar de mare precizie !“ „Şi de ce i-aţi dat drumul la Bucureşti ?“ — întrebă Traian, care mergea în rînd cu Şani-baci. „Păi ce, a fost după voia noastră ? Cînd ne-am dus cu primul tractor la defilare, Axente s-a îndrăgostit de Ileana Cosînzeana şi acolo a rămas !“ Lui Axente Crăciun i-a părut bine de vorbele astea, dar s-a făcut că protestează : „N-a fost aşa. Mai fă-le şi tu, Şani, mai scurte !“ „Adică eu mint ?“ se prefăcu supărat, la rîndu-i, Şani-baci. „Păi dacă am luat-o pe Cosînzeana, atunci eu ce sînt, ai ? Făt-Frumos ! Păi se poate ?“... îl dojeni Axente Crăciun pe vechiul prieten, înveselindu-ne pe toţi.

În noua hală a motoarelor, Katona-baci ne dădu pe mîna unui coleg de-al său, tot maistru, pe nume Clement Baciu, un bărbat tînăr, uscat la faţă, şi care se uita, tot timpul, într-un carnet. M-am uitat peste umărul său, să văd ce-i scris acolo şi n-am văzut decît cifre, multe cifre scrise foarte mărunt. El a observat mişcarea mea şi-mi întinse carnetul în faţa ochilor : „Poftim ! Nu-i nici o minune ! E situaţia pe fiecare maşină, pe fiecare zi. Motorul cere precizie nu numai în execuţie, dar şi în organizare. Aşa că tot ce mişcă în hala asta trebuie să treacă şi prin capul meu !“... „Tovarăşe Clement, interveni atunci Traian — colegul dumneavoastră, tovarăşul Katona, mi-a recomandat să vă întreb despre cea mai frumoasă victorie a secţiei, pe care aţi realizat-o de foarte curînd“. Traian, deşi foarte priceput în tehnică, nu ştia să pună întrebări interesante. A pune o întrebare este o artă, iar o întrebare interesantă stîrneşte şi un răspuns interesant. Maistrul Clement, avînd acelaşi fel de a vorbi ca şi Traian, răspunse foarte pe scurt şi sec : „A, da ! Maşinile din hala nouă. În imensa lor majoritate, au fost rea-

lizate aici la noi, la „Tractorul". La acţiunea asta şi-au adus contribuţia şi foarte mulţi tineri..." „Băieţi, şi voi, fetelor, intră în vorbă şi Axente Crăciun, tovarăşul Clement v-a spus un lucru foarte interesant. Uzina asta a dat, acu 30 de ani, primul tractor românesc, iar de curînd a făcut un pas înainte tot atît de important. Înseamnă că acum ea face nu numai tractoare, ci şi maşinile care pot fabrica aceste tractoare. E ca şi cum, lîngă vechea uzină, s-ar mai fi adăugat una, cu profil nou..." Avînd această explicaţie, munca lui Clement Baciu mi s-a părut a fi mai interesantă, decît aş fi crezut-o cu două minute mai înainte. Iată ce înseamnă să ştii să vorbeşti ! Convins, parcă, şi el de lucrul acesta, Clement Baciu strînse carnetul în buzunar, spunînd doar : „Asta este aşa !" În schimb, cînd am ieşit pe poligonul de încercare al tractoarelor, Traian a făcut, cum se spune, senzaţie. Urcîndu-se în cabina celui mai mare tractor, vopsit în galben — care era compresor şi excavator totodată — Traian, obţinînd învoirea şoferului, s-a apucat să poarte namila aia în toate părţile, să-i mişte mădularele, încît şoferul, uimit, n-a vrut să creadă în ruptul capului că Traian are numai 14 ani. „De unde le-ai învăţat pe toate, ca un om mare ?" îl întrebă acesta. „Păi... de la un frate de al meu !" a răspuns Traian simplu şi scurt. Iar eu m-am gîndit că, la urma urmei, dacă te pricepi la ceva foarte bine, te poţi afirma şi fără multe vorbe.

Imediat, după ce am luat masa, ne-am strîns cu toţii la autobuz, nerăbdători. Şi de astă dată, Axente Crăciun apăru singur. Însemna că diriginta noastră mai era încă bolnavă. Motiv pentru care Mîndrilă se întristă iarăşi. „Să ştiţi că la Poiana nu e obligat nimeni să vină, glumi Axente Crăciun. Ei, da unde se află ghidul nostru ?" La aceste cuvinte, se desprinse, dintre noi, Cantemir Nacu — fotograful. Eram surprins, căci ştiam că fusese programat, pentru după masa asta, Mîndrilă. Acesta, însă, tăcea, scurmînd cu un picior în pămînt, după pietre. „Au fost şi alte propuneri, vorbi Axente Crăciun, dar, în ultimul moment, ne-am hotărît pentru Cantemir. El e fotograf şi această pasiune a lui ni-l va face foarte folositor într-o excursie la munte. O să ne alegem, fără îndoială, cu multe poze pentru albumul nostru de amintiri..." Din păcate, continua să plouă. După un timp de mers cu autobuzul, Trică, nemulţumit, îl apostrofă pe Traian : „Traiane, tu ai spus că, la Braşov, cerul e mereu în schimbare. Dar eu văd că tot într-o ploaie o ţine !" Şi tocmai în clipa aceea, ca un făcut, s-a înseninat. Am izbucnit cu toţii în rîs. Soarele lumina puternic, din mijlocul unui vălătuc de ceaţă, care s-a destrămat alunecînd în vale. La picioarele noastre — Braşovul, strălucind cu acoperişurile lui de ţiglă, încă umede de ploaie. Nea Tudor, gînd în gînd cu noi, opri autobuzul la prima parcare. Ne-am coborît să admirăm peisajul, bun prilej pentru Cantemir Nacu să ne

tragă cîteva poze. „Ce să vă mai explic, că vedeți voi singuri ce-i de văzut. Eu vă procur amintiri de neșters, pentru toată viața!“ ne spuse Nacu, în răgazul dintre două declanșări ale foto-aparatului.

Cum am ajuns în Poiană, cerul deveni senin de tot, aerul — curat, împrospătat de ploaie, iar nouă ne-a venit să zburdăm. Dinu, căzut în mintea copiilor, se dădu de-a dura prin iarbă. „Ei, ce facem? întrebă Axente Crăciun. Ne plimbăm prin Poiană sau urcăm sus cu telefericul?“ „Sus e zăpadă și frig. Mai bine ne plimbăm“, propuse Laura. „Eu sînt pentru teleferic“, spuse Dinu, la care firea de sportiv precumpăni. „Sus! Sus!“ îl susținură cîțiva. „Ce facem, Nacule?“ — îl consultă pe ghidul de serviciu Axente Crăciun. Nacu, încurcat, ridică din umeri. „Uite ce este, vorbi profesorul, tu rămîi cu fetele, te plimbi și faci poze. Eu îi iau pe băieți și tragem o fugă pînă sus!“ „Ce, băieți? se indignară Stela și Lili, într-un glas. Noi sîntem pentru teleferic!“ „În regulă, se adresă Axente Crăciun grupului format pentru ascensiune. Dar nu care cumva să vă apuce frică, ori să nu-mi stați cum trebuie că... v-arăt eu vouă...!“ amenință el în glumă. „Da! Da!“ — îl întrerupseră voci nerăbdătoare. Totuși cînd m-am pomenit în teleferic, alături de Lili, chiar deasupra prăpastiei, care creștea mereu, m-a luat cu amețeală, iar Lili, deși fată, n-avea nimic și rîdea de mine, spunînd că mie îmi arde de glumă. Sus, aerul era tăios, pișcător, îmboldindu-ne la zbenguială. Și de astă dată Dinu se tăvăli prin zăpadă cu atîta plăcere, încît îi molipsi și pe alții cîțiva. Eu mă uitam, de jur împrejur, la peisajul care se lărgise mult, aducînd la orizont piscurile mari, cît niște cetăți, ale Făgărașului. În apropiere se afla o cabană. Cîțiva voiră s-o viziteze, ca să bea un pepsi. Dar Axente Crăciun îi luă la zor: „Înainte, pînă în vîrf! Care ajunge mai repede?“ Cel mai repede, desigur, a ajuns Dinu. Trică, vrînd să se țină după el, a rămas la jumătatea drumului, gîfîind. Sus de tot, priveliștea ne lua ochii, din pricina zăpezii care strălucea puternic în soare, bronzîndu-ne fețele.

La coborîre, în teleferic, s-a întîmplat să mă pomenesc pe același scaun cu Toni. Spate în spate cu noi s-a așezat Traian, și, în ultima clipă sări, alături de el, Axente Crăciun. Eu mă hotărîsem să tac. Toni, probabil, la fel. Dar l-a întrebat, peste umăr, Axente Crăciun, cum se simte cu ochiul. „Bine. Dar abia aștept ora de dirigenție. O să vadă atunci Corsarul Negru ce poate Piratul Chior!“ „Ți-am spus să nu te legi de el, interveni Traian nemulțumit. Părerea mea e că tu ești mai vinovat decît el“. „Da? se mînie Toni, atunci află, Traiane, că din clipa asta nu mai aveți șofer. Renunț la clubul vostru“. „Stai, stai, băiete, n-o lua așa“ — căută să-l domolească Axente Crăciun. „M-am răzgîndit, tovarășe profesor și într-o altă privință. Nu mă mai înscriu,

tre, vorbi Traian, îţi trebuie mai întîi o rachetă !“ „O să se găsească din astea cu duiumul. Biologi însă... îl înfruntă Toni, cu aer superior. Ce ştiţi voi ? Laura e fată deşteaptă. Nu-i de nasul vostru !...“ De astă dată, în teleferic, am scăpat de ameţeală, deoarece, atent la discuţie, n-am mai privit în jos, la prăpastie. Cînd am ajuns în Poiana şi am rămas numai noi doi, i-am spus lui Traian : „Traiane, dacă Toni o ţine întruna că vrea să ne lase, eu zic să-l cooptăm pe Mîndrilă şi să-l facem şofer“. Traian, după ce tăcu un timp, gîndindu-se, mi-a răspuns pe scurt : „Nu-i rea ideea, Aurele. Mai discutăm !“

21. O pățanie cu trei surprize

După plecarea din Brașov, joi dimineață, în direcția Piteștiului, mi-a venit mie rîndul să moțăi în autobuz. Dar, ca să nu observe ceilalți și să rîdă de mine, mă căzneam să țin ochii deschiși. Atunci mi-am dat seama, ce n-aș fi crezut niciodată, că se poate dormi și așa. Auzisem pe tata că, pe front, cînd făcea marșuri lungi, noaptea, adormea mergînd și mergea astfel kilometri întregi. Deși pe tata nu se putea să nu-l cred, îmi venea totuși greu să-mi închipui cum s-ar fi putut întîmpla una ca asta. Acum, că am pățit-o pe pielea mea, spun că se poate. Dar, în dimineața aceea, s-a petrecut ceva neașteptat (surpriza !). Autobuzul, abia intrat în defileul muntos, a făcut o cotitură și apoi a frînat brusc. Am fost zgîlțîit cu putere și... m-am trezit de-a binelea. Privirea mi s-a făcut limpede, capul — perfect lucid. Și atunci am constatat că lipsește

Mîndrilă. Nu era pe scaunul de alături, nici pe banca din fund, nicăerea... Am spus cu glas tare : „Tovarăşă dirigintă, tovarăşe profesor !... Mîndrilă a rămas la Braşov !“ Toţi ochii s-au întors către mine, apoi au început să se rotească în căutarea celui pomenit de mine. Deodată s-a stîrnit hărmălaia. „Tăcere ! tună vocea profesorului Axente. Nea Tudore, opreşte !“ Autobuzul trase imediat pe dreapta, încremenind pe loc.

„Cine l-a văzut ultima oară şi unde ?“ întrebă, supărat, Axente Crăciun. Din răspunsurile primite s-a constatat că tot eu îl văzusem ultima dată, cînd l-am lăsat în dormitor, înainte de plecare, ca să-şi găsească papucii pe care-i rătăcise. „N-avem încotro, tovarăşe Axente. Trebuie să ne întoarcem la Braşov“, spuse diriginta noastră, căpătînd dintr-o dată o înfăţişare palidă. Văzînd-o cum se schimbase la faţă, Axente Crăciun o aprobă cu glas potolit : „Fie !...“ Dar a luat cuvîntul Traian : „Tovarăşă dirigintă, poate că ar fi mai bine ca să plece careva dintre noi, ca să-l caute...“ „Cine să plece şi cu ce ?“ îl întîmpină, nedumerit, Axente Crăciun. „Păi, să spunem eu. Cu autostopul. Cunosc Braşovul, îl cunosc şi pe Mîndrilă. Locuim pe aceeaşi stradă. Ar putea să vină cu mine şi Aurelian Ionescu. Îl găsim neapărat !“ „Şi dacă nu-l găsiţi ?“ „Nu-l găsim, pierdem două zile. Tot mai bine decît ca toată clasa să-şi strice excursia !“ „Ai şi tu dreptate ! spuse Axente Crăciun. Ce spuneţi, tovarăşă Cornescu ?“ „Faceţi cum credeţi că e mai bine“ îi replică diriginta cu glas stins. „Uite ce e Traiane şi tu, Aurele ! ne vorbi Axente Crăciun ca unor oameni mari. Plecaţi la Braşov, vedeţi ce este acolo, dar nu întîrziaţi decît maximum pînă la ora 17. După aceea, veniţi pe urmele noastre, la Piteşti, la combinatul chimic, ori la Tîrgovişte, la internatul şcolii din centru, unde o să înnoptăm ! Vă doresc noroc !“

Am coborît repede, plini de importanţă, făcînd cu mîna colegilor din autobuz, cînd acesta s-a pus în mişcare. N-a trecut multă vreme şi ne aflam şi noi, pe platforma din spate a unui camion, gonind în direcţia Braşovului. Şoferul ne luase cu el, fără multe rugăminţi, aflînd ce treabă anume ne zorea. „Mă, Traiane, n-ai fost tu prea sigur spunînd că-l găsim pe Mîndrilă ? Braşovul e mare !“ m-am adresat colegului meu, năucit încă de repezeala cu care mă pomenisem atras într-o aventură atît de neaşteptată. „Sînt sigur, fiindcă mă bazez pe ceea ce cunosc foarte bine. Iulian locuieşte cu mama lui şi cu un tată vitreg. Tatăl lui adevărat lucrează pe un şantier la o termocentrală, undeva prin părţile Braşovului. Sînt sigur că Iulian şi-a pus în gînd să-l viziteze. În clipa asta, el e la gară şi dacă avem noroc să nu fi plecat trenul, îl găsim noi, sută în sută !“ Şoferul ne-a oprit în faţa internatului, unde fuseserăm găzduiţi, şi a fost atît de prietenos, încît s-a oferit să ne

aştepte şi să ne ducă pînă la gară, căci, trebuind să ajungă pînă la Văleni, drumul lui trecea tot pe acolo. La internat, însă, nici urmă de Mîndrilă. Nimeni nu a putut să ne dea vreo desluşire, afară de o femeie de serviciu, care, i se părea, văzuse pe un băiat cu o sacoşă în mînă, ieşind singur pe poartă, dar nu-i dăduse atenţie. Am urcat din nou în camion şi am plecat către gară. Traian, în picioare, urmărea cu atenţie pe trecători, pe cînd eu, convins de zădărnicia încăpăţînării lui, tot repetam în gînd banalul proverb cu acul în carul cu fîn. Cînd îl aud pe Traian, strigînd : „Uite-l ! Uite-l !..." După care, imediat, izbi cu pumnul în cabină : „Opreşte ! Opreşte !" Camionul stătu locului. Traian sări repede jos, strigînd un „mulţumesc mult" şoferului, după care porni în fugă, înapoi pe drumul pe care venisem. Îl urmam, la distanţă, fără convingere, bănuind că, preocupat atîta să-l găsească pe Mîndrilă, acesta, în cele din urmă, i s-a năzărit aievea.

Cînd colo — mare surpriză ! — Mîndrilă !... Mîndrilă în persoană ! Cu sacoşa în mînă, venind repede în direcţia noastră, dar fără să ne bănuiască prezenţa. S-ar putea ca puţini să creadă posibilă o atît de mare coincidenţă, dar acesta este purul adevăr ! Cînd, mai tîrziu, i-am povestit tatei întîmplarea, acesta mi-a spus : „Uneori se petrec în viaţă lucruri, pe care nici nu le-ai fi putut imagina". Strigat încă o dată de Traian şi apoi de mine, Mîndrilă ne-a zărit, în fine, şi el, făcînd, de uimire, ochi mari cît nişte cepe (aşa cum se scrie, despre asemenea prilejuri, în cărţi). Revenindu-şi în fire ne spuse : „Ce-i cu voi ? N-aţi plecat ?" „Ba, am plecat — vorbi Traian — dar observînd pe drum lipsa ta, ne-am întors, eu şi Aurel, ca să te luăm cu noi ?" „Unde ?" „Cum unde ? la Piteşti, la Tîrgovişte, să ne continuăm excursia !" „Nu mă mai interesează excursia ! Eu plec la tata, pe şantier. Sînt doar în vacanţă !" Traian, de obicei calm, a devenit furios : „Ce-ai spus ? Dar ce eşti de capul tău ? Nu te gîndeşti la colegii tăi ? La tovarăşa dirigintă ? Cum o să ne întoarcem acasă fără tine ?" „Dirigintei nici că-i pasă. Ba chiar îi pare bine că a scăpat de mutra mea". „Mă, Iuliene, am intervenit eu, n-ai dreptate. Diriginta era îngrijorată. Ea ne-a trimis pe noi să..." „Las' că ştiu ! V-a trimis, aşa, fiindcă are răspundere. Dar cînd s-a pierdut Trică, aţi văzut, cît îi părea de rău !" „Dar pentru tine, acum, Iuliule, — uite, Traian e martor — ce mai !... a izbucnit în plîns !" am exagerat eu, înfierbîntat de dorinţa de a-l convinge. „Da ?" şovăi Mîndrilă, o clipă. Apoi se încăpăţînă iar : „Nu. Eu tot la tata mă duc. O să învăţ, de la el, meserie. Voi ştiţi ce meseriaş e tata ? Nu se află al doilea ca el în tot şantierul, în tot judeţul !" Traian, însă, care-l cunoştea bine, întoarse altfel vorba : „Mă, Iuliule, cu tine s-a întîmplat ceva. Ce ? Tot vreo păţanie cu Toni ?" „Păi, cu Toni... da. Mi-a spus, aseară, că la ora de dirigenţie o să ridice el pro-

blema că eu l-am stricat pe Ştie-Tot!“ Deci Toni mă trădase. Cînd îi spusesem, mai de mult, bănuiala mea, el îmi făgăduise pe cuvînt de onoare c-o să păstreze secretul. „Şi tu, ce ? Te-ai speriat de nişte vorbe ? Chiar dacă l-ai stricat, să zicem, dar tot tu l-ai reparat !“ Am vorbit cu atîta convingere încît Mîndrilă răsuflă, adînc, cu obidă, neştiind ce să-mi răspundă. Văzîndu-l şovăitor, Traian apucă sacoşa aşezată pe trotuar : „Hai ! Hai cu noi ! La taică-tu ai să pleci, după ce te întorci din excursie ! Hai !“

Şi tot vorbind astfel, am apucat-o în sens invers, pînă la o răscruce, unde Traian se opri pentru a face semne maşinilor cu număr de Argeş, care o luau, desigur, prin Rucăr. Din nou un camion. „La Piteşti ?“ întrebă Traian. „Numai pînă la Cîmpulung !“ — spuse şoferul. „E bine şi la Cîmpulung. După aceea vedem noi...“ se grăbi Traian, ca nu cumva să se răzgîndească Mîndrilă. Începu să plouă dar camionul era îmbrăcat pe jumătate într-o prelată kaki, sub care ne-am adăpostit, luînd loc pe o bancă, fixată în spatele cabinei. Mîndrilă nu era deloc vesel. „Cum o să dau ochii acum, cu tovarăşa dirigintă ? se îngrijoră el. Ce-o să-i spun ?“ „Adevărul !“ — ripostă, scurt, Traian. Că ţi s-a făcut dor de taică-tu şi te-ai gîndit să pleci la el, pe şantier, să-i ceri sfatul, nu ?... cam ce meserie ar trebui să faci...“ „Întocmai, întocmai !... îl aprobă Mîndrilă, convins. Tata e un meseriaş şi jumătate. Sudor a-ntîia, a sudat, zice, o jumătate din construcţie. Dar se descurcă şi la lăcătuşerie, ştie şi montaj mecanic. Mi-era dor să-l văd. De obicei, îl vizitam în timpul verii, în vacanţă. Dar el îmi spunea : „să vii, Iuliule, primăvara, cînd nu-i nici cald, nici frig şi pomii dau în floare. Atunci să vezi, plăcere, să te bată vîntul sus ! Că tata sudează la înălţime, de-ţi vine să ameţeşti numai cînd îl vezi acolo. Ori voi mă credeţi că vă mint ?“ „Da de unde, îl contrazise Traian. Ne interesează. Nu-i aşa, Aurele ?“ „Aşa e. Îmi place !“ am aprobat eu, dîndu-mi seama că, povestind, Mîndrilă devine mai liniştit şi mai vesel.

„Păi, dacă mă credeţi, să vă povestesc eu cum am urcat odată, cu tata, pe cel mai înalt coş al termocentralei, tocmai cînd îl isprăviseră de construit. Coşul ăla să fi avut ca la o sută de metri înălţime, dacă nu mai mult. Cînd am intrat înăuntrul lui şi am privit în sus, m-am speriat. Mi se părea că privesc prin ţeava unui tun uriaş, făcut să trimită ghiulele în lună. Cerul se vedea mic de tot, cît o monedă de 5 bani. De urcat trebuia să urcăm într-un lift instalat pe dinăuntrul coşului. Şi liftul ăsta n-avea cabină, ci doar un fel de colivie, dar fără pereţi. „N-ai teamă că eşti cu mine !“ mi-a spus tata, desfăcînd braţele astfel, încît să mă apere în caz de pericol. După ce am trecut de jumătatea coşului şi am întors capul în jos, m-am speriat iar. Căci sub mine se afla acum o prăpastie întunecată, fără fund. Dar cînd a ajuns

sus de tot, în vîrful coşului, era foarte frumos. Se vedea tot şantierul, pînă departe, ca într-o ilustrată din alea în culori. Tata a ieşit afară din colivie, a urcat sus şi a rămas în picioare, drept lîngă buza coşului, de unde coboară tot zidul ăla de o sută de metri. Am înghețat. Îmi era frică să vorbesc. Unul din oamenii care erau acolo a rîs : „Zi-i sudor de înălțime și gata !“ La întoarcere, l-am întrebat pe tata : „Tată, cum de poți umbla așa, pe sus ? Că mie mi-ar fi frică !“ „Păi și mie, Iuliule, mi-a fost la început frică. Dar pe urmă m-am învățat“. Eu de asta am vrut să plec acum acolo, să văd dacă m-am călit, între timp, de frică sau nu...»

Mîndrilă a tăcut și am mers multă vreme fără să vorbim. Tocmai cînd vroiam să-i propun să intre în karting-clubul nostru, camionul s-a oprit în loc. Şoferul ieşi pe scară și ne spuse : „Băieți, eu o iau de aici la dreapta. Sîntem la Cîmpulung“. Ne-am dat jos, i-am mulțumit pentru bunăvoință și ne-am așezat cu fața spre șosea în așteptarea unei alte ocazii. „E abia ora 11, spuse Traian, consultînd ceasul lui de buzunar. O să fie o surpriză, cînd ne-or vedea ai noştri, cît de repede ne-am întors“. La semnul nostru, a oprit o „Dacie“-1300, vişinie, în care se afla doar şoferul. Ne-am așezat pe banca din spate. Traian găsi de cuviință să-i laude mașina și astfel aflarăm că omul de la volan, îmbrăcat în haină de piele, fusese pînă la Braşov într-o cursă de rodaj. Traian, cunoscător în motoare, se interesă în ce fel și la ce viteze o conduce, apoi ca să nu-l plictisească, l-a lăsat în pace.

Mai ales că eu îi tot făceam semn că am să-i spun ceva important. Cînd a întors capul către mine, i-am adresat replica ce-o avusesem pregătită mai de mult : „Traiane, eu zic să-i facem, lui Iulian, propunerea cu aderarea la karting-club...“ „Păi ai şi făcut-o. Ce spui, Iuliene, te înscrii la noi la cerc, fiindcă club e prea exagerat să-i spunem. Poate că ți-ar surîde să fii șofer ? Știu că într-un rînd te interesa sportul ăsta“. Iulian, aflai acum, avusese cîndva un automobil cu pedale, căruia taică-su îi montase un motoraş. „Hai, Iuliule ! Fiindcă tu ești exact cel care ne trebuie !“ am insistat și eu. „Dar ce nume are kartul vostru ?“ întrebă, spre surprinderea noastră, Iulian. „N-are încă nici unul !“ i-o retezai eu, scurt. „Cum să conduc eu o mașină care n-are nume !“ spuse Iulian, minunîndu-se de neștiința noastră. „Așa cum conduc și alții. Ce atîta filozofie !“ — mă răstii eu, supărat, fiindcă pretenția lui Iulian mi se părea fistichie. „Tata are obiceiul să dea cîte un nume la fiecare din mașinile lui, continuă Iulian neturburat. La MZ-ul lui i-a spus Costică, aparatului de sudură — Margareta. Eu i-aș spune kartului ăluia — *Coteiul* !“ „Coteiul ? Ce-i aia ?“ m-am supărat eu de-a binelea. „Coteiul e un cîine“ îmi spuse Traian. „Ne, ne... dar ce fel de cîine ? ne dădăci Iulian. Unul mic, dar care fuge repede, măturînd pămîntul,

după vînat. Întocmai ca un kart". „Dar pentru numele Naturii ! am strigat eu, fiert de tot. Primești să fii șofer sau nu ?" „Primesc, spuse cu hotărîre Iulian, dar numai cu condiția să-i spuneți Coteiul". „Coteiul ! numele îmi părea cu totul anapoda. Ce spui, Traiane ?" „Fie ! suspină Traian din tot pieptul. O să-i spunem și Coteiul !"

Am ajuns la locul întîlnirii, Combinatul chimic din Pitești, mult mai devreme decît prevăzusem. Ai noștri, desigur, erau undeva în oraș, la masă. Să fi mers să-i căutăm — dar unde ? Și-apoi riscam să ne ocolim. Ne-am așezat pe bancă la o parcare, am privit la coloanele instalațiilor, lucind ca argintul, la mașinile care treceau pe drum, către autostradă... ni s-a făcut foame. La sugestia lui Traian, am plecat pe jos în direcția orașului pînă am dat de un magazin de pîine, de unde am cumpărat o franzelă și am împărțit-o în trei bucăți egale. Cînd ne-am întors din nou, în fața porții de intrare în combinat, ne simțeam veseli și în putere. Și atunci mi-a venit ideea să organizez, pentru cînd or sosi ai noștri, o surpriză. Urma ca să-l pitim pe Mîndrilă, după un tufiș, iar noi să ne prefacem, cînd o veni autobuzul, obosiți și triști. Toți ne asaltează cu întrebări, ne compătimesc, și dintr-o dată, la un semn convenit dinainte, eu ridic mîna — hocus-pocus ! — și se ivește Iuliu Mîndrilă în carne și oase !

22. Roboții sînt printre noi!...

Cînd am văzut autobuzul, am procedat întocmai. Mîndrilă s-a pitit în partea ailaltă a drumului, în spatele unei tufe. Noi am ieșit la vedere. Toți au fost mirați că am sosit așa de repede. „Unde e Mîndrilă ?“... „Ați aflat ceva despre el ?“ Noi stăteam, precum ne vorbiserăm, tăcuți și cu mutre plouate. „Mă, voi l-ați găsit și-l ascundeți. Că prea repede ați apărut !“ ne luă la sigur Axente Crăciun, coborînd din autobuz. „Te pomenești că Mîndrilă se rătăcise și l-ați întîlnit venind pe urmele noastre“, îl sprijini Lili, optimistă ca totdeauna. Atunci coborî și Jana Cornescu, diriginta. Auzind aceste replici, a devenit dintr-o dată veselă : „E adevărat ? Mîndrilă s-a întors ?“ Știind cît se necăjise, cine ar mai fi avut inima aia s-o mai păcălească o dată, chiar numai în glumă. Așa că efectul surprizei, pregătită în toate amănuntele, a fost ratat. Am fă-

cut semnul convenit dinainte, ridicînd mîna, și de pe partea cealaltă a drumului apăru Mîndrilă cu nedespărțita lui sacoșă. Văzîndu-l, toată lumea s-a bucurat, ca de unul scăpat de la înec. „Mîndrilă !“ strigă Stela, veselă, bătînd din palme. Diriginta înflori la față, de bucuroasă ce era. Mîndrilă se înveseli și el. „Unde ai fost ? Ce s-a întîmplat ?“ se stîrniră întrebări din toate părțile. Atunci, mie mi-a venit pe limbă răspunsul cel mai bun : „Păi n-ați spus chiar voi că se rătăcise și că a venit pe urmele noastre cu o ocazie ? Noi l-am întîlnit pe drum. Nu-i așa Traiane ? De aceea am revenit așa de repede !“ Explicația li s-a părut tuturor atît de întemeiată, încît nimeni n-a mai spus nimic. Și ce nevoie aveam ca, în plină zi și în mijlocul drumului, să-l luăm la rost, cu întrebări și reproșuri ? Așa că Mîndrilă reintră în rîndurile noastre, după ce și-a depus sacoșa *la bagaj*, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat.

„Ei, ce facem ? Nu intrăm în combinat ?“ ne zori Cezar Dorobanțu, așa cum procedase în tot cursul dimineții, la vizitarea orașului (am aflat de la Lili), căci avea interesul să ajungem înainte de apusul soarelui la Tîrgoviște, unde el urma s-o facă pe ghidul. Deocamdată, de servici era Dinu Dimitriu și el plecase împreună cu Axente Crăciun pînă la pavilionul administrativ. Așteptîndu-l, am aflat de la Lili că Piteștiul e un oraș frumos, cu multe străzi noi și că are, în partea cealaltă a lui, o mare platformă industrială. Pînă acum, Dinu se descurcase bine, ca ghid. Nu s-a putut abține, bineînțeles, să nu vorbească despre F. C. Argeș și despre fotbalistul Dobrin. „Dar Trică ce bancuri a mai spus ?“, am întrebat-o pe Lili. „Închipuie-ți că nici unul. El căuta să-l ajute pe Dinu, că sînt prieteni. În schimb Toni nu mai contenea despre senzaționala dispariție a Corsarului Negru. Vînătaia i s-a retras, dar el mai poartă bandajul pe ochi, ca s-o facă pe interesantul“. „Încă o să avem cu el de furcă ? Lili, ai să vezi...“ Dar în clipa aceea apăru Dinu în pas alergător, și ne-a făcut semn să venim după el. Am rămas în urmă cu tovarășa dirigintă, care avea pantofi cu talpă groasă și nu putea să meargă repede. Lîngă noi s-a aciuat și Mîndrilă. Părea că vrea să-i spună ceva. „Lasă, nu-i acum cazul“, i-am șoptit. Atunci l-a observat și diriginta. S-a uitat lael atentă, apoi i s-a adresat cu voce blîndă : „Ți-ai pierdut un nasture de la haină, Iulian Mîndrilă. Sper că ai unul de rezervă ?“ „N-am. Dar fac eu rost. Pînă mîine îl cos, vă promit“. „Ești băiat mare și nu-i frumos să umbli descheiat !“ Mîndrilă roși înfierbîntat, dar totuși bucuros că scăpase deocamdată cu o simplă mustrare pentru un nasture rupt...

Am ajuns pe-ai noștri, tocmai cînd se îngrămădiseră în fața unei instalații, date cu vopsea argintie, strălucitoare („bronz de aluminiu“, cum îi zic cei de aici). Dinu stătea lîngă o femeie înaltă, cu ochelari

fumurii. Cînd am venit noi, el tocmai o întrebase : „De ce combinatului îi spune *petrochimic?* Ce înseamnă acest prefix : *petro?*" „Petro vine de la petrol!" a strigat Stela Haiduc. „Asta știam și eu!" îi replică supărat Dinu. „Dacă știai, de ce ai mai întrebat? îl luă Toni la rost. „Mă gîndeam că poate sînt alții care nu cunosc", se justifică Dinu. „Trică, desigur" interveni careva, stîrnind rîsete. Dar Dinu își pierdu cumpătul : „Tovarășă dirigintă, dacă ei continuă așa, eu mă retrag. Să treacă, în locul meu, altcineva, mai deștept". „Mai multă ambiție, Dinu Dimitriu" îl îndemnă cu glas hotărît Jana Cornescu. Pe cînd femeia înaltă cu ochelari fumurii ni se adresă zîmbind : „Sînteți vorbăreți ca și chimiștii noștri! La noi, la grupul de cercetări tot așa se discută... Dar ia să-mi spuneți : schema asta ce reprezintă?" ne întrebă ea, arătînd cu mîna un panou de carton, pe care erau desenate tot soiul de cercuri și pătrate, unite între ele printr-o rețea de linii. „E o caracatiță" — glumi careva încet, adresîndu-se unui coleg. „Ei, da, caracatiță, reluă femeia cu ochelari fumurii, de parcă ar fi spus o ironie. Partea hașurată cu gri reprezintă produsele petroliere clasice : petrol, benzină, etc. Partea roșie — produsele petrochimice. Ei?" „Fibre!... Mase plastice!..." săriră imediat specialiștii noștri. „Vă grăbiți!" ne ironiză chimista cu ochelari fumurii, plimbînd o nuia subțire pe deasupra panoului. Noi livrăm materia primă". „Așa cum Galațiul livrează oțelul pentru mașini", — interveni Dinu, nesigur, din teamă de a nu greși. „Întocmai. Însă oțelul nostru poartă nume petrochimice. Ei?"

În continuarea vizitei, am pornit să cercetăm toate ramificațiile acelei „caracatițe", trecînd de la o instalație la alta. Și atunci mi-am dat seama că fiecare instalație, la rîndu-i, era tot o „caracatiță", ce se ramifica, prin zeci și zeci de brațe. Dar, în acest caz, comparația cu caracatița nu mai era bună. Privit în întregul său, combinatul petrochimic părea mai degrabă o pădure de metal, foarte complicată, cum sînt pădurile ecuatoriale, ce-și amestecă pe sub pămînt rădăcinile, iar prin aer, își leagă trunchiurile arborilor, prin foarte întortocheate ramificații de liane, pentru a ni se înfățișa, nouă, acum, sub forma unor turnuri înalte, legate printr-un vast păienjeniș de țevi și conducte, vopsite în strălucitorul bronz de aluminiu. Dinu, însă, care avusese de la început ideea bună ca să noteze conștiincios tot ceea ce spunea chimista cu ochelari fumurii, ajunsese cu timpul să învețe ce înseamnă : „D. A. V."... „Cocsare"... „Cracare catalitică" etc. El repeta mereu acești termeni, foarte mîndru de el, ca și cum ar fi vrut să ne demonstreze că și un sportiv e în stare să priceapă ce-i aia chimie și petrochimie.

Pe mine, însă, a început, de la un moment dat, să mă preocupe faptul că la fiecare din aceste instalații lucrează, întocmai ca într-un roman de anticipație, cîte un robot. Căci cu puțină imaginație, — de

care, mărturisesc, nu prea duc lispă... — fiecare panou de comandă, care măsoară, controlează, şi dirijează instalaţia, poate fi considerat un robot, chiar dacă nu are mîini, picioare şi organe de vorbit. Asta înseamnă, vă puteţi închipui ? că roboţii sînt printre noi ! De fapt, gîndul acesta l-am exprimat cu glas tare, cînd femeia înaltă cu ochelari fumurii ne-a întrebat care din noi are de spus ceva. Ca niciodată pînă atunci, ea s-a interesat care e numele meu. Bineînţeles că n-au lipsit comentariile respective : „E Relu Isteţu !..." „Scrie povestiri fantastice !" Chimista, însă, s-a mărginit să spună că : „Desigur lucrurile ar putea fi considerate şi astfel. Dar că, vedeţi, eu nu scriu romane. Aşa că stabiliţi între voi dacă Aurelian Radu Ionescu are sau nu dreptate !"

Cînd am rămas între noi, colegii au preferat să-l ia în primire pe Dinu, surprinşi de recenta lui vocaţie : „Gata, Dinule, te vedem chimist !" „Vă rog, petrochimist !" ţinu să precizeze Trică. Dinu însă era hotărît să le ţină piept, tuturor : „Ei, da. O să mă fac chimist. Treaba asta de aici îmi place !" „Cred şi eu, îl luă careva în răspăr, pentru că o să lucreze, pentru tine, roboţii !" „Ehe ! Ca să te descurci cu de-alde ăştia, trebuie să ai cap ! Păi, ăia care pleacă în cosmos tot de la nişte panouri dintr-astea sînt dirijaţi !" se grozăvi Dinu. „Dar cu forma sportivă cum rămîne — îl apostrofă Cezar Dorobanţu. Vezi să nu faci cumva cocoaşă, tot aplecîndu-te peste panouri !" Dinu însă avea răspunsul dinainte pregătit : „Eu mă specializez la întreţinerea aparatelor. Şi am să mă deplasez de la o instalaţie la alta, în pas alergător. Cu distanţele de aici, fac cel puţin 10 kilometri pe zi !"

Am mai fi stat noi la taifas, dacă nu ne dădea ghes Cezar Dorobanţu, luîndu-şi în primire rolul de ghid. El descoperi, imediat ce am pornit, că autobuzul posedă o staţie de amplificare, cu microfon şi difuzoare, aşa că între Piteşti şi Tîrgovişte am avut parte de o adevărată conferinţă de istorie. Auzindu-şi vocea în aparate, mai puternică şi mai răsunătoare, Cezar se însufleţi, şi după părerea unora, către sfîrşit, a făcut cîteva afirmaţii exagerate. În genere, însă, a fost bine, cînd a pledat pentru *cele trei vîrste de aur ale Tîrgoviştei* ; întîia — *de înflorire*, din evul de mijloc, cînd oraşul devine Capitala Ţării Româneşti, urmînd Curtea de Argeş şi precedînd Bucureştii ; vîrsta a doua, a *redeşteptării*, prin strălucita pleiadă de intelectuali patrioţi, ca Ienăchiţă Văcărescu, Vasile Cîrlova, Ion Heliade Rădulescu, Grigore Alexandrescu — toţi tîrgovişteni, ce-şi au statuile azi în vechiul centru istoric ; în fine, vîrsta a treia, a *creaţiei industriale*, cînd Tîrgoviştea devine capitala metalurgiei româneşti moderne... Aici, însă, alţii din clasa noastră, printre care şi Traian, i-au replicat că exagerează, dar să nu intrăm în amănunte. Chiar dacă Cezar a exagerat, a făcut-o dintr-un

gînd frumos, pe care Tîrgoviştea, văzută de către noi, în amurg, — il merită cu prisosinţă.

S-a întîmplat ca amurgul să înroşească o jumătate de cer, iar, după ce căzu întunericul, să avem parte de o lună plină, argintată, eminesciană. Încît vechile „ruinuri“ ale curţii domneşti (astăzi restaurată), cîntate cîndva de Vasile Cîrlova, cu atîta vibraţie (astea toate sînt chiar vorbele lui Cezar, că eu aş fi folosit altele), au apărut în tot farmecul lor romantic şi evocator. Spusele lui Cezar, întărite, la loc potrivit, de recitări din eroica elegie cîrloviană („O ziduri întristate, o monument slăvit!“), ori din înălţătoarea odă lui Mircea cel Bătrîn, compusă de Grigore Alexandrescu, pentru ca, la sfîrşit, să nu lipsească mereu actualul îndemn al patriarhului stihului modern, Ienăchiţă Văcărescu, cu privire la „Creşterea limbii româneşti / Ş-a patriei cinstire“. Axente Crăciun tăcea gînditor ; Jana Cornescu, diriginta, avea lacrimi în ochi ; eu priveam umbrele desenate de lună ; Trică uitase de glume, iar Toni — de permanentele lui şicane la adresa lui Mîndrilă. Cît priveşte pe Laura, cred că abia mai putea să respire. Ce mai, a fost, din toate privinţele, o seară de neuitat !

23. Un banc, o aripă şi un cîntec...

Ultima zi a excursiei, vineri, a început printr-un banc prost. Şi bancul ăsta prost avea să mă afecteze, indirect, şi pe mine. Mă propusesem voluntar, drept ghid, pentru dimineaţa aceea, fiindcă nimeni altcineva nu vroia să se bage în probleme de foraj petrolier. Eu, însă, mai auzisem cîte ceva despre sonde, de la tata, care, în tinereţea lui, fusese „găzar". Ba mai mult : speram să mă prezint mai bine decît toţi ceilalţi ghizi, dinaintea mea. Să demonstrez astfel că nu degeaba mi se spune Rică Isteţu'. Dar uite că a intervenit bancul ăla, scornit de către Toni Brezoi. De fapt, cu o seară înainte ne avertizase că, după ştiinţa lui, nu numai în ziua de întîi, ci în toată luna aprilie, sînt admise păcălelile... Şi astfel, în dimineaţa următoare, el i-a spus lui Trică, foarte serios, ca să se ducă la Iulian Mîndrilă şi să-i spună ca acesta

să se prezinte la cancelarie, din dispoziția tovarășului Axente. Mîndrilă, de bună credință, face întocmai. Ne urcăm în autobuz, fugăriți de o vreme noroasă și de vînt, dar cînd s-o pornim din loc, Trică dă păcăleala în vileag. Bineînțeles că nimeni n-a rîs. Toni, apostrofat de profesori, a spus că Trică era de vină, deoarece l-a înțeles greșit. Dar nu era timp de despicat firul în patru...

Și, fiind eu de serviciu, am fost trimis la cancelarie, după Mîndrilă — distanță cam de o sută de metri. Începuse să picure. La întoarcere, s-a stîrnit o răpăială, încît amîndoi am ajuns uzi leoarcă. Ne-am scos hainele și le-am pus la uscat. Eu mi-am pus o canadiană de-a lui Trică, Mîndrilă — un pulovăr oferit de Traian. Oricum, în situația dată, numai de vorbit n-aveam chef. Dealtfel, o ploaie torențială mătura șoseaua, încît nici celorlalți nu le-ar fi convenit să asculte povești de demult, despre vechii puțari care săpau, călare, pe un burduf, în adîncul unor fîntîni întunecate, sub amenințarea gazelor și a erupției, despre marele foc de la Moreni, care se vedea noaptea de la zeci de kilometri și despre multe altele... Așa că, stînd alături de Lili, comentam amîndoi comportarea neobișnuită și uneori uluitoare chiar, a lui Toni Brezoi. Lili, însă, ca fiică de medic neurolog, găsise o explicație : „E la vîrsta critică, îi crește mustață, n-ai văzut ?... Vrea s-o facă pe grozavul. Dar o să-i treacă !“ Eu, însă, eram mai puțin dispus la concesii : „Vîrsta ca vîrstă, Lili, toți trecem prin asta. Dar ne și stăpînim, nu ?“

Între timp s-a potolit și ploaia. Pantalonii mei se mai zbiciseră. În consecință, mi-a revenit și cheful de vorbă. Așa că am trecut în față, lîngă șofer, ca să-mi îndeplinesc datoria de ghid. Era și timpul, căci sonda, pe care urma s-o vizităm, apăruse în fața noastră, nu departe de șosea, la marginea unei păduri de fag, de curînd înfrunzite. Am coborît împreună cu profesorul Axente ca să cercetăm drumul, pînă la sondă. Aici am dat de unul Niculaie Grădinaru, șeful brigăzii de petroliști, un ins scund, îndesat, purtînd pelerină cu glugă și cisme de cauciuc. „Sonda e în foraj, la 2500 m, ne-a spus Grădinaru. Acum ne pregătim de carotaj radioactiv, manevrăm garnitura. Duba întreprinderii a și venit...“ „O să avem ce vedea, tovarășe maistru ?“ l-am întrebat eu. „Desigur. Carotajul nu-l vezi în fiecare zi. Numai să fie de acord și natura !...“ îmi răspunse Grădinaru acela, arătînd norii întunecați care se tîrau deasupra copacilor. Dar eu am și alergat la autobuz ca să-i zoresc pe colegi : „Hai !... repede !... Se face carotaj radioactiv !... Hai ! hai !“

Nici astăzi nu știu dacă am făcut bine sau nu, îmboldindu-i atunci să plece la sondă. Dacă ar fi rămas — scăpau de ploaie, dar în schimb n-ar fi văzut carotajul. Plecînd, s-au expus la tot soiul de neplăceri, iar de văzut n-au apucat să vadă mare lucru. Căci, de îndată ce grupul

nostru a urcat pe platforma sondei şi meşterul Grădinaru ne-a dat bineţe, surîzînd larg de sub imensa glugă de cauciuc — imediat, s-a stîrnit o nouă răpăială. Ne-am risipit, la repezeală, care-încotro. Vreo şase-şapte, printre care eu, tovarăşul Axente, şi diriginta, ne-am nimerit în cabina meşterului sondor. El, meşterul, însă, umbla pe afară, în ploaie, strigînd la oamenii săi, împrăştiaţi de jur împrejur, ori sus pe turlă. Din cînd în cînd, deschidea uşa şi ne punea la curent cu situaţia : „Am terminat manevra !... Plouă, plouă cu găleata !... Am introdus electroda". Laura, care se întîmplase să fie pe acolo, s-a mirat de faptul că meşterul şi oamenii lui nu se adăpostesc de ploaie. „Păi, cum aşa ? se miră Grădinaru, la rîndul său. Forajul nu stă locului niciodată. Tună, fulgeră, viscoleşte... lucrul continuă. Odată, pe viscolul ăl mare, am rămas trei zile, izolaţi de zăpadă".

Auzind acestea, ca ghid ce eram, n-am vrut nici eu să mă las mai prejos. Am tras pe mine o manta de cauciuc, care spînzura într-un perete al cabinei, şi, mai înainte ca profesorul Axente să zică ceva, am zbughit-o de pe platformă în direcţia unde ştiam că se află *dubiţa* carotajului radioactiv. Mai tîrziu, Lili avea să-mi spună, că : „Poftim !... ai încercat şi tu s-o faci pe grozavul, la fel ca şi Toni !" „Ba să avem iertare, Lili, aveam să-i răspund eu — între bancul lui Toni şi ce am făcut eu atunci e o mare diferenţă !" Mai întîi, fiindcă, ajuns acolo, după mari peripeţii, m-am căznit să înţeleg, din explicaţiile specialistului, ce rost au acele linii frînte luminoase care dansau neîncetat pe un mic ecran, întocmai ca acela al unui televizor. Al doilea, fiindcă am făcut rost de patru mantale cauciucate şi, cu aprobarea tovarăşului Axente, am organizat expediţii de voluntari, care, înfruntînd ploaia şi noroiul, mergeau, călăuziţi de mine, pînă la duba carotajului. Aici, eu le arătam ecranul şi le explicam în ce fel, prin intermediul izotopilor marcaţi, pot fi *văzute* straturile de roci, subpămîntene, şi, lucru principal, locurile unde se află pungile de petrol. În ciuda efortului meu, nu toţi au rămas mulţumiţi de ceea ce au putut afla, după atîta trudă : „Ia, acolo, nişte aparate şi cîteva zigzaguri pe ecran !" Pe cînd eu, reîntors în autobuz, alături de Lili, comentam filozofic întîmplarea : „Nu se poate, Lili, să faci faţă, dacă ai împotriva ta atîtea condiţii obiective, începînd cu un banc prost şi terminînd cu o rupere de nori". În sinea mea sînt şi azi de părere că, neavînd de întîmpinat atîtea piedici, aş fi produs, dintre toţi ghizii, impresia cea mai grozavă !

În schimb, Stela Haiduc a fost avantajată în această privinţă şi nu-i port nici o pică. Dimpotrivă ! Mai întîi, a avut buna prevedere de a-l avertiza pe Toni Brezoi să se lase de glumele lui. Toni a făcut-o pe supăratul. Dar am avut cel puţin linişte. De fapt noi toţi ne potoliserăm. De cum am intrat în Ploieşti, la prînz, gîndurile au început să ne-o ia

înainte, către casă. Mai erau pînă acolo numai 60 de kilometri, dar aerul mirosea întocmai ca pe Balanței sau pe Ipistatului. Începuserăm să facem planuri pentru *partea cealaltă* a vacanței. Stela însă a reușit să ne readucă interesul pentru uzina pe care urma s-o vizităm. Am mai spus, parcă, înainte, că Stela avea de gînd să învețe pilotajul, dar *gura clasei*, generoasă, o și numise de pe acum : *aviatoarea*. Cezar Dorobanțu, obosit cum era de peripețiile dimineții, recurse la această poreclă, pentru a grăbi întoarcerea acasă, spunîndu-i : „Stela, tu ești aviatoare. Du-ne mai bine la Otopeni, decît la uzina asta de utilaj petrolier"... „Și cu combustibilul ce-o să facem ? îi răspunse tot printr-o întrebare Stela. Ai uitat că utilajul ăsta ne procură petrol ?" Cîțiva băieți, din preajma lui Trică, izbucniră în rîs. Stela, însă, îi luă imediat la zor : „Voi, dacă ați fi cavaleri, ar trebui să vă faceți petroliști. Ca fetele să poată zbura, cît mai multe, pe avioane !" Bineînțeles că fetele o aplaudară. Pînă și Laura. Iar Stela nu mai contenea să facă comparații între uzina respectivă și avioane și aviatori. Încît, pînă în cele din urmă, a trebuit să recunosc și eu că Stela dădea dovadă de multă imaginație. Astfel, la una din secții, în care se prelucrau sape pentru foraj, Stela găsi o asemănare cu avionul, care m-a surprins prin perspicacitate : „Sapele astea sînt ca niște elice de avion. Numai că ele, învîrtindu-se, pătrund tot mai adînc în pămînt, pe cînd elicea ridică avionul în aer !"

Cînd am ajuns la standul de probă, aviatoarea noastră scoase o exclamație de surpriză, văzînd o turlă în formă de A, înălțată brusc deasupra capetelor noastre. „E ca o aripă ! Nu vedeți ? E ca o aripă uriașă !" ne-a strigat Stela. Nimeni însă nu înțelegea cum se poate ca o aripă să stea înfiptă în pămînt. „N-aveți imaginație ! Fiindcă, altfel, ați vedea-o planînd orizontal !" Așa ceva, însă, ni se părea imposibil. Turla asta era întocmai ca și turla sondei pe care o văzuserăm de dimineață. Numai că ceva mai înaltă și mai suplă. În apropierea ei, se înșirau instalații noi-nouțe, care, mai înainte de a fi expediate în Alger, trebuiau să fie supuse la tot soiul de încercări. Aceste încercări, *pentru Alger*, erau conduse de un bărbat vînjos, cu ochi ageri, Costel Parfenie. „Nu Constantin, ci Costel — corectă el pe unul dintre noi — așa scrie în actul de naștere și pe buletin. Costel e numele adevărat și nu o alintare !" Auzindu-l cu ce anume se ocupă, Stela intră în rolul ei de ghid : „Păi, în cazul ăsta, ca și la aviație, sînteți un pilot de încercare !" „Nu știu cum o fi la aviație, dar aici parcă e nițel mai greu", interveni reprezentantul uzinei, care ne însoțise pe tot parcursul vizitei. Cîte vagoane credeți că ocupă instalația asta, dacă o împachetăm pe tren ?" „Vreo zece !... Douăzeci ! Cincisprezece !"... își dădură cu părerea cîțiva dintre ai noștri. „Și ce ați zice de șaizeci ? Șaizeci de vagoane ! Cît un tren de marfă ! Ei bine, și la toată cantitatea asta, Parfenie al nostru, ca să

nu-i zic Costel, îi face față cu ochii legați. Întrebați-l!" Parfenie rîse, dezvelindu-și dinții albi, ridicînd din umeri : „Se întîmplă, ca să intervin cîteodată, ca și cu ochii legați. E noapte, cade electricitatea, și eu singur, ca delegat al întreprinderii, în India sau în Argentina, să zicem, trebuie să fac o remediere!" „Și acum ce faceți ?" îl întrebă Stela, venind la postul de comandă al turlei, lîngă Parfenie. „Încercăm turla la supra-sarcină! Dar mai bine să vedeți!..." îi replică acesta, privind cu atenție de jur împrejur. Acum! Gata!" Și în clipa aceea, am rămas înlemnit. Turla, înaltă cît un bloc de zece etaje, se înclină brusc, alunecînd la pămînt. Credeam că se defectase. Dar... „pilotul de încercare", Parfenie, răsuci o manetă. Și turla stătu în loc, perfect paralelă cu pămîntul! Întocmai ca un avion, oprit brusc din picaj. „Vedeți ? Vedeți ? e ca o aripă!" — a strigat Stela, bătînd din palme. Dar, mai înainte ca ea să-și fi exprimat întreaga satisfacție, turla-aripă țîșni din nou în sus, pentru a se așeza iar, în poziție perfect verticală. „E ca un a mare (A)" descifră, de astă dată, Trică, semnul înscris pe cer. În felul său, avea și el dreptate.

De îndată ce ieșirăm pe artera de centură și am cotit-o în direcția Bucureștiului, ne-am pornit, zor-nevoie, să cîntăm. Ca și cum am fi cîștigat cine știe ce titlu de campioni. Era senin, cald, și autobuzul, pur și simplu, înghițea asfaltul lucios. „Simte că se apropie de casă" ne spuse nea Tudor-șoferul, bucuros, fără ca cineva dintre noi să-l contrazică.

24. ...Simțeam că-mi lipsește, parcă, ceva

Am ajuns acasă odată cu seara. N-aş spune că eram lihnit de foame, ci, mai mult, îmi era o foame de lup. Fiindcă, atunci cînd mama, pe care o găsisem la bucătărie, mi-a dat „să îmbuc ceva pînă la cină“ — am început să înfulec repede și hulpav, ca un lup. Încît mama, pe drept cuvînt, s-a arătat mirată : „Ce-i cu tine, Aurele ? Acolo nu ți-au dat să mănînci ?“ „Ba da, am răspuns eu, însă mie îmi era foame de mîncarea de acasă !“ Mîncam și, tot atît de repede, vorbeam sărind cu povestitul de la Dunăre la Poiana, iar de aici, înapoi, tocmai pe Bărăgan, la pățania lui Trică. Mama, uluită de comportarea mea, căuta să mă potolească : „Mai trage-ți sufletul, Aurele. Să nu cumva să te îneci“. Eu, însă, îi tot dam zor înainte, încît Denisa, auzindu-mă, a apărut la bucătărie, curioasă : „Credeam că e aici unchiul Eustațiu. Numai el vorbește așa de repede și de tare. Mai ales de cînd a luat în grija lui pe Felix...“ „Ce Felix !“ am exclamat, nemulțumit că fusesem întrerupt din

vorbă. „Felix. Un calculator românesc. N-ai auzit?“ Da, auzisem, desigur, dar eu tocmai povesteam mamei cum am văzut, pe un mic ecran, tocmai la trei mii de metri sub pămînt. „Așa ceva nu se poate!“ mă contrazise Denisa, atotștiutoare, înfuriindu-mă la culme. Chiar ea să spună una ca asta care a stat acasă, după sobă; și chiar mie, care am fost la fața locului, și am văzut cu ochii mei, cum o văd pe ea, pe Denisa....

Vorbind astfel, am tras în piept, odată cu aerul care îmi lipsea și o minusculă firimitură de pîine. Am început să tușesc, ca un apucat. Cred că m-am și învinețit. Mama, supărată, m-a dojenit: „Vezi, ți-am spus eu!“ Și mi-a întins un pahar de apă. Am băut, dar degeaba. Fane, care tocmai se întorsese acasă, a apărut și el la bucătărie să vadă „ce-i cu scandalul ăsta?“ „Ah! excursionistul! strigă el, ironic. Ce are?“ „S-a înecat cu pîine!“, îl lămuri Denisa. Fane găsi, drept cel mai bun remediu, să-mi aplice cîțiva ghionți zdraveni în spate. Am icnit de mi-au dat lacrimile. L-aș fi repezit, dar — surpriză! — tusea îmi trecuse cu desăvîrșire. Acum, în schimb, mă durea spatele. Pe Fane, însă, l-a podidit rîsul: „Pînă la nuntă, îți trece!“ De ciudă, am vrut să-l uluiesc, înșirîndu-i, cu exagerare, întîmplările extraordinare prin care trecusem. Dar Fane ciugulea, calm, niște orez — bob cu bob. Atunci, eu, prins cu vorba, am spus că urcasem printr-un coș înalt de 100 de metri! Fane s-a oprit cu degetul în gură. Îi luasem piuitul! Ciuda îmi trecuse, dar mi s-a făcut lehamite, fiindcă mă împăunasem cu faptele altuia, și am ieșit din bucătărie.

Umblînd prin casă, pentru a pune la loc lucrurile pe care le despachetam, m-a cuprins o stare curioasă. Simțeam că-mi lipsește ceva, dar n-aș fi putut spune ce anume. În cuierul din hol, lipsea parcă o canadiană de-a tatei. Parcă nici geamantanul nu era la locul lui... Cînd s-a făcut, nu peste mult timp, ora cinei — eu m-am înființat din nou la bucătărie, primul. Mi se făcuse iar foame. Probabil că din cauza nervilor de pe drum, am încercat eu să-mi dau o explicație. Intraseră, între timp, și Fane și Denisa, dar de astă dată foarte tăcuți. Mama ne-a îndemnat cu glas blînd să ne așezăm pe scaune. Abia atunci, m-am mirat eu: „Dar noi ce facem? Nu-l așteptăm pe tata?“ Denisa și Fane, preocupați, se uitau în farfuriile lor. După un timp, vorbi mama, cu un fel de reținere: „Tata, vezi... Tata e plecat...“ Am ridicat capul, surprins: „De cînd? Unde?“ Tăcerea lui Fane și a Denisei mă intriga. Vorbi tot mama, cu ezitare: „De cîteva zile. A trebuit să se interneze!“ „E la spital“, adăugă Fane, supărat, cu ochii în farfuria lui. „Da... pentru niște analize. E vorba de cîteva zile... și...“, continuă mama, cu pauze lungi între cuvinte. „Dar ce are?“ — am intervenit eu repede. „Cu stomacul. O boală mai veche. În tot cazul nu e vorba de ceva grav, să sperăm.“

Eram atît de uimit, încît am tăcut și eu. Descoperisem dintr-o dată o situație, pe care nici n-aș fi bănuit-o măcar. În decursul timpului, tata fusese deci bolnav, fără să ne fi spus nimic. Dorind, probabil, ca noi, copiii, să nu ne facem griji. „Mamă, aș vrea să merg și eu să-l văd" — am rostit eu, cu glas rugător, împingînd farfuria de-o parte. Foamea îmi trecuse complet. „Dacă vrei, poți merge cu mine poimîine. Duminică e zi de primire", îmi propuse mama, pe care o vedeam acum, tulburată, de un văl umed, ce mi se așternuse dintr-o dată peste ochi.

În clipa următoare însă, limpezit din nou, am revăzut-o trebăluind lîngă mașina de gătit. Părea veselă. „Ce potrivire, copii ! exclamă ea. Păi astăzi sînt 25 de ani — dar exact 25 de ani ! — de cînd noi amîndoi, eu și Gore, ne-am întîlnit pentru întîia oară. Era tot seară, acasă la părinții mei, la Dragomirești, cînd m-am pomenit cu frate-meu, Eustațiu. Deschide el ușa bucătăriei — să vedeți că tot într-o bucătărie eram — și în urma lui un tînăr, așa ca Aurel, dar cu vreo zece ani mai mare. Și frate-meu, Eustațiu, tot așa de aiurit ca acuma, îmi spune nitam-nisam : „Sabino, uite-te, ți-l prezint pe viitorul tău bărbat ! Chiar așa a spus..." „Și tu, mamă ?" interveni curioasă Denisa. — „Eu ? Ce să fac ? Îl vedeam pentru întîia oară. Ba nu, îl mai zărisem eu de cîteva ori, pe drum, în salopetă și cu un clește mare în mînă. Umbla prin sat ca să repare plugurile la oameni. La drept vorbind îmi plăcuse de el, că de asta l-am ținut minte. Dar de aici și pînă la măritiș era cale lungă !" „Și dacă unchiul Eustațiu nu l-ar fi adus cu el ? Atunci ce ar mai fi fost ?" — se interesă iar, curioasă, Denisa. „Principalul e că a venit tocmai tata !" — am tranșat eu cazul cu hotărîre, bucuros de o asemenea coincidență. „Aurel are dreptate !" mă aprobă mama. Fiindcă datorită acestei întîmplări sîntem azi cu toții în casa asta, o familie. Și ne simțim bine laolaltă. Nu-i așa, copii ?" Mama avea darul ăsta de-a împrăștia supărările ori tristețile celor din jur.

Duminică dimineață, pe la ora 11, ca de obicei, a venit în vizită la noi familia Blendea. Numai că, de astă dată, a trebuit să țin eu locul tatei și să fac conversație, în camera de mijloc, cu unchiul Eustațiu. În camera Denisei, însă, domnea o liniște desăvîrșită. Mama, intrigată, a intrat înăuntru : „Ce e cu voi ? De ce nu cîntați ?" „Ne-am gîndit că tata e acum, acolo, și..." — am auzit-o scuzîndu-se, pe Denisa. „Ce vorbă e asta ? s-a supărat mama. Dacă vreți să-i faceți tatei plăcere, atunci cîntați"... Așa că, în timpul conversației, am avut parte de obișnuitul concert de duminică. Eu, ca bărbat în toată firea cum trebuia să apar, ca locțiitor al capului familiei, m-am interesat de rolul pe care-l jucase unchiul Blendea la întîlnirea dintre mama și tata. „Oho ! Eu am avut întotdeauna mînă bună în treburi din astea ! — se grozăvi el. L-am dibuit eu — că aveam încă de atunci ochiul format — pe Ionescu ăla, că

e mai cu moț. Deștept, la treabă — spirt, fără metehne rele, cu oamenii — apropiat. Așa cumnat mi-ar place și mie, mi-am spus eu atunci"... „Ia te uită ce aflu acum !" — s-a prefăcut mirată mama, care tocmai intrase cu mătușă-mea, Melania, aducînd tacîmurile și vesela pentru masă. „Păi să știi, Sabino, că un cumnat bun e mult mai greu să găsești decît un soț !" stărui unchiul Eustațiu, cu seriozitate, spre hazul tuturor. Fane veni, de astă dată fără întîrziere, ba chiar cu cîteva minute mai devreme. În felul său, vroia și el să facă ceva ca supărarea pe care o resimțeam cu toții să fie suportată mai ușor.

După masă, imediat, mama și-a cerut scuze musafirilor că trebuie să-i părăsească, „fiindcă vizita la spital începe la ora 3". Unchiul Eustațiu, zelos ca întotdeauna, se arătă gata, cum spunea, să se înscrie voluntar în echipă. Dar, aflînd că nu se admit decît doi vizitatori, și că cel de al doilea voi fi eu, el s-a sacrificat tot așa de inimos, în favoarea mea. Mă împovărase, însă, cu un întreg discurs de însănătoșire grabnică pe care eu să-l transmit multiubitului său cumnat, Gore. La spital, am ajuns exact în momentul cînd se dăduse drumul înăuntru la lume. L-am găsit pe tata, într-o cameră largă, cu ferestre mari, în care erau rînduite vreo zece-douăsprezece paturi. Era îmbrăcat într-un halat maro și citea ziarul, sprijinit cu capul de pernă. Am rămas, eu și cu mama, locului — așteptînd. Tata, cînd ne-a văzut, ne-a zîmbit ; și, după ce ne îmbrățișarăm, ne-a invitat să luăm loc, pe pat, alături de el. Mama l-a întrebat cum se simte și cum i-au ieșit analizele. El i-a spus, pe scurt, că analizele sînt bune. Apoi s-a întors către mine și m-a întrebat : „Tu ce faci, Aurele ? Cum a fost în excursie ?" Eu, ca și cum aș fi așteptat întrebarea, am început o poveste încurcată și cu atîtea amănunte, încît n-aș fi isprăvit-o nici în două ceasuri, dacă ajuns (în povestirea mea bineînțeles) la Brașov, în Poiană — mama, despachetînd sacoșa, nu ar fi întrebat cu glas scăzut unde să pună mîncarea. Tata, văzînd atîtea pachete, o dojeni că-și face de lucru, tocmai acum cînd a rămas singură, fiindcă lui îi ajunge cît capătă... Mama, însă, după ce a isprăvit treaba în tăcere, s-a așezat pe pat și l-a întrebat, din nou, cu ascunsă insistență : ce anume spun doctorii. Tata a răspuns, tachinînd-o, că doctorii spun că e bine și din nou s-a întors către mine, spunîndu-mi : „Aurele, am și eu o rugăminte. Să faci, dacă poți, un drum pînă la fabrică. Ai timp ?" Am încuviințat printr-o mișcare a capului. Tata s-a căutat prin buzunare, pînă a dibuit o cheie. „Știi ce-i asta ?" — „Da, am zis eu, cu emoție, este cheia atelierului". „Întocmai. Deschizi cu ea ușa, intri înăuntru și ai să vezi pe masă o schiță pe hîrtie de calc. Știi ce-i aia ?" „Cum să nu, tăticule !" „Foarte bine. Iei schița aia și o duci la fabrică și i-o dai lui nea Panait." „Și ce-i spun ? „Îi transmiți salutări. Și-i dai, uite vezi ? — scrisoarea asta. Îl lași s-o citească. Dacă poate să-ți dea

un răspuns pe loc — bine, dacă nu — să ţi-l telefoneze, peste o zi-două. Joia viitoare — vii din nou, îmi aduci cheia şi-mi spui ce ai făcut. Sper că n-ai să le încurci..." „Eu, tăticule? am sărit ca ars. Păi eu am făcut cel mai bun test din clasă la mecanică, şi profesorul Axente"...

M-aş fi întins iar la vorbă, dacă în clipa aceea n-ar fi trecut o femeie în halat alb, care a anunţat pe vizitatori să se retragă, fiindcă, peste un sfert de ceas, începe *contravizita*. Am rămas tăcut, fiindcă surprinsesem privirile întristate, dintr-o dată, ale părinţilor mei, stînd ca împietriţi unul în faţa altuia. Vorbi, în sfîrşit, tata, cu glas potolit: „Analizele, Sabino, au ieşit bune. O să-mi repartizeze, de-asemeni, un chirurg bun, cel mai bun din toţi, pe doctorul Vîjeu. Nu trebuie să vă îngrijoraţi. Operaţia a fost stabilită pentru poimîine". „Şi abia acum mi-o spui!" şopti mama uimită, cu lacrimi în ochi. „Şi acum tu de ce plîngi? La urma urmei o operaţie de ulcer este azi un lucru obişnuit. Nu?"... Din nou o tăcere lungă. Şi apoi, apariţia grăbită a femeii în halat alb, anunţînd ritos ca vizitatorii să plece imediat, deoarece contravizita e pe drum! „Haide, Sabino, zîmbeşte! Aşa"..., o îndemnă tatăl meu pe mama. Mama zîmbi. „Ne vedem joi, Aurele!" îmi strigă tata, în timp ce ne îndepărtam spre uşă, făcîndu-ne semn cu mîna.

Mai tîrziu, cînd ne aflam pe un coridor întunecat, plin de lume, care se îndrepta spre poarta de ieşire din spital, am desluşit, foarte aproape de mine, o tuse înăbuşită, ca un suspin din tot pieptul. Mama plînge! am tresărit eu, speriat. Dar, cînd am ajuns la lumină am văzut că faţa ei era calmă şi, în ciuda ochilor umeziţi, zîmbitoare. Am fost amăgit, prin urmare, de o simplă închipuire — mi-am spus eu atunci.

25. Nea Gore Ionescu este chiar tatăl meu

A doua zi, chiar, m-am dus la Fabrica de agregate — ca „s-o iau de luni", ca în orice lucru bine chibzuit. Dădusem de cu seară un telefon lui nea Panait, rugîndu-i să mă treacă pe „lista de la poartă." Acum deprinsesem rostul la toate. M-am dat jos din tramvai la stația cea mai apropiată. Cînd am ajuns pe aleea care duce la hala de prelucrări, m-am pomenit strigat pe nume : „Aurel !" Mă întorc și văd un tînăr roșcovan : Vasile Cuculeț, secretarul comitetului utecist. „Mă căutai pe mine ?" „Nu. Azi am treabă cu tovarășul Patent. La dumneavoastră o să vin după ce terminăm vacanța". „Oho ! Ai început să te descurci aici ca la tine acasă. Atunci te aștept pe săptămîna viitoare". „Bine, tovarășe Cuculeț !" i-am spus, strîngîndu-i mîna și mi-am văzut, în continuare, de treabă. Dar, la ora fixată și la locul fixat pen-

tru întîlnire — nici urmă de Ionescu-Patent. Am întrebat și eu, rînd pe rînd, cum întrebase altă dată și inginerul Uriașu, pe tovarășii săi de muncă, Runcu, Țoca, Sălceanu, etc., dar am primit, și de astă dată, răspunsuri în doi peri : „Era adineaori pe-aici"... „A fost și a plecat" etc. După vreo jumătate de oră de așteptare, i-am lăsat vorbă la tovarășul Sălceanu, ca să mă caute în hala de alături, unde lucrează tata. Mă gîndeam ca să încredințez schița și scrisoarea unuia dintre cunoscuții tatei, care știau despre ce anume e vorba.

Am avut noroc, fiindcă abia sunase de pauză, mașinile se potoliseră, era liniște, iar oamenii se apucaseră să mănînce, unde îi era la indemînă fiecăruia. La o masă lungă, Ioșka-baci desfăcuse un prosop și înfuleca din slănina și din pîinea rînduite în fața lui. M-am făcut că trec pe lîngă el, fără să-l văd, gîndind ca nu cumva să-l deranjez. Dar el m-a observat : „Hei, băiete ! Ia stai ! Parcă ne cunoaștem noi !" Eu m-am oprit. „Da. Eu sînt ăla cu pixul pus la forjă". Ioșka-baci rîse din tot pieptul : „Ești de-al lui Gore Ionescu, ăla micu, Aurel !" „Da, eu sînt !" și am rămas locului încurcat. „Ei, și acu ce stai în picioare ? Ia loc pe bancă. Și poftește niște pită și clisă, că de asta încă n-ai mîncat". Mîncasem, desigur, că și ai mei, dinspre partea mamei, sînt tot de acolo, din Ardeal. Dar ca să-i fac plăcere am luat, cu interes, feliile de pîine și slănină, pe care el mi le-a întins. „Dacă vrei ceapă spune... Numai că ai să miroși și fug fetele de tine", rîse el, dînd cu pumnul într-o ceapă cît toate zilele. Apoi, devenind serios, se interesă de cum o duce tata și cu ce treburi am venit eu prin fabrică. I le-am lămurit pe toate, fără a-i spune amănuntul cu operația tatei. „Stai aici cu noi, dacă n-ai grabă — mă sfătui Ioșka, forjorul. Că Patent ăla apare, la sigur, cînd nici nu gîndești !"

Între timp, auzind cele ce vorbeam noi, se adunaseră în jurul nostru vreo cîțiva bărbați, fiecare cu pachetul cu mîncare dinainte. Printre ăștia, am deslușit un chip cunoscut, al unuia Jitaru, cu care vorbisem data trecută. Asta mă luă la sigur, dar cu bunăvoință : „Măi băiete, eu nu trebuie să te întreb cum te cheamă. Tu ești leit Gore Ionescu, cum a fost el, la anii tăi. Că l-am apucat încă de copil." Jitaru mînca pîrjoale și, ca să nu se înece, își uda gîtul trăgînd cîte o dușcă din plosca ce-o ținea lîngă el. „Mă, Jitarule, mă — îi spuse Ioșka, privindu-l pe îndelete, tu cu plosca asta îmi amintești de bătrînul ăla afurisit... — cum îi zicea ? — bătrînul ăla cu care eu și nea Gore am montat primul strung din fabrica asta"... „Boromiza", spuse agale careva din cei de față. „Ei, da, Boromiza. Așa e ! Dar tu nu-l cunoști — se întoarse Ioșka-baci către Jitaru — că tu ai venit mai tîrziu, cînd el ieșise la pensie. Noi îl poreclisērăm pe bătrîn — Ploscă, Moș Ploscă. Fiindcă el ținea apa de băut într-o ploscă mare, deoarece, zicea el, apa din ploscă are gust mai bun.

Şi aşa era. Din ce, sărăcia !, o fi fost ea făcută, că dregea gustul apei..." „O fi fost din lemn de cireş", îşi dădu cu părerea careva. „Cireşu' lu' mîne-sa ! Asta o fi ! continuă Ioşka, forjorul. Numai că bătrînul, afurisit cum era, nu lăsa pe nimeni să-i umble la ploscă. Şi noi de... cam umblam, că în secţie încă nu se instalase apa de băut. Iar noi, tinerii, ca şi Lemnete ăsta, mai mult de ţigări aveam grijă"... L-am recunoscut, atunci, printre cei de faţă, pe băiatul ăla, cu obrazul alb, pe care-l mustrase tata, fiindcă umblase cam neglijent la maşina lui. Lemnete, neavînd de mîncare, trăgea dintr-o ţigară cu miros pişcător. Ioşka îi întinse nişte pită şi slană, înfipte într-un cuţit, dar Lemnete se trase înapoi. „Treaba ta !" conchise Ioşka, pentru a relua firul povestirii : „Beam apa din ploscă, dar aveam grijă să-i lăsăm şi bătrînului, aşa, frăţeşte. Da, într-o zi de iarnă, cînd hala fusese montată pe jumătate, iar noi începuserăm lucrul la maşini, adăpostiţi de o prelată, intră Boromiza ăla, dă prelata de o parte, pune mîna pe ploscă şi... scandal ! În ploscă nici o picătură de apă şi el mort de sete ! Şi-atunci mie îmi vine o idee. Mă duc, iau plosca, o bag sub pufoaică, la piept. Ăilalţi rîd, moş Ploscă, furios, să mă sfîşie nu altceva. Ei bine, peste un timp scot plosca, o întorc, invers, cu gîtul în jos şi..." Se opri, foarte satisfăcut, Ioşka-baci, aşteptînd ca noi să ghicim continuarea. „Şi pică din ea vin roşu !" îşi dădu cu părerea un tînăr cu faţa veselă. „Nu, protestă Ioşka-baci, că e lucru adevărat şi nu un banc. Din ploscă pică apă ! De frig, doar vă spusesem că lucram la adăpostul unei prelate, apa îngheţase." Forjorul rîse din tot pieptul, bucuros că ne înfundase. Numai că mie unuia nu-mi trecuse nedumerirea, aşa că am găsit de cuviinţă să-l întreb : „Tovarăşe Ioşka, dacă îngheţase apa, atunci dumneavoastră, cum ? nu vă era frig ?" „Ehe ! comentă cu filozofie Ioşka-forjorul. Pe atunci frigul era mai cald. Că eram tineri ! Şi ne mai şi căleam. Taică-tu, dimineaţă, se frecţiona cu zăpadă. Eu — îi dădeam cu boxul. Era să ajung şi în naţională. Băieţii ăştia, coloraţi la tîmple, mă ştiu. De aia m-am dus eu la forjă. Fiindcă numai forja putea să merite atenţia *unui greu* ca mine..."

Se făcuse linişte. Eu isprăvisem felia imensă, demnă şi ea de un greu ca Ioşka-baci. Abia mă scuturasem de firimituri, că m-am pomenit îmbiat de Jitaru, la pîrjoale : „Ia, Aurele, că pîrjoale din astea nu mănînci oricînd. Sînt moldoveneşti. Făcute de nevastă-mea, care-i de pe la Tîrgu-Ocna. Ia mă şi tu, Lemnete, că ţigarea nu te satură. Iar cînd te-ai însura, ai să mă omeneşti şi tu..." Lemnete s-a lăsat înduplecat, servindu-se cu stîngăcie. Eu însă am refuzat spunînd că, gata, sînt sătul de plesnesc. „Ia, Aurele, măcar una, să-i simţi gustul. Să ştii că taică-tu n-a refuzat niciodată din pîrjoalele mele". Abia atunci am întins mîna, căci spusa lui mă făcuse curios. „Aşa, băiete, — s-a bucurat Jitaru. E şi o vorbă : decît bucate stricate, mai bine

maţe crăpate!“ Lemnete, însă, îşi permise să observe, spunînd: „Acu' doctorul îţi zice invers: mai bine bucate stricate, decît maţe crăpate...“ „Da tu, Aurele, ce zici?“ mă întrebă Jitaru. „Sînt bune! i-am răspuns eu, căci într-adevăr pîrjoala îmi plăcuse. Adevărul, însă, e la mijloc“... „Adică?“ „Adică, am continuat eu, cu sfiiciune, fiindcă mă ascultau atîţia — nici pîrjoale stricate, dar nici maţe crăpate“. „Bine-ai potrivit-o! se grăbi să mă laude Jitaru, mîndru de răspunsul meu. Într-asta văd că-i semeni lui taică-tău. Gore ăsta, tot aşa, tace-tace şi deodată-l auzi că spune un lucru, că te miri de unde l-a scornit. Mă, Aurele, eu în tinereţea mea am făcut foame, de secetă şi de sărăcie. De aceea am rămas aşa de milos cu mîncarea. Şi stricată dacă e, tot nu mă îndur s-o arunc — de mă iau la ceartă cu nevastă-mea. Eu cred că şi boala lui taică-tu, tot din mizeriile de atunci se trage. Într-un rînd ne-am nimerit, în toamna lui '46, într-un sat din Bacău, trimişi cu sarcină de partid în campanie electorală. Şi acolo, — ce să spun? — numai tălpile bocancilor, ca marinarii ăia din Pacific, n-am mîncat“... „Zău, mă Jitarule, crezi că se poate una ca asta?“ se miră Ioşka forjorul. „Ba bine că nu. Îmi lăsau gura apă, dar i-am lăsat în pace, că trebuia să bat drumurile cu ei... Ehei! Cîte n-am păţit noi, pe-atunci. La un moment dat, am ajuns şi la Moreni, la un atelier de reparaţii, dar asta încă pe timpul războiului. De-atunci ne-a rămas vorba că sîntem *găzari*, fiindcă atelierul acela lucra pentru schelele de ţiţei“.... „De-acolo ai învăţat tu, Jitarule, cum se arde gazul“, glumi careva, stîrnind veselia celorlalţi. „Rîdeţi voi, dar încă de pe vremea aceea găzarii prahoveni erau preţuiţi. Fiindcă aveau şcoala muncii revoluţionare şi fiindcă... Dar ce să vă spun eu, că ştie fiecare muncitor, ce-au făcut găzarii ăia de la 1933 încoace“...

Şi în clipa aceea, ca prin farmec, se stîrni în toţi cei din jurul meu o rumoare. Crezusem că s-a terminat pauza. Dar nu, mi-am dat seama imediat, pricina era alta. Apăruse tovarăşul Ionescu-Panait. Agitat şi supărat, ca întotdeauna, însă, de astă dată nu pe cineva anume, ci pe ceea ce numea el „o tărăşenie stupidă“. În versiunea lui, el fusese acela care mă aşteptase o oră încheiată chiar la locul şi la timpul convenit. Dar a intervenit „tărăşenia respectivă“. Fusese, e drept, tot timpul acolo, numai că se înfundase între nişte „drăcii de subansamble“, de unde, şi-a dat el seama, mai tîrziu, că nu putuse să fie zărit. Pe deasupra, altă tărăşenie, scăpase din vedere să se uite la ceas dar... „În fine, conchise el, bine că te-am găsit, Aurele“. Se interesă de cum îi merge tatei, dar fără să-şi reprime supărarea că boala asta a intervenit acum, cînd e atîta treabă. Şi, de îndată ce a parcurs scrisoarea, i-a sărit ţandăra, fiindcă sînt prevăzute acolo modificări mari şi „timpul ne calcă pe cîlcîie din urmă“. Cerîndu-i hîrtiile, Szekely Ioşka i-a replicat agale, după ce le examinase cu atenţie: „Se face, nea Patent, se face“... „Se

face, se face... se răsti celălalt, dar eu am nevoie de piesele alea, ca să *produc* alte piese". Cuvîntul *produc* îl spuse tare și subliniat prin ton, încît Jitaru interveni mai în glumă, mai în serios : „Norocul lui Gore că e la spital. Că altfel l-ai fi făcut surcele !..." Dar Ionescu-Patent luă în seamă doar partea serioasă a replicii : „Să știi că-l făceam ! Și ce dacă are ulcer ? Nu că subapreciez boala, dar nici nu-i dau mare importanță. Ulcerul e o boală care se tratează. Am avut și eu ulcer, am fost și sub cuțit... și ce-i cu asta ?" „Mă, Patent, mă — interveni Szekely forjorul, nervii nu fac bine, să știi. Aștia cauzează boala". Vorbele forjorului, însă, l-au stîrnit și mai tare pe Ionescu-Patent : „Cu alte cuvinte, după tine, eu aș fi vinovat pentru boala lui Gore, dragă Szekely Ioszef ! Din cauză că-l enervez. Ei află că, în realitate, este exact invers. Fiindcă ăla care-și face nervi — sînt eu. Pe cînd el, tot timpul — calm. Eu — mă dau de ceasul morții și el — tace. Tace și a doua zi vine cu problema rezolvată. De unde se vede că eu îi aduc numai folos. Ca pantofii strîmți ai pictorului ăla"... Sunase de sfîrșitul pauzei, oamenii se ridicaseră în picioare, dar nu se îndurau să plece, pînă nu află și poanta cu pantofii strîmți. Patent, însă, vicleanul, tăcea așteptînd întrebarea, pe care tot Ioșka forjorul i-o adresă : „Care pictor, șogore ?" „Nu știu care — reluă Patent, țîfnos, — n-are importanță. Important e că, atunci cînd vroia să termine un tablou, la care se împotmolise, își trăgea în picioare niște pantofi strîmți. Iar ăștia, vă dați seama cum îl sileau să termine treaba cît mai repede". „Păi bine, mă, tu nu te-ai gîndit, de cîte ori și-o fi înjurat pantofii, pictorul acela ?" — îl întrebă, cu dedesubt subțire, Jitaru. — „Așa e ! i-o întoarse Patent, scurt. Îi înjura. Și aici e marea nedreptate. Fiindcă ar fi trebuit să-i sărute" — conchise Patent, incitînd bună dispoziție celorlalți.

După aceea, nea Panait m-a dus pînă la inginerul Heinrich. Acesta, examinînd cu interes schița, se arătă mulțumit. „Avem s-o dăm imediat în lucru, îmi promise el. Dar totul depinde de încercările la fața locului, pe mașină". Cînd i-am cerut permisiunea ca, în numele tatei, să mă interesez la telefon, „de felul cum merg lucrurile", inginerul Heinrich, politicos, scoase din buzunarul de la piept un cartonaș și mi-l dădu mie. Cartonașul acela era, am aflat mai tîrziu de la nea Panait, *cartea lui de vizită*, avînd însemnate pe ea, adresa, cît și numerele lui de telefon — de acasă, cît și de la fabrică. „Asta e un semn de încredere, Aurele", îmi spuse la despărțire nea Panait, de astă dată fără nici o urmă de glumă.

26. Diverse și încurcate

Pînă joi, însă, n-am aflat nimic altceva la telefon decît că „schița a fost dată în lucru". Așa că am amînat și eu vizita la spital pînă duminică, în speranța unor vești mai bune. Le-am și obținut întrucîtva, dar a trebuit să amîn din nou vizita, deoarece tata fusese operat cu o zi mai înainte (sîmbătă la prînz). Nu a putut intra la el decît mama și numai pentru cîteva clipe. În fine, n-am putut ajunge la el decît duminica următoare. Dar, cel puțin, după atîtea tergiversări, aveam a-i comunica rezultate mai mult decît îmbucurătoare. Între timp, însă, începuse școala. Și au avut loc întîmplări care merită a fi povestite.

Mai întîi a fost „operația Felix". Așa denumisem, într-o însemnare din caietul meu de note, deplasarea făcută în trei — eu, Trică și unchiul Eustațiu — într-o luni după-amiază, ca să-l vedem la lucru pe

contabilul ideal. Cum am ajuns la alcătuirea acestui trio atît de pestriț este o altă poveste. Pomenisem eu, parcă, într-un capitol anterior, că unchiul Eustațiu se mutase cu serviciul, „acu' la bătrînețe, în pragul pensiei", la o întreprindere de comerț, care aproviziona magazinele cu aparatură electrocasnică și electronică (aragazuri, televizoare, tranzistori etc.). Și el făcuse asta numai din pricina lui Felix, contabilul ideal, care e în stare să facă, spunea el, „pur și simplu minuni". Dar care sînt acele minuni, unchiul Eustațiu evita să mi le arate. „Ai să vii și ai să le vezi. Fiindcă un văzut face mai mult decît zece spusuri" se eschivă el, misterios, vrînd să-mi incite curiozitatea. În duminica respectivă, cînd venise, ca de obicei, în vizită la noi, m-a scos la plimbare, chipurile „să profităm de soarele splendid de primăvară", dar, de fapt, ca să mă cîștige pentru ideile lui. Părea că întinerise cu zece ani. Trecea stopurile anapoda, pe roșu, tunînd și fulgerînd împotriva „vechilor metode", anacronice, de evidență contabilă. Și, dacă, tocmai într-o asemenea situație delicată, șoferul n-ar fi stopat la timp, unchiul Eustațiu ar fi ajuns să se numere printre „eroii morți pentru progresul social", despre care tocmai îmi vorbea. Mi-am dat seama că nu mai am scăpare. Trebuia să ajung, mort-copt, contabil pentru a ocupa locul ce-i fusese rezervat lui Andrei, răpit din păcate de Euterpe, muza muzicii și a poeziei.

Și atunci mi-a venit o idee salvatoare. L-am întrebat dacă, la vizita de a doua zi, mai pot aduce un coleg : băiat bun, isteț, iute la treabă etc., etc. Băiatul ăsta nu era altul decît colegul meu Trică, despre care a fost vorba de atîtea ori în cartea de față. Contam pe faptul că Trică, la rîndu-i, e ahtiat după orice fel de noutate. Totul era să-i stîrnesc interesul. Așa că, a doua zi dimineață, l-am luat întocmai cum mă luase pe mine unchiul Eustațiu. „Trică, tu n-ai vrea să-l vezi pe Felix, contabilul ideal ?" „Da, cine-i Felix ăsta ?" „Nu știu, dar unchiul Eustațiu zice că face minuni." „Zău ? Ce fel de minuni ?" „Nu știu, dar dacă vii cu mine după masă, ai să le vezi..." Bineînțeles că Trică a căzut în capcană. Dar, în ceea ce mă privește pe mine, mai interesantă decît întîlnirea cu Felix, mi s-a părut întîlnirea cealaltă, dintre Trică și unchiul Eustațiu. „Am auzit că ești deștept, băiete", îl luă repede unchiu-meu, din prima clipă. „Sînt, îi replicase Trică, fără să se piardă, dar în nici un caz mai deștept decît un contabil". „Ai dreptate, îl aprobă unchiul meu, fiindcă un contabil trebuie să fie deșteptul deștepților. Că el trebuie să scoată beneficii și din piatră seacă". „În cazul cînd Piatra-Seacă e numele unei localități". „Bravo, răspunzi repede și cu tîlc". „Dar nu mai înainte de a gîndi". „Poți să răspunzi și pe negîndite, cu condiția să nu se observe". „Cu dumneavoastră n-am curajul s-o fac !"

Din acest schimb de replici mi-am dat seama că cei doi, de cum s-au văzut, s-au plăcut. Planul meu reușise. Căci după ce-l văzusem pe

Felix, o maşină de contabilizat electronică, ce lucrează pe bază de cartele perforate, Trică s-a arătat entuziasmat de nişte lucruri ce mie mi se păruseră foarte fireşti. „Ai văzut, ce chestie! Felix ăsta ţine socoteala ratelor, lună de lună, la 35 000 de clienţi. 35 000! Cît populaţia unui oraş". Trică se mira, iar eu tăceam din gură. „Iar dacă unul nu achită la timp, imediat îl scrie pe situaţie. Şi cînd, la magazie, stocul e gata să se termine — dă alarma! Nimic nu-i scapă!" La un moment dat, am crezut că-şi rîde de mine, fiindcă prea e uimit de toate. „Mă, Trică, tu vorbeşti serios?" „Ba bine că nu". „Şi te faci contabil?" „Să văd. Aş vrea să cunosc tot ceea ce cunoaşte un contabil, ca să pot face socotelile precis şi repede. Pricepi?" „Pricep, dar numai pe jumătate". „Mă, eu aş vrea să lucrez la ONT şi să organizez sute şi mii de excursii, pe sute şi mii de trasee. Ori asta, fără maşini electronice nu se poate face". La rîndul său, unchiul Eustaţiu Blendea nu înceta să-l laude pe Trică. „Trică e un băiat de aur!" Şi cu asta m-a dat gata. Fiindcă aşa ceva unchiul Eustaţiu n-a mai spus niciodată, despre nimeni altcineva. Drept urmare, insistenţele lui pe lîngă mine au încetat. Unchiul Eustaţiu îşi găsise, în fine, un discipol şi era foarte mulţumit.

În zilele următoare, adică marţi şi miercuri, echipa de karting s-a completat şi s-a extins. Marţi, s-a completat prin admiterea mea oficială, fapt care nu a creat nici o problemă. Miercuri, s-a extins prin înscrierea lui Mîndrilă, deşi la un moment dat s-a ivit o încurcătură. Spre surprinderea tuturor, Mîndrilă a spus că el nu intră, decît dacă i se atribuie kartului un nume, aşa cum s-a înţeles el, mai înainte, cu Traian şi Aurel. Fetele priviră, intrigate, spre noi. „Ce nume să-i dăm?" a întrebat Stela. Eu m-am uitat la Traian, Traian, la rîndu-i, mi s-a adresat mie: „Spune tu, Aurele". Eu, codindu-mă, am rostit: „El... Iulian... vrea să-i spunem: Coteiul!" Stela, în schimb, păru extrem de mulţumită: „Coteiul! E minunat!" În curtea ei, crescuseră, la ea şi la vecini, tot soiul de lătrători. Aşa că părerea ei, expertă, o cîştigă imediat pe Lili: „Coteiul! Îmi place cum sună!" Aşa că nouă, băieţilor, nu ne-a rămas altceva, decît să fim de acord. Mîndrilă deveni membru al clubului nostru de karting. Imediat l-am şi supus la proba de şofat. Spre surpriza noastră, Mîndrilă s-a prezentat din prima clipă ca un şofer gata format. Atunci am aflat că Traian făcuse cu el, mai înainte, cîteva antrenamente, dar asta nu-i micşorează meritul. Conducea sigur, calm şi lua cotiturile, fără să piardă din viteză. Toni, care se întîmplase să treacă pe acolo, în după-amiaza aceea, schimba feţe-feţe. Venise cu încă doi băieţi de pe strada lui, ca să rîdă de ageamiul de Mîndrilă, dar acesta le luase piuitul. Era de departe mai bun decît Toni, care mai mult se grozăvea, făcea tot felul de fiţe, poza în vedetă, aşteptînd să fie fotografiat, filmat, aplaudat. Stela, care concura la rîndu-i, la postul de

şofer, o făcea pe aviatoarea. Îi plăcea să ambaleze motorul, făcîndu-l să sune strident, ca un avion, dar fără să cîştige prin asta în viteză. Lili şi cu Traian se specializaseră ca mecanici de întreţinere. Studiau tot felul de cărţi şi reviste, ca să aducă îmbunătăţiri motorului, să-i sporească puterea, demarajul, etc. Ţineau kartul într-o curăţenie de farmacie. Pe cînd eu, fusesem învestit ca organizatoric. În această calitate, mi-a revenit, drept primă sarcină, să scriu cu vopsea numele cartului, desenînd dedesubt, drept mascotă, capul unui cotei. Apoi, odată treaba isprăvită, au început alergăturile, ca să mă interesez dacă este un concurs de karturi şi dacă este să înscriu de îndată echipa noastră. Mai ales Traian insista la realizarea acestei participări, deoarece în acest fel activitatea colectivului ar fi căpătat un stimulent. Pe cînd profesorul Axente considera, la rîndu-i, că un succes al clubului ne va impune şcolii, impulsionînd interesul tuturor pentru învăţămîntul tehnic. Dar, ca să îndeplinesc această misiune, ce devenise dintr-o dată aşa de importantă, a trebuit să alerg atîta şi să intru în atîtea încurcături, încît am conchis, în cele din urmă, că mie şi nu kartului, ce-şi vedea liniştit de antrenamente, ar fi trebuit să mi se atribuie numele de „Coteiul".

Dar, mai înainte de a purcede la aceste noi şi încurcate aventuri, să descriu vizita pe care i-am făcut-o tatei la spital, împreună cu Denisa. Asta s-a întîmplat, cum am mai spus-o, într-o duminică. În ziua precedentă, primisem un telefon de la inginerul Heinrich, care m-a anunţat cu o voce în care simţeam emoţia : „Se poate conta pe o victorie, adică pe o rezistenţă a matriţei comparabilă cu cea din import". Auzind că tata încă nu aflase încă nimic despre mersul încercărilor, el mi-a recomandat, grijuliu, să-l iau încetul cu încetul, ca nu cumva surpriza să-i facă rău. Doctorul de serviciu la spital, pe care l-am consultat, a fost de părere că asemenea primejdie nu există întrucît pacientul Ionescu Grigore de la camera 87 are inima perfect sănătoasă. Cînd m-am aflat faţă în faţă cu tata, mi-am dat seama, însă, că oricare ar fi fost situaţia inimii lui, riscul unei surprize era minim. Căci firea tatei era astfel alcătuită, încît tempera orice pornire neaşteptată. Dacă ar fi fost după mine, eu i-aş fi strigat de cum l-am văzut : „Tată ! Victorie ! Ura !" Dar n-a fost chip, deoarece tata, văzîndu-ne, pe mine şi pe Denisa, a surîs, ne-a invitat să şedem, potolindu-mă printr-un gest uşor. Ne-a întrebat cum ne simţim, cum am început şcoala după vacanţă, ce mai e pe acasă, ne-a sfătuit s-o ajutăm pe mama... În timpul ăsta eu stăteam ca pe ghimpi, de nerăbdare, fierbeam. Tata m-a simţit şi, după un timp, mi s-a adresat astfel : „Parcă te rugasem ceva, Aurele. Dar fii calm... Care e situaţia la probe — bună sau rea ?" „Bună, tată, foarte bună !" am izbucnit eu. „Stai uşor, m-a potolit el. Ţi-au spus vreo cifră ?" „Nu. Dar inginerul Heinrich mi-a spus la telefon că matriţa e

comparabilă cu cea din import!" Tata rămase gînditor cîteva clipe. Apoi adăugă, surîzînd: „Numai comparabilă? După mutra care ai făcut-o eu crezusem că e chiar *mai bună*." La despărțire, după ce trecuse femeia în halat alb ce anunța contravizita, am scos foarte serios cheia din buzunar și i-am întins-o. „Ce-i asta?" m-a întrebat tata, surprins. „Păi... cheia de la atelier, tăticule. Mi-ai spus să ți-o aduc înapoi." „Ce să fac aici cu ea, s-a mirat el. Mai bine ține-o la tine și... la nevoie deschizi ușa aia și mai meșterești cîte ceva. Am auzit că ai nevoie."

M-am mirat atunci și încă mă mir și azi de atitudinea tatei din acea duminică după-amiază, și mai ales de ultimele lui cuvinte. Cică auzise că eu aș fi avut nevoie de cheia atelierului! Dar de la cine anume? Fiindcă mama, atunci cînd am întrebat-o, nu și-a adus aminte să-i fi spus așa ceva. Fane de asemeni. Iar altcineva n-ar fi putut s-o facă, deoarece nimeni, afară de ei doi, nu-mi cunoștea dorința. Iată o enigmă, nu? Tot așa de mare, ca și uimirea lui Fane, din aceeași seară. Întorcîndu-se acasă, el a văzut lumina ce răzbătea din atelier, pe gaura cheii. A deschis ușa repede și a spus: „Bine ai venit ta..." Și a rămas mut. El crezuse, desigur, că o să dea de tata, pe cînd colo... „Tata se întoarce săptămîna viitoare, Fane" i-am spus eu, fără să întorc capul, ca și cum nimic deosebit nu s-ar fi întîmplat.

27.
„Unde vă petreceți revelionul lui 2000?"

A trebuit să mă întorc, din nou, la carnetul meu de note, fiindcă, altfel, nu știu cum aș fi scos-o la capăt cu descrierea întîmplărilor mele. În lunile acelea, de sfîrșit de an școlar, s-au întîmplat atîtea, încît, dacă stau să mă gîndesc la toate, uite, chiar și acum, deși mă aflu de o lună de zile în vacanță — mi se face amețeală. Ca și atunci cînd cobori dintr-un scrînciob care te-a învîrtit foarte repede. Toate fug de jur împrejurul tău și se amestecă, deși tu te-ai așezat jos și ai închis ochii. Așa că, pentru a descurca măcar cîteva întîmplări mai importante, a fost nevoie să recurg la caietul meu de note, în care îmi însemnasem tot ce a fost mai interesant, dar nu în cuvinte — ci în desene. Fiindcă îmi place să desenez, mai ales cînd sînt obosit și simt nevoia să mă recreez.

Şi dacă figurile nu prea seamănă cu cele din realitate, eu îmi dau seama, totuşi, foarte bine despre cine şi despre ce este vorba.

Iată, de pildă, această roată dinţată, avînd deasupra ei un tricolor şi un steag roşu, iar în mijloc trei litere majuscule : FAM. Recunosc în ea imaginea insignei pe care am căpătat-o fiecare, atunci cînd am vizitat Fabrica de agregate şi motoare. Alături, văd desenat un ins cu sprîncene stufoase şi halat portocaliu, ce nu poate fi altcineva decît Panait Ionescu, surprins atunci cînd ne-a fost prezentat tuturor ca maistru fruntaş, inovator, inventator etc., etc. Dar, cînd i-a venit rîndul să vorbească, el şi-a dat cascheta pe ceafă şi ne-a spus : „Mă, băieţi, să nu care cumva să-l prind pe vreunul că-mi spune Panait Ionescu. Aşa mi se spune în şedinţe, cînd sînt criticat. Dar ăia cu care muncesc şi care mă simpatizează îmi spun Ionescu-Patent sau şi mai simplu : nea Patent. Iar voi cred că sînteţi din ăia care mă iubiţi". Toţi au făcut haz şi l-au aplaudat. Ce mai, ne dăduse gata. Cînd l-a întrebat Trică de unde i-a venit acest nume de Patent, de la cleşte sau de la dovada de brevetare a invenţiilor, maistrul i-a răspuns scurt şi simplu : „de la amîndouă !" „Şi cum de aţi nimerit tocmai la meseria asta ?" l-a întrebat altcineva. „Păi am citit pe poartă : intrarea persoanelor particulare oprită. Şi cum eu nu mă ştiam a fi «persoană particulară» — am intrat înăuntru. M-am uitat eu în dreapta şi în stînga şi am văzut o uşă mare. Am deschis-o, şi am dat într-o hală plină cu nişte drăcii care se învîrteau. M-am apropiat de unul, care lucra la o drăcie dintr-asta — era un strung — şi m-am uitat la picioarele lui. Că eu credeam că el învîrte strungul, ca tocilarii ăi vechi, dînd dintr-un picior. Dar voi sînteţi băieţi deştepţi, cu şcoală, aşa că atunci cînd veţi ajunge la vîrsta mea — o să speriaţi lumea, de cîtă specialitate veţi fi băgat voi în cap." Mie, însă, mi-a plăcut cel mai mult, cînd nea Patent ne-a spus că : „Tehnica asta e cu mare cîntec : te prinde mai rău decît un film poliţist ; că acolo pe criminal îl dibuieşti dinainte, pe cînd aici, pînă dai de secretul unei chichiţe, mai vicleană decît o sută de criminali, îţi ies toţi perii albi prin şapcă".

Tot atît de mult mi-a plăcut şi ceea ce am văzut în birourile de proiectări, unde ne-a întîmpinat vechea mea cunoştinţă, inginerul Octav Uriaşu. Numai că, astă dată, văzîndu-l lîngă planşeta lui, nu mai arăta ca un băiat bun de glume, ci mai înalt, parcă, şi mult mai în vîrstă. Iar ceea ce ne-a spus despre viitorul Fabricii de agregate mi-a dat serios de gîndit. „Mă, băieţi, ne-a spus el într-un rînd, voi sînteţi nişte mari norocoşi. Mai întîi, fiindcă o să apucaţi revelionul lui 2000, la vîrsta de 40 de ani, deci ca bărbaţi în plină putere a creaţiei". „Că atunci creierele cibernetice or să ne facă totul !" interveni careva, se pare că Trică, stîrnind obişnuita bună dispoziţie. „Nu rîdeţi ! — a spus,

cu seriozitate, Octav Uriașu. Fiindcă prin secții n-o să vedeți nici un om. Calculatoarele vor dirija și vor controla întregul proces de fabricație, vor alege soluțiile optime. Specialiștii se vor ocupa de întreținerea automatelor. Pe cînd alții se vor concentra în ateliere de proiectări, asupra unor probleme de concepție..." „Și-atunci ce rost mai are să învățăm cum se trage la pilă ?" — își mărturisi o mai veche nedumerire Cezar Dorobanțu. „Tocmai că are rost ! îl contrazise, foarte convins, inginerul Uriașu. Fiindcă asta e baza tehnicii. Ca și învățatul scrisului cu mîna. Dar după ce ați depășit faza asta, trebuie să deveniți tobă de matematică și de știință. Fiindcă, pînă în anul 2000, fiecare din voi, în mod sigur, o să schimbe două sau trei meserii..." „Asta cum vine ?" îl întrebă Dinu Dimitriu pe Trică, dar în așa fel încît l-a auzit toată lumea. Octav Uriașu îl lămuri într-un fel, care începu să-mi placă, adică limpede și scurt : — „Asta vine așa : că un strung la care ai atașat un calculator devine o unealtă cu desăvîrșire nouă, care îți cere să te recalifici complet, ca și cum ar trebui să înveți o meserie nouă. Mai aveți întrebări ?" Nu, nu mai aveam întrebări. Fiindcă dintr-o singură frază înțelesesem, limpede, totul.

Ar mai fi cazul să explic rostul și acelui portret, cu părul colorat cu creion roșu, ce nu poate să aparțină, dacă ții seama de acest amănunt, decît lui Vasile Cuculeț, secretarul U.T.C.-ului pe toată fabrica. El ne-a primit, la sfîrșitul vizitei noastre, în sala noii expoziții. Ne vorbi prietenește de parcă ne-ar fi cunoscut, de mult timp, pe fiecare : „Ei, cum v-a plăcut ? Mai mulțumiți sînt fetele ori băieții ?" Băieții au replicat primii, dar nici fetele nu s-au lăsat mai prejos. Cînd a început să împartă fiecăruia insignele și albumele cu fotografii, Vasile Cuculeț ne-a luat tot cu voia bună : „Mîine, sper, ca astea să fie diplome de fruntași. Dar ca să le căpătați o să trebuiască să munciți, fiindcă diplomele nu le împărțim la oricine..." Ne simțeam apropiați unii de alții, ca într-o familie, așa că Traian îndrăzni să-l întrebe pe secretarul comitetului de U.T.C. : „Tovarășe Cuculeț, dumneavoastră ce-o să faceți de revelionul lui 2000 ?" Roșcatul rîse cu plăcere : „A ! Ideea lui Octav Uriașu. Că el, de pe acum, pregătește revelionul ăsta". „Noi vă invităm de pe acum să-l petreceți cu noi !" îndrăzni și Stela Haiduc să intre în discuție. „Atunci n-am ce face. Accept. Sînteți primii care mi-ați făcut invitația. Dar asta vă obligă ca după terminarea liceului să veniți la fabrica noastră. Că altundeva nu văd ca să petrecem împreună revelionul ăsta !"

Nu pot trece cu vederea nici un eveniment atît de important cum a fost întoarcerea tatei de la spital — acasă. Deși scena asta n-am desenat-o nicăieri, și nici petrecerea de duminică, în care revenirea tatei a fost sărbătorită, vorba lui nea Patent, — „într-un cadru lăr-

git". Fiindcă sînt lucruri atît de serioase, încît — ori le faci cum trebuie, ori nu le mai faci deloc. Dar, fără să fi tras măcar o linie pe hîrtie, eu mi le amintesc pînă la ultimul amănunt, potrivit desenului ce mi s-a întipărit în cap pentru toată viața. Masa de duminică, mai ales, a fost cea mai grozavă din cîte am apucat, căci la ea contribuiseră trei gospodine, fiecare cu ce avea mai bun. Cît despre atmosferă, ce să mai spun ? dacă aveam în mijlocul nostru doi oameni de viață, ca unchiul Eustațiu și nea Panait. Ei se stimulau unul pe altul, stîrnindu-l, la rîndul lor, pe tata. Panait îl califică pe unchiul Eustațiu drept „avocat cu lavalieră", avînd în vedere felul acestuia cam avîntat de a vorbi. Pe cînd el, Panait, își rezervă rolul ingrat al „pantofilor strîmți". Și de aici, un duel plin de haz, desigur, care îl avea drept erou pe sărbătorit. Acesta, însă, fusese cruțat, în mod excepțional, de săgeți veninoase. Fapt pentru care, zice-se, nea Panait, de necaz, ar fi făcut o criză de ficat. Tata, trebuind să păstreze regim post-operatoriu, nu lua decît din mîncăruri ușoare, iar din celelalte, doar simbolic, ca să le afle gustul.

A fost recompensat, în schimb, cu un concert de vioară al lui Andrei și de apariția unui tort cu luminări (ideea a fost a Denisei : „fiindcă, a zis ea, tata n-a primit niciodată tort cu lumînări). S-a cîntat „mulți ani trăiască" pe toate vocile, încît tata mirat, surprins, emoționat, spunea la fiecare nouă *intrare* : „Dar ce-i asta ? Parcă ar fi azi ziua mea de naștere !" „Desigur, Gore — i-o întoarse unchiul Eustațiu, cu paharul plin în mînă — azi e ziua ta de re-naștere !" „Așa, așa... — adăugă imediat Panait, ca să nu se lase mai prejos, ulcerul nu merge de multe ori la apă ! Așa că să-l mai ducem și la vin", închină el cu paharul în mînă, continuînd : „Să ne trăiești Gore, să ne trăiești Sabino și voi copii, și cînd ne-o fi vreodată mai rău, așa să ne fie ca azi, cînd te-am văzut noi, Gore, din nou sănătos, în mijlocul alor tăi..." După ce am ciocnit paharele și zgomotele se potoliră, vorbi și tata, ca de obicei, calm și cu înțeles subțire : „Ai vorbit, Panaite, și tu, ca ăl mai mare avocat cu lavalieră". „Ce să-i faci, Gore, măcar o dată într-un an scapă omul din pantofii lui strîmți !" i-o întoarse ălălalt, Panait, cu bunătate și oarecare melancolie, pe care n-aș fi bănuit-o niciodată.

Apoi după ce am ascultat niște plăci cu romanțe, și mai ales, pe aia, bisată de Panait, despre „vaporul Titanic" (el spunea Titanìc, accentuînd pe ultima silabă), generația mai mare, stîrnită subit, s-a apucat să danseze valsuri și tangouri. Iar noi, cei tineri, am trecut în altă cameră, ca Fane să ne facă niște demonstrații de scamatorie (el le spunea : „de prestidigitație"), după care ne-am apucat de-un concurs de desen și de altele, pentru a încheia, spre seară, cu un „Nu te supăra, frate !"

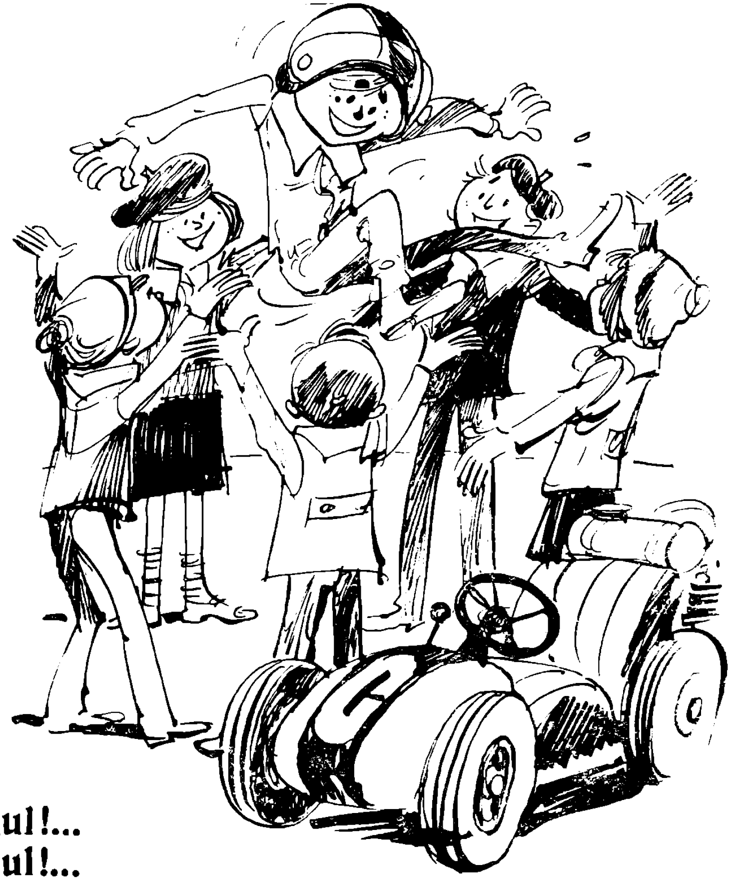

28. Coteiul!... Coteiul!...

Cît privește această harababură încîlcită de schițe, aruncate la întîmplare și orientate în toate părțile, — cine s-o poată dezlega afară de mine, care, nu numai că am desenat întîmplările, dar am și luat parte la ele ? Ele, aceste întîmplări, tot atît de încîlcite ca și desenele, ar putea alcătui, adunate laolaltă, un adevărat roman, ce ar binemerita și el să fie intitulat „Coteiul". Și în acest roman, ar trebui să figureze, drept personaj principal, un anume Aurelian Radu Ionescu, alias Istețu', pus să alerge ca un cîine, asudat și hămesit, dintr-un loc la altul, ca să înscrie echipa de karting la „Cursa primăverii". Întrucît profesorul Axente Crăciun m-a lămurit că nu există ghinion, nu-mi rămîne decît să dau vina pe mine însumi, ori pe așa-numitele *împrejurări nefavorabile*. Ca să-mi explic astfel cum de am putut alerga de la inspectorat

la consiliul popular, iar de aici la tot soiul de asociații sportive, și apoi iar la inspectorat și la consiliu, căci echipa noastră nu fusese omologată ca echipă, și după ce am lămurit lucrul acesta se găsiră alte inconveniente, timpul trecea repede, a venit ultima săptămînă, ultima zi, și, în fine, ziua concursului, iar noi... tot neînscriși am rămas. Ce să facem ? Toată clasa, mobilizată, în păr, urma să se prezinte la poligon. Trăisem cu speranța că în dimineața concursului o să ploaie cu găleata. Dar, deziluzie ! Se făcuse o zi senină, nițel răcoroasă, dar fără pic de vînt. O zi de concurs — ideală. Ne adunasem toți, cei cinci, la atelierul școlii, ne-am echipat, și așteptam... „Eu zic să mergem acolo, orice ar fi !“ spuse la un moment dat, cu o hotărîre nestrămutată, Mîndrilă. De cum se echipase în costumul de șofer, îi spori și curajul. „Și dacă ei nu ne lasă pe pistă ?“ — întrebă Lili, supărată, înăbușindu-și un suspin. „Mă strecor pe traseu și... gata“ — hotărî Mîndrilă cu o îndrăzneală și mai mare.

Atunci a apărut și profesorul Axente, pe care-l așteptam. Era împreună cu un ins într-o jachetă de piele, cu obrazul bronzat și lucios, care conducea o *Dacie-combi-1300*, de culoarea untului. „Mîndrilă are dreptate, a fost de părere Axente Crăciun. Plecăm acolo și poate-i înduplecăm pe oficiali să facem cîteva ture la categoria mică, de juniori“. „Cum numai cîteva ture !“ se ambiționă Mîndrilă și mai mult. El făcuse o serie de antrenamente la poligon și avea impresia acum că ar putea să tragă pentru primul loc. „Ei și tu cu pretenții. Nu vezi care-i situația ? — îl dojeni profesorul Axente. Să nu ne facem, măcar de rîs, în fața școlii...“ Apoi, tot el își prezentă însoțitorul, cel cu jacheta de piele : „Dumnealui e Oreste Manciu. Fost alergător la curse auto, și ceva campion. Are cuvînt la oficiali. Poate-i convinge...“ Dar alergătorul ne-a cîștigat simpatia, imediat, prin fermitatea cu care s-a arătat hotărît să ne apere cauza : „Neapărat trebuie să luați parte — ne spuse el. Sînteți campionii de mîine. Kartingul și automobilismul, în genere, n-o să-și ia avînt dacă nu cucerește tineretul școlar. Aici e baza !“ Surprinși de aceste cuvinte, atît de încurajatoare — ne-a mai revenit inima la loc. Am suit kartul în „*Dacia-combi*“ și vechiul campion demară din loc, ca o săgeată, în cel mai autentic stil-sport. Eu și profesorul Axente i-am urmat într-o *Skodă* galbenă-muștar, pe care acesta o parcase din ajun, în apropierea școlii.

La poligon — lume multă, larmă, agitație — fiindcă alergările începuseră. Cînd am apărut noi cu „Coteiul“, s-a desprins din mulțime un întreg culuar, încît, la început, pur și simplu mă speriasem. Dar, imediat, am devenit calm, cînd mi-am dat seama că toți *curioșii ăia* erau elevi de-ai școlii noastre, în rîndul cărora precumpăneau cei din clasa a 8-a B. Dacă ai fi strigat catalogul, cred că n-ai fi aflat un singur ab-

sent! Venise și directorul nostru, severul Martin Ardeleanu, împreună cu cei doi băieți ai lui. Iat-o și pe tovarăşa dirigintă, într-o rochie cu flori mari, de primăvară — avînd alături pe bărbatul acela înalt și frumos — soțul ei. E de prisos, cred, să mai spun că fiecare din noi, din echipă, și-a putut recunoaște rudele apropiate. Familia mea era reprezentată de tata, refăcut complet după operație, și de către Denisa, care mă striga întruna, crezînd că n-o văzusem. Lui Mîndrilă — emoționat — i se năzărise în mulțime un bărbat aidoma tatălui său. Pe cînd maică-sa, îngrijorată că-l vedea echipat de șofer, l-a chemat deoparte pe Traian, pentru a-i vorbi cu insistență. Era o femeie gingașă, blondă, încă tînără, dar fără să semene prea evident cu Iulian, care avea părul brunet și trupul puternic. Dar, iată, prin toată vînzoleala aceea, și-a croit loc Axente Crăciun, cu o figură preocupată, și ne-a spus: „Băieți, există șanse... Luați-o în direcția startului". Acolo, la apropierea liniei de pornire, am dat de Oreste Manciu, înconjurat de un grup de inși cu caschete și stegulețe, cărora el le vorbea, gesticulînd cu convingere. Auzeam prin hărmălaia aceea, cuvinte răzlețe: „Și dacă sînt copii?... Au luat parte la un antrenament oficial. Nu?... Eu răspund... Nu-i umiliți! Fiți oameni! Ce naiba!" În fine, acela care le era șef la toți, și vechi prieten de-al lui Manciu, se lăsă înduplecat. Aduse un număr de concurs pentru Mîndrilă, avertizîndu-l din mers pe Manciu: „Să știi că nu-l trec pe foaie!" „Las-o dracului de foaie! îi strigă insul cu jachetă, revoltat. Ce, mă Savule, n-ai fost de vîrsta lor. Auzi, Coteiul! E un nume de alergător imbatabil!"

Și așa, Coteiul nostru s-a pomenit în fața liniei de plecare, într-o grămadă de gîndaci nervoși, care hîrîiau îngrozitor, lovindu-se unul de altul. Pînă cînd, omul în costum de oficial, a ridicat un steguleț, rămînînd în poziție neclintită. Gîndacii se potoliră, așteptînd cu un mîrîit surd, s-o zbughiască din loc. Dar unde e Coteiul? Unde? Nu cumva fusese îndepărtat din cursă? Îmi vîjîia capul, gata să crape. Starterul coborî, brusc, steagul și, instantaneu, hîrîitul atinse intensitatea unui tunet. De necrezut!... Se poate?... În fruntea tuturor — Coteiul! Țîșnise pe neașteptate!... Nu era o iluzie, căci auzeam acum, de-a lungul pistei, un strigăt sacadat: „Coteiul — Coteiul!... Co-te-iul!"... Făceau galerie elevii școlii noastre, aflați pe traseu. Dar, cum Mîndrilă nu se dădea bătut, strigătul a fost reluat de alții, aflați și mai departe: „Hai-Co-te-iul!... Hai-Co-te-iul!..." Uluit, amețit, năucit eu îl și vedeam pe Mîndrilă drept mare cîștigător.

Cînd alergătorii dispăruseră după cotitură și larma s-a mutat după liziera de arbori, am auzit aproape de mine, o voce indignată: „Mi-a făcut-o! Poftim! Toată lumea urlă: Coteiul! Și Coteiul nu e pe foaie"... Era acel Savu, șeful starterilor, roșu la față și mînios. „Bucură-te mă!

îi replică un altul. S-a născut un campion. Știu eu ce spun..." Dar n-a auzit continuarea, fiindcă strigătele se înteţiseră din nou, venind acum din partea cealaltă. De astă dată, mulţimea scanda parcă un alt cuvînt pe care nu-l desluşeam : „Asul !... Asul !... Pe Asul !" E tot Mîndrilă, primul, dar spun acum : asul ! Imediat însă, am auzit limpede şi foarte aproape de mine, numele cel adevărat : Pegasul ! Da aşa strigau toţi : „Pe-ga-sul ! Hai-Pe-ga-sul !" Karturile încălzite, năduşite, trecură prin faţa mea ca o vijelie năucitoare. Şi dintre ele lipsea Coteiul...

Din nou s-a făcut linişte. Dar nu pentru multă vreme. Căci s-au stîrnit nişte rîsete, însoţite de strigăte vesele şi chiar batjocoritoare. Iar, în răstimpuri, de pe pistă — un bîzîit înecat. M-am uitat într-acolo, şi-n clipa aceea am îngheţat. Pe panglica de asfalt cu desăvîrşire pustie — singur, pricăjit, neajutorat, bun să-i plîngi de milă... Coteiul ! Eram disperat. Cînd deodată, chiar de lîngă mine, a izbucnit o voce puternică, acoperind rumoarea : „Bravo, Coteiule ! Curaj ! Nu te lăsa ! Apasă pe acceleraţie". Era omul în jachetă, Oreste Manciu, care vocifera din tot pieptul, spre disperarea şefului de la start. Şi Coteiul, întărîtat parcă, de îndemnurile vocii bărbăteşti, ţîşni din loc, cu viteză, cum o făcuse şi la plecarea din start, pentru a aju[illegible] plutonul de mult dispărut după cotitură.

După un tur, Coteiul a reintrat din nou în plutonul karturilor, luptînd de astă dată, de la egal la egal, cu cei din frunte. Avea însă un tur în urmă, deci conta ca ultimul. Şi apoi, iarăşi, după încă o cotitură, el reapăru distanţat de coloana compactă şi urlătoare, alergînd solitar, la urmă. Se vedea limpede că era handicapat de maşini mult mai robuste şi de şoferi mai experimentaţi. De aceea, pentru a face faţă atîtor minusuri, el trebuia să depună un efort mai intens decît al oricăruia din ceilalţi concurenţi, ca să se poată menţine în luptă. Şi, culmea, tocmai acest fel de combativitate l-a impus în faţa asistenţei, cîştigîndu-i simpatia. Revăzîndu-l şi în turul celălalt, tot în coadă, cîţiva îl aplaudară cu veselie. Alţii chiar cu o anume îndîrjire. La turul următor, se auziră voci întrebînd, cu interes : „Unde e Coteiul ? Care e Coteiul ?" Şi-apoi strigăte de încurajare : „Hai, Coteiul ! Nu te lăsa, Coteiule !" În tururile următoare, Coteiul avu parte de o întreagă galerie de entuziaşti, fiindcă cei mai mulţi nu credeau că e în stare să termine cursa. Şi-atunci, apariţia lui solitară şi imposibil de prevăzut stîrnea valuri de strigăte şi aplauze. Ce mai ! Un succes de public nemaipomenit ! N-a fost aplaudat atîta cîştigătorul cursei, „Pegasul", cît acel biet şi prăpădit Cotei care a trebuit să mai facă, după sosirea plutonului fruntaş, încă trei tururi, ca să i se considere alergarea încheiată. Însă nimeni n-a plecat pînă cînd Coteiul nu-şi duse pînă la linia de sosire şi această ultimă etapă, dramatică, a luptei lui solitare, cu

sine însuşi. Vorba lui Cezar : „N-a fost, niciodată, un ultim sosit mai aplaudat decît Coteiul nostru !“

„Bravo, campionule !“ a strigat cu toată convingerea Oreste Manciu, strîngînd mîna lui Mîndrilă. Ai fost învingătorul moral al cursei !“ Şeful starterilor, aflînd între timp că şefii lui fuseseră mulţumiţi de „bravura puştiului“, îi ţinu şi el isonul. Mîndrilă primea strîngerile de mînă, mai mult mort decît viu, de emoţie, de nervi şi de oboseală. Dar era fericit. Axente Crăciun găsi, satisfăcut, că „demonstraţia pentru învăţămîntul tehnic a fost excelentă“. Directorul Ardeleanu a fost de părere că „prestigiul şcolii a fost apărat cu dîrzenie“. Toată lumea, cum e de observat, îi lăuda pe şoferi (deci şi pe Stela Haiduc, deşi ea nu alergase), pentru buna lor pregătire. Au fost lăudaţi şi mecanicii, Lili Maican şi Traian Bărbulescu, pentru rezistenţa în luptă a Coteiului. Numai eu, organizatorul, am fost omis de la elogii. Dar dacă lucrurile ar fi ieşit prost, probabil că ar fi dat vina pe mine şi m-ar fi mustrat. Desigur că nu era cazul ca, pentru atîta lucru, să-mi pierd buna dispoziţie. Bine că a cîştigat *cauza Coteiului, nu ?* Şi că diriginta noastră, fără îndoială cea mai fericită dirigintă în ziua aceea din ţară, m-a rugat : să transmit felicitări echipei cu numele de Coteiul, „care a dovedit un start bun în sport, la carte, şi în viaţă !“

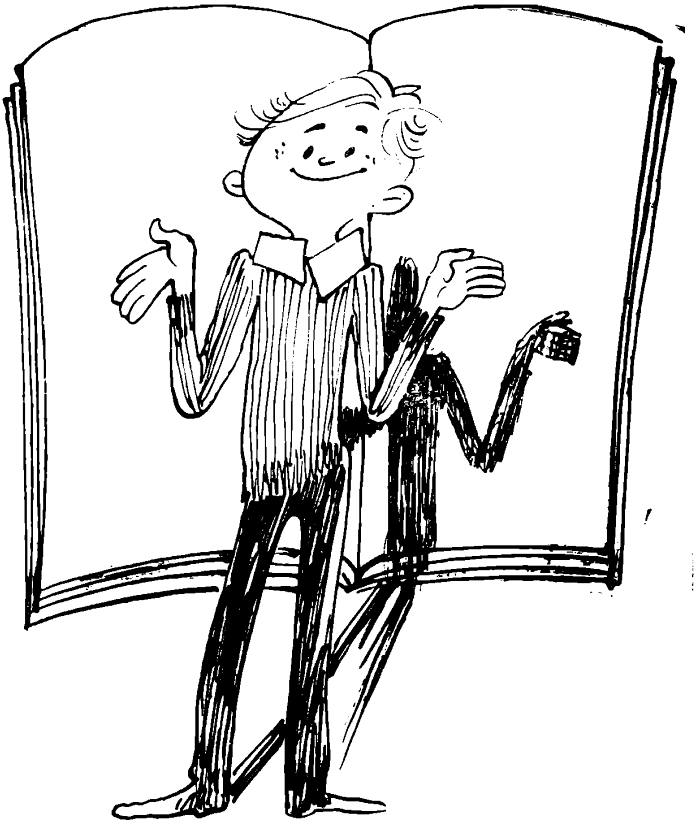

29.
Nu-i totul să fii isteț

S-ar putea ca unii să zică, citind toate acestea, că am lăsat de o parte grijile și aspectele întunecate, ca să arăt cum cîștigă binele sau ceea ce-mi pare mie că este bine. Fiindcă exact aceleași lucruri ar fi putut fi înfățișate cu totul altfel. Ca în cazul concursului de karting, de pildă. Afirmasem, mai înainte, că în ziua cu pricina venise la poligon întreaga clasă, fără nici o excepție. Acum, trebuie să mă corijez, fiindcă o excepție totuși a fost — Toni Brezoi ! A trebuit, zice el, să plece cu părinții, în afara orașului la o rudă bolnavă. „Drumul a fost plicticos, dar nu-mi pare rău, fiindcă la concurs aș fi murit de urît și de ciudă — avea să afirme el, chiar a doua zi, în gura mare. Ne-am făcut de rîs — ăsta-i adevărul ! Mîndrilă a fost lamentabil, tremura de frică, deși mai tot timpul a mers în afara plutonului, în coada cozii,

urmărit de rîsete și huiduieli!" „Cum de vorbești așa, că doar n-ai fost acolo!" l-au luat la rost mai toți colegii, atinși în orgoliul lor. Toni Brezoi însă avea patima arțagului: „N-am fost, dar mi s-a povestit totul cu de-amănuntul. În mod obiectiv. S-au auzit rîsete sau nu, atunci cînd Mîndrilă se tîra de unul singur în coada cozii?" „Ei, da... însă la început. Dar apoi, în final — ce aplauze!" „Aplauze?... ha, ha, ha! Pentru ultimul sosit? Vax! Aia aplaudau așa, de *caragață*, dar voi, ca naivii, v-ați prins..." „A fost o victorie morală!" interveni atunci Cezar Dorobanțu, cu toate că de obicei nu se amesteca în chestiuni de sport. „Vede-te-aș, Cezare, cîștigînd tot astfel admiterea la liceu!" i-a întors-o Toni, caustic. „Există sau nu există victorii morale?" l-am luat în primire eu, tot atît de întărîtat. Dar Toni Brezoi ridică din umeri și-mi întoarse spatele. „Ei, ce spui de figura asta?" m-am adresat lui Cezar Dorobanțu. „Se poate scrie și așa istoria, îmi răspunse el. Din păcate sînt și din aceia care o și scriu așa!"

Ar mai fi destule de spus în această chestiune, dar mă opresc aici. Dacă împrejurările o să-mi fie favorabile, și nu văd de ce n-ar fi, prevăd că voi mai avea multe de povestit despre eroii acestui roman, care, deocamdată, și-au *luat startul* în viață. Formația noastră de karting — în ciuda cîrtelilor lui Toni Brezoi — a stîrnit interesul foarte multora din clasă pentru tehnică. E de prisos să mai spun că noi, cei cinci *kartinghiști*, adică Lili Maican și Stela Haiduc, ca să citez mai întîi fetele, precum și Iulian Mîndrilă, Traian Bărbulescu, și, în fine, eu, Aurelian Radu Ionescu, alias Relu Istețu, ne-am dus la Liceul industrial nr. 17 „Traian Vuia", organizat de Fabrica de agregate, și am reușit cu toții pe primele locuri. La același liceu, ca și la multe altele, dar tot cu profil industrial, s-au prezentat pentru concursul de admitere, cea mai mare parte din colegii noștri dintr-a 8-a B, ca și din clasele paralele — a 8-a A și a 8-a C. „A fost o adevărată avalanșă, în masă, către tehnică", a afirmat directorul Martin Ardeleanu la festivitatea de încheiere a anului școlar, considerînd lucrul acesta demn de toată lauda. „Nici nu mă mir, a adăugat la rîndul său profesorul Axente Crăciun — tineretul de azi simte pulsul noului și se lasă atras într-acolo unde sînt de înfăptuit proiecte mari și îndrăznețe".

Cît despre ceilalți colegi de-ai mei, dacă vă interesează, vă pot spune următoarele: Trică Marin s-a ținut de cuvîntul dat unchiului Eustațiu și s-a înscris la Liceul economic și de drept administrativ nr. 3 (în ciuda faptului că acolo erau doi candidați pe un loc — și a reușit). Dinu Dimitriu, cîștigat încă de la Pitești pentru chimie, s-a dus la un liceu avînd drept specialitate prelucrările chimice. Laura Ciohodaru a reușit la Liceul de științe ale naturii, aflat în cartierul nostru, pe bulevard. Cezar Dorobanțu a fost admis, „cu brio", la Liceul de filologie-istorie „Ni-

colae Bălcescu". Cît o priveşte pe Stela Haiduc, ea a venit cu noi, aşa cum am spus, la „Traian Vuia", dar nu fără peripeţii. Căci tatăl ei — nici să audă de „industrial", fiindu-i teamă că fata are „s-o cîrmească la momentul oportun, spre aviaţie". Aşa că, precaut, a înscris-o din timp, la economic. Dar în preajma examenului, Stela i-a spus : „Tăticule, să ştii, că eu o să cad. Fiindcă n-am învăţat genul de probleme care se cer acolo..." Dumitru Haiduc a răbdat cît a răbdat, dar în ultima zi i-a transferat înscrierea la „Traian Vuia", ca să nu păţească ruşinea de a-şi vedea pe „singura lui fiică", trecută pe lista celor *picaţi*. Nici cu Toni Brezoi n-a fost lesne. El avea aplicaţie pentru tehnică, dar ca să-şi „facă ambiţia" faţă de noi, cei de la karting, s-a dus la un liceu sanitar, împreună cu Rodica Stamate. La despărţire ne-a avertizat că se va face doctor în astro-medicină. „O să vedeţi voi, ne-a spus el în felul său răstit, revoluţia biologică are să fie mai importantă ! Iar cît priveşte kartingul eu mă duc întins la „Pegasul" şi am să mă uit la voi, de acolo, cu binoclul, ca la nişte pigmei !"

Ar mai fi să lămuresc, în sfîrşit, şi chestiunea care mă frămîntă de atîta vreme şi anume : pariul meu cu Fane. Mai întîi — cum de am încheiat un asemenea pariu ? (Tocmai eu care sînt duşmanul tuturor pariurilor.) Iar, în al doilea rînd : cum de l-am cîştigat ? (Fiindcă n-am făcut nimic anume ca să-l cîştig). Acum că a trecut atîta timp de atunci, pot să vă spun adevărul : l-am încheiat din ambiţie. Dacă prin ambiţie s-ar putea subînţelege şi cuvîntul prostie. Căci, la urma urmei nu e o prostie, sau, dacă vreţi, o ambiţie prostească, să pariezi pe ceea ce o să facă sau nu o să facă un altul ? Că o să alerge, să zicem, timp de o oră fără să se oprească, ori o să facă o sută de genuflexiuni, ori o să înghită o tavă întreagă de gogoşi ? Iar dacă nu un altul, ci chiar tu însuţi te angajezi la asemenea năzbîtii — prostia e de două ori mai mare. Fiindcă nu pierzi doar pariul, dar te mai pricopseşti pe deasupra cu o pacoste de boală pe toată viaţa.

Şi la drept vorbind, fie că e vorba de un caz sau celălalt, miza în pariul meu cu Fane tot dintr-o ambiţie prostească îşi trage pocinogul. Deoarece, cum puteam eu să afirm cu atîta siguranţă că tata o să-mi pună la dispoziţie atelierul său şi pe deasupra să ofer drept chezăşie — culmea ambiţiei ! — colecţia mea de timbre, dobîndită cu atîtea sacrificii ? Parcă mie mi-ar fi părut bine ca să aflu că altcineva, Denisa ori Fane, ar fi pus pariu că eu îi voi ceda masa la care lucrez ! Adevărul e că am procedat pe negîndite, stîrnit şi de felul de a fi al lui Fane, care mi s-a părut cam ironic. Şi atunci, în loc să mă calmez, cum ar fi trebuit, m-am avîntat şi... Am făcut o prostie. Că pe parcurs prostia asta am dres-o — e altă problemă. Şi cred că am dres-o, ambiţionîndu-mă să nu mai făptuiesc şi alte prostii. Şi-am avut noroc şi

de tata, că e un om şi jumătate. El m-a făcut să mă apropii de preocupările lui, să-i devin încetul cu încetul un coleg de muncă. Să înțeleg adică faptul că venirea mea în atelierul lui nu este „un fel de joacă", așa cum o luasem eu la început. Şi ar mai fi ceva de spus, dar ezit, deoarece nu mă bizui decît pe o simplă impresie. *Eu cred că tata a aflat de pariul meu cu Fane.* Dar asta nu din vorbe, ci așa cum află un tată de la copilul său ; din privirile lui îngrijorate, din propozițiuni întrerupte la jumătate, fără înțeles, din felul lui de a intra sfios pe uşă, de-a povesti despre alți copii, ori de-a tăcea. *Tata m-a simțit.* Asta o cred cu tărie. Fiindcă și eu l-am simțit că mă simte. Şi simțindu-l astfel, mi-am dat seama că, în ciuda asprimii lui și a firii lui cam închise, e un om de-o mare bunătate.

Şi asta e mare lucru ! O spun acum, după ce am pățit atîtea, cu Toni, cu Mîndrilă, cu Cezar, cu ceilalți... Isteț să fii nu e mare lucru. Are dreptate tata. La urma urmei fiecare e isteț în felul său. Ce Dinu parcă nu e isteț ? Sau Trică ? Oho, îi scapără mintea ! Cezar ? Păi ăsta cunoaşte cît o enciclopedie... Şi Toni ? Ca să scornești mereu atîtea tertipuri e colo, un fleac ? Pe cînd Laura cu cîtă finețe despică ea firul unei probleme... Isteț sînt şi eu... O ştie toată lumea ! Dar parcă asta ajunge ? Nu, deloc ! Mai important mi se pare să fii aşa... Ca să-l poți înțelege pe altul, să ți-l apropii. Să-i spui adevărul, dar cu inima caldă. Să te ții de cuvînt... Are dreptate tata. *Eu, Aurelian Radu Ionescu, vă declar pe a mea răspundere și după o lungă meditație, că nu e important să fii isteț, ci mult mai important e să fii cum v-am spus, că am simțit, că e tata, adică...*

30. Jivina Lacului Siniliu există sau nu ?

Dar în această chestiune ar fi multe de spus. Aşa că o las pentru altă dată. Ca să-mi rămînă timp să povestesc şi ultima întîmplare (care merită să fie povestită). E vorba de o excursie în afara oraşului cu *Ogarul*. O excursie, vorba mamei, „ca odinioară, în tinereţe". Şi acest *odinioară*, rostit de mama, ar fi vrut să însemne o zi de duminică dimineaţă, cu zăpuşeală de vară, răcorită în răstimpuri de rafale de vînt ce ne loveau din faţă, în vreme ce *Ogarul* lua în piept, agale, asfaltul vînăt şi strălucitor, ca o lamă de oţel... Ei, da, pînă şi eu, aflat alături de tata şi de mama, în ataş, ca odinioară, revedeam aceste locuri ca într-un vis al copilăriei. Desigur că se schimbaseră multe, prin extinderea cartierelor, cu blocuri înalte, galbene şi bleu, încărcate de balcoane, prin adăugirea unor clădiri industriale cu pereţi de sticlă, prin dublarea pan-

glicii de asfalt, sufocată acum de mulțimea vehicolelor cu motor, care se agitau ca într-o fiertură de zgomote cu miros de benzină arsă. Era o lume ciudată, pe care o descopeream uimit, dar și cu plăcere pentru noutatea ei.

Dar, de îndată ce am cotit-o la dreapta, a început coborîrea în copilărie. Satul, schimbat și el, îmi aduse, totuși, în nări un parfum cunoscut, care era parfumul amintirii. Dar, cînd am cotit-o din nou, în zona de verdeață și pace a lacului, a lacului acela siniliu, cum îl numeam în memorie, mama descoperi, din cotitură în cotitură, că înfățișarea locurilor, dar mai ales a *locului nostru* a rămas întocmai (sau aproape întocmai, dacă ai în vedere creșterea inevitabilă a copacilor). Aș fi spus că și pescarul cu trei undițe în față era același nea Panait, din visul copilăriei mele, dacă în apropierea lui n-aș fi văzut *coaja de nucă* vișinie, cum îi spunea el acelui *Fiat-650* al său, hărbuit de acum, de ăi 200 000 km înscriși pe bordul din față. Și mai erau, desigur, Fane și Denisa, aduși în coaja de nucă, și care, ca și mine, dealtfel, ce crescusem întreit față de copilul de odinioară, aduceam desigur o notă nouă în peisajul locului, rămas în aparență neschimbat. Și apoi, ar mai fi fost de remarcat și o importantă prefacere : Fane stătea pe marginea apei, pe un trepied, pescuind cu *undiță proprie*. Și-o meșterise chiar el, de îndată ce scăpase de grija examenului de admitere la arhitectură (neluîndu-l !). Dacă l-ar fi trecut, ar fi urmat desigur alte griji, nenumărate, în vederea începerii noului an. Dar, așa, picat la examen, ce griji să-l mai cutreiere ? Oricît ar fi de curios, eșecul l-a liniștit. Și l-a făcut mai înțelept, zic eu...

După aflarea rezultatului, s-a întors acasă atît de încrezător, încît eu și Denisa, văzîndu-l l-am felicitat. El, însă, ne-a replicat : „Mersi, copii, dar aflați că am picat !“ Gîndeam că glumește, deoarece Fane, în pofida obiceiului său, n-a mai înflorit aceste vorbe cu nimic. S-a dus în camera lui, s-a întins pe pat cu mîinile sub cap și a așteptat întoarcerea tatei de la fabrică. Cînd tata s-a întors, după-amiază, l-a lăsat să se spele liniștit, să mănînce, să se odihnească, și, în prag de seară, cînd ne aflam în camera de mijloc, a venit și i-a spus, de față cu noi toți : „Află, tată, că s-au dat rezultatele la examen. Am căzut !“ Tata, ca de obicei, a rămas liniștit, așteptînd urmarea. Și Fane a continuat așa (fără să se tulbure) : „Mi-e rușine, dar nu-mi pare rău. Ce mai, arhitectura nu era de mine ! Nu sînt bun la desen, n-am răbdare să stau lîngă planșetă. Mă luasem și eu după capul altora. Cînd mi-am dat seama că greșisem, era prea tîrziu. Bine că s-a lămurit, măcar în ceasul al douăsprezecelea“. „Și acum ce ai de gînd ?“ îl întrebă tata, fără nici o urmă de mustrare în glas. „Păi, să mă apuc de celălalt gînd al meu. Mă fac marinar de uscat. E bine ?“ „E bine. Dar spune mai pe înțelesul meu !“

— îl luă tata nițel mai sever, ca pentru a-i arăta că nu e cazul să glumească. „Dacă întorci vorba invers înseamnă : găzar de apă. Mă duc adică la forajul marin. Asta e de mine ! Am vorbit și cu nea Jitaru, care cunoaște. Și mi-a dat deslușirile trebuincioase. La toamnă încep cursurile de pregătire !" „Dacă tu zici că e bine, și Jitaru ăla a zis că e bine, atunci..." — tata își roti ochii de jur împrejur, cu gîndul la altceva, ca și cum ar fi considerat discuția încheiată. Noi, însă, așteptam, nedumeriți, continuarea. „Atunci ?" — îndrăzni să intervină Denisa. „Atunci, înseamnă că e bine !" conchise tata, cu aerul cel mai firesc.

...Ei, iată că a venit și clipa ca să închei și acest capitol, cel mai plăcut din toate. Fiindcă e ultimul și fiindcă se petrece pe malul Lacului Siniliu, la umbra răcoroasă a unei sălcii. Nu cunosc nimic pe lume mai plăcut decît să stai, vara, într-o zi de zăpușeală, fără pic de vînt, la umbra unui arbore pletos, dacă acel arbore, ai norocul, să se afle chiar pe malul unei ape. Nu mai vorbesc și de încă o șansă în plus, de care mă bucur acum, datorită faptului că nea Panait a găsit de cuviință să mă procopsească cu o undiță. Ca și *odinioară*, îmi spun în gînd, pentru a constata, satisfăcut, că de astă dată nu mai am nevoie de ajutorul lui Fane, ca să prind peștele cel mare.

Stau așa, de unul singur, cu undița în mînă, la umbra unei sălcii și-mi spun : „iată un prilej minunat ca să pun punct, chiar *în acest loc*, încheindu-mi astfel romanul". Dar, un alt gînd, potrivnic, mă întărîtă : „Și de ce să-l termin ? Căci de pe acum întrezăresc *urmarea posibilă* a tuturor întîmplărilor descrise pînă aici. Deci un nou roman, cu aventuri și mai și..." Imaginația mea se așterne pe lucru, scornește : ...Eroii mei cresc, crește și *Coteiul*, echipa de karting devine celebră, cîștigă campionatul național, ba chiar faima ei trece peste hotare, și... Ehei, pesemne că, tot stînd așa, cu undița în mînă, am căpătat cunoscuta meteahnă a pescarilor, și încep s-o iau cam razna cu fantezia. Nu ? Voi ce părere aveți ? Că de voi depinde dacă... startul luat de eroii mei o să se continue cu o cursă în toată legea. Fiindcă, mai întîi, trebuie ca voi să fi citit acest roman la pagina de față. Și, în al doilea rînd, să spuneți : ne-a plăcut, ne-a interesat, vrem să cunoaștem urmarea. Ei bine, în acest caz, eu vă promit că o să mă apuc de această urmare, reluînd-o chiar din locul ăsta, unde mă aflu acum, pe marginea Lacului Siniliu, ținînd undița în apă...

Dar, tocmai în clipa asta, Fane m-a văzut, și, aducîndu-și aminte de vechea întîmplare, rîde, și spune Denisei, așa ca să-l audă toată lumea : „E aici, în apa lacului ăsta, spun oamenii, o vietate ciudată, un fel de monstru acvatic, așa ca Nessie ăla..." „Da ? — se prinde, naivă ca întotdeauna, Denisa. Și cum se cheamă vietatea asta ?" „Păi cum să-i spună ? Jivina... Jivina Lacului Siniliu !" inventează Fane, pe loc, un nume. „Și

Jivina asta cum arată, Fane ?" „...Jivina asta..." tărăgănează el, și, nemaiavînd ce să scornească, rîde. Denisa se supără, căci nu-și dă încă seama dacă e adevărat sau e o păcăleală. De ciudă, îi dau lacrimile. Intervine tata : „Da' spune-i fetei care-i situația, Fane" „Eu ?... se încurcă Fane, prins pe picior greșit. Să ne-o lămurească Rică. Fiindcă el va pescui Jivina, cum a pescuit odinioară și peștele cel mare. Vă amintiți ?" „Asta așa e ! Și cînd te gîndești că n-a avut atunci nici patru anișori !" confirmă nea Panait. Denisa, înseninată, privește cu încredere la mine...

Ei, poftim !... din nou, Fane ăsta mi-a încurcat socotelile. Căci, dacă mă voi apuca să scriu *urmarea*, va trebui să lămuresc misterul acestei Jivine, de existența căreia nici n-am auzit. Te pomenești că va trebui chiar s-o prind. Măcar ca să nu dezamăgesc privirea atît de încrezătoare a Denisei... Uite !... Uite-o ! Chiar acum se apropie, pe sub apă, o arătare ciudată. Crește ! Se lățește ! Și... nu, nu... Mi s-a părut. A fost umbra unei ramuri de salcie, clătinată de vînt. Să știți că Jivina asta nu există !... Dar, dacă, dacă... Atunci ? Hotărît lucru că m-am încurcat rău de tot. Și nu văd nici o ieșire. Ce credeți că ar trebui să fac ?

Sumar:

1. „CINE SÎNT EU ?... CE VREAU ? ŞI : CE POT ?" . 5
2. DUPĂ CUM E ÎNTREBAREA, AŞA E ŞI RĂSPUNSUL... . . 9
3. PARIUL MEU CU FANE 14
4. O POVESTE SCORNITĂ ŞI TOTUŞI ADEVĂRATĂ . . . 19
5. URMAREA NEPLĂCUTĂ A UNUI MECI DE FOTBAL (VICTORIOS) . 23
6. DOUĂZECI DE LUMÎNĂRI APRINSE 28
7. PĂRERI CARE SE BAT CAP ÎN CAP 32
8. ROBOŢII ŞTIU LA FIZICĂ FĂRĂ SĂ GÎNDEASCĂ... . 37
9. DINU CONTRA CEZAR, DE FAŢĂ CU LAURA 42
10. SOBOLUL CU LASER 47
11. „CICĂ, ÎN VIITOR, OAMENII OR SĂ VORBEASCĂ ÎN CIFRE"... . 53
12. LABIRINTUL SUBTERAN AL UNUI MUZEU . . . 58
13. EU = UN AS AL TEHNICII MODERNE(?) . . . 64
14. CLUBUL KARTING 70
15. CINE MAI ESTE CA IONESCU-PATENT ? 76
16. RATEZ, DIN NOU, UN PRILEJ FAVORABIL . . 82
17. „DE VINĂ A FOST PRIMĂVARA"... 87
18. „OM LA APĂ !"... ÎN PLIN BĂRĂGAN 93
19. ZIUA FETELOR 99
20. PLOAIE, ZĂPADĂ, SOARE ŞI IAR... PLOAIE 105
21. O PĂŢANIE CU TREI SURPRIZE 111
22. ROBOŢII SÎNT PRINTRE NOI !... 117
23. UN BANC, O ARIPĂ ŞI UN CÎNTEC... 122
24. ...SIMŢEAM CĂ-MI LIPSEŞTE, PARCĂ, CEVA 127
25. NEA GORE IONESCU ESTE CHIAR TATĂL MEU . . . 132
26. DIVERSE ŞI ÎNCURCATE 137
27. „UNDE VĂ PETRECEŢI REVELIONUL LUI 2000 ?" 142
28. COTEIUL !... COTEIUL !... 146
29. NU-I TOTUL SĂ FII ISTEŢ 151
30. JIVINA LACULUI SINILIU — EXISTĂ SAU NU ? 155

LECTOR : **GH. D. VASILE**
TEHNOREDACTOR: **AURICA IORDACHE**

Bun de tipar 25 IX.1980. Apărut 1980
c-da nr. 5589

Tiparul executat la Întreprinderea
poligrafică Galaţi b-dul. G. Coşbuc nr. 223 A
Republica Socialistă România